

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

91'inci Birleşim
6 Mayıs 2026 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

II.- GELEN KÂĞITLAR

III.- YOKLAMALAR

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

- 1.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, Hatay esnafına ve sanayi sitelerine ilişkin gündem dışı konuşması
- 2.- İstanbul Milletvekili Türkan Elçi'nin, son dönemde artan işkence iddialarına ilişkin gündem dışı konuşması
- 3.- Kayseri Milletvekili Murat Cahid Cıngı'nın, Kayseri'nin "2029 Yılı Dünya Spor Başkenti" ilan edilmesine ilişkin gündem dışı konuşması

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Çeşitli İşler

- 1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Adıyaman Üniversitesi öğrencilerine "Hoş geldiniz." denilmesi
- 2.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Siyaset ve Tarih Kulübü öğrencilerine "Hoş geldiniz." denilmesi
- 3.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Kars Selahaddin Eyyubi Anadolu İmam-Hatip Lisesi ile Ankara Uluslararası Millî İrade Kız Anadolu İmam-Hatip Lisesi öğrencilerine ve öğretmenlerine "Hoş geldiniz." denilmesi
- 4.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden KÜLTÜR HAK-SEN yöneticilerine "Hoş geldiniz." denilmesi
- 5.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Rize İl Genel Meclisi Başkanına ve üyelerine "Hoş geldiniz." denilmesi
- 6.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Ondokuz Mayıs Üniversitesi ve Samsun Üniversitesi öğrencilerine "Hoş geldiniz." denilmesi
- 7.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi öğrencileri ve öğretim üyeleri ile Çorum Hitit Üniversitesi öğrencilerine "Hoş geldiniz." denilmesi
- 8.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi öğrencilerine "Hoş geldiniz." denilmesi

B) Önergeler

- 1.- Başkanlıkça, İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, (10/4004, 4005, 4006, 4007, 4008, 4009) esas numaralı Şanlıurfa ve Kahramanmaraş'ta Okullarda Meydana Gelen Olaylar ile Çocukların Dijital Ortamlarda Karşılaştıkları Riskler ve Olumsuz Etkilerinin Tüm Yönleriyle Ele Alınarak Araştırılması, Çözüm Önerileri Geliştirilmesi ve Benzer Olayların Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu üyeliğinden 6/5/2026 tarihinde geri çekildiğine ilişkin önerge yazısı (4/144)

VI.- AÇIKLAMALAR

- 1.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, Konya-Antalya il sınırındaki Gidengelmaz Dağları'yla ilgili projeye ilişkin açıklaması
- 2.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, Anneler Günü'ne ilişkin açıklaması
- 3.- Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan'ın, Tekirdağ Şehir Hastanesinin önündeki çevre yolunun bağlantılarına ve üst geçitlerine ilişkin açıklaması
- 4.- Mersin Milletvekili Levent Uysal'ın, staj ve çıraklık sürelerinin sigorta başlangıç tarihi sayılmasını bekleyenlere ilişkin açıklaması
- 5.- Düzce Milletvekili Talih Özcan'ın, bireysel kredi ve kredi kartı borçlarındaki artışa ilişkin açıklaması

- 6.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, esnafların talep ettiklerine ilişkin açıklaması
- 7.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, iktidara yaptığı çağrıya ilişkin açıklaması
- 8.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz'un, Kayseri Kadın Kapalı Cezaevinde tutulan kadınlara göndermiş olduğu 8 Mart mesajına ilişkin açıklaması
- 9.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Kamaç'ın, Amedspor'un şampiyonluğuna ilişkin açıklaması
- 10.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, açıklanan enflasyon verilerine ilişkin açıklaması
- 11.- Adana Milletvekili Bilal Bilici'nin, plastik ham madde ürünlerine ilişkin açıklaması
- 12.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, Mersin Çamlıyayla Kasım Ekenler Çok Programlı Anadolu Lisesi Müdürü Abdullah Cankara'ya ilişkin açıklaması
- 13.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Samsun'da yeni hizmete giren şehir hastanesinin yoluna ilişkin açıklaması
- 14.- İstanbul Milletvekili Celal Fırat'ın, Hıdırellez'e ilişkin açıklaması
- 15.- İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya'nın, İlk Evim Arsa Projesi'ne ilişkin açıklaması
- 16.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, yaşanan toplumsal çürümeye ilişkin açıklaması
- 17.- Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan'ın, Antalya S Tipi Cezaevine ilişkin açıklaması
- 18.- Mersin Milletvekili Faruk Dinç'in, toplumun vicdanında derin yaralar açan olaylara ilişkin açıklaması
- 19.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, ehliyet affına ilişkin açıklaması
- 20.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, Millî Eğitim Bakanlığına yaptıkları çağrıya ilişkin açıklaması
- 21.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, toplumsal huzur için hukuk sisteminde köklü düzenlemelerin yapılması gerektiğine ilişkin açıklaması
- 22.- Karaman Milletvekili İsmail Atakan Ünver'in, nisan sonu itibarıyla yılın ilk 4 ayındaki toplam enflasyona ilişkin açıklaması
- 23.- Diyarbakır Milletvekili Adalet Kaya'nın, Dicle Üniversitesi Hastanesinde görev yapan sağlık emekçilerine ilişkin açıklaması
- 24.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, 2015 yılında maganda kurşunuyla hayatını kaybeden Ahmet Emre Çavuş'a ilişkin açıklaması
- 25.- Bolu Milletvekili İsmail Akgül'ün, kamuda görev yapan taşeron işçilere ilişkin açıklaması
- 26.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, asbestli içme suyu borularına ilişkin açıklaması
- 27.- Ağrı Milletvekili Nejla Demir'in, Elâzığ'ın Maden ilçesinde bir holding tarafından yürütülen madencilik faaliyetlerine ilişkin açıklaması
- 28.- Bursa Milletvekili Hasan Öztürk'ün, Bursa'da üretim yapan firmalara ilişkin açıklaması
- 29.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıl'nın, SAHA 2026 Fuarı'na ilişkin açıklaması
- 30.- Şanlıurfa Milletvekili Abdürrahim Dusak'ın, civar illerle birlikte Şanlıurfa'da etkili olan şiddetli fırtınaya ve sağanak yağışa ilişkin açıklaması
- 31.- Ağrı Milletvekili Sırrı Sakik'in, 6 Mayıs Deniz'in, Yusuf'un ve Hüseyin'in idam edilişlerinin yıl dönümüne ilişkin açıklaması
- 32.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, Çorum Sungurlu ilçesinde Kredi ve Yurtlar Kurumu yurdunda kalan öğrencilere, Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy'un Çorum'a verdiği söze ilişkin açıklaması
- 33.- Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç'ın, küçük işletmelere ve bankalara ilişkin açıklaması
- 34.- Samsun Milletvekili Mehmet Karaman'ın, mevsimlik tarım işçilerine ilişkin açıklaması
- 35.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, motosikletler için hız sınırına ilişkin açıklaması
- 36.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, Gaziantep'in son yıllarda yaşadığı en büyük felakete ilişkin açıklaması
- 37.- Konya Milletvekili Ali Yüksel'in, kamuda israfa ilişkin açıklaması
- 38.- İzmir Milletvekili Hüsmen Kırkpınar'ın, İzmir'in beklediklerine ilişkin açıklaması
- 39.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, eski Tarım Bakan Yardımcısı Mustafa Aksu'ya ilişkin açıklaması
- 40.- Denizli Milletvekili Sema Silkin Ün'ün, doğum izninin yirmi dört haftaya çıkarılmasına ilişkin açıklaması
- 41.- Bitlis Milletvekili Hüseyin Olan'ın, Bitlis Ahlat ilçesi Ovakişla beldesinde kurulmak istenen GES projesine ilişkin açıklaması
- 42.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, İstanbul Gaziosmanpaşa Belediyesine bağlı bir kreşe ilişkin açıklaması
- 43.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, Hıdırellez'e, başka ülkelerdeki enflasyon rakamlarına, erken seçime, TÜİK'in bu hafta yayınladığı 2025 yılına dair ölümlü trafik kazası vakalarına, son kullanım tarihi geçmiş ürünlerin satılmasına ve iç piyasaya giren ürünlerin denetimine ilişkin açıklaması
- 44.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, akademisyenlerin, hâkimlerin, savcılarının, memurların, alt gelir grubunun, üst gelir grubunun, orta sınıfın ve "Mustafa Kemal'in askerleriyiz!" diyen teğmenlerin statülerine, vatandaşın ihtiyacının hakikatleri elde etmek olduğuna ilişkin açıklaması

45.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Hıdırellez'e, SAHA 2026 Fuarı'na; Doğu Akdeniz'de, Ege'de, Kıbrıs'ta Türkiye aleyhine kurgulananlara ve bu bölgenin Türkiye için önemine ilişkin açıklaması

46.- Kocaeli Milletvekili Harun Özgür Yıldızlı'nın, Kocaeli'de bulunan bir şirketin grevdeki işçilerine ilişkin açıklaması

47.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Hıdırellez'e, 68 kuşağının önderlerine, pozitif barış sürecinin hukukuna, BİRTEK-SEN Genel Başkanı Mehmet Türkmen'e, Hakan Tosun davasına, Varto ve Karlova için JES projelerine, Muş'taki sağlık hizmeti eksikliğine, okulların güvenliğine ve eğitim sisteminin içinde bulunduğu duruma, ekonomik sorunlara, açıklanan enflasyon rakamlarına ilişkin açıklaması

48.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, enflasyona, Iğdır Milletvekili Cantürk Alagöz'e, 6 Mayıs'ta 3 fidanın toprağa verilmesine, kendilerine ve siyasi iktidara ilişkin açıklaması

49.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, Hıdırellez'e, Vakıflar Haftası'na, SAHA 2026 Fuarı'na, Ankara Milletvekili Murat Emir, Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen ile Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ve enflasyonla mücadeleyle ilişkin açıklaması

50.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

51.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, Ankara Milletvekili Murat Emir'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

52.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

53.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

54.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, Muş Milletvekili Sezai Temelli ile Ankara Milletvekili Murat Emir'in yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

55.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

56.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

57.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, Ankara Milletvekili Murat Emir'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

58.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

59.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, Aydın'daki JES projelerine ilişkin açıklaması

60.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Güreş'in, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

61.- Konya Milletvekili Mehmet Baykan'ın, Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in 90'ıncı Birleşimde yaptığı açıklamasındaki bazı ifadeleri ile Konyaspor'a, Erzurumspor'a ve Amedspor'a ilişkin açıklaması

62.- Ankara Milletvekili Umut Akdoğan'ın, Deniz Gezmiş'e, Yusuf Aslan'a ve Hüseyin İnan'a ilişkin açıklaması

63.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, İstanbul Milletvekili Celal Fırat'ın 250 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 20'nci maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

64.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

65.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, İstanbul Milletvekili Celal Fırat'ın 250 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 20'nci maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

66.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

67.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

68.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

69.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın 250 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 21'inci maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

70.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

71.- Konya Milletvekili Orhan Erdem'in, 250 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 20'nci maddesine ilişkin açıklaması

72.- Adıyaman Milletvekili Mustafa Alkayış'ın, Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın 250 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 21'inci maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

VII.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- YENİ YOL Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Bülent Kaya tarafından, Gazze'ye insani yardım ulaştırılamaması, Barış Kurulunun yardım filolarını hedef alan açıklamaları, Türkiye'nin bu Kuruldaki hukuki ve siyasi konumunun ve atılması gereken adımların görüşülmesi amacıyla 6/5/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 6 Mayıs 2026 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

2.- İYİ Parti Grubunun, Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz ve 19 milletvekili tarafından, borç, e-haciz ve tedbir gibi ağır mali sorunlar yaşayan küçük esnafın durumunun araştırılması ve çözüm önlemlerinin belirlenmesi amacıyla 27/4/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 6 Mayıs 2026 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

3.- DEM PARTİ Grubunun, Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan ve arkadaşları tarafından, ceza infaz kurumlarında yaşanan ihlallerin araştırılması amacıyla 6/5/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 6 Mayıs 2026 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

4.- CHP Grubunun, Muğla Milletvekili Cumhur Uzun ve arkadaşları tarafından, avukatlara yönelik her geçen gün artan şiddet olaylarının tüm yönleriyle araştırılması amacıyla 6/5/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 6 Mayıs 2026 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

VIII.- SEÇİMLER

A) Komisyonlarda Açık Bulunan Üyeliklere Seçim

1.- (10/4004, 4005, 4006, 4007, 4008, 4009) esas numaralı Şanlıurfa ve Kahramanmaraş'ta Okullarda Meydana Gelen Olaylar ile Çocukların Dijital Ortamlarda Karşılaştıkları Riskler ve Olumsuz Etkilerinin Tüm Yönleriyle Ele Alınarak Araştırılması, Çözüm Önerileri Geliştirilmesi ve Benzer Olayların Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- Hatay Milletvekili Adem Yeşildal ve Ardahan Milletvekili Kaan Koç ile 72 Milletvekilinin Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3466) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 250)

2.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Libya Devleti Milli Birlik Hükümeti Arasında Kolluk İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3030) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 237)

3.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgızistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 28 Nisan 1992 Tarihinde Bişkek'te İmzalanan Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşmasını Tadil Eden Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2996) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 242)

6 Mayıs 2026 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.01

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: Nurten YONTAR (Tekirdağ), İshak ŞAN (Adıyaman)

----- 0 -----

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 91'inci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

İlk söz talebi, Hatay esnafı ve sanayi siteleri hakkında Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'a aittir.

Sayın Çalışkan, buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

1.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, Hatay esnafına ve sanayi sitelerine ilişkin gündem dışı konuşması

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bir deprem bölgesi olarak Hatay'da hayat henüz normale dönmedi, ne yazık ki kamu vatandaşın üzerine yüklenirken olağanüstü şartlarda yükleniyor. Hatay'ın önemli sorunlarından birisi iş yerleri. 400 metrekarelik bir iş yerine tahsis edilen rakam 48 milyon. Bugün Hatay'da iş insanları, sanayi sitesi esnafı çok yüksek rakamlar ortaya konulduğundan sözleşmeyi feshediyor. Bir taraftan "Biz iş yerlerine yüzde 48 indirim yapacağız." denirken asıl rakamın ne kadar olduğu belirtilmiyor.

Değerli milletvekilleri, mafyavari bir yöntemle vergi tahsilatı yapılıyor Hatay'da. İş yerleri açılmadı, insanlara çok uzaklarda iş yeri verildi; böyle bir durumda deniliyor ki Hatay'daki mükellefe: "Sektörel kârlılık ortalamasının altında vergi verdin, rakamını yükselt." Bu ancak mafyanın şantajıdır; ne yazık ki iktidar Hatay halkına bunu reva görüyor. (CHP sıralarından alkışlar)

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Çok doğru.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Önemli sorunlardan bir diğeri KDV iadeleri. Tam bir kısır döngü; maliyenin yeterli personeli yok, personelin iş yükü ağır, bunun için KDV iadeleriyle ilgili işlemler gecikiyor. Bir taraftan mükellefe KDV iadesi ödemiyorsun, mükellefin aynı anda mahsuplaşmak istediği MTV vergileri için ise araçlarına haciz konuyor, banka hesapları bloke ediliyor ve borcundan dolayı faiz işletiliyor. Ne yazık ki Hatay depremde darbe yedi ama sanki "Düşene bir tekme daha vurayım." denilerek her alanda daha kötü muamelelere maruz kalıyor. Ne yazık ki Hatay'ı depremzedeyi tanımayan, bölgeyi bilmeyen bürokratlar yönettiği için her alanda böyle sorunlarla karşı karşıya kalıyoruz.

Hatay'daki önemli sorunlardan bir diğeri KOSGEB ödemeleri. KOSGEB kapsamında iş yeri az, orta ve ileri düzeyde hasar gören mükelleflere 200 bin ile 600 bin lira arasında kredi verildi, sanki çok büyük bir rakammış gibi(!) İş yerleri açılmadı, ödemelerin günü geldi, vatandaşımız şu anda ödeyemiyor; tekrar haciz şoku, faiz şokuyla karşı karşıya. Bu açıdan, KDV'lerin iadelerinin hızlandırılması gerektiği gibi iş yerleri teslim edilinceye kadar KOSGEB ödemelerinin de mutlaka ertelenmesi gerekir.

Değerli milletvekilleri, arz etmeye çalıştığım gibi, akıl dışı, mantık dışı, insaf dışı bir yöntemle vatandaşa baskı yapılarak vergi tahsil edilmeye çalışılıyor; bunu anlamak hiçbir şekilde mümkün değil. Bugün yapılması gereken şey, Hatay'a, deprem bölgesine gidecek memurlara ek teşvik paketi uygulanmalı, böylece insanlar gönül huzuru içerisinde, o zor şartlarda iş yapan insanlara hiç olmazsa destek olmak üzere bulunsunlar, hiç olmazsa şu personel yetersizliğinden tamamlanamayan işler bir an önce bitsin. Biliyorum ki burada yine bir kulaklarından girip diğer kulaklarından çıkacak ama bilirsiniz ki Hatay halkı kendisine yapılan bu kötülüklere asla seyirci kalmaz, sessiz kalmaz. Depremzede esnafa sahip çıkmak ülkenin genelini ilgilendiren bir sorundur. Bu açıdan da bugünkü yaşanan süreçleri hiçbir şekilde tasvip etmediğimizi belirtmek istiyorum.

Evet, iş yerleri, dükkânlar prefabrik yerlerde çalışıyor, şehir içi ulaşım tamamen felç; böyle olduğu için de insanımız alışverişini internetten yapıyor yani perakendeci esnaf iş yapamıyor "KOSGEB'ini öde." diyorsun. Sanayi sitesindeki esnaf dükkân hazır olduğu hâlde almaya çekiniyor. Niçin çekiniyor? Çok yüksek...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Yani "Şu depremzede esnafın hazır dükkânı teslim edilmek istendiği hâlde sözleşmeyi niçin feshediyor, niçin dükkânını almıyor?" sorusu iktidarın mutlaka cevaplaması gereken bir soru çünkü insanımız mağdur, çünkü bu astronomik rakamlarla bir şey ödemesi mümkün değil. Yüzde 48 indirim ama aynı AVM taktiğiyle "Biz yüzde 48 indirim yapacağız ama rakamın etiketini 2 katına çıkaracağız." Alın size 48 indirim(!) Bunun hiçbir mantığı, izahı yok. Bu açıdan, Hatay esnafı mağdur, Hatay Sanayi Sitesi esnafı mağdur, Hatay Vergi Dairesi mükellefleri mağdur, her yerden tokat üstüne tokat yiyorlar. Bu sorunları çözmek, bu problemleri görmek iktidarın öncelikli görevidir. Buna sahip çıkmaya çağırıyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP, DEM PARTİ ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Çeşitli İşler

1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Adıyaman Üniversitesi öğrencilerine "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, locadan Genel Kurulumuzu Adıyaman Üniversitesi öğrencileri izliyorlar; üniversite öğrencisi kardeşlerimize hoş geldiniz diyorum. (Alkışlar)

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları (Devam)

2.- İstanbul Milletvekili Türkan Elçi'nin, son dönemde artan işkence iddialarına ilişkin gündem dışı konuşması

BAŞKAN - İkinci söz talebi, son dönemde artan işkence iddiaları hakkında İstanbul Milletvekili Türkan Elçi'ye aittir.

Buyurun Sayın Elçi. (CHP sıralarından alkışlar)

TÜRKAN ELÇİ (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; son dönemlerde vicdanımızı rahatsız eden işkence ve kötü muameleyle ilgili hadiseleri buradan, bu kürsüden dile getirmenin sorumluluğuyla sizleri selamlıyorum.

Konuşmama 8 yaşında katledilen Narin Güran'ın babası Arif Güran'ın cümleleriyle başlıyorum. "Yüksel'e de yengeme de işkence yaptılar, Enes'in kerpertenle iki dişini çektiler. İşkenceye karşı Diyarbakır Barosuna koştuk, onlar bile bize sahip çıkmadı." Devran Güran: "Yarbay 'Annesinin yanına götürün.' dedi. Yukarı götürdüler, annemi gördüm, 4'ü anneme yumrukla, tekmeyle vuruyorlardı. Beni yere yatırdılar, annemin gözü önünde bana vuruyorlar sopayla. Annem 'Vallahi bir şey bilmiyoruz.' diyor, vuruyorlar. Sekiz saat boyunca işkence yaptılar." Bu nasıl bir çaresizlik hâlidir? Sekiz yaşında bir çocuk öldürülüyor, ailesine işkence yapılıyor ve çevreden alabileceği her türlü hukuki ve insani yardımdan mahrum bırakılıyor. Böyle bir acıyı düşmanıma dilemem. Hem katlediliyorsunuz hem de toplumun nezdinde itibarsızlaştırılarak yalnızlaştırılıyorsunuz.

"İşkenceye sıfır tolerans." sözüyle iktidara gelenlerin insan hakları bakiyesi işkence hadiseleriyle yüklüdür bugün. 19 Mart sonrasında işkence ve kötü muameleyle karşılaşanları mı anlatalım? Kadıköy'de polis çevirmesi sonrasında gözaltına alınan 18 yaşındaki Muhammet'in Kadıköy Polis Merkezinde insanın dilinin varamayacağı vahamette maruz kaldığı insanlık dışı muameleyi mi anlatalım? Batman'da bir vatandaşa gözaltında başına poşet geçirilerek işkence yapıldığını, İHD raporuyla bunun belgelendiğini, cop

ve dipçik darbeleriyle dövüldüğünü mü anlatalım? İşkencenin yasak olduğunu, evrensel bir ilke olduğunu, insan onuruna bir saldırı olduğunu defalarca dile getirsek sesimizi duyacak olan var mı? Arkadaşlar, işkence suçtur, Türkiye'de bu suç işleniyor. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nden tutun Anayasa hükümlerine değin işkencenin suç olduğu apaçık yazılır. Biz, insanın haysiyeti, şerefi yani onuruyla yaşam hakkına sahip olduğu düşüncesini hem de her siyasi düşüncenin temel öğretisinde görebiliriz. Hukukun bizlere tanıdığı hak ve sorumluluklar kişinin onurunu korumak için vardır.

Değerli arkadaşlar, savaş zamanları dâhil işkence ve kötü muamele mutlak surette yasaktır. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Oysa daha birkaç gün önce 1 Mayıs'ta toplantı ve gösteri yürüyüşüne katılan yurttaşlara kolluk tarafından orantısız bir şekilde güç uygulandı, yere yatırılarak fiziksel şiddet uygulandı, âdeta alandakilere eziyet yapıldı. 575 kişi anayasal haklarını kullandıkları için gözaltına alındılar. Yukarıda bahsi geçen işkence iddiaları derhâl tarafsız ve etkili bir şekilde soruşturulmak zorundadır. İşkenceciler cezasızlıkla taltif edildikleri müddetçe "Hukuk devletiyiz." iddiası sadece bir slogandan ibaret kalacaktır ve gadre uğrayanlar var oldukça ne bu mülk güçlü bir mülk olacak ne de toplum huzur bulacaktır. Çok iyi bilinmelidir ki mazlumlar kendilerine yapılan zulmü hiçbir zaman unutmazlar. Bugün 6 Mayıs; Deniz Gezmişlerin katlinin üzerinden elli dört yıl geçmesine rağmen alanlarda hâlâ anılıyorlar, hatırlanıyorlar, isimleri geçiyor. (CHP sıralarından alkışlar) Elli dört yıldan bahsediyoruz. Bu ülkede adalet yerini bulmadıkça mazlumların ahi zalimlerin peşini ilelebet bırakmayacaktır. Zulme uğrayanların acılarını paylaşıyor onları buradan sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

TÜRKAN ELÇİ (Devamla) - Sağ olun, var olun; teşekkürler. (CHP, DEM PARTİ ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

A) Çeşitli İşler (Devam)

2.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Siyaset ve Tarih Kulübü öğrencilerine "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, bugün Genel Kurulumuzu üniversite öğrencisi çok değerli genç kardeşlerimiz ziyaret ediyor. Şimdi de Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Siyaset ve Tarih Kulübü öğrencileri aramızda; hoş geldiniz. (Alkışlar)

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları (Devam)

3.- Kayseri Milletvekili Murat Cahid Cıngı'nın, Kayseri'nin "2029 Yılı Dünya Spor Başkenti" ilan edilmesine ilişkin gündem dışı konuşması

BAŞKAN - Üçüncü söz talebi, Kayseri'nin 2029 Yılı Dünya Spor Başkenti ilan edilmesi hakkında Kayseri Milletvekili Murat Cahid Cıngı'ya aittir.

Sayın Cıngı, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MURAT CAHİD CINGI (Kayseri) - Sayın Başkanım, kıymetli milletvekilleri; Türkçemizde günlük hayatta "Kurban olduğum verdikçe veriyor." diye bir ifade kullanırız ya, geçtiğimiz hafta yine bu yüce Mecliste memleketim Kayseri'nin Türk Dünyası 2027 Yılı Kültür Başkenti olduğunu sizlerle paylaşmıştım. Bugün de Kayseri'nin Avrupa Spor Başkentleri ve Şehirleri Federasyonu (ACES Europe) tarafından 2029 Dünya Spor Başkenti ilan edilmesini müjdeleyen güzel haberi sizlerle ve halkımızla paylaşmak için söz almış bulunuyorum. Ekranları başında bizleri seyreden vatandaşlarımızı da saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Merkezi Brüksel'de bulunan, resmî adı ACES Europe olan Avrupa Spor Başkentleri ve Şehirleri Federasyonu, 1999 yılında kurulmuş, sporun global çapta toplumun her kesiminde yaygınlaştırılması, spor temelli uluslararası iş birliklerinin artırılması ve şehirlerin global tanınırlığının yükseltilmesi gibi umdeleri gaye edinmiş uluslararası bir federasyondur. Bu Federasyon Kayseri'yi Dünya Spor Başkenti olarak belirlerken şehrimizin spor tesislerinin kapasitesi ve niteliği, ulusal ve uluslararası organizasyon tertip edebilme kapasitesi ve sürdürülebilir spor vizyonu gibi kriterlere sahip olup olmadığını dikkate almıştır. Bu kapsamda şehrimizi müteaddit defalar ziyaret eden Federasyon heyetinin gerçekleştirdiği saha incelemeleri sonucunda söz konusu kriterlerin tamamını fazlasıyla karşıladığı tespit edilen Kayseri, bu prestijli ünvanı almaya hak kazanmış ve tüm dünyaya 2029 Yılı Dünya Spor Başkenti olarak ilan edilmiştir. Zira Kayseri -tüm ilçe belediyelerimizle birlikte- Gençlik ve Spor Bakanlığımız, Kayseri Valiliğimiz ve Kayseri Büyükşehir Belediyemizin katkılarıyla hem altyapı hem de sporun teşvik edilmesi manasında örnek gösterilecek bir şehirdir. Şimdiye kadar yüzlerce uluslararası organizasyona ev sahipliği yapmıştır. Şimdiden söylemekte fayda var, 20 Eylülde 6'ncısı düzenlenecek Uluslararası Kayseri Yarı Maratonu organizasyonu da yıllardır dikkat çekmiştir. Yıl boyunca gerçekleştirilen 200'e yakın etkinlikte 850 bin sporsevere ulaşan bir organizasyon kapasitesine sahip Erciyes Kayak Merkezi'yle dört mevsim spor üretebilen bir cazibe merkezi hâline gelmiş, sezon boyunca 3,5 milyona yaklaşan ziyaretçi sayısı ve 300 milyon doları aşan ekonomik katkıyla spor turizminde bir marka oluşturmuştur. Erciyes, uluslararası standartlarda kayak pistleriyle şimdiye kadar Snowboard Dünya Kupası, Snowkite Dünya Kupası, Kar Motosikleti Dünya Kupası, Kar Voleybolu Avrupa Kupası, Dağ Kayağı Avrupa Kupası gibi yüzlerce ülkede canlı yayınlanan ve milyarlarca insanın seyrettiği organizasyonlara ev sahipliği yapmıştır. Erciyes'in 1.800 metre irtifasında kurulan salon ve saha sporlarının tamamının yapılabildiği Yüksek İrtifa Kamp Merkezi tüm dünyadan futbol, basketbol, yüzme gibi onlarca branşta profesyonel takım ve sporcuların tercih ettiği bir destinasyon hâline gelmiştir. Büyükşehir Belediyemiz, şehre kazandırılan 51 spor tesisi ve 11 sosyal yaşam merkeziyle 360 bin vatandaşın doğrudan yararlandığı güçlü bir altyapı kurmuş, sporu

halk tabanına yaymıştır. Kayseri, Büyükşehir Belediyesi Spor AŞ tarafından sadece yazın iki ay boyunca 24 farklı branşta 30 bin çocuğa spor eğitiminin verilerek kabiliyet taramasıyla geleceğin sporcularının yetiştirildiği bir şehir olmuştur. Valiliğimiz tarafından 72 mahallemizde açılan Erva Spor Okulları maharetiyle çocuklarımızın spora kolaylıkla erişiminin sağlandığı ve yavrularımızı dijital bağımlılık ve kötü alışkanlıklardan korumak gibi hedeflerin gözetildiği projeler yürütülmektedir. Ve tüm bunların ötesinde Kayseri, şehrin tüm ilçelerine yayılan tesisleşme anlayışıyla sporla yaşayan ve sporla nefes alan bir şehir kimliği oluşturmuş bulunmaktadır. Bünyesinde 6 bine yakın şehir barındıran ACES Europe içinde Kayseri'nin bu ünvana layık görülmesi ulaşılan seviyenin tesadüfi değil, planlı ve kararlı bir yatırım anlayışının tezahürü olduğunu açıkça göstermektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun lütfen, buyurun.

MURAT CAHİD CINGİ (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kayseri'nin Dünya Spor Başkenti olması şehrimizin üç yüz altmış beş gün sürecek uluslararası spor organizasyonlarına ev sahipliği yaparak marka değerinin ve prestijinin artacağı bir süreci tetikleyecek; spor turizmi üzerinden konaklama, gastronomi, ulaşım ve perakende sektörlerinde doğrudan ekonomik hareketlilik oluşturacak; Türkiye'nin en büyük kayak merkezi Erciyes'te kış ve kar sporlarının gelişimini de tetikleyerek dağımızın bir kış destinasyonu olarak global tanınırlığını artıracak; Kayseri'yi üst düzey sporcuların, kulüplerin global spor ağlarının merkezi hâline getirecek; Türkiye'nin spor diplomasisini güçlendirerek iş birliklerinin artmasına da katkı sunacaktır.

Bu vesileyle, şehrimizin 2029 Yılı Dünya Spor Başkenti olarak ilan edilmesinde emeği geçen başta Sayın Bakanımız olmak üzere, Kayseri Valimiz Sayın Gökmen Çiçek ve Büyükşehir Belediye Başkanımız Sayın Memduh Büyükkılıç'a, ACES Europe yetkililerine ve sürece katkısı olan herkese saygılarımı sunuyorum, teşekkürlerimi bildiriyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Sayın milletvekillerinin birer dakikalık söz taleplerini karşılayacağım.

İlk söz Sayın Barış Bektaş'a aittir.

Sayın Bektaş, buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR

1.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, Konya-Antalya il sınırındaki Gidengelmaz Dağları'yla ilgili projeye ilişkin açıklaması

BARIŞ BEKTAŞ (Konya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Konya-Antalya il sınırındaki Gidengelmaz Dağları bugün açık bir yağma projesinin hedefinde. Yandaş şirketlerden Cengiz Holding tarafından yapılan plana göre maden sahası 1.700 kat büyütülerek 144 milyon metrekaresine alana yayılmak isteniyor. Bu proje hayata geçerse 60 binden fazla ağaç yok edilecek. Bu bölge 32'si endemik 253 bitki türüne ev sahipliği yapan nadir bir doğal mirastır. AKP iktidarı rant uğruna, yandaşlarının kâr marjı uğruna bu doğal güzelliği geri dönüşü olmayan bir tahribata hazırlıyor. Bu, sadece bir çevre sorunu değil, aynı zamanda, gelecek kuşaklara karşı sorumluluğumuzun açıkça ihlalidir. Türkiye'nin ormanlarını, su kaynaklarını ve biyolojik çeşitliliğini yok ederek yandaş şirketlerinin kârına kâr eklemek bu ülkeye ihanettir.

BAŞKAN - Sayın Çakır...

2.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, Anneler Günü'ne ilişkin açıklaması

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) - Sayın Başkan, Anneler Günü'ne affen düşüncelerimi paylaşmak istiyorum.

Son günlerdir annelik duygularının başka anlam ve yerlere indirgenmeye çalışıldığını görmek son derece tuhaf ve şaşırtıcı bir hâl almaya başladı. Kim ne olmak istiyorsa, kim kendini nerede görmek istiyorsa sözümüz yok ama cennetin annelerin ayakları altına serili olduğunu, onlara "öf" bile denilemeyeceğini kabul ve baş tacı etmiş bir inancın, anlayışın mensupları olarak bizlerden başka bir bakış açısıyla yaklaşmamızı isteyenlere yüksek sesle "Hadi oradan!" demek durumundayız. Söylemeye dilimizin varmadığı, anneyi güya reklam kisvesiyle hayvanla eşleştirmeye, tanımlamaya çalışmanın, geri planda anneliğin güzide ve kutsallığını alaşağı etme sefilliği olduğuna inanıyorum.

Annem vefat edeli üç yıl oldu, annesi sağ olanların kıymetini bilmesi temennisiyle Anneler Günü kutlu olsun diyor, Genel Kurulu ve milletimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Özcan...

3.- Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan'ın, Tekirdağ Şehir Hastanesinin önündeki çevre yolunun bağlantılarına ve üst geçitlerine ilişkin açıklaması

MESTAN ÖZCAN (Tekirdağ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Tekirdağ Şehir Hastanesinin önündeki çevre yolunun bağlantıları ve üst geçitlerle ilgili vatandaşlarımızdan her gün şikâyet alıyoruz.

Bakınız, devletimize yakışır şekilde çevre yolu yapılmış, Şehir Hastanesi yapılmış, ışıklandırmalar yapılmış ama Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi vatandaşımızı güvenli şekilde hastaneye ulaştıracak bu bağlantıları hâlâ tamamlayamıyor. Kavşak yapma görevini, bağlantı yolunu tamamlama sorumluluğunu; onu da biz mi hatırlatacağız sizlere? Vatandaşımızın can güvenliğini ilgilendiren böylesine temel bir mesele daha ne kadar görmezden gelinecek? Maalesef, Büyükşehir Belediyesi hizmet üretmek yerine kendi iç çekişmeleriyle gündeme geliyor.

Tekirdağlı hemşehrilerimiz mazeret değil, hizmet bekliyor; polemik değil, çözüm bekliyor; evine güvenle ulaşmak, hastanesine huzurla gitmek istiyor. AK PARTİ olarak bizler vatandaşımızın sesi olmaya, Tekirdağ'ımızın her meselesini takip etmeye devam edeceğiz.

Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum.
BAŞKAN - Sayın Uysal...

4.- Mersin Milletvekili Levent Uysal'ın, staj ve çıraklık sürelerinin sigorta başlangıç tarihi sayılmasını bekleyenlere ilişkin açıklaması

LEVENT UYSAL (Mersin) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, 1,5 milyon çalışan kardeşimiz staj ve çıraklık sürelerinin sigorta başlangıç tarihi olarak kabul edilmesini bekliyorlar efendim bizden, bu çok önemli, 1,5 milyon insanımız. Bu kapsamda çıraklık okulu, meslek lisesi ve üniversite staj dönemlerinde yapılan sigortaların emeklilik hesaplarına dâhil edilmesi ve geriye dönük borçlanma hakkı verilmesini talep ediyoruz.

Her zaman, her yerde alın terinin yanındaız efendim.

Saygılarımla.

Teşekkür ederim.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sayın Vekilim, kanun teklifini getirin, kabul edelim.

BAŞKAN - Sayın Özcan...

5.- Düzce Milletvekili Talih Özcan'ın, bireysel kredi ve kredi kartı borçlarındaki artışa ilişkin açıklaması

TALİH ÖZCAN (Düzce) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Nakit sıkıntısı yaşayan milyonlarca vatandaşımız geçinebilmek için krediye ve kredi kartına sarılıyor ancak sonuç ortada. Bireysel kredi ve kredi kartı borcu 6 trilyon 532 milyar liraya ulaştı, yılbaşından bu yana bireysel kredi ve kredi kartı borçları 673 milyar lira arttı. Bugün 4 milyon 300 bin kişi banka veya icra takibine düşmüş durumda. Bu ekonomik tablo geçim krizinin derinleştiğinin kanıtıdır.

Buradan çağrı yapıyorum: İcra takibindeki 4 milyondan fazla vatandaşın borcu makul taksitlerle yapılandırılmalıdır, faiz ve gecikme zammı tamamen kaldırılmalı, vatandaş rahat nefes almalıdır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Karagöz...

6.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, esnafın talep ettiklerine ilişkin açıklaması

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Pazartesi günü il, ilçe örgütlerimizle birlikte 81 ilde eş zamanlı olarak esnafımızı ziyaret ettik; esnafımıza bir dokunduk, bin ah işittik. Yüksek faiz oranları finansmana erişimi fiilen kapatmış durumda; geçmişten gelen sigorta ve vergi borçları ise yapılandırılmadığı için büyüyerek esnafın önünü tamamen tıkiyor. 2026'nın ilk üç ayında yeni açılan esnaf iş yeri sayısı geçen seneye göre 4.789 azalırken kapanan esnaf iş yeri sayısı 34.155'e yükseldi. Esnafımız bu bataklıktan çıkmak için öncelikli olarak vergi ve sigorta borçlarının adil ve sürdürülebilir bir şekilde yapılandırılmasını, faiz yükünün makul seviyelere çekilerek finansman imkânlarının sağlanmasını talep etmektedir ancak biliyoruz ki esnafımızı tüm bu sorunlardan kurtaracak yegâne çözüm erken seçimle bu düzenin değişmesidir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Güzelmansur...

7.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, iktidara yaptığı çağrıya ilişkin açıklaması

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Kurban Bayramı tatili dokuz gün olarak ilan edildi, otobüs ve uçak biletleri uctu; bugün İstanbul-Hatay uçuşu 5 bin liradan başlıyor. Deprem nedeniyle en fazla göç veren şehir gariban Hatay; yaklaşık 200 bin hemşehrim diğer illerde yaşıyor. Bu insanlar Kurban Bayramı'nda memleketlerine gitmesin mi? Canlarını, mallarını kaybetmiş bu insanlar Kurban Bayramı'nı memleketlerinden, ailelerinden, sevdiklerinden uzakta mı geçirsinler? Ekonomiyi perişan eden iktidar bu duruma neden çözüm üretmiyor?

Buradan iktidara çağrı yapıyorum: Deprem nedeniyle memleketlerinden göç etmek zorunda kalan depremzedelere bayrak taşıyıcımız, gururumuz Türk Hava Yolları ve iştiraki AJet'te Kurban Bayramı'na özel olarak da yüzde 50 indirim tanımlansın; depremzedeler memleketlerinden uzak, sevdiklerinden ayrı bayram geçirmesin.

BAŞKAN - Sayın Boz...

8.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz'un, Kayseri Kadın Kapalı Cezaevinde tutulan kadınlara göndermiş olduğu 8 Mart mesajına ilişkin açıklaması

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Kayseri Kadın Kapalı Cezaevi'nde tutulan Gulan Destan Yıldız, Yaprak Taşçı ve daha onlarca kadına göndermiş olduğum 8 Mart mesajının içeriği ve içindeki kartlarda yer alan saç örgüsü görselleri gerekçe gösterilerek sakıncalı ilan ediliyor. Bu, cezaevi yönetiminin hukuku keyfine göre eğip büktüğü, sınırlarını kendisinin belirlediği açık bir keyfîlik ve kurumsallaşmış idari şiddet pratiğidir. Saç örgüsünü tehdit sayan bir akıl suç tanımını genişleterek kadınların varlığını ve ifadesini kriminalize ediyor. Bu, kadınların örgütlü mücadelesinden, dayanışmasından ve birbirine uzattığı sözden duyulan korkudur. Kürt kadın mücadelesinin ruhu tam da burada hedef alınmaktadır; kadınların birbirine ses olması, direnmesi ve varlığını büyütmesi. Siz bu sesi susturmaya çalıştıkça o ses yalnızca çoğalmaz, sizin meşruiyetinizi de aşındırır.

BAŞKAN - Sayın Kamaç...

9.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Kamaç'ın, Amedspor'un şampiyonluğuna ilişkin açıklaması

MEHMET KAMAÇ (Diyarbakır) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Herkesin malumu, Amedspor şampiyon oldu, çok zorlu bir sezonda mücadele verdikten sonra şampiyon oldu; zaman zaman ırkçı saldırılara maruz kaldı, zorlu bir sezon geçirdi ve her şeye rağmen şampiyon oldu. Son maçında lğdır'daydık; evet, lğdır halkının tamamına çok büyük teşekkür ediyorum, özellikle lğdır Valisine gösterdiği yönetimden dolayı teşekkür ediyorum. Amedspor'un şampiyonluğundan sonra bütün Kürt illerinde insanlar sevinçle sokağa çıktılar ama Kürtlerin sevinci kursağında bırakıldı; binlerce kişiye sadece korna çaldıkları için 100 bin lira, 150 bin lira, 250 bin liralık trafik cezaları kesilmiş. Burada bütün Meclisin dikkatine sunuyorum: Yani bir takım şampiyon olduğunda onun taraftarı sevinemeyecek mi ya da bugüne kadar hangi taraftar sevindi de ceza kesildi? Bu özel uygulama sadece Amedspor taraftarına mıdır? Bu trafik cezalarının iptal edilmesini dikkatlerinize sunuyorum.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Barut...

10.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, açıklanan enflasyon verilerine ilişkin açıklaması

AYHAN BARUT (Adana) - Sayın Başkan, daha yeni enflasyon verileri açıklandı, iktidarın pembe boyacısı TÜİK bile makyajlasa dahi enflasyon canavarının nasıl büyüdüğünü gösterdi.

Enflasyon açlık, yoksulluk, sefalet demektir; bu kara düzeni yaratan AKP iktidarı ise çözüm üretmediği gibi krizi de derinleştirmektedir. Yıllık yüzde 33'e, aylık yüzde 4,5'a dayanan enflasyon halkımızı bitirmiştir; çiftçisinden esnafına, işçisinden emeklisine, herkes feryat etmektedir. Sahaya çıktık bu feryatlar yüreğimizi dağladı. Siz hiç insan içine çıkıyor musunuz? Asgari ücretlisinden memur ve memur emeklilerine kadar yapılan tüm zamlar enflasyon karşısında çoktan eridi, gitti. Hâlâ niye bu feryadı görmezden geliyorsunuz? Derhâl asgari ücreti ve emekli maaşları enflasyon ve zam kayıplarını da ekleyerek revize edin, insanca yaşam için bu yangını söndürün.

BAŞKAN - Sayın Bilici...

11.- Adana Milletvekili Bilal Bilici'nin, plastik ham madde ürünlerine ilişkin açıklaması

BİLAL BİLİCİ (Adana) - Sayın Başkan, İran savaşıyla beraber Orta Doğu'daki birçok rafineri ve petrokimya tesisi zarar gördü ve üretimleri sekteye uğradı, durduruldu. Özellikle plastik ham madde ürünlerinin fiyatı 2-3 katına çıktı. Bu ürünlerin zaten çoğu, yüzde 80-90'ı ithalat yoluyla ülkemize gelmekte ve Türkiye bu ürünlerde dünyada ithalat bazında ilk 5 içerisinde. Tedarik zinciri düzelene kadar plastik ham madde ürünlerinde gümrük vergisi, referans fiyatı, PETKİM farkı, gözetim belgesi ve KDV muaf tutulmalıdır diyorum yoksa bu artışlar ciddi anlamda vatandaşa yansımaktır. Olağanüstü durumlarda nasıl zirai ürünlere ihracat durduruluyorsa, ham madde krizi sürecinde tekel gibi hareket eden PETKİM de ihracatını gözden geçirmeli ve ürünlerini iç piyasaya sürmelidir diyorum.

BAŞKAN - Sayın Bozan...

12.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, Mersin Çamlıyayla Kasım Ekenler Çok Programlı Anadolu Lisesi Müdürü Abdullah Cankara'ya ilişkin açıklaması

ALİ BOZAN (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Mersin Çamlıyayla Kasım Ekenler Çok Programlı Anadolu Lisesi Müdürü Abdullah Cankara "İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü bünyesinde usulsüzlük var." dediği için görevinden alınıp kentin bir ucundan bir ucuna, Mut'a öğretmen olarak sürgün edildi.

Peki, okul müdürü ne dedi, ne dedi de başına bunlar geldi? "İhtiyaç olmadığı hâlde okulların ve kamu kurumlarının tadilatları yapıldı, ihaleler iktidara yakın müteahhitlere verildi." demiş yani "Üçkağıtçılık, yolsuzluk yapıyor." demiş. Kamu lojmanlarının siyasi yakınlık esas alınarak usulsüzce dağıtıldığı ve öğrencilerin tarikat, cemaat ve çeşitli dernekler aracılığıyla ideolojik yapılara idareciler eliyle yönlendirildiğini söylemiş.

Bu ülkede iktidarın gücünü arkasına alanların yanlışlarını konuşan öğretmenler, doktorlar cezalandırılıyor.

Haksızlığa uğrayan okul müdürümüzün yanındayız, takipçisi olacağız.
BAŞKAN - Sayın Çan...

13.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Samsun'da yeni hizmete giren şehir hastanesinin yoluna ilişkin açıklaması

MURAT ÇAN (Samsun) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şu fotoğrafa bakmanızı istiyorum. Bu "Ben yaptım oldu." mantığıyla vatandaşın canına, sağlığına kasteden zihniyetin eseridir. Burası, Samsun'da yeni hizmete giren şehir hastanesi yolu, olmayan yol. Şehir merkezindeki bütün hastaneler buraya naklediliyor ama vatandaş hastaneye ulaşamıyor. Randevu bulmak zaten büyük bir zulüm; olan randevular da felç olan bu trafik yüzünden işte böyle kaçıyor. Hastaneye şifa bulmak için gitmeye çalışan vatandaş kilitlemiş şu yolda, çıkan tansiyonuyla, düşen şekeriyle ikinci bir hastalığa sahip oluyor. Beton var, bina var ama hastaneye ulaşabilen yok çünkü "Ben yaptım, oldu." zihniyetinde izan yok, akıl yok, bilim hiç yok.

Sağlık dediğiniz şey sadece devasa yapılar değil, o yapıya ulaşabilmektir.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Fırat...

14.- İstanbul Milletvekili Celal Fırat'ın, Hıdırellez'e ilişkin açıklaması

CELAL FIRAT (İstanbul) - Sayın Başkan, Hıdırellez, umudun ve rızalığın, hakikatin sözüdür. Memleket dediğin bir kırık ayna gibidir, herkes kendine düşen parçayı saklar ama mesele bütünü görebilmektir, bir lokmayı bölüşebilmektir, bir yarayı saklamak yerine sarabilmektir çünkü biz biliriz ki aynı ateşin etrafına oturmayanlar aynı acının dilini bilemez, anlayamaz. Toprak en güzel mevsimi bekler, vazgeçmeden doğurur hayatı, güzelliği âdeta bir cem gibi, insanı insana emanet eden o kadim inancımızın yolu.

O yüzden, bugün Hızır'ın bereketiyle, İlyas'ın umuduyla bir dilek, bir söz bırakalım: Eşitlik olmadan bereket olmaz, adalet olmadan bahar gelmez, rızalık olmadan hiçbir sofraya hakikate dönüşmez. Alevi yolunda biliriz ki kardeşlik, benzerlik değildir, birbirinin karanlığını eksiltme sözüdür; lokma, yalnızca ekmek değildir, paylaşınca insan kalabilmenin adıdır çünkü Hıdırellez yalnızca dilek dileme günü değil, insanın insana yeniden can olma vaktidir.

BAŞKAN - Sayın Kaya...

15.- İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya'nın, İlk Evim Arsa Projesi'ne ilişkin açıklaması

MUSTAFA KAYA (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

2022 yılında açıklanan İlk Evim Arsa Projesi kapsamında İstanbul'da arsa için hak sahibi olanların tahsis süreçleri yeni sonuçlanmaya başladı ancak hak sahiplerine gelen SMS ve CİMER yanıtlarında herhangi bir finansman desteği sağlanmayacağı söylendi oysa proje kamuoyuna açıklanırken Çevre, Şehircilik Bakanı Sayın Murat Kurum İBB adaylığı döneminde de finansman desteğinden bahsetmiş, TOKİ'nin yapımları üstleneceğini ifade etmişti.

Dört yıl boyunca bu projeyi bekleyen, maddi ve manevi olarak yıpranan vatandaşlarımız tam anlamıyla bir hayal kırıklığı yaşamaktadır. Bu proje ulaşılabilirlik, yaşanabilirlik ve ilk açıklanan şartlar kapsamında yeniden gözden geçirilmelidir, dar gelirli yaklaşık 38 bin vatandaşımız mağdur edilmemelidir. Buradan Sayın Bakanı verilen sözleri yerine getirmeye davet ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Alp...

16.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, yaşanan toplumsal çürümeye ilişkin açıklaması

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Başkanım, geçen hafta Hatay'da bir camide bir kadın ile bir erkek uygunsuz yakalandılar; deli diye hastaneye sevk edildiler, "İbadet ediyoruz." deyince delidir bunlar dediler. İnşallah deli çıkar çünkü erkek olan polis kıyafeti de giyiyordu. Yani delimiz böyle, akıllımız nasıl? Daha önce Karabük'te bir tefecilik operasyonu yapıldı; örgüt lideri imam çıktı, örgüt üyesi müezzin çıktı. Uşak'ın Eşme kazasında uyuşturucu operasyonu yapıldı; cami imamının tarlasında Hint keneviri ele geçirildi. Ondan önce Denizli'de bir fuhuş operasyonu yapıldı; 6 imam, 4 müezzin yakalandı. Diyarbakır'da da bir cami imamı, hatırlıyorsunuz, Malezyalı bir erkek turistle uygunsuz yakalanmıştı. Yani çürüyoruz efendim, büyük bir sosyal, toplumsal çürümeye yaşıyoruz. Bence Türkiye...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Tanhan...

17.- Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan'ın, Antalya S Tipi Cezaevine ilişkin açıklaması

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Bu ülkenin kanayan yaralarından bir tanesi ve test alanlarının en başında gelen cezaevleridir. Antalya S Tipi Cezaevinden bugün bahsedeceğim. Revire iki üç ayda bir çıkarılıyorlar hasta mahpuslar, hastaneye gidişler bir ila bir buçuk yılı buluyor. Yine, sosyal etkinlik yaptırılmıyor, kapılar erken kapatılıyor, dilekçelere cevap verilmiyor bu

Antalya S Tipi Cezaevinde. Kürtçe kitaplar verilmiyor ya da geç veriliyor, dergiler alınmıyor, Yeni Yaşam gazetesi verilmiyor. Birinci Müdür keyfi uygulamalar yapıyor.

Bu Birinci Müdür daha önce Batman'da mahpusları isyana teşvik ettiği gerekçesiyle Antalya'ya tayin olmuş. Adalet Bakanlığının bu Birinci Müdürle ilgili yapması gerekenler var. Bu iddialar böyle kulak arkası edilebilecek iddialar değil. Bir an önce bu konuda özellikle Antalya S Tipi Cezaevinde bir soruşturmanın başlatılması gerekmektedir.

BAŞKAN - Sayın Dinç...

18.- Mersin Milletvekili Faruk Dinç'in, toplumun vicdanında derin yaralar açan olaylara ilişkin açıklaması

FARUK DİNÇ (Mersin) - Bismillahirrahmanirrahim.

Toplumun vicdanında derin yaralar açan olaylar hâlâ adaletin tecellisini bekliyor. Narin Güran dosyası kamuoyunda ciddi şüpheler dile getirilerek tartışılmaya devam etmekte, soruşturmanın etkin yürütülüp yürütülmediği konusunda toplumda derin bir güvensizlik bulunmaktadır. Bu şüphelerin giderilmesi ve varsa ihmallerin tüm yönleriyle ortaya çıkarılması gerekmektedir. Gülistan Doku dosyasında yıllar sonra atılan adım gibi Narin Güran dosyasındaki şüphelerin de aynı kararlılıkla ve titizlikle hiçbir kişi ya da makam gözetilmeksizin giderilmesi gerekmektedir. Öte yandan, Rojin Kabaiş dosyası da hâlâ aydınlatılmayı beklemektedir. Kabaiş ailesinin adalet umuduna cevap verilerek mağduriyetin giderilmesi geciktirilmemelidir. Tüm bu dosyalar için herkesin ortak beklentisi etkili soruşturma yürütülmesi ve faillerin cezalandırılmasıdır, bu umuda cevap vermek adaletin tecellisi için zorunludur.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Kış...

19.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, ehliyet affına ilişkin açıklaması

GÜLCAN KİŞ (Mersin) - Sayın Başkan, bugün 1,5 milyon vatandaşımız ehliyet affı bekliyor. Direksiyon başında ekmeğini kazanan insanlar, bugün cezayla değil çaresizlikle mücadele ediyor. Ehliyetine el konulan bir şoför işsiz kalıyor, bir kurye evine ekmek götürüyor; binlerce insan çalışma hayatının dışına itiliyor.

Elbette trafik kuralları olacaktır, denetim olacaktır, insan hayatını tehlikeye atan davranışların cezası olacaktır ancak ceza, insanı tamamen hayattan koparan, çalışma hayatından dışlayan bir noktaya dönüşmemelidir, insanlar bir hatanın bedelini ömür boyu çaresizlikle ödememelidirler. Bugün artık cezaların caydırıcılığı ile toplumsal mağduriyet arasındaki dengeyi konuşmak zorundayız. Biz diyoruz ki ölümlü kazaya karışmamış, insan canına kastetmemiş vatandaşlarımız için bir sefere mahsus düzenleme yapılmalıdır. Devlet, bazen cezalandırmayı değil toplumu yeniden kazanmayı bilmelidir.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın Ertuğrul...

20.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, Millî Eğitim Bakanlığına yaptıkları çağrıya ilişkin açıklaması

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Zonguldak) - Sayın Başkanım, 2023 yılı Mayıs ayında ataması yapılan ancak çeşitli idari sebeplerle göreve ancak eylül ayında başlatılan sözleşmeli öğretmenlerimiz bugün ciddi bir mağduriyet yaşıyorlar. Mevcut yönetmelik gereği çalışma süresinin hesabında 30 Eylül tarihi esas alınmakta, bu nedenle de bu öğretmenlerimiz sadece birkaç haftalık fark yüzünden 2026 yılı yaz tatili mazeret yer değiştirme hakkından mahrum bırakılmaktadır. Oysa bu gecikme öğretmenlerimizden kaynaklanmıyor. Buna rağmen aile birliği, sağlık ve diğer hayati mazeretlerini kullanamıyorlar. Bu durum açık bir hakkaniyet sorunudur. Millî Eğitim Bakanlığına bu konudaki çağrımız nettir: 2023 Eylülünde göreve başlatılan öğretmenlerimizin durumu dikkate alınmalı ve 2026 yılı yaz dönemi mazeret tayin başvurularına dâhil edilmeleri sağlanmalıdır. Ayrıca kalıcı çözüm olarak da tüm atama ve yer değiştirme süreçlerinde 30 Eylül yerine 31 Aralık tarihinin esas alınması gerekmektedir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Kara...

21.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, toplumsal huzur için hukuk sisteminde köklü düzenlemelerin yapılması gerektiğine ilişkin açıklaması

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Teşekkür ederim Başkanım.

Toplumsal huzur için hukuk sisteminde köklü düzenlemelerin yapılması artık ertelenemez bir noktaya geldi. Özellikle sicil affıyla beyaz bir sayfa açmak isteyen binlerce vatandaşımız ekonomik hayata yeniden katılmayı bekliyor. Ehliyeti alındığı için kontağını açamayan şoför esnafımız, çek mağduru olan esnaflarımız, TCK 158 dolayısıyla IBAN'ları üzerinden dolandırıcılık yapıldığı iddiasıyla parçalanmış aileler, çocuklar artık yeni bir sayfa açmak istiyor ve biz de Adalet Bakanlığından bu konuda mutlaka yeni düzenlemeler getirilmesini bekliyoruz.

Bir diğer husus, genç yaşta üretimde, tezgâhta, tornanın başında staj ve çırakların ilk işe başlama tarihleri SSK başlangıcı olmalıdır, emeklilik hakkı verilmelidir ve bu adaletsizliğe bir an önce son verilmelidir.

BAŞKAN - Sayın Ünver...

22.- Karaman Milletvekili İsmail Atakan Ünver'in, nisan sonu itibarıyla yılın ilk 4 ayındaki toplam enflasyona ilişkin açıklaması

İSMAİL ATAĞAN ÜNVER (Karaman) - Nisan sonu itibarıyla yılın ilk 4 ayındaki toplam enflasyon yüzde 14,64'e ulaşmıştır. Böylece, AKP'nin bol yalan ve boş vaatlerle süslenmiş sözde enflasyon mücadelesi bir kez daha iflas etmiştir. Zaten geçmişte de Erdoğan ve ekonomi kurmayları ne zaman tek haneli enflasyon müjdesi verse tam tersi olmuş, enflasyonda orta yüksek, çift haneli rakamlar gerçekleşmiştir. Sizin bu yalanlarınız ne yazık ki sadece arşivlere geçen sözler olarak kalmıyor, milleti de aç bırakıyor. Ekonomiyi batırdınız, ülkeyi yönetemiyorsunuz, korkunuzdan çarşıya pazara çıkamıyor, siyaseti ancak sıcak salonlarda yapabiliyorsunuz ama hâlâ koltuğa yapışıyor, bırakmak istemiyorsunuz. Emekliye, işçiye, memura, esnafa, çiftçiye illallah dedirttiniz. Yılbaşında maaşlarında sadece yüzde 11 artış yaptığınız bu millet sizi çekmeye mecbur değil. Yeter artık düşün milletin yakasından!

BAŞKAN - Sayın Kaya...

23.- Diyarbakır Milletvekili Adalet Kaya'nın, Dicle Üniversitesi Hastanesinde görev yapan sağlık emekçilerine ilişkin açıklaması

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Dicle Üniversitesi Hastanesinde görev yapan sağlık emekçileri, artan iş yükü ve personel eksikliği altında son derece ağır koşullarda çalışırken hak ettikleri fazla mesai ücretini iki aydır alamıyorlar. Hastane yönetimi "Ha bugün ödenecek ha yarın." diyerek hiçbir açıklama yapmadan emekçileri oyalıyor. Hak edilen ücretlerin ödenmesinin geciktirilmesi açık bir emek sömürsüdür. Sağlık emekçileri, emekliliğe yansımayan güvencesiz ek ödeme sisteminin derhâl kaldırılmasını, maaşların tek kalemde güvenceli ve emekliliğe yansıtılacak biçimde düzenlenmesini talep ediyorlar.

Buradan yetkilileri uyarıyoruz: Ödenmeyen mesai ücretleri derhâl yatırılmalı, bundan sonraki ödemeler düzenli olarak yapılmalıdır. Emekçiler ekonomik çıkmaza mahkûm edilemez. Bu meşru talepler karşılanmadığı takdirde emekçilerin iş bırakma dâhil tüm demokratik haklarını kullanacakları bilinmelidir.

BAŞKAN - Sayın Çalışkan...

24.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, 2015 yılında maganda kurşunuyla hayatını kaybeden Ahmet Emre Çavuş'a ilişkin açıklaması

NECMEETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, milletimizin beklentileri yeni tartışmalar, polemikler değil, hızlı, adil işleyen bir sistemdir. Ne yazık ki ülkemizdeki önemli sorunlardan biri, maganda kurşunlarıyla hayatını kaybeden insanımızdır. 2015 yılında İstanbul Sultangazi'de bir maganda kurşunuyla lise öğrencisi Ahmet Emre Çavuş hayatını kaybetti. Ne yazık ki geçen on bir yıla rağmen hâlen o kurşun sıkın el bulunamadı. Aile on bir yıldır adalet çağrısı içerisinde, acı dinmedi, hâlen fail bulunamadı. Bu bekleyiş sadece bir ailenin acısı değil, aynı zamanda toplumun devlete olan güvenini sarsıyor. Bu açıdan, bu sorunun acilen çözülmesi gerekir. Hukuk devleti açısından bireysel acı değil, toplumun huzuru önemlidir. İçişleri ve Adalet Bakanlarını göreve davet ediyorum. Bir gecede yüzlerce suçluyu bulanlar, suçsuz insanları yargılayanlar...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Akgül...

25.- Bolu Milletvekili İsmail Akgül'ün, kamuda görev yapan taşeron işçilere ilişkin açıklaması

İSMAİL AKGÜL (Bolu) - Kamuda görev yapan taşeron işçilerimiz ücret ödemelerinde firmaların yaptığı uygulamalardan mağdur olmaktadır. Bugün birçok firma kamu kurumlarımızda asgari ücretin yüzde 25-30 üzerinde sözleşme yapmasıyla beraber işçilerimize yalnızca asgari ücret düzeyinde ödeme yapıldığına yönelik şikâyetler artmaktadır, hatta bazı çalışanlarımız ücretlerinin bir kısmının farklı şekillerde geri talep edildiği yönünde iddiaları dile getirmektedir. Bu tür uygulamaların dikkatle incelenmesi, emeğin ve alın terinin korunması açısından büyük önem taşımaktadır. Kamu hizmetlerinin yükünü omuzlayan emekçi kardeşlerimizin daha adil çalışma şartlarına ve güçlü sosyal güvencelere kavuşturulması gerekmektedir. Taşeron işçilerimizin ücret, özlük hakları, çalışma koşullarına ilişkin talepleri ve çalışanlarımızın kadro beklentisinin yeniden ele alınması kesinlikle şarttır.

İşçilerimizin her daim yanında olduğumu bildiriyor, saygılar sunuyorum.

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

A) Çeşitli İşler (Devam)

3.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Kars Selahaddin Eyyubi Anadolu İmam-Hatip Lisesi ile Ankara Uluslararası Millî İrade Kız Anadolu İmam-Hatip Lisesi öğrencilerine ve öğretmenlerine "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Kars Selahaddin Eyyubi Anadolu İmam-Hatip Lisesi ve Ankara Uluslararası Millî İrade Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi öğrencileri ve öğretmenleri Genel Kurulumuzu izliyorlar; kendilerine hoş geldiniz diyoruz. (Alkışlar)

Sayın Güner...

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

26.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, asbestli içme suyu borularına ilişkin açıklaması

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Teşekkürler Sayın Başkan.

2012 yılında ülkemizde asbestli malzemelerin kullanılması yasaklanmıştı. Özellikle içme suyu borularında asbestin değiştirilmesi yönünde karar vardı. Bunu ben takip ettim, birkaç kere de gündeme getirdim; Türkiye'de hâlâ içme sularında asbestli borular kullanılıyor. Bakan da burada "Asbestli içme suyu borusu olup da bunu bize bildirmeyenleri Allah ıslah etsin." dedi. Bakanın sözünden bu yana ben bildirdim asbestli su borularının olduğu yerleri, sonuç çıkmadı. Son olarak Azatlı Belediye Başkanımız Mehmet Akpınar da Çevre Bakanlığından talepte bulundu. Kasaba belediyeleri ve eskiden kasaba belediyesi olup köye dönen yerlerde asbestli içme suyu boruları var. İnsan sağlığı için riskli olan bu boruların bir an önce değiştirilmesi gerekiyor. Bu bağlamda Bakanlığı göreve çağırıyorum. Türkiye genelinde varlığı sınırlı olan belediyelerimizin asbestli içme suyu boruları acilen değiştirilmelidir diyorum...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Demir...

27.- Ağrı Milletvekili Nejla Demir'in, Elâzığ'ın Maden ilçesinde bir holding tarafından yürütülen madencilik faaliyetlerine ilişkin açıklaması

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Coğrafyamızın birçok alanı sömürgeci bir mantıkla yürütülen madencilik politikalarıyla ciddi tehlike altındadır. Şimdi de Bermaz Ovası ve Hazar Gölü havzası ciddi risk altındadır. Elâzığ'ın Maden ilçesinde Cengiz Holding tarafından yürütülen madencilik faaliyetleri kapsamında çıkarılan madenlerin Gezin'e taşınması için başlatılan çalışmalar doğal sit alanlarını ve tarım arazilerini tahrip etmektedir. Yürütülen faaliyetler bölgenin ekolojik dengesini bozmakta, su varlıkları ve tarımsal üretim üzerine geri dönüşü olmayan etkiler yaratmaktadır. Mesele yalnızca bir yatırım değil, kamu yararı, çevre hakkı ve yaşam alanlarının korunması meselesidir. Elâzığ halkı ve bölge halkı bu projeye karşıdır. Bu projeyi istemiyoruz, Gezin'deki çalışmaların derhâl durdurulmasını talep ediyoruz.

BAŞKAN - Sayın Öztürk...

28.- Bursa Milletvekili Hasan Öztürk'ün, Bursa'da üretim yapan firmalara ilişkin açıklaması

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Bursa, ülkemizin üretim üssüdür, ihracat fazlasında da liderdir. Otomotivin, makinenin, tekstilin, otomotiv yan sanayisinin kalbi Bursa'da atar ancak bugün Bosch gibi ana üreticilerden büyük bir firma 2027 sonuna kadar 1.150 mavi yakayı, 2030 sonuna kadar da 250 beyaz yaka çalışanıyla yollarını ayıracağını duyurdu. Bu 1.400 kişi yaklaşık toplam çalışan personelinin yüzde 25'ini temsil etmektedir. Burada gelen diğer firmaların da, Bursa'da üretim yapan firmalarımızın da aslında yaşanan dövizin baskılanması sonucunda ciddi bir maliyet sorunuyla küçülmeye gideceğinin ayak seslerini şu anda bize söylemektedir. Bursa sanayisi alarm vermektedir ancak iktidar, Bursa'ya pembe tablolar çizmekte, istihdam, güvence ve gerçek sanayi politikası oluşturma laflarındadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Aşila...

29.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşila'nın, SAHA 2026 Fuarı'na ilişkin açıklaması

MEHMET AŞILA (Kocaeli) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Dün, SAHA 2026 Fuarı'nda savunma sanayimiz tarafından yeni tanıtılan silahlar göğsümüzü kabarttı. Başta Kıbrıs Barış Harekâtı sonrası ASELSAN'ı kuran merhum Erbakan Hocamız olmak üzere bu yolda emeği geçen herkesi yürekten tebrik ediyoruz. Bir defa daha görüyoruz ki bu milletin evlatları kendilerine imkân verildiğinde tarihin akışını değiştirecek hamleler yapar, destanlar yazar. O nedenle, iktidara bir kez daha sesleniyoruz: Evlatlarınıza güvenin, kaynakları faiz lobilerine değil, savunma sanayi, tarım, eğitim başta olmak üzere hayırlı alanlara yöneltin diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Dusak...

30.- Şanlıurfa Milletvekili Abdürrahim Dusak'ın, civar illerle birlikte Şanlıurfa'da etkili olan şiddetli fırtınaya ve sağanak yağışa ilişkin açıklaması

ABDÜRRAHİM DUSAK (Şanlıurfa) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Civar illerimizle birlikte Şanlıurfamız'da etkili olan, bölgede kaydedilen en yüksek hızda "süper hücre fırtınası" olarak adlandırılan, 130 kilometre/saate ulaşan şiddetli fırtına ve sağanak yağış başta Birecik, Viranşehir ve Hilvan olmak üzere birçok ilçemizde ciddi hasarlara yol açmıştır. Maalesef, yaşanan afetlerde 2 vatandaşımız hayatını kaybetmiş, 29 vatandaşımız yaralanmıştır, 5 vatandaşımızın tedavisi devam etmektedir. Hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, yaralı

kardeşlerimize acil şifalar diliyorum. İlgili bütün kurumlarımız ilk andan itibaren sahada olmuş, vatandaşlarımızı yalnız bırakmamıştır. Meclis Başkan Vekilimiz Sayın Bekir Bozdağ'ın öncülüğünde Şanlıurfa milletvekilleri olarak bizler de ilk andan itibaren sahadaydık. Devletimiz yaraların sarılması adına hızlıca harekete geçmiş, 150 milyon afet destek kaynağı ayrılmıştır. Rabb'im milletimizi her türlü afetten muhafaza eylesin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Sayın Sakik...

31.- Ağrı Milletvekili Sırrı Sakik'in, 6 Mayıs Deniz'in, Yusuf'un ve Hüseyin'in idam edilişlerinin yıl dönümüne ilişkin açıklaması

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Sayın Başkan, bugün 6 Mayıs, Deniz'in, Yusuf'un, Hüseyin'in idam edilişinin yıl dönümü. Bu Parlamento, o Denizlerin katledilmesi için onay veren bir Parlamento. Bu Parlamento, o dönem mahkeme başkanını ve savcısını buraya ödüllendirerek milletvekili olarak getiren bir Parlamento. O yiğitler... Deniz, darağacına giderken "Ben 24 yaşındayım, kendimi bu topraklara ve Türkiye'nin bağımsızlığına armağan ediyorum." dedi ve "Yaşasın Kürt ve Türk halklarının kardeşliği." diye idam sehpasında bu sesi yükseltti. Attila İlhan diyor ki: "Aylardan mayıstı, gök rezildi, toprak rezildi/Yıldızlar yüzümüze tükürür gibiydi."

Rahmetle, sevgiyle anıyoruz sevgili devrimcileri ve bu kahramanları.

BAŞKAN - Sayın Tahtasız...

32.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, Çorum Sungurlu ilçesinde Kredi ve Yurtlar Kurumu yurdunda kalan öğrencilere, Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy'un Çorum'a verdiği söze ilişkin açıklaması

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Başkan, Çorum Sungurlu ilçemizde Kredi ve Yurtlar Kurumunda kalan öğrencilerimiz dün akşam yedikleri yemekten zehirlenmiş, çok sayıda öğrencimiz hastanede tedavi altında. Öğrencilerimize çok geçmiş olsun diyor, acil şifalar diliyorum. Sorumlular gerekli cezayı almalılar ve biz bu konunun takipçisi olacağız.

Kültür ve Turizm Bakanı Sayın Mehmet Nuri Ersoy, iki yıl önce Çorum ziyaretinde, yedi bin beş yüz yıllık Hattilerin ülkesi, Hititlerin başkenti, ilk yazılı Kadeş Barış Antlaşması'nın imzalandığı Çorum'u Kültür Yolu destinasyonuna alacaklarını, beşli turizm rotası, kültür turlarının cazibe noktası hâline getireceklerinin sözünü verdi. Mersin 9-17 Mayıs tarihleri arasında ilk kez Türkiye Kültür Yolu Festivali'ne ev sahipliği yapacak.

Sayın Başkan, söz kişinin aynasıdır; verdiğiniz sözleri tutun ve önümüzdeki yıl Çorum'un hakkı olan Türkiye Kültür Yolu Festivali'ne ev sahipliği yapmasını sağlayın. (CHP sıralarından alkışlar)

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

A) Çeşitli İşler (Devam)

4.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden KÜLTÜR HAK-SEN yöneticilerine "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, KÜLTÜR HAK-SEN Sendikası yöneticileri locadan Genel Kurulumuzu izliyorlar; kendilerine hoş geldiniz diyoruz. (Alkışlar)

Sayın Kılıç...

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

33.- Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç'ın, küçük işletmelere ve bankalara ilişkin açıklaması

ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

2026 yılının ilk çeyreğinde 34.155 esnaf ve 10.591 işletme olmak üzere toplam 44.746 iş yeri kepenk kapatmıştır. Şubat ayında kapanışlar geçen yıla göre yüzde 1,4 artarak 12.736'ya yükselmiş, martta ise sayı 10 bine yaklaşmıştır. Bu tablo açıkça göstermektedir ki esnaf artan maliyetler, yüksek kiralar ve daralan piyasa karşısında tutunamamaktadır. Ekonomik belirsizlik derinleşmekte, küçük işletmeler sistem dışına itilmektedir.

Diğer yandan bankalar kâr rekorları kırmaya devam ediyor çünkü faize dayalı ekonomi yönetiminiz vatandaşın alıp faiz lobilerine aktarıyor. Bu tablo yirmi üç yıllık iktidarınızın özetidir.

BAŞKAN - Sayın Karaman...

34.- Samsun Milletvekili Mehmet Karaman'ın, mevsimlik tarım işçilerine ilişkin açıklaması

MEHMET KARAMAN (Samsun) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Türkiye'de mevsimlik tarım işçileri yıllardır ağır koşullar altında yaşam mücadelesi vermektedir. Her yıl yüz binlerce insan geçimini sağlayabilmek için ailesiyle birlikte farklı illere göç etmekte, tarımsal üretimin en ağır yükünü omuzlamaktadır. Uzun çalışma saatlerine rağmen ücretler düşük kalmakta, birçok işçi sigortasız ve sosyal güvenceden yoksun çalıştırılmaktadır. Barınma koşulları

çoğu zaman insan onuruna yakışmamakta, temiz suya, elektriğe, hijyene ve sağlık hizmetlerine erişimde ciddi sorunlar yaşanmaktadır. Bu tablodan en çok çocuklar, kadınlar ve yaşlılar etkilenmektedir. Çocuklar eğitimden kopmakta, çocuk işçiliği artmakta ve yoksulluk nesilden nesile aktarılmaktadır. Mevsimlik tarım işçileri bu ülkenin görünmeyen emekçileridir. Onlara sosyal güvence, barınma, sağlık ve eğitim alanlarında kalıcı çözümler üretmek boynumuzun borcudur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Sarı...

35.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, motosikletler için hız sınırına ilişkin açıklaması

SERKAN SARI (Balıkesir) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Motosiklet sürücülerinin bir isyanını dile getirmeye üzere söz almış bulunuyorum. Motosiklet sürücülerine trafikte kamyonlarla aynı hız sınırına tabi uygulanmakta. Bundan otuz yıl önce yapılan düzenleme hâlâ geçerliliğini koruyor ama bugün geldiğimiz noktada motosikletler ABS ve birtakım teknik donanımlarla artık eski motorlar değil. Bugün motosikletlerin de otomobillerle aynı hız limitinde trafikte akışı çok önem arz etmekte. Trafiğin uyumlu bir hız sistemiyle akması oluşacak kaza riskini de azaltmakta. Bu anlamda can riski yaşayan motosiklet sürücülerimiz ya araçlarla aynı hıza çıkarak trafik cezalarıyla karşı karşıya kalıyor veya hayati tehlikeyle trafikte seyretmek durumunda kalıyorlar.

Avrupa'da birçok ülkede artık bu uygulama motosikletlerin de otomobillerle aynı hız limitine sahip olduğunu gösteriyor. Nereye bakarsak oraya gidersin. Yönümüzü gelişmiş ülkelere çevirirsek oraya gideriz. Bu anlamda, teknik yeterliliğe sahip motosikletler için hız sınırı otomobillerle eşitlenmeli. Ayrıca, otoyollarda motosiklet dostu bariyerler çoğaltılmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Öztürkmen...

36.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, Gaziantep'in son yıllarda yaşadığı en büyük felakete ilişkin açıklaması

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Gaziantep son yılların en büyük felaketini yaşadı. Yıllardır ihmal edilen altyapı sorunları nedeniyle il ve ilçe merkezlerimiz su altında kaldı. Tarım arazileri, özellikle Antep fıstığı bahçeleri sel ve fırtınanın hedefi oldu. Ağaçlar söküldü, dallar kırıldı, ayakta kalanlarda ise yaprak bile kalmadı. Zarar çok büyük ancak ne televizyonlar gösterdi ne gazeteler yazdı çünkü kentimizi afet bölgesi ilan etmemek için yaşanan olayları gözlerden saklamak istediler. AKP iktidarı, Gaziantep'e afet yardımı olarak sadece 100 milyon TL ayırdığını söyledi. Hakaret gibi! Utanmıyorlar, sıkılmıyorlar! Bu miktar 3 köyün dahi zararını karşılayamaz. Hâlbuki tüm Gaziantep kırsalı büyük yıkım yaşadı. Gaziantep'in AKP'li vekilleri sadaka gibi bu afet yardımını hemşehrilerimize nasıl anlatacaklar? Hep söylüyorum: AKP, aldatma ve kandırma partisi.

BAŞKAN - Sayın Yüksel...

37.- Konya Milletvekili Ali Yüksel'in, kamuda israfa ilişkin açıklaması

ALİ YÜKSEL (Konya) - Yıllardır "tasarruf" dediniz, millete kemer sıktırdınız, vergileri artırdınız, ücretleri baskılandırıdınız, enflasyonun faturasını halka kestiniz ama kamuda israf büyüdü, harcamalar katlandı. On binlerce makam aracı, lüks filolar, şatafatlı makam odaları, temsil ve ağırlama giderleri, garanti ödemeleri bütçeyi şişirdi. Halk geçim derdinde iken devletin tüketimi arttı, tasarruf sözde kaldı. Sayıştay raporları uyarıyor, ihaleler şişiyor, milyarlar heba oluyor. Milletin alın teriyle ödediği vergiler konfora değil eğitime, sağlığa, adalete ve üretime harcanmalıdır. Gerçek tasarruf en tepeden başlamalı, şeffaflık ve hesap verilebilirlik sağlanmalıdır. Artık yeter!

Millet hesabını soruyor, değişim istiyor diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Kırkpınar...

38.- İzmir Milletvekili Hüsmen Kırkpınar'ın, İzmir'in beklediklerine ilişkin açıklaması

HÜSMEN KIRKPINAR (İzmir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İzmir ürettiği değerlerle Türkiye ekonomisinin ve ihracatının lokomotifidir ancak yanlış ekonomi politikaları nedeniyle bu lokomotif raydan çıkmak üzeredir. Baskılanmış kur politikası ihracatı fiilen imkânsız hâle getiriyor. Yüksek enflasyon ile döviz kuru arasındaki makas her geçen gün açılıyor. Maliyetler artarken gelirler yerinde sayıyor. Türk sanayicisinin küresel rekabet gücü giderek eriyor. Hazır giyimde ihracat 2022'de 22 milyar dolardan bugün 17 milyar doların altına gerilemiştir. Yanlış politikalar yüzünden üretim tesisleri kapanıyor, fabrikalar yurt dışına taşınıyor ve binlerce emekçi işsiz kalıyor. Sanayiciyi bitiren, üreticiyi cezalandıran, işçiye ekmeğinden eden bu tablonun sorumlusu bu Hükûmettir. İzmir gerçekçi bir ekonomi yönetimi ve acil çözüm bekliyor.

BAŞKAN - Sayın Kanko...

39.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, eski Tarım Bakan Yardımcısı Mustafa Aksu'ya ilişkin açıklaması

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Eski Tarım Bakan Yardımcısı Mustafa Aksu hakkında kamuoyunun ciddi bir sorusu var: Görevden ayrılmış bir Bakan Yardımcısı hangi yetkiyle ve hangi gerekçeyle hâlâ gittiği yerde kurumlarla dolaşmaktadır? Tarım Bakanlığı gibi millî güvenlik hassasiyeti teşkil etmeyen görevi sona ermişken bu güvenlik tedbirinin devam etmesi hangi mevzuata dayanmaktadır? Bu bir zorunluluk mudur yoksa ayrıcalık mıdır? Milletin vergileriyle sağlanan bu imtiyazların sınırı nedir? Kamu görevi bitmiş kişilere yönelik bu uygulama şeffaf mıdır? İçişleri Bakanlığı bu konuda hangi kriterleri uygulamaktadır? Bu tablo kamu vicdanını rahatsız etmektedir, ayrıcalık algısı derinleşmektedir; devlet ciddiyeti kişisel imtiyazlarla zedelenmemelidir, bu uygulamanın derhâl açıklanmasını ve gerekirse sonlandırılmasını talep ediyorum. Meclis bu konuda bilgilendirilmeli, bu soruların cevabı geciktirilmemelidir.

BAŞKAN - Sayın Yıldızlı... Yok.

Sayın Ün...

Buyurun.

40.- Denizli Milletvekili Sema Silkin Ün'ün, doğum izninin yirmi dört haftaya çıkarılmasına ilişkin açıklaması

SEMA SİLKİN ÜN (Denizli) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Doğum izninin yirmi dört haftaya çıkarılması Meclisimizdeki tüm siyasi partilerin desteklediği önemli bir adım oldu. Ancak kanun yürürlüğe girmiş olmasına rağmen kimi kamu kurumları başvuruları kabul etmiyor, anneler haklarını kullanamıyor ve sahada ciddi bir koordinasyon krizi yaşanıyor. Üstelik kapsam belirsizlikleri nedeniyle kamuda da kurumdaki kuruma farklı uygulamalar ortaya çıkabiliyor. Oysa kanunun ruhu çalışan anneleri statülerinden bağımsız bir şekilde bu haktan istifade ettirmektir yani sorunun kanunda değil uygulamada olduğunu görüyoruz. Ancak bunun giderilmesi için Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına açık çağrı yapıyorum: Bürokrasideki bu çıkmazları aşmak için eğer ikincil bir mevzuat ihtiyacı varsa derhâl bağlayıcı genelgeyi yayınlayın, uygulama birliğini sağlayın ve hiçbir annenin hakkının idari gecikmeler nedeniyle gasbedilmesine müsaade etmeyin diyorum.

BAŞKAN - Sayın Olan...

41.- Bitlis Milletvekili Hüseyin Olan'ın, Bitlis Ahlat ilçesi Ovakişla beldesinde kurulmak istenen GES projesine ilişkin açıklaması

HÜSEYİN OLAN (Bitlis) - Teşekkürler Başkanım.

Bitlis Ahlat ilçesi Ovakişla beldesinde kurulmak istenen GES projesine karşı halkın tepkisi her geçen gün artmaktadır. Dün mahalleli yaşam alanlarını savunmak için bir kez daha proje sahasında bir araya gelerek demokratik tepkisini ortaya koymuştur. Mahalleliyle birlikte bizzat katıldığım İDK toplantısında da halkın karşı çıkmasına, uyarmasına ve tüm itirazlarımıza rağmen "ÇED Olumlu" kararı verildi. Bu durum sürecin ne kadar keyfi ve antidemokratik yürütüldüğünü göstermektedir. "Enerji" adı altında yürütülen bu tür dayatmacı politikalar bölge halkının rızası olmaksızın hayata geçirilemez. Bu yaklaşımın adı açıkça gasptır, talandır.

Buradan açıkça ifade ediyoruz: Halkın dâhil edilmediği, rızasının alınmadığı hiçbir proje meşru değildir. Bu nedenle, söz konusu GES projesinin derhâl durdurulması ve tüm süreçlerin halkın iradesi gözetilerek yeniden değerlendirilmesi gerekmektedir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Yontar, son olarak size söz veriyorum. Böylece, bir dakika taleplerinin tamamını karşılamış olduk. Sadece bir arkadaşımız salonda değil, o geldiğinde ona da söz vereceğim.

Sayın Yontar, buyurun.

42.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, İstanbul Gaziosmanpaşa Belediyesine bağlı bir kreşe ilişkin açıklaması

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Sayın Başkan, İstanbul Gaziosmanpaşa Belediyesine bağlı bir kreşin İl Millî Eğitim Müdürlüğü kararıyla çocuk kulübü statüsüne dönüştürülmesi aileleri büyük bir belirsizliğin içine itmiştir. Saat 19.00'a kadar çalışan bu kreşte 4 öğün yemek veriliyor ve 200 çocuk eğitim görüyor ama mahallede en az bin çocuk daha böyle bir kreşe gitmek istiyor. 35-40 bin liralık özel kreş ücretlerini karşılayamayan alt gelir grubunun yaşadığı bu mahallede bu kreş sayesinde 200 aile, 200 kadın uygun koşullarda çocuğunun eğitime erişimini sağlıyor. Aile ve Nüfus On Yılı Genelgesi yayınlıyorsunuz ama kreşleri kapatarak kadınları iş hayatından uzaklaştırıyorsunuz. Belediyelerin açtığı kreşlere dokunmayın. Bakanlık eliyle yeni kreşler açın ve Gaziosmanpaşalı aileleri ve özellikle kadınları daha fazla mağdur etmeyin.

BAŞKAN - Sayın Grup Başkan Vekillerinin söz taleplerini karşılayacağım.

İlk söz, YENİ YOL Partisi Grubu adına Grup Başkanı ve Mersin Milletvekili Sayın Mehmet Emin Ekmen'e aittir.

Sayın Ekmen, buyurun.

43.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, Hıdırellez'e, başka ülkelerdeki enflasyon rakamlarına, erken seçime, TÜİK'in bu hafta yayınladığı 2025 yılına dair ölümlü trafik kazası vakalarına, son kullanım tarihi geçmiş ürünlerin satılmasına ve iç piyasaya giren ürünlerin denetimine ilişkin açıklaması

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Ben, sizin, Genel Kurulumuzun ve bizi izleyen bütün vatandaşlarımızın Hıdırellez'ini kutluyorum. Hıdırellez bu topraklarda farklı kimlikleri, inançları ve kültürleri ortak bir umutta buluşturan günün adıdır. Hıdırellez asırlardır süregelen bir arada yaşama irademizin, ortak sevinçlerimizin ve müşterek geleceğimizin bir başka ismidir. Bu ve buna benzer birçok günümüz, yıl boyunca

malumumuz vardır. Biz milletçe bir gül dalına bağlanan her dileğin, yakılan her küçük ateşin aslında aynı mayadan geldiğini bilmenin ferasetiyle Hıdırellez'i kutluyoruz. Hızır ile İlyas'ın buluşmasının ülkemize, hanelerimize ve gönüllerimize huzur, sağlık, bereket, neşe ve ülkemize de hukuk ve demokrasi getirmesini diliyoruz.

Sayın Başkanım, dün TÜİK'in enflasyon verilerini burada kısaca değerlendirmiştik. Ancak buradaki konuşma süremizin de kısıtlılığı birçok veriyi paylaşmamızın önünde bir engel oluyor. Bugün de sizinle ve Genel Kurulumuzla Türkiye'deki enflasyon rakamlarına karşı dünyanın dört bir yanından başka ülkelerdeki enflasyon rakamlarını paylaşmak istiyorum. Malumunuz euro bölgesinde yıllık enflasyon yüzde 2,6 ve 3 arasında seyreliyor, bizde ise sadece nisan ayı enflasyonu yüzde 4,18; beğenmediğimiz ve hatta yok saydığımız Güney Kıbrıs Rum kesiminin enflasyonu yüzde 1,5, yıllık tabii ki; Makedonya'nın yıllık enflasyonu Türkiye'deki bir aylık enflasyon kadar, yüzde 4,9; Yunanistan'da yıllık yine 3,9; biraz daha uzaklara gidelim dediğimizde, Papua Yeni Gine'nin yıllık enflasyonu yüzde 4,1; Zimbabve'de bu oran yüzde 4,8'e çıkıyor yine yıllık olarak. O bölgede en yüksek enflasyon Kenya'da, yüzde 5,6. Özbekistan'da ise -bir başka coğrafyadan örnek olarak- yüzde 7,1 seviyesinde seyreliyor. Üç yıldır yıkıcı ve yakıcı bir savaşın içerisinde olan Ukrayna ve Rusya'ya baktığımızda, Ukrayna'da enflasyonu 7,9, Rusya'da ise yine yıllık 5,9 olarak görüyoruz.

Bütün bu değerler göstermektedir ki enflasyon için her gün bir bahane üreten iktidarın bir gün pandemi, bir gün kuraklık, bir gün savaş gibi bahanelerinin tamamının bir gerçekliği yoktur. Kuraklık yaşayan, pandemide en ağır bedeller ödeyen ve hâlen savaşın içerisinde olan ülkelerin yıllık enflasyon rakamları Türkiye'nin aylık enflasyon rakamıyla eşleşmektedir. Bu durum, hukuktan, adaletten, demokrasiden uzaklaşmış, yoksulluk, yolsuzluk ve yasak sarmalına düşmüş bir iktidarın artık bu ülkeyi düze çıkaramayacağını karinesidir. Bu nedenle, vatandaş da muhalefet de erken seçim istiyor. Birçok anket iktidarın kendi lehine yorumlayabileceği şekilde yayınlanıyor. Bu durumda iktidarın bu tartışmaları sona erdirerek bir an önce yapacağı bir erken seçimle güvenini tazelemesinde kendisi için bir hayır, milletimiz için de bir yeniden değerlendirme fırsatı ve imkânı olacaktır.

Aslında hangi konuya el atsak yapısal birtakım sorunlarla karşılaşılıyor. TÜİK bu hafta 2025 yılına dair ölümlü trafik kazası vakalarını yayınladı. 6.035 ölümlü vakamız var, daha doğrusu, ölü sayımız var arkadaşlar; 288.321 kazada 6.035 ölü.

Zaman zaman "terörsüz Türkiye" diyoruz, terörü bitirmekten bahsediyoruz ama bu da bir başka terör ve diğer Avrupa ülkeleriyle ya da emsal ülkelerle karşılaştığımızda, örneğin Avrupa ülkelerinde bu oran 100 binde 2 civarındayken Türkiye için 100 binde 7,2'dir yani Avrupa'daki ortalamanın 3 katıdır. Bu, şüphesiz bir toplam ekosistem sorunudur.

Yolların altyapısı iyileştirildi, bir sürü trafik cezası katlandı ve Sayın İçişleri Bakanı Karayolları Trafik Kanunu'nda değişiklik öngören yasanın uygulanmasını Anayasa'ya açıkça aykırı bir şekilde bir ay erteledi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun lütfen.

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) - ...ve biz burada bu bir aylık erteleme aslında anayasal bir suç olduğunu dahi yeterince detaylı bir şekilde konuşmadık maalesef.

Az önce bir milletvekilimiz motosiklet hız limitinden bahsetti. Motosikletliler kamyon hızında ilerlemek zorunda oldukları için trafiğin genel akışını bozuyorlar ve bu da bir sorun, bunun için çok büyük araştırmalara gerek yok. Zaten TÜİK'in bu verileri ölümlü kazaların yaklaşık yüzde 60'ının motosikletli, bisikletli ve yaya kişilerden kaynaklandığını söylüyor yani bu bile bu mevzunun tekrar ele alınması gerektiğini gösteriyor.

Sayın Başkanım, biliyorsunuz, iki ay önce burada uzun uzadıya son kullanım tarihi geçmiş ürünlerin satıldığı İstanbul'daki "Yenir" isimli -galiba öyleydi- bir maketten bahsettik ve bu marketin aslında milletin satın alma gücünün ne hâle düştüğünü, şarküteri ürünleri dâhil olmak üzere son kullanım tarihi geçmiş birçok ürünün emekli ve asgari ücretlinin önünde sıra oluşturacak şekilde satılmasının Türkiye'de ekonomik durumun vahameti gösterdiğini söyledik.

İstanbul Milletvekilimiz Sayın Hasan Karal, Tarım Bakanına bir soru önergesi veriyor, diyor ki: "Sayın Bakan, son kullanım tarihi geçmiş bir ürünün satılması caiz midir?" Kısaca öyle diyelim. Sayın Bakanın verdiği cevap şu: "Ürünü kokladığınızda, dokunduğunuzda ve gözünüzle muayene ettiğinizde kokmuyorsa, rengi bozulmadıysa ve elinize değen kısım çürümemişse tüketilebilir, satılmasında bir mahzur yok." Öyle bir şey olabilir mi Allah aşkına! Evet, Avrupa'da örnekleri var ama son kullanım tarihi geçtikten sonra değil, son kullanım tarihine yaklaşıp indirimli fiyatlarla hem garibanın işi görülüyor hem o ürün sonuçta millî gelirin bir parçasıdır, israf edilmiyor. Fakat son kullanım tarihi geçmiş ürünler satışta, aleni olarak koca koca marketler açılıyor ve Tarım Bakanlığı da bunu teyit ediyor.

Bu arada birçokunuzun bildiği bir gerçeği bir daha hatırlatalım. Hani bazen yurt dışına ihracata giden ürünler geri geliyor ya, -efendim, denetimden geçmedi- o aslında giderken zaten bir denetimden geçiyor ama bazen "speck"ler uymuyor, bazen diyelim ki bir hata oluyor. Arkadaşlar, iç piyasaya giren hiçbir ürün rastgele yöntemle dahi olsa düzenli olarak denetime tabi değil ne pestisit oranı açısından ne kurşun oranı açısından ne diğer zehirli zirai ilaçlar açısından. Hiçbir hâlde, hiçbir zirai markette, Tarım Bakanlığı, meyve ve sebzelerle ilgili olarak rastgele bir denetim yapmıyor arkadaşlar, bundan daha büyük bir denetim açığı olabilir mi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) - Bakınız, bu iddiamızı biz sahadan aldığımız verilerle ifade ediyoruz ama size başka bir gösterge sunuyoruz. Tarım Bakanlığı her ay düzenli olarak taktit ve tağşış listesi yayınlıyor, değil mi? Siz bu listelerin herhangi birinde meyve veya sebze satan bir iş yeri, bir meyve veya sebze için bir tespit gördünüz mü? Yok. Et var, işte, efendim, şarküteri ürünleri var, diğer birtakım ürünler var ama meyve ve sebze yok çünkü denetime tabi değil ve biz hangi meyve veya sebzede hangi zirai ilacı hangi oranda yediğimizi maalesef bilmiyoruz.

Sayın Başkanım, nezaket gösterdiniz, gündemimiz yoğun ama diğer arkadaşlarıma saygısızlık olmasın, süre hakkımı da burada keseyim.

BAŞKAN - Çok teşekkür ederim, sağ olun.

İYİ Parti Grubu adına Grup Başkan Vekili ve Antalya Milletvekili Sayın Uğur Poyraz.

Sayın Poyraz, buyurun.

44.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, akademisyenlerin, hâkimlerin, savcılarının, memurlarının, alt gelir grubunun, üst gelir grubunun, orta sınıfın ve "Mustafa Kemal'in askerleriyiz!" diyen teğmenlerin statülerine, vatandaşın ihtiyacının hakikatleri elde etmek olduğuna ilişkin açıklaması

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sayın Başkan, Sayın Genel Kurul; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Dün bir bilim insanıyla konuştum, bir akademisyen ve bu akademisyen arkadaşımız şöyle bir çılgılıkta bulundu: Yurt dışından bir sempozyum daveti geliyor kendisine, bir Türk akademisyenin yurt dışında makalesi kabul edilmiş, belki kendisini alanında dünyaca ünlü isimler dinleyecek ama bu heyecanı anlatmaktan ziyade stresini benimle paylaştı. Önce vize için kuyruğa girecek, pasaport, davetiye, banka hesap dökümü, seyahat sağlık sigortası, uçak bileti -en ucuz tarifieden bile alsa binlerce lira- bu sempozyuma katılım ücreti; bunların hepsinin toplamı neredeyse bir aylık maaşı kadar. Bu, genç bir akademisyen ve uluslararası bir sempozyuma makalesi sebebiyle davet edilmiş bir akademisyen. Konaklaması, yemek, şehir içi ulaşımı, hepsini cebinden karşılayacak. Bunların hepsi, biraz önce söylediğim gibi, maaşından fazla. İşte Türkiye'de "academia"nın, akademisyenin nasıl tek başına bırakıldığına, nasıl çaresiz bırakıldığına ilişkin bir örnek, işte size akademisyenlerin statüsü.

Bugün Türkiye'de hâkim ve savcılarının statüsünü değerlendirmek gerekiyor. Hâkim ve savcılarının yer ve yetki teminatı yok, HSYK'nin iki dudağının arasındalar. Verdikleri kararların hukuka uygunluğundan ziyade sarayın, iktidar ve ortaklarının istek, talep ve duygularına hitap etmesi önem arz ediyor. İşte size hâkim ve savcılarının statüsü.

Türkiye'de, memurumuzun bir statüsü yok. Memurlarımızın tamamı siyasi bir baskı ve gölgenin altında işlerini ve kendilerine verilen görevleri ifa etmeye çalışıyorlar. Çoğu da bir gün iktidar değişir korkusuyla bir imza atmaya korkuyorlar.

Bugün, alt gelir grubunun statüsü umutsuzluk, geleceğe ilişkin hiçbir şeyleri yok. Bugün Hıdırellez'i idrak ediyoruz. Alt gelir grubunun, gül ağaçlarının altına, güllerin altına koydukları o resimlere bir çıkarıp da istatistiksel olarak baksak, aslında ne kadar mütevazı talepler olduğunu, oralara neyi karalamaya çalıştıklarını ve memleketin, alt gelir grubunun neye ihtiyacı olduğunu çok net ortaya koyarsınız.

Üst gelir grubu tatminsiz, üst gelir grubu ürkek. Bu ülkede üst gelir grubu için statüyü değerlendirirsek hepsinin hayatı bir polis fezlekesiyle, bir savcı iddianamesiyle mülkiyet hakkının ortadan kaybedildiği bir memleket profili.

Bugün orta sınıf mutsuz çünkü her gün alım gücü ortadan kalkıyor, her gün geliri giderinin karşısında eriyor; evlatlarına ilişkin, geleceğine ilişkin hiçbir yatırıma, hiçbir gelecek tasavvuruna kendisini adapte edemiyor.

Bugün "Mustafa Kemal'in askerleriyiz!" diyen teğmenlerimizin statüsü hepimizce malum ama Türkiye Cumhuriyeti devletini ortadan kaldırmaya teşebbüs edenler için memlekette statü arayışı ve beklentisi oluşuyor. İşte küçük bir Türkiye panoraması, işte küçük bir Türkiye fotoğrafı. Bugün Sayın Genel Başkanımız grup toplantısında da bu konuya ilişkin duygularımızı ifade etti.

Yaklaşan Anneler Günü'nde anneler çocukları için umutsuz, anneler çocukları için mutsuz; Türkiye'de insanların yüzü gülmüyor, insanların Türkiye'de maalesef ve maalesef çok ciddi kaygıları var ve bugün bu Parlamentoda aslında bizlerin her yaptığımız konuşmayla birlikte vermemiz gereken mücadele bu yurttaşların her birinin yüzüne tebessümü kondurabilmek ancak vatandaşın sorunlarını çözmek yerine, gerek medyada gerek sahada gerekse Parlamentoda vatandaşın sorunlarını çözmek yerine siyaset kurumu kendi sorunlarını vatandaşın sırtına yüklüyor. Medyada istediğiniz tarafta, ister Seferoğulları ister Telliogulları, iktidar/muhalefet diye bir fark gözetmeksizin aslında herkes kendi perspektifinden kendi gerçeğini -kendi doğrularını daha doğrusu- vatandaşa dayatmaya uğraşıyor ancak vatandaşın ihtiyacı olan sizin ya da bizim doğrularımız değil vatandaşın ihtiyacı olan sadece ve sadece hakikat. Hakikatleri elde ettikten sonra vatandaş zaten en doğru analizle en doğru sonucu ve en doğru kararı verebiliyor.

Dolayısıyla ben -bugün Sayın Ekmen'in de ifade ettiği gibi- çok uzatmak istemiyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Teşekkürler.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili ve Manisa Milletvekili Sayın Erkan Akçay.

Sayın Akçay, buyurun.

45.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Hıdırellez'e, SAHA 2026 Fuarı'na; Doğu Akdeniz'de, Ege'de, Kıbrıs'ta Türkiye aleyhine kurgulananlara ve bu bölgenin Türkiye için önemine ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bugün Türkistan coğrafyasından Anadolu'nun bereketli topraklarına, Balkanlardan Kafkaslara kadar uzanan ortak sevinç ve heyecanımız Hıdırellez'i idrak ediyoruz. Hıdırellez, yalnızca tabiatın kış uykusundan uyanışı değil binlerce yıllık kültürel değerlerimiz, birlik ve beraberliğimizin yeniden filizlenmesidir. Hazreti Hızır ile Hazreti İlyas'ın buluştuğuna inandığımız bu kutlu gün; darlığın bitişini, umudun yeşermesini ve toprağa düşen cemreler gibi kardelenler misali yüreklere düşen kardeşlik ateşini müjdeliyor. Baharın bu taze nefesi tıpkı Ergenekon'da demir dağları eriten o kutlu ateş gibi milletimizin önündeki tüm engelleri kaldırsın, yurdumuzun dört bir yanında bu mukaddes topraklarda bolluk, bereket, barış, dirlik daim olsun diyoruz. Bu düşüncelerle, aziz milletimizin Hıdırellez Bayramı'nı kutluyorum.

5-9 Mayıs tarihleri arasında SAHA 2026 Uluslararası Savunma, Havacılık ve Uzay Sanayi Fuarı gerçekleşiyor. Fuarda vitrine çıkan yerli ve millî teknolojilerimiz, tam bağımsız Türkiye ülkümüzün en somut nişanesi olan savunma sanayimizdeki gurur verici gelişmelerdir. Baykarın yapay zekâ destekli sürü hâlinde hareket eden Sivrisinek, Mızrak ve K2 kamikaze İHA'ları, ASELSAN'ın mavi vatandaki yeni muhafızları KILIÇ ve TUFAN insansız deniz araçları dostlarımıza güven, düşmanlara korku vermektedir. Özellikle Millî Savunma Bakanlığımız tarafından geliştirilen mevcut hava savunma sistemlerini aşma kabiliyetine sahip, kıtalar arası balistik füzemiz YILDIRIMHAN, Türkiye'nin caydırıcılık gücünü yepyeni bir boyuta getirmektedir ve çalışmaları yapılmaktadır. Aynı zamanda, yerli şirketlerimizin tek kalemde 100 bin adet kamikaze "drone" ihracatı yapması muazzam bir stratejik aklın ve kararlılığın ifadesidir. Bugün Türkiye, kendi sistemlerini tasarlayan, üreten ve dünyaya ihraç eden küresel bir güçtür. Savunma sanayimiz, sadece ekonomik

bir tercih değil bir beka meselesidir. Türkiye artık sahada oyun kuran, ezber bozan bir devlettir. Bu vesileyle, bu tarihî başarılarda emeği geçen tüm mhendislerimizi, işçilerimizi, kurumlarımızı ve savunma sanayisi neferlerimizi yürekte tebrik ediyoruz.

Sayın Başkan, son günlerde tarihî ve zihinsel kodları materyalist, ırkçı, sömürgeci ve Darwinist politikalarla malul olan yani zrl ve sakat olan Batı başkentlerinden peş peşe yükselen hezeyan korosunu ibretle ama bir o kadar da acıyarak ve tebessümle takip ediyoruz. Avrupa Birliği Komisyonu Başkanının Türkiye'yi tehdit olarak görme küstahlığı, Fransa'nın Doğu Akdeniz'de ve Kıbrıs'ta boyundan büyük askerî maceralara yönelmesi ve Yunanistan'ın şımarık çırpınışları asla tesadüf değildir, birbiriyle ilintilidir. Bu koro, kendi coğrafyasında oyun kuran, prangalarını kırmış tam bağımsız Türkiye'nin bu köhnemiş Batı düzeninde yarattığı paniğin bir itirafıdır. Kendi içerindeki çürümeyi ve stratejik sefaleti Türkiye düşmanlığıyla örtbas etmeye alışanlara Gazi Meclisten sesleniyoruz: Bize istikamet izemezsiniz, ne Brüksel'in sipariş raporları ne Macron'un Kıbrıs'taki hayalperest kılıç şakırtıları Türkiye'nin elik iradesini milim esnetemez. Hele ki Türkiye'yi potansiyel saldırgan ilan edip adalarımızı füzelerle donatmaktan, çatışma senaryolarından bahseden Yunanistan Savunma Bakanının o hadsiz sözleri bir akıl tutulmasıdır. Buradan o bozuk plağa ve Atina'daki hamilerine tarihî bir gerçeği hatırlatmak isterim: Ege'nin serin sularına bakıp boyunuzdan büyük laflar etmeyin. Siz tarihten hiç mi ders almadınız? Sakın ola sabrımızı test etmeyin! Zira, o denizin dibi sizin emperyalist heveslerinizin hsranıyla doludur. şunu açıkça ifade ediyoruz: Türkiye, tehdit edilecek ve hizaya çekilecek bir ülke değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAşKAN - Buyurun, lütfen.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Türkiye; tarihiyle, coğrafyasıyla, kendi öz gücüyle, diplomasisiyle ve millet iradesiyle bölgenin merkez ülkesidir. Türkiye; kimsenin tehdidi değil mazlumların umudu, bölgesel barışın anahtarı, küresel dengelerin aktörüdür. Türkiye; artık, Batı'nın kapısında icraya giren, talimat bekleyen bir evre ülke değildir. Bizim yönümüzü Brüksel belirleyemez, Atina tarif edemez, Paris tayin edemez; biz kimseden ders almayız.

Sayın Başkan, Türkiye'nin dış politikası barışı ve istikrarı hedeflemektedir ancak bu yapıcı duruş, haklarımızın gasbedilmesine sessiz kalacağımız anlamına gelmez. Buğn Doğu Akdeniz'de, Ege'de ve Kıbrıs'ta aleyhimize kurgulanan hiçbir oldubittiye boyun eğmedik, eğmeyeceğiz. Bu bölge, Türkiye için yalnızca dış politika başlığı değildir; doğrudan doğruya egemenlik, güvenlik ve beka meselesidir. Türkiye; tarih boyunca barıştan yana olmuş, diplomasiyi, hukuk zeminini ve bölgesel istikrarı ve barışı öncelemiştir ancak barıştan yana olmak oldubittilere sessiz kalmak anlamına gelmez. Deniz yetki alanlarımızı yok sayan, Ege'de denge hukukunu aşındırmaya alışan, Kıbrıs Trkn yalnızlaştırmayı hedefleyen hiçbir girişim karşısında Türkiye kayıtsız kalmayacaktır. Kıbrıs, bizim için yalnızca bir müzakere başlığı değildir. Kıbrıs, Türk milletinin Doğu Akdeniz'deki güvenlik kilidi, stratejik hafızası ve kardeşlik hukukudur. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin demografik yapısı, mülkiyet dengesi ve ekonomik bağımsızlığı bizim için tartışmaya kapalı birer millî meseledir. Adada toprak, sadece bir tapu kaydı değil egemenliğin ve gelecek nesillerin teminatıdır. Fransa'nın, Yunanistan'ın, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin ve İsrail'in Doğu Akdeniz'de kurmaya çalıştığı temaslar Türkiye karşıtı bir çevreleme politikasına dnşirse bunun kabul edilmesi asla mümkün değildir. Kıbrıs Türkünün varlık hakkını hiçbir diplomatik seraba veya Avrupa Birliği romantizmine kurban etmeyeceğiz. Türkiye masaya kendi akılla oturur, sahada kendi gücüyle durur. Doğu Akdeniz'de Trkiesiz denklem kurulamaz, Kıbrıs Türkünün varlığı pazarlık konusu yapılamaz.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAşKAN - Teşekkürler.

Sayın Yıldızlı, sisteme girdiniz.

Buyurun.

46.- Kocaeli Milletvekili Harun zgr Yıldızlı'nın, Kocaeli'de bulunan bir şirketin grevdeki işçilerine ilişkin açıklaması

HARUN ÖZGÜR YILDIZLI (Kocaeli) - Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Kocaeli'de bulunan Bekaert işçileri haklarını alabilmek için yirmi gündür grevdeler. 2026 enflasyon hedefi henüz beş ayda yerle bir olmuşken işverenin üç yıllık sözleşme ısrarı ülkemizin gerçeklerinden uzaktır. Işilerin saat ücretleri ve sosyal hakları başta olmak üzere haklı taleplerinin bir an evvel uygulanması ve anlaşma sağlanması gerekir. Alın terlerinin sömürülmesine karşı greve çıkan Bekaert işçilerinin sesi olmaya devam edeceğimizi ifade ediyor, emeğin en yüce değer olduğunu bir kez daha vurgulamak istiyorum.

BAşKAN - Hakların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili ve Muş Milletvekili Sayın Sezai Temelli'de söz sırası.

Sayın Temelli, buyurun.

47.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Hıdırellez'e, 68 kuşağının önderlerine, pozitif barış sürecinin hukukuna, BİRTEK-SEN Genel Başkanı Mehmet Türkmen'e, Hakan Tosun davasına, Varto ve Karlıova için JES projelerine, Muş'taki sağlık hizmeti eksikliğine, okulların güvenliğine ve eğitim sisteminin içinde bulunduğu duruma, ekonomik sorunlara, açıklanan enflasyon rakamlarına ilişkin açıklaması

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Mezopotamya, Anadolu ve Balkan halklarının ortak hafızası olan Hıdırellez kutlu olsun. Evet, bir Hıdırellez günü Deniz Gezmiş'i, Hüseyin İnan'ı, Yusuf Aslan'ı idam ettiler. Bu Mecliste kalkan ellerle o idam kararı verilmişti. Maalesef, 3 fidanı dalından kopardılar ama onlar sonsuzluğa yürürken bu halklara bir miras bıraktılar. O sonsuzluk anında dediler ki: "Yaşasın Türk ve Kürt halklarının kardeşliği!" İşte, bu miras, hâlâ halkların dayanışmasında, mücadelesinde var olmaya devam ediyor. 68 kuşağının

önderleri, Denizler, Mahirler, İbrahimler bu ülkeye aslında barışın, özgürlüğün yolunu açacak mücadeleyi çok net bir şekilde gösterdiler. Bize düşen, bu mücadelenin mirasına sahip çıkarken evet, bu ülkeyi barışa kavuşturmaktır, demokrasiye kavuşturmaktır; bu ülkenin önündeki bütün engelleri kaldıracak bir kardeşliği, bir dayanışmayı var etmektir. Şimdi, o kardeşliğin hukukunu hayata geçirme zamanıdır. Demokratik müzakere yöntemlerini geliştirerek, tam da o kuşağın, o devrimcilerin yoldaşı olan Sayın Öcalan'la yapılan müzakereleri demokratik bir zemine kavuşturarak ve beklenen yasaları bir an önce hayata geçirerek artık pozitif barış sürecinin hukukunu var etme zamanı gelmiştir. Bir krizler ülkesinde yaşıyoruz; işte o yüzden de barışa, toplumsal barışa, demokrasiye, hukuk devletine ihtiyacımız var.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biliyorsunuz, BİRTEK-SEN Genel Başkanı Mehmet Türkmen cezaevinde. Neden? Halka yanıltıcı bilgiyi alenen yaymış, halkı yanıltmış bilgi yayarak. Sanki bu sosyal medya kâbusunun içinde yaşamıyoruz, sanki bu kadar enformasyon altında yaşamıyoruz, bir sendika başkanının paylaşımından böyle bir ceza çıkarıyorlar. Sendika Başkanı Mehmet Türkmen sağlık sorunları yaşıyor, ilaçlarına ulaşmak istiyor, ilaçlarını istiyor, talep ediyor, defalarca talep ediyor, kendisine ilaç vermek yerine kendisine işkence ediyorlar ve hücreye atıyorlar; bu kabul edilemez bir yaklaşım. Cezaevlerinde bu işkenceye, bu hak ihlallerine artık son vermek gerekiyor. Bunun için gerekli adımlar atılsın diye buradan defalarca çağrıda bulunduk. Bırakın gerekli adımları atmayı, bu türden muamelelerin sürdüğünü görüyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün Hakan Tosun davası var İstanbul Bakırköy Adliyesinde. Hakan Tosun bir gazeteciydi, sokakta katledildi. Ölümünün üzerinde çok sayıda şüphe var; bir kere, tedaviye alınmadı, ailesine haber verilmedi. Bu tür şüpheler devam ederken bugünkü mahkeme salonunda yaşanan olay da mahkemenin âdeta alelacele görülmeye çalışılması da bu şüphelerimizi artırıyor. Evet, Hakan Tosun, ekoloji mücadelesi, doğa mücadelesi verenlerin sesiydi; kendisi de bu mücadelenin içinde olan çok değerli bir gazeteciydi. Onu bir kez daha rahmetle, saygıyla anıyorum ama ekoloji mücadelesi deyince dönüp baktığımızda, neden bu seslerin kısılmak istendiğini de çok iyi anlıyoruz.

Evet, Muş'tan geliyorum, Varto'dan, Karlıova'dan geliyorum; orada ekoloji mücadelesi verenler, doğasını, yaşamını savunanlar direniş çadırlarını Varto'da kurdular, direniyorlar çünkü orada JES projesine izin vermek istemiyorlar, doğasının, merasının katledilmesini istemiyorlar; buradan o direnişi selamlıyorum. Varto'da, Karlıova'da JES projesi demek orada doğayı katletmek demek, meraların artık geri dönüşemez bir şekilde yok edilmesi demek; bu projeleri bir an önce durdurun.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tabii, Muş'tan bahsedince mesele sadece ekoloji de değil, çok ciddi sorunları olan bir kentten bahsediyoruz. İşte "Diyadin'deki altın madeni Muş Ovası'nı kirletiyor." dedik "işsizlik" dedik "yoksulluk" dedik ama bir büyük sorun da sağlık sorunu. Muş'ta, Bulanık'ta ve Malazgirt'te hastane var, evet ama binası var; o binanın içinde doktor yok, teşhis için gerekli donanımlar yok. Muş'ta hastalandığınızda, çocuğunuz hastalandığında ya Diyarbakır'a gideceksiniz ya Erzurum'a ya Van'a ya Ankara'ya. Dolayısıyla, Muş'ta sağlık hizmeti diye bir şey yok. Muş'ta süren bir eğitim hastanesi inşaatı var. "Eğitim ve araştırma hastanesi olacak." diye bir dönem önceki bakan söz verdi; şimdi o sözden de caymışlar, ne hastane bitiyor ne de Muş'ta sağlık sorununun çözümüne dair adım atılıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Dolayısıyla, bir an önce Bulanık, Malazgirt ve Muş Devlet Hastanelerine doktor atamalarının, tayinlerinin yapılması, oradaki eksik donanımların tamamlanması, inşaatı süren hastanenin bir an önce bitirilmesi ve eğitim ve araştırma hastanesi olarak hayata geçirilmesi büyük önem taşıyor.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bildiğiniz gibi, Maraş'taki katliamda 9 çocuk yaşamını yitirmişti, ağır yaralı olan Almina Ağaoğlu da maalesef hayatını kaybetti; böylece de bu saldırıda ölen çocuk sayısı 10'a çıktı, 1 de öğretmenimiz hayatını kaybetmişti. Evet, çocuklar ölmeye devam ediyor, çocuklar ölüyor, çocuklar işçileştiriliyor, çocuklar aç bırakılıyor. Dolayısıyla, eğitim sistemine baktığınızda, çocuklara dönüp baktığınızda karşımızda çok vahim bir tablo var. Buna karşı Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir ne yapıyorlar? Ne yaptıklarını bilen var mı? Bu sorunlara eğilip bu sorunların çözümüne dair bir şey yaptıklarını gören var mı? Yok. Dolayısıyla, esas sorunların tespit edilmesi, bu sorunların üzerine eğililmesi, bu sorunların çözümüne dair çalışılması gerekirken başta da bu Bakanlıkların sorumluluğunda olması gereken bu konulara dair hiçbir çözüm karşımıza gelmiyor. Bakın, daha geçen gün yine Diyarbakır'da bir okulun önünde pompalı silahla ateş edildi. Dolayısıyla etraf silah kaynıyor, buna dair de bir adım atılmadı. İçişleri Bakanlığına çağrı yaptık, Adalet Bakanlığına çağrı yaptık; bireysel silahlanma hakkında konuştuk, burada dile getirdik "Okullarda şiddetsiz toplum, güvenli eğitim, güvenli okulun hayata geçmesi için harekete geçin." dedik, hiçbir hareket yok. Sürekli olarak lüks otellerde konferans yapan, oralarda görünen, bol bol boş laf eden bakanlarımız var. E, bu kadar boş lafla da bu sorunları çözmek tabii ki mümkün değil. Bir an önce hem okulların güvenliği hem de eğitim sisteminin içinde bulunduğu bu durumdan çıkması için atılması gereken adımlar mutlaka atılmak zorundadır. Bir kere, artık, bu MESEM denen rezalete son verilmelidir; çocuklar işçileştirilemez, çocuklar çalışma hayatı içinde bu kadar ciddi risklerle karşı karşıya asla bırakılamaz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tabii, bütün bu sorunların kaynağında hiç kuşkusuz ekonomik sorunlar da var. Bu ülkede çok ciddi bir ekonomik kriz var; yapışkan bir kriz, yapıştı ve bırakmıyor artık bizi. Bu krizden kurtulabilmek için programlar üretmek gerekirken bugünkü program aslında bu krizi daha da derinleştirdi, ülkeyi büyük bir çöküşe götürdü. "Şimşek programı çökmüştür." dedik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın lütfen.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Çöktü, her ay çökmeye devam ediyor. Açıklanan enflasyon rakamları âdeta bunu teyit ediyor. Bu ay açıklanan enflasyon rakamı yine bir rekor. Orta vadeli plandaki hiçbir hesabın tutmayacağı beş ay önce belli oldu, programda hâlâ ısrar ediyorlar; ısrarın sonucu bugün aylık enflasyon yüzde 4'ün üzerine çıktı, sadece dört aydaki enflasyon yüzde 15. Bu ne demek biliyor musunuz? Asgari ücretli 4 bin liralık satın alma gücünü yitirdi yani asgari ücret artık 28 bin lira değil 24 bin lira oldu; en az emekli maaşı alanlar 3 bin lira yitirdi. Bunları telafi etmediği gibi bakın, Şimşek ne diyor: "Biz bu şoklara karşı aslında bu programla ülkeyi koruduk ve program bir sonuç verdi."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

SEZÂİ TEMELLİ (Muş) - Şimşek, artık, kimi koruduğunu çıksın açıkça ifade etsin. Şimşek; emekçiyi, işçiyi, emekliyi, kadınları filan korumuyor. Şimşek; sermayeyi koruyor, küresel finans sermayesini koruyor. Şimşek; madencileri koruyor, enerji şirketlerini koruyor, herkesi koruyor ama onları korumak adına da işte bu programla beraber bu ülkede yoksulluğu, açlığı derinleştirmeye, işçinin, emekçinin sırtına yeni yeni vergi yükleri koymaya, yeni yeni zamları salmaya da devam ediyor. Program çökmüştür, bu çöken programın altında öyle sanıyorum ki bu iktidarda kalacaktır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Teşekkürler.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili ve Ankara Milletvekili Sayın Murat Emir.

Sayın Emir, buyurun lütfen.

48.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, enflasyona, Iğdır Milletvekili Cantürk Alagöz'e, 6 Mayıs'ta 3 fidanın toprağa verilmesine, kendilerine ve siyasi iktidara ilişkin açıklaması

MURAT EMİR (Ankara) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Çok değerli milletvekilleri, ülkemizin gerçeği açlık, yoksulluk, çaresizlik ve enflasyon; maalesef, bu gerçeğe baş etmek zorunda kalıyoruz. Baktığınızda enflasyonun düşürülmediği, düşürmek bir yana 4'üncü ayda tüm tahminlerin altüst olduğu, ekonomik programın çuvalladığı ve vatandaşlarımızın gerçek bir çöküşe sürüklendiği bir ekonominin içerisinde geçiyoruz. Aslında bakarsanız bunları hep konuşuyoruz, çok da konuşmaya devam edeceğiz çünkü mutfaklarda yangın var, vatandaşlarımız açlıkla, sefaletle baş etmek zorunda kalıyorlar ve her defasında işçiler, memurlar, asgari ücretliler zam talep ettiğinde "Sıkın dışınızı, şimdi size zam veremeyiz, dezenflasyon programı uyguluyoruz yani enflasyonu düşüreceğiz, siz de rahat edeceksiniz. Bunun için size zam vermiyoruz." diyorlar ama bu tam bir yalan, tam bir kuyruklu yalan. Sadece, 2023 Mayıs'ta iktidara geldiklerinden bugüne kadar Türkiye'de kendi rakamlarıyla yani sahte TÜİK rakamlarıyla dahi toplam enflasyon yüzde 216 olmuş yani geldiklerinde 100 liralık bir mal veya hizmet varsa onun bugünkü değeri 316 lira olmuş. Peki, emekli maaşı ne kadar artmış? Geldiklerinde 10 bin lira olan en düşük emekli maaşı bugün 20 bin lira. 30 bin lira olması gerekir yani ezdirmemiş olsanız 30 bin lira olacak. Demek ki her ay emeklinin maaşından 10 bin lira çalışıyorsunuz. Bu siyasi iktidar vatandaşın cebinden maaş çalan hırsız bir siyasi iktidardır, görün bunları. (CHP sıralarından alkışlar)

Aynı şekilde, asgari ücret, üç yıl önce, siz geldiğinizde 11.402 liraymış; yüzde 216'yı ekleyin, en az 34 bin küsur lira olması lazım. Ne kadar? 28 bin lira. Her ay asgari ücretlinin cebinden 8 bin lira alıyorlar. Borçlular, ödemiyorlar; kendi beceriksizlikleri, kendi yanlışları yüzünden 86 milyon maalesef büyük bir sefaletle mahkûm edilmiş durumda. Gıda enflasyonuna bakıyorsunuz, yüzde 20'lerde yani vatandaşın gerçek enflasyonu; kendi rakamlarıyla.

Ve et fiyatlarını paylaşmak istiyorum, o kadar çarpıcı ki. Türkiye'de yıllık et tüketimi 16,6 kilogram, OECD'de 34,8 yani 2 katı. Et demek; protein demek, çocuklar için gelişme demek, zekânın gelişmesi demek, boyun uzaması demek, sağlıklı olmak demek ama bizim çocuklarımız OECD ülkelerinin çocuklarının yarısı kadar et tüketiyor. Onlar kiloyla alıyorlar, biz gramla alıyoruz. Hani, söylemeye gelince "necip Türk milleti" diyorsunuz ya, evet, necip Türk milleti; necip Türk milletini gramla ete mahkûm eden de sizsiniz ama.

Bakın, değerli arkadaşlar, böylesine bir ekonomik düzende talanları da bitmiyor. Bir Cantürk Alagöz var Iğdır Milletvekili - buraya pek gelmiyor, gelmesine gerek yok, o gelmez buralara- pandemi döneminde "Aracı yok." dediler; ortaya çıkardık, aracı Cantürk Alagöz'müş. Dediler ki: "Kâr vermiyoruz." Ortaya çıkarttık ki her aşı başına 5 dolar kâr vermişler. Dediler ki: "Kullanacağımız kadar aldık." Hayır, siz ne kadar aldığınızı söyleyemezsiniz dedik, her bütçe döneminde Bakan buraya gelir, kaç milyon doz aldın deriz, söyleyemez ama biz biliyoruz, 200 milyon doz aldılar, 120 milyon dozunu kullandılar, 80 milyonu imha ettiler. Niye biliyor musunuz? Cantürk Alagöz zengin olsun diye. Cantürk Alagöz'ün cebine 1 milyar dolar koydular, 1 milyar dolar! Emekliden esirgedikleri parayı Cantürk Alagöz'ün cebine koydular. O Cantürk Alagöz milletvekili oldu, şimdi buraya gelmeye gerek görmüyor. Ama bakın, madencilğe soyundu, Keymen ilaç madencilik yapıyor. Giresun'da madencilik yapmış, Çatalağaç Deresi'ne madenden atık verilmiş, "ÇED Olumlu" raporu iptal edilmiş, hiç umurunda değil; 7 kere yapmış, hiç umurunda değil. 2 milyon 500 bin lira ceza kesmişler, bununla övünüyorlar hatta yandaş gazetecileri "Bakın, kimsenin gözünün yaşına bakmıyoruz, AKP'li milletvekiline bile ceza kestik 2 milyon 500 bin lira." diyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) - Bilmezsiniz inanırsınız ama baktığınızda Cantürk Alagöz o lüks aracıyla çakarları açıp 4 defa drift atsaydı, 500 bin liradan zaten 2 milyon lira ceza verecekti. Ya, sizin çevreye saygınız bu kadar mı?

Yine, aynı şekilde sondaj yapması iptal edilmiş; Tirebolu'da, Görele'de madenleri var; bunlar da göz göre göre zehir akıtıyor. İşte böyle bir iktidar; "vahşi madencilik" derken bunu kastediyoruz. Dolar olunca, para olunca, rant olunca gözleri ne yeşili görüyor ne insanı görüyor ne doğayı görüyor.

Ve değerli arkadaşlar, bugün 6 Mayıs. Darağacında üç fidanımızı 6 Mayıs'ta maalesef toprağa verdik bugün ve bugün buradan, yüce Meclisten yani onların idamı için karar çıkartmış olan yüce Meclisten onların mücadelesi ve anısı önünde saygıyla eğiliyoruz. Ama değerli arkadaşlar, şunun altını çizmemiz lazım: Biz, Mustafa Kemal'in yolundan yürüyen, Samsun'dan Ankara'ya kadar Mustafa Kemal'e saygı ve tam bağımsız Türkiye yürüyüşü yapan, idam sehpasını "Türk ve Kürt halklarının kardeşliği!" ve "Tam bağımsız Türkiye!" diye tekmeleme cesareti gösteren bu gençlerin bıraktığı yerden bu mücadeleyi sürdürüyoruz ama onlar ne yapıyorlar? Bakın, onlar, Kurtuluş Savaşı'nı beğenmezler; "Keşke Yunan galip gelseydi." diyen, "Atatürk'ü zerre kadar seven benim cenazeme gelsin." diyen, her türlü iftirayı atan Kadir Mısıroğlu'na dün gözyaşı döktüler burada. İşte onlar Kadir Mısıroğlu

geleneğinden gelirler, biz Deniz Gezmişlerin geleneğinden geliriz. Deniz Gezmişler, Filistin mücadelesine destek oldular, gittiler, orada mücadele ettiler. Biz, Filistin halkının yanındayız; siz, Barış Kuruluna üye vermiş olan ve Filistinlilerin yurtsuzlaştırılmasını, topraksızlaştırılmasını öngören Barış Kuruluna Hakan Fidan'ı üye veren bir siyasi iktidarsınız. Aramızdaki fark budur. Deniz Gezmiş ve arkadaşları "Kahrolsun emperyalizm! Kahrolsun Amerika! 6'ncı Filoya hayır!" diyerek İstanbul'a sokmazken 6'ncı Filoyu, siz 6'ncı Filonun önünde secde edenlerin izinden yürüyorsunuz ve onu yapan İsmail Kahraman'ı da buraya Meclis Başkanı yaptınız. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) İşte bu iki ayrı çizgi son derece belirgindir. Bir tarafta aydınlanmacı, Mustafa Kemal'in izinden yürüyen, "Tam bağımsız Türkiye!" diyen bir siyasi hareket; diğer tarafta da dibine kadar Amerikancı, meşruiyetini Trump'tan alan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) - ...Barrack'ın küstahlıklarına ses çıkaramayan, son derece pısırkık, İsrail'le ticaret yapmaya çatır çatır devam eden ve tam bağımsız Türkiye'yi içine sindirememiş, Mustafa Kemal'le mücadelesi hiç bitmemiş bir siyasi iktidarsınız.

Teşekkür ederim Sayın Başkan. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili ve Ankara Milletvekili Sayın Leyla Şahin Usta.

Buyurun Sayın Usta.

49.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, Hıdırellez'e, Vakıflar Haftası'na, SAHA 2026 Fuarı'na, Ankara Milletvekili Murat Emir, Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen ile Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ve enflasyonla mücadeleye ilişkin açıklaması

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Kıymetli milletvekilleri, ben de Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Kültürümüzün en güzel miraslarından biri olan Hıdırellez'in içindeyiz. Hıdırellez baharın müjdecisi, umudun yeniden yeşerdiği, doğanın canlandığı, gönüllerin ferahladığı özel bir gündür; yüzyıllardır bu topraklarda birlik, beraberlik ve kardeşlik duygularını pekiştiren bir gelenektir. Bu özel gün, bizlere sadece mevsimlerin değişimini değil aynı zamanda umutlarımızı tazelemeyi, dayanışmayı artırmayı ve geleceğe daha güçlü bakmayı da hatırlatır. Milletçe birliğimizin, dirliğimizin daha da güçlenmesine vesile olması dileğiyle tüm milletimizin Hıdırellez'ini en kalbî duygularıyla kutluyorum.

Bu hafta Vakıflar Haftası'nı kutluyoruz. Kökleri asırlara dayanan, milletimizin merhamet, dayanışma ve paylaşma kültürünün en güçlü tezahürlerinden biri olan Vakıflar Haftası'nın içerisindeyiz. Vakıf geleneği, yalnızca bir yardım mekanizması değil aynı zamanda medeniyetimizin vicdanıdır. Ecdadımız "İnsanı yaşat ki devlet yaşasın." anlayışıyla din, dil, ırk ayrımı gözetmeksizin ihtiyaç sahiplerine el uzatmış; eğitimden sağlığa, kültürden sosyal hayata kadar her alanda kalıcı eserler bırakmıştır. Vakıf; paylaşmanın bereketini bilen, sorumluluk duygusunu taşıyan, toplumların en sağlam teminatıdır. Aynı zamanda bir vakıf başkanı olarak ifade etmek isterim ki bizler sadece bugünün ihtiyaçlarını karşılamakla kalmıyor, aynı zamanda geleceğe umut taşıyan köprüler kuruyoruz. Her bir hayır faaliyeti aslında toplumun kalbine dokunan bir iyilik hareketidir. Bu vesileyle tüm vakıflarımızın Vakıflar Haftası'nı tebrik ediyor, bu anlamlı haftanın dayanışmamızı daha da güçlendirmesini temenni ediyor, herkesi de iyilikte buluşmaya davet ediyorum.

SAHA 2026... Cumhurbaşkanlığımızın himayelerinde düzenlenen SAHA 2026 Uluslararası Savunma ve Havacılık Fuarı ülkemizin savunma, havacılık ve uzay sanayisindeki teknolojik vizyonunu tüm dünyaya ispat eden stratejik bir vitrin olarak kapılarını açtı. 140'tan fazla ülkeden 1.700'ü aşkın firmayı, resmî heyetleri ve 25'ten fazla yabancı bakanı İstanbul'da buluşturan bu organizasyonun hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum ve emeği geçen başta Millî Savunma Bakanlığımızı, Bakanlığımızın ekiplerini ve savunma sektöründe faaliyet gösteren tüm firmalarımızı tebrik ediyor ve teşekkür ediyorum.

Aydınlanmadan bahsedildi, Mustafa Kemal Atatürk'ün izinden gidilmekten bahsedildi. Millî Savunma Bakanlığımızın AR-GE birimi tarafından geliştirilen ve Türkiye'nin bugüne kadar ürettiği en büyük, en uzun menzilli füze olma özelliğini taşıyan kıtalar arası hipersonik balistik füze YILDIRIMHAN SAHA EXPO 2026'da ilk kez sergilendi. Ekranda görülebiliyor mu bilmiyorum ama bu füze, üzerinde de Kemal Atatürk'ün imzasıyla Türkiye'nin gururu olarak sergilenecek. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Yabancı ülkeden gelen tüm heyetler de bunları görüyorlar. Atatürk'ün izinden gitmek budur.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Keşke hastaneye gitseydi bu kaynaklar Leyla Başkan, keşke hastanelere harcasaydınız.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Aynı şekilde, Türkiye'nin ilk kamikaze otonom su altı aracı KILIÇ ile kamikaze insansız deniz aracı TUFAN yine Türkiye'nin gururu olarak sergilenecek. ASELSAN'ın fuar kapsamında hizmete sunduğu yine savunma sanayimizi güçlendiren ekipmanlarımızdan... Baykarın feda edilebilir sınıfı ile akıllı dolanan mühimmat teknolojisinde yeni bir dönemi başlatan üç stratejik ürünü K2, Mızrak ve Sivrisinek ilk kez sergilenecek. Yine ALPAY-2 ve ATTİLA savunma sanayisi fuarımızda sergilenen Makine ve Kimya Enstitümüzün, MKE'nin mühendisliğiyle geliştirilen yerli ve millî ürünlerimiz.

Biz bunlarla Atatürk'ün izinden gitmeyi, bunlarla anılmayı tercih ediyoruz. İddia ettiğiniz gibi kimsenin bu ülkede Atatürk'le bir sorunu yok, tam tersine bu ülkenin kurucu lideri ve önderi olarak saygıyla ve hürmetle her zaman anıyoruz ama Atatürk'ün arkasına sığınıp yolsuzluğu, hırsızlığı kendilerine kılıf yapanlar asıl Atatürk'e karşı nasıl hesap verecekler düşünüp ona baksınlar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Biz bu SAHA programımızla ilgili çalışırken CHP Gençlik Kollarının da Star Wars oyuncak ışıklı kılıçlarıyla bir görselini de paylaşmak istiyorum.

Kıymetli gençler, gelin, bunlarla uğraşmayın; gelin, SAHA 2026'yı siz de ziyaret edin; orada yapılan ürünlerimizle hep birlikte gurur duyalım, siz de bu çalışmalara ortak olun; gelin, bu... Bu görseller maalesef, Türkiye'nin geleceğine umut olarak vadedilen bir güç olarak sunuluyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Asıl güç, az önce gösterdiğim, Türkiye'nin yerli ve millî ürünleriyle yapılan gerçek mühimmatlarımızdır. Gençler, gelin siz de bu birlikteliğe, bu güce ortak olun diyorum; bu Star Wars'ın renkli kılıçlarıyla bu işler olmaz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cantürk Alagöz Milletvekilimizle ilgili defalarca bu konular gündeme getirildi, kendisi gerekli açıklamaları yaptı, daha öncesinde de defalarca bunlarla ilgili ayrıntılı bilgiler paylaşıldı ancak konular ısıtılıp ısıtılıp yeniden çarpıtmalarla ortaya getiriliyor. Bunun tek bir sebebi var; kendi hırsızlıklarını, yolsuzluklarını ve tacizlerini örtmek; baklava kutularında gelen rüşvet paralarını görünmez hâle getirmek, unutturmak, kapatmak. Bu gerçeklerin üstünü örtmek için bu kampanyalara, bu konuşmalara giriyorsunuz ancak bu millet her şeyin çok iyi farkında.

Bu ülkenin madenlerini de işlemek için büyük bir çaba ve gayret içerisindeyiz. Bu madenler işlenirken topraklarımızı korumak, çevreyi korumak bilinciyle hareket ettiğimizi de bir kere daha kamuoyuna saygıyla bildiriyorum. Bunları kabul etmeyeceğinizi biliyorum ama ben kamuoyunun doğru bilgilendirilmesi için bunları söylemeyi bir görev biliyorum.

Bir konumuz daha var: Sayın Tarım Bakanımızın son tüketim tarihi ve tavsiye edilen tüketim tarihiyle ilgili bir açıklaması üzerinden birkaç gündür bir kampanya yürütülüyor. 2 farklı kavramdan bahsediyoruz: Bir tanesi, "son tüketim tarihi" "STT" diğeri ise "tavsiye edilen tüketim tarihi".

Son tüketim tarihi, özellikle çabuk bozulan gıdalar için kesinkes konulmuş, belli olan tarihtir ve bu tarihi geçtikten sonra tüketilmesi yasaktır, bunun bir istisnası da yoktur. Süt, yoğurt, tavuk, balık, et gibi çabuk bozulabilen gıda ürünleri için son tüketim tarihi geçerlidir ve son tüketim tarihi geçtikten sonra tüketilmesi yasaktır; Bakan Bey bunu söylüyor.

"Tavsiye edilen tüketim tarihi" dediğimiz ise kuru gıdalar için -çay olabilir, kuru kahve olabilir, nohut olabilir, fasulye olabilir, mercimek olabilir- gıda israfının önüne geçilmesi için tüm dünyada uygulanan bir kuraldır. Tavsiye edilen tüketim tarihi geçmiş ürünlerin eğer bozulmadığı...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Kurtlanır, kurtlanır Sayın Başkan; yanlış bilgi vermiş. Bir yılda kurtlanır ya.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Kurtlanırsa zaten görürsünüz, bunu evinizde de kullanmazsanız; evinizde de kullanmazsınız, görürsünüz ve kullanmazsınız.

Bir şüphemiz varsa zaten denetlemelerde bunun tavsiye edilen tüketim tarihine bakılır ve "Ürün bozulmuş." denilerek raftan zaten çekilir. Bunun tüketimiyle ilgili de şartlar var, öyle herkes kafasına göre de koyamıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Bunlar için "Özel etiketle -istenilen şekilde sarı veya kırmızı etiketle- tavsiye edilen tüketim tarihinin bittiği belirtilerek ürün kontrollü bir şekilde yine zincir marketlerde veya bakkallarda satışa sunulabilir." deniliyor.

Bakın, karıştırmamak lazım, burada vatandaşın da aklını karıştırmamak lazım. Burada, iyi niyetle, son tüketim tarihi ve tavsiye edilen tüketim tarihi konusunda tüm dünyada uygulanan bir uygulamayı açıklıyor Sayın Bakan. Sanki Sayın Bakanımız "Tüketim tarihi bitmiş ürünler yeniden satışa sunuluyor." şeklinde bir açıklama yapmış gibi gündem saptırılmaya çalışılıyor.

Biz ekonomiyle ilgili yaptığımız çalışmalarda enflasyonla olan mücadelemize kararlılıkla devam ediyoruz. Bu konuda zor bir dönemden geçtiğimizizin, vatandaşımızın da zor dönemlerden geçtiğimizi bilerek sıkıntı çektiğinin çok iyi farkındayız; bunun için uğraşıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Dünyada kapılarımıza dayanmış yeni bir savaşla mücadele edilirken, bütün dünyada ekonomik zorluklar içerisinde bu mücadeleye devam edilirken biz de muhalefete bu konuda ortak akılla, iş birliği içerisinde, ülkemizin geleceği için birlikte hareket edelim diyoruz ama her fırsatta kendi yolsuzluklarını, hırsızlıklarını örtmek için birtakım yalan ve iftiralarla bu mücadeleye balta vurmaya çalışıyorlar. Biz kararlılıkla mücadelemize devam edeceğiz. İnşallah, dünyadaki zor şartların altında vatandaşımızı ezdirmeden, enflasyonu da düşürerek devam etmek için büyük bir çaba ve gayretimiz var. Bu ekip bizde var, ekipler çalışıyor ve dünyanın aslında pek çok ülkesinde yakıt sıkıntısı çekilirken, hesap yapılırken, "İki günlük, üç günlük yakıtımız kaldı." diye açıklamalar yapılırken Türkiye bunların önlemini almış olmasına; Enerji Bakanlığımızın çalışmalarıyla bu kışı rahatlıkla bitirebileceğimiz, önümüzdeki kışa dahi yetebilecek kadar bir politikamızın ve depolamamızın olduğunu açıklamamıza rağmen; bu zorluklarla uğraştığımızı bilerek ve duyarak aslında, kasıtlı olarak enflasyonla mücadelenin baltalanması için bir tavır görüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Tamamlıyorum Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun, son kez...

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Bunun kimseye faydası olmaz. Bu ülkenin insanları için birlikte çalışalım, birlikte iyi şeyler yapalım ve vatandaşımızın refahını hep birlikte artıralım diyoruz.

Teşekkür ederim Başkanım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Emir, buyurun.

50.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Leyla Şahin Usta, Cantürk Alagöz'ün defalarca bu iddiaları cevapladığını söyledi ama bir kere bile gelip burada cevaplayabilmiş değildir.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Ben şahidim, ben nöbetçiydim, geldi, konuştu.

MURAT EMİR (Ankara) - 7 dolardan aldığını, 12 dolardan verdiğini, 200 milyon doz aldığını, 1 milyar dolarlık kâr ettiğini, o kârla madencilik yaptığını, o madenleri defalarca mahkemenin durdurulması kararına rağmen işlettiğini ve sonuçta da onun için çerez parası sayılmayacak cezalarla aynı işletmelerinin aynı dereleri kirlletmeye devam ettiğini söylüyoruz, söylemeye de devam edeceğiz. Bunların tersini de söyleyecek hâliniz yok, bunu söyleyemedikçe de bize leke sıçratmaya çalışıyorsunuz. Oysa bakın, biz kendimize güveniyoruz, siz de kendinize güveniyorsanız bir TRT kameramanını, bir A Haber kamerasını yollayın Silivri'ye oradaki iddiaların teker teker nasıl çürütüldüğünü görün.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) - Silivri'deki saçma sapan iddiaların nasıl çürütüldüğünü TRT kameralarını yollayın ve görün. Biz o mahkemelere güvenmiyoruz ama arkadaşlarımıza sonuna kadar güveniyoruz.

Efendim, enflasyon programına destek olacaktınız, oluruz ama sizin programınız yok ki, bitmiş, tükenmiş bir program bu; nesine destek olacağız. "Baltalıyorsunuz enflasyon programımızı." diyor. Nesini baltalayacağız, yerle bir olmuş zaten enflasyon programınız. Ve sonuçta sizin ekonomiyi duvara çarptırdığınız o kadar açık ki savaş olan ülkelere nazaran dahi şu anda Türkiye'nin enflasyonu daha yüksek. Ukrayna'da gıda enflasyonu yüzde 4, Türkiye'de yüzde 20'lere dayanmış. Elbette ki savaşın bir maliyeti var ama savaş olan ülkelerde dahi Türkiye'deki enflasyondan daha düşük enflasyon var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MURAT EMİR (Ankara) - Toparlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun, buyurun, toparlayın.

MURAT EMİR (Ankara) - Burada Türkiye'yi yönetemiyorsunuz, ekonomiyi yönetemiyorsunuz, yalana ve talana teslim olmuşsunuz, iddialara cevap veremiyorsunuz, iddialara cevap veremedikçe de bize saldırmayı tercih ediyorsunuz.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Usta.

51.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, Ankara Milletvekili Murat Emir'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Her ne kadar siz mahkemelere güvenmeseniz de biz yargıya güveniyoruz ve güvenmeye devam edeceğiz. Neden dersiniz, bu söylediğiniz cümlelerin aynısını 15 Temmuz FETÖ darbecilerini yargılarken aynı mahkeme salonlarında da duyduk, hep aynı şeyleri söylediler, "Bu mahkemeler tiyatro, bu mahkemeler tiyatro, bu mahkemelere güvenmiyoruz." diyerek kendilerini haklı çıkarmaya çalıştılar. Bu taktiği kullanmayın, hiç tavsiye etmem, bu sizi doğru yere çekmez; biz mahkemelerimize güveniyoruz.

Ayrıca oraya giden pek çok kanal var; sadece sizin yandaş kanallarınız değil ATV de gidiyor, TRT de gidiyor, çekim yapıyorlar. Hatta geçenlerde yine bir gazeteci gitti, basın özgürlüğünü konuştuğumuz dün ve daha önceki günlerde de bir gazeteci gitti, sizin yandaş gazeteciniz olmadığı için linç edilmeye çalışıldı mahkeme salonunda. Bunların hepsini bu Türkiye'de yaşıyoruz, görüyoruz ve siz duymasınız da görmesiniz de Türkiye'de bu iddialar yalan değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Usta.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Bu iddialar yalan değil, iddiaları ortaya atan da biz değiliz. İddiaların ilk çıkışını yapan kendi CHP'li başkanlarınız, iddialara konu olanlar CHP'liler; iddialarla ilgili itiraf edenler, tanıkların hepsi de CHP'liler. Bence, çıkın, siz kendi şapkanızı önünüze koyun ve bu konuda hırsızların arkasında durmayın; gelin, yargıya yardımcı olun, mahkemelerin işini yapmasına sağlıklı bir şekilde imkân verin.

Cantürk Bey -ben, bir kere, yine burada nöbetçiydim, aynı iddialar gündeme geldi- çıktı ve bu kürsüden tek tek hepsini açıkladı.

Teşekkür ederim Başkanım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Temelli, buyurun.

52.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Sayın Başkan, biz enflasyon programını eleştiriyoruz, "Program çökmüştür." diyoruz. Programın baltalanmasının bizimle bir alakası yok. Programın nasıl baltalandığı zaten sizin gösterdiğiniz fotoğraflarda saklı; o fotoğraflardır bu programı baltalayan. Sırf geçen yıl 30 milyar dolar silaha harcadınız. Son on yılda silaha harcadığınız para 2'ye katlandı, yüzde 100 arttı. Şimdi, bu kadar silaha para harcayan bir ülkede enflasyonda başarı şansı olamaz.

30 milyar dolarla hastane, sağlık sorunlarını çözmek mümkündü; 30 milyar dolarla bugün eğitimin içinde bulunduğu birçok sorunu çözmek mümkündü. İşte, bunları çözdüğünüzde yoksullukla da mücadele edersiniz. Yoksa program zaten başarısız ama baltalayan en önemli şey, o gösterdiğiniz fotoğraflarda saklı.

Teşekkür ederim.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Sayın Emir, buyurun.

Önce Sayın Emir girmişti sisteme.

53.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Usta, FETÖ'cülerin savunmalarından bahsetti. Doğrusu, ben onlarla çok ilgili değilim, kendileri daha yakından biliyorlardır çünkü FETÖ'yle, FETÖ'cülerle aynı menzile yol yürüyen kendileridir. Bu nedenle, o mahkemeleri yakından takip etmelerinde fayda var ama Ergenekon mahkemelerini hatırlatırım, kendilerine. Cumhurbaşkanının, zamanın Başbakanı sıfatıyla "Ben de bu davanın savcısıyım." dediği, Zekeriya Öz'ü desteklediği, o FETÖ'cü hâkim ve savcılarla beraber millî orduya birlikte operasyon çektikleri davaların sonunda ne oldu? "Milletimiz affetsin bizi." demek zorunda kaldınız ve bir gün yine aynı noktaya geleceksiniz.

Efendim, bir gazeteci gitmiş de orada bir şekilde yadırganmış. O gazeteci hanımefendi, hâkimlerin, savcıların koridorunda yakalandı biliyor musunuz? Ve o "gazeteci" dediğiniz kişi, hâkimlerin, savcıların kararlarını saatler, günler öncesinden basına servis eden gazeteci.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) - Hâkimlerle iç içe. Bunu elbette ki tutanağa bağladık ve bunu suç duyurusuna da çevireceğiz.

Ayrıca da bakın "CHP'li" diyor ya; iftiracıların bir şekilde kimler olduğunu görüyoruz; çoğu vazgeçiyor, baskı altında ifade verdiğini söylüyor, yanlış anlaşıldığını söylüyor, vicdan azabında olduğunu söylüyor, baskı üzerine konuştuğunu söylüyor.

Daha bugünkü duruşmadan size bir alıntı yapayım: Adem Soytekin, itirafçı Adem Soytekin konuşuyor ve Murat Gülibrahimoğlu'nun AKP'li olduğunu, Murat Kurum'un seçim kampanyasına 41 milyar lira gönderdiğini, İlim Yayma Vakfına da 2 milyar lira gönderdiğini söylüyor ve Sayın İmamoğlu "Ben nasıl örgüt lideriyim ki karşı rakibim olan partinin kampanyasına 41 milyar lira gönderen bir kişiyi yanımda örgüt üyesi yapmışım?" diye soruyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen

MURAT EMİR (Ankara) - Şimdi, siz de biliyorsunuz, iş pis, yapılan iş pis, yapılan iş hukuki değil, yapılan iş bir siyasi operasyon, taşımakta zorluk çekiyorsunuz; bu nedenle, "CHP'liler ile CHP'liler arasında bir mesele." demeye çalışıyorsunuz. Bu mesele, saray yargısı ile halk, millet arasındadır, millî irade arasındadır. Bırakın İmamoğlu'nu, özgür kalsın, Belediye Başkanlığına devam etsin, sonuna kadar yargılayın. Var mısınız? (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Usta, buyurun.

54.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, Muş Milletvekili Sezai Temelli ile Ankara Milletvekili Murat Emir'in yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Sezai Temelli, silahlara karşı olduğunuzu çok iyi biliyorum; barıştan yanasınız, bunu her fırsatta söylüyorsunuz; bu, takdire şayan bir ifade. Biz de barıştan yanayız ancak ülkenin güvenliği ve savunma sanayisiyle ilgili yapılan yatırımları kıymetli buluyoruz, değerli buluyoruz; belki de ayrıştığımız nokta bu. Ama silahları bırakmak konusunda sizden de aynı samimiyeti bekliyoruz. Önemli bir süreçteyiz. Silaha bu kadar karşıysanız silahların bırakılması noktasında da samimiyetle aynı duruşunuzu orada da görmek istiyoruz.

Sayın Murat Emir, hâlâ mahkemeyi ve mahkemedeki iddiaları kabul etmediğinizi söylüyorsunuz; bu da sizin kendi görüşünüz, savunabilirsiniz elbette ki ama gerçekler ortada. Başta da demin de söyledim: İddiaları başlatan, ilk ifadeleri veren, suç duyurularında bulunan CHP'liler, konuya mevzu olan muhataplar CHP'liler, itiraf edenler, söyleyenler de açıklayanlar da yine CHP'liler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Tamamlıyorum Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Bırakın mahkemeler yargılamasını yapsın, ortaya çıksın, aklanın, ondan sonra yine konuşuruz.

FETÖ meselesine gelince... 17-25 Aralık sürecinden sonra Samanyolu TV'nin önüne gidip canhıraş savunan sizin şu anki Genel Başkanınız Özgür Özel'di. 15 Temmuz gecesi tanklar bütün insanlara ateş ederken tanklar yolu açıp bir güvenli bir şekilde Bakırköy Belediye Başkanının evine sığınan da Kemal Kılıçdaroğlu'ydü.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Bu yanlış, bu yanlış, bu doğru değil Leyla Hanım, yapmayın!

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Teşekkür ederim Başkanım.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sayın Başkanım...

MURAT EMİR (Ankara) - Buna bir dakika bir cevap vereceğiz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Bunu artık sonlandırsak...

Sayın Temelli, buyurun...

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkanım, bu şekilde devam edecekse biz de müdahale edelim o zaman, biz de girelim efendim.

MURAT EMİR (Ankara) - Bence de yani böyle FETÖ tartışması açılır mı ya?

BAŞKAN - Ben, büyük bir sabırla ve anlayışla bu tartışmanın sonlanmasını istiyorum, bekliyorum ama Grup Başkan Vekili sisteme girince ne yapacağım?

Buyurun Sayın Temelli.

55.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, Sayın Grup Başkan Vekili benim silahı bırakmamı söyledi ama benim bir silahım yok, dolayısıyla... Eminim, kendisinin ve arkadaşlarının ruhsatlı silahları vardır, onları bırakarak bu bireysel silahlanmaya karşı örnek bir adım atabilirler.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Benim de yok Sayın Sezai Bey.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - İşin diğer tarafına gelince "silah bırakma" polemiğinin içinde siyaset sorumluluktan kaçamaz.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Evet.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Siyasetin yapması gereken, hele hele Meclisin yapması gereken -çünkü yasamayla sorumlu olan bir yerdir- gerekeni yapmaktır, icraatını ortaya koymaktır, yasaları çıkarmaktır. Yoksa, burada polemiği sabaha kadar uzatabiliriz. Önemli olan, buranın gereken sorumluluğu, inisiyatifi alıp adım atmasıdır.

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Buyurun Sayın Emir.

MEHMET KARAMAN (Samsun) - Son olsun efendim.

56.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Usta sıkıştıkça bize sataşüyor, cevap vermek zorunda kalıyoruz.

Bakın, 15 Temmuz darbe sürecine giderken devletin ordusunu, güvenlik güçlerini, yargısını, mülki idaresini, tüm devlet birimlerini FETÖ'ye teslim eden sizin Genel Başkanınız Recep Tayyip Erdoğan'dır. FETÖ'cülerle el ele vererek millî orduya kumpas kuran, Ergenekon, Balyoz davalarıyla millî orduyu çökerten ve bunu da itiraf eden, gurur duyan yine sizin Genel Başkanınız Recep Tayyip Erdoğan'dır. Dolayısıyla, o darbenin birinci dereceden sorumlusu, hazırlayıcısı, yardım ve yataklık yapıcısı da yine Recep Tayyip Erdoğan'dır. (CHP sıralarından alkışlar)

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Sayın Başkanım...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sayın Başkanım...

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Başkanım, yeter gerçekten.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Cevap vermek zorundayım, kusura bakmayın.

MURAT EMİR (Ankara) - Devam edebiliriz Leyla Hanım, sabaha kadar devam ederiz yani.

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

A) Çeşitli İşler (Devam)

5.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Rize İl Genel Meclisi Başkanına ve üyelerine "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, locada Rize İl Genel Meclisi Başkanı ve üyeleri var; kendilerine hoş geldiniz diyoruz. (Alkışlar)

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Sayın Usta, bu tartışmayı sonlandıralım lütfen.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Biliyorum ama...

BAŞKAN - Bunun sonu yok ama.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Tutanak...

BAŞKAN - Milletvekili arkadaşlarımız haklı olarak serzenişte bulunuyorlar.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Evet, haklılar.

BAŞKAN - Ne zaman bitireceğiz bunu?

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Tutanaklara geçirmelerine karşı bir cevap zorundayız.

NİMET ÖZDEMİR (İstanbul) - Kanuna geçemeyeceğiz yine.

BAŞKAN - Ama siz de anlayış gösterin, siz iktidar partisinin Grup Başkan Vekilisiniz; lütfen, lütfen yapmayın.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Sayın Başkanım, evet ama Sayın Murat Emir'in söyledikleri tutanaklara geçiyorsa benim de cevap hakkım var.

BAŞKAN - Buyurun, size yarım saat söz veriyorum.

Buyurun, devam edin.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

57.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, Ankara Milletvekili Murat Emir'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Böyle bir süreye ihtiyacım yok.

Sayın Murat Emir, söylediklerinizin tamamen kendi hezeyanlarınız olduğunun çok iyi farkındayım, sataşma yapmak istemiyorum.

MURAT EMİR (Ankara) - E, yapmayın ki devam etmesin.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Bu konudaki mücadeleyi veren, asıl canını ortaya koyan Sayın Recep Tayyip Erdoğan'dır. Bütün tehlikeleri göze alarak, canını ortaya koyarak onlara karşı mücadeleyi açan da kendisidir. Dershanelerin kapatılması mevzusunda da kendisini ön plana atmıştır, 17-25 Aralık sürecinde de kendisini cansiperane bir vaziyette ülkesini korumak için bu tehlikeyi görerek, ön almak için kendini siper etmiştir ama bunu anlamak için bir kapasite gerekir, farklı bir bakış açısı gerekir. Asıl o gece kendisini vuracak F-16'lara rağmen uçağa binip, İstanbul'a gelip, havalimanına ateş altında inip cansiperane milletiyle buluşmuş ve bu millete de "Ölümüne ben bu yoldayım." diyen Recep Tayyip Erdoğan'dır.

Teşekkür ederim Başkanım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Buyurun Sayın Emir.

58.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MURAT EMİR (Ankara) - Recep Tayyip Erdoğan'ın kendisini bir şeye siper ettiği doğrudur ama kendisini 17-25'te ortaya çıkan ayakkabı kutularına ve yazar kasa makinelerine, kasalara siper etmiştir; doğrudur.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Ya, yeter ya; bunların da yalan olduğu kaç defa açıklandı!

ŞABAN ÇOPUROĞLU (Kayseri) - Baklava kutusu o, baklava kutusu o!

BAŞKAN - Sayın Bülbül...

Buyurun.

59.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, Aydın'daki JES projelerine ilişkin açıklaması

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - İnciriyle, pamuğuyla, kestanesiyle, çileğiyle, zeytiniyle konuşmamız gereken memleketim Aydın denetlenmeyen JES'leriyle yok oluyor. Aydın madenlerle delik deşik edilmişken yeni projeler için düğmeye basılıyor. Efeler'de Adnan Menderes Üniversitesi ve üniversite hastanesinin hemen yanı başında yeni bir JES sondajı için "ÇED Olumlu" raporu verildi. Her gün binlerce öğrencinin, öğretmenin, binlerce hastanın bulunduğu alanlar proje dosyasında yok sayıldı. Yurtlara 250 metre, fakültelere 750 metre, antik kente 1 kilometre mesafede JES yapılmak isteniyor. Utanmasalar "Aydın'dan Aydınlılar çıksın, şehri komple JES şehri yapalım." diyecekler.

Bir diğer vahim proje ise Sultanhisar Atça'da; 6 kuyu birden açmak için hazırlıklar başladı. Çiftçi, vatandaş tedirgin. Arıların, kuşların, böceklerin terk etmek zorunda kalacağı bir yerde Aydın halkını yaşamaya mecbur edemezsiniz. Aydın'ın havasını, suyunu ve toprağını, doğasını katleden, Aydın'ı sağlığından mahrum eden bu kuşatmaya derhâl son verin.

BAŞKAN - Sayın Gürer, sisteme girmişsiniz.

Buyurun.

60.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sayın Başkanım, bir konuya açıklık getirmek istiyorum çünkü çok önemli olduğunu düşünüyorum.

Bu, tavsiye edilen tüketim tarihiyle ilgili biraz evvel de Sayın Grup Başkan Vekili bir açıklama yaptı. İstanbul Milletvekili Sayın Hasan Karal'a verilen yanıt vahim çünkü bu ülkede taklit ve taşış dediğimiz hileli ürünlerin cirit attığı bir ortamda, son tüketim tarihi olarak etiketin üstündeki olanı kaldırıp "tavsiye edilen tüketim tarihi" manasında farklılaştırmak tüketiciye yapılacak en büyük kötülüktür. Bakanlığın vermiş olduğu yanıt burada. Bu yanıtı göre...

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Sayın Başkanım, böyle bir usul var mı?

BAŞKAN - Size söz vereceğim.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Ben, Bakanlığın verdiği yanıtı gösteriyorum, kendim bir şey eklemiyorum. Son tüketim tarihinden sonra hiçbir ürün kullanılamaz, insan sağlığı açısından olumsuz etkisi vardır. Bu konudaki açıklamanın dikkate alınması ve verilen yanıtların doğru verilmesi ihtiyaçtır. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Usta, ben Grup Başkan Vekillerimize, özellikle 2 Grup Başkan Vekilimize yirmişer dakika söz verdim. Lütfen, birer dakika milletvekillerinin söz hakkına tahammül edin lütfen.

Gündeme geçiyoruz.

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

B) Önergeler

1.- Başkanlıkça, İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, (10/4004, 4005, 4006, 4007, 4008, 4009) esas numaralı Şanlıurfa ve Kahramanmaraş'ta Okullarda Meydana Gelen Olaylar ile Çocukların Dijital Ortamlarda Karşılaştıkları Riskler ve Olumsuz Etkilerinin

Tüm Yönleriyle Ele Alınarak Araştırılması, Çözüm Önerileri Geliştirilmesi ve Benzer Olayların Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu üyeliğinden 6/5/2026 tarihinde geri çekildiğine ilişkin önerge yazısı (4/144)

BAŞKAN - Başkanlığın Genel Kurula Sunuşları vardır.

Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkanlığının, İç Tüzük'ün 21'nci maddesi uyarınca İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, Şanlıurfa ve Kahramanmaraş'ta Okullarda Meydana Gelen Olaylar ile Çocukların Dijital Ortamlarda Karşılaştıkları Riskler ve Olumsuz Etkilerin Tüm Yönleriyle Ele Alınarak Araştırılması, Çözüm Önerileri Geliştirilmesi ve Benzer Olayların Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu üyeliğinden geri çekildiğine ilişkin yazısı 6 Mayıs 2026 tarihinde Başkanlığımıza sunulmuştur.

Bilgilerinize sunulur.

YENİ YOL Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

VII.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- YENİ YOL Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Bülent Kaya tarafından, Gazze'ye insani yardım ulaştırılamaması, Barış Kurulunun yardım filolarını hedef alan açıklamaları, Türkiye'nin bu Kuruldaki hukuki ve siyasi konumunun ve atılması gereken adımların görüşülmesi amacıyla 6/5/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 6 Mayıs 2026 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

6/5/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 6/5/2026 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Mehmet Emin Ekmen
Mersin
Grup Başkanı

Öneri:

İstanbul Milletvekili Bülent Kaya tarafından, Gazze'ye insani yardım ulaştırılamaması, Barış Kurulunun yardım filolarını hedef alan açıklamaları, Türkiye'nin bu Kuruldaki hukuki ve siyasi konumunun ve atılması gereken adımların görüşülmesi amacıyla 6/5/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergemizin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 6/5/2026 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere İstanbul Milletvekili Sayın Birol Aydın.

Buyurun Sayın Aydın. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA BİROL AYDIN (İstanbul) - Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 7 Ekim 2023'ten bugüne burada defalarca kez önergeler verildi, onlarca konuşma yapıldı ve yine defalarca kınama tezkereleri okundu ve kabul edildi. Peki, sonuç ne? Koca bir sıfır. Filistin bugün ne hâlde arkadaşlar? Adına "Barış Kurulu" denilen ve Türkiye'nin de kurucuları arasında yer aldığı gayrimeşru yapı 19 Şubatta bir araya geldi. İki buçuk aydır Gazze'den bir haber var mı? En son geçen hafta insani yardım götürmek için yeniden yola çıkan Sumud Filosuna İsrail uluslararası sularda müdahale etti ve burada bir kınama tezkeresi daha konuşuldu ve kabul edildi. Ardından, ülkemizin de yer aldığı bu Kurul, filoyu, Hamas'ı ve mazlumlara dayanışma gösteren bütün insanlığı hedef alan küstahça bir açıklama yaptı. Peki, sizin gıkınız çıktı mı? En alt düzeyden en cılız bir itiraz, bir ses yükseldi mi? Size ne oldu arkadaşlar? Ne olursa kendinize geleceksiniz? İsrail daha ne yapacak da siz ayılacaksınız, kendinize geleceksiniz? Suskunluğunuz, pusmuşluğunuz, sinmişliğiniz ne olursa son bulacak? Trump'ı geçtik, bir büyükelçiye dahi ses yükseltemediniz. Askerî kapasitemizi geçtik, biz ne zamandan beri ve niçin insani ve ahlaki kapasitemizi kullanamaz hâle geldik? Kuzu ile kurdun arasında tarafsız kalmak ne demek? Mazlumin karşısında, zalimin safında yer almak ne demek? Değerli arkadaşlar, hiçbir şeyden ders çıkarılmasa İspanya Başbakanının Filistin meselesindeki duruşundan, onurlu, haysiyetli duruşundan ders çıkarmak ve utanmak gerekir. En sağından en soluna bütün yapılara söylüyorum çünkü maalesef hepsi sınıfta kaldı. İktidar ise Trump'ı üzmemek veya kızdırmamak için suspus olmuş. Sözüm ona İslamcı camia, STK'ler, vakıflar, hocalar, yazarlar Erdoğan'ı üzmemek veya kızdırmamak için suspus olmuş ama Filistin'de soykırım devam ediyor; açlık, susuzluk, ilaçsızlık devam ediyor. Koca bir camia Erdoğan'ın hatırına, Erdoğan da Trump'ın hatırına Gazze'yi yalnızlığa terk etmiş durumda; yazıklar olsun! (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) Gazze için çakma eylemler tertip edip toplumsal şalter görevi yapanlar, İran karşısında bir basın açıklaması yapmayanlara da yazıklar olsun! Trump'ın küstahlığına susanlara, Trump'ın övgülerinden keyif alanlara da yazıklar olsun! (CHP sıralarından alkışlar)

Türkiye'ye, küreselcilerin kurulunda taşeronlar arasında yer almak değil emperyalist ve siyonist şebekenin çarkına çomak sokmak yaraşır. Bizim iktidarımıza Trump'la flörtleşmek değil Trump'ı köşeye sıkıştıracak denklemi kurmak yaraşır. Bize, en güzel cümlelerle zalimi lanetlemek değil zulmü durdurmak yaraşır. Mazlumlara gözyaşını silmek, zalime de haddini bildirmek en çok bizim milletimize yaraşır. Bu nedenle, öncelikle gayrimeşru ve gayriahlaki bu Barış Kurulundan derhâl çekildiğimizi ilan etmeliyiz. Artık, sembolik ve göstermelik yardımların ve cümlelerin ötesinde, başta insani yardımların ulaştırılması hususu olmak üzere, Gazze ve Filistin konusunda caydırıcı, etkili ve somut adımlar atılmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

BİROL AYDIN (Devamla) - Diğer siyasi parti gruplarının destek vereceğine inandığımız önergemize, bu konuda samimi olduklarını göstermek adına iktidar partisindeki arkadaşlarımızın da destek vereceğine olan ümidimi ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

İYİ Parti Grubu adına Edirne Milletvekili Mehmet Akalın.

Sayın Akalın, buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA MEHMET AKALIN (Edirne) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; maalesef, bu Mecliste defalarca konuşmamıza rağmen Gazze'de büyük bir insanlık trajedisi yaşanmaya devam ediyor. Siviller yaşamını yitiriyor, çocuklar açlıkla mücadele ediyor, hastaneler ve yaşam alanları hedef alınıyor. Uluslararası hukuk açıkça ihlal ediliyor. Sivillerin korunmasına ilişkin temel insani değerler dünyanın gözleri önünde yok sayılıyor. İsrail'in saldırıları karşısında uluslararası mekanizmalar etkisiz kalırken insanlığın ortak vicdanı da ağır bir sınavdan geçiyor. Dünya kamuoyu bu tabloyu izlerken Türkiye'nin ortaya koyduğu dış politika ise maalesef söz ile gerçek arasındaki mesafeyi daha da büyütüyor. İktidar yıllardır Filistin meselesini vicdani bir duruşun sembolü olarak anlattı, anlatıyor. Her kriz anında en sert açıklamalar yapıyor, en yüksek tonda mesajlar veriliyor ancak bugün baktığımızda ortaya çıkan tablo bu söylemlerin sahada güçlü bir karşılık bulmadığını gösteriyor çünkü mesele, söylediklerinizin uluslararası alanda nasıl bir sonuç ürettiğidir. Eğer iktidar sahipleri gerçekten belirleyici bir diplomatik irade ortaya koyuyorsa neden Gazze'ye insani yardım hâlâ güvenli şekilde ulaştırılamıyor? Neden uluslararası girişimler sonuçsuz kalıyor? Neden Türkiye'nin ortaya koyduğu siyasi ağırlık mazlumların hayatında somut bir değişim oluşturamıyor?

Bakın, bir başka çelişki de şudur: Geçmişte insani yardım girişimlerini tarihî bir mücadele olarak anlatan iktidar, bugün benzer olaylar karşısında çok daha kontrollü ve sessiz bir çizgi izlemektedir. Bu durum toplumda haklı olarak şu soruyu doğurmaktadır: Söylemler değişmediğine göre değişen nedir?

Değerli milletvekilleri, dış politika yalnızca iç kamuoyuna mesaj vermek için yürütülmez; dış politika güven veren, tutarlı ve ilkeli bir devlet duruşu gerektirir.

Öneriyi desteklediğimizi bildiriyor, yüce Meclisi ve aziz Türk milletini saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Sayın Mehmet Kamaç.

Buyurun lütfen. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA MEHMET KAMAÇ (Diyarbakır) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Başta, YENİ YOL Partisinin grup önerisini desteklediğimizi belirtmek isterim fakat şöyle bir sorun var: Biz genelde meseleleri sonuçları üzerinden konuşuyoruz fakat sebeplerine hiç girmiyoruz. Geçen gün İstanbul'da "Orta Doğu'da Emperyalist ve Siyonist Saldırıları ve Direniş Hattı" diye bir panel vardı. O panele ben de âcizane konuşmacı olarak dâhil olmuştum ve orada şu cümleyi kurmuştum aslında: "Müslüman dünya eğer Ebu Hanife'nin katledilmesinden bir hukuk devleti çıkarmış olsaydı, o günden bugüne Orta Doğu emperyalist ve siyonist saldırıların hedefi olmazdı." Dolayısıyla sebepler üzerinden konuşalım, sonuçlar üzerinden değil.

Türkiye neden bir şey yapamıyor? Türkiye'nin bir şey yapacak bir mecali yok. Türkiye, evet, Gazze Barış Kurulundadır ama Barış Kurulu bile Filistin'i hedefe alan açıklamalar yapıyor ve Türkiye bunun bir parçası ve daha can alıcı tarafı şu: Ya, Barış Kurulu kuruluyor, içinde İsrail var, Filistinliler yok. Böyle bir sistem olabilir mi? Siz buradan bir adalet bekleyebilir misiniz?

Şimdi, kapitalist sistem krizler çıkarmakta mahir ve bu krizlerin içerisinde kendi çıkarlarını koruyan sistemler devşirmekte de mahir; biz bunun örneklerini Birinci ve İkinci Dünya Savaşlarında gördük, bugün dünya üçüncü dünya savaşı vasatını yaşıyor ve bu üçüncü dünya savaşı vasatı yaşanırken kapitalist dünya yeni sancılarla yeni bir sistem devşirmeye çalışıyor.

Şimdi, burada soru şu: Dünyada kurulacak yeni sistem adalet eksenli mi olacak yoksa güç eksenli mi olacak? Eğer güç eksenli bir sistem kurulacaksa aslında bugün atılan adımlar tam da buna yöneliktir; yok, adalet, hak, hukuk, özgürlük eksenli olacaksa bence burada sadece Filistin'i, Gazze'yi konuşmak yetmiyor.

Biz şunu açık söylüyoruz: Dünyanın neresinde olursa olsun bir mazlum nerede inliyorsa bizim yüreğimiz orada atıyor, dünyanın neresinde olursa olsun bir zalim nerede varsa öfkemiz de orada patlıyor; bunu söyleyelim bir kere ama şunu konuşalım... Ya, bakın, evet, orada bir insanlık trajedisi yaşanıyor ve başka bir şey var, yardımların girişi engelleniyor ama onun karşısında biz şunu hiç konuşmuyoruz: Mürşitpınar Sınır Kapısı neden açılmıyor? Yani başımızda Kobani yardımı muhtaç, oradan yardım gidecek; bu Parlamento niye bunu dile getirmiyor?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MEHMET KAMAÇ (Devamla) - İşte, biz ayrımcı olduğumuzda, sebepler üzerinden değil sonuçlar üzerinden tartıştığımızda buradan bir şey çıkmıyor.

Önergeyi desteklediğimizi belirtmek isterim.

Bir konuya burada vurgu yapmak istiyorum. Dün Diyadin Müftülüğü WhatsApp grubundan bir mesaj atmış bütün imamlara -3 madde var orada- diyor ki: "Hutbeler Türkçe olacak. İlçe merkezinde vaazlar Türkçe verilecek. Köylerde bir kişi bile eğer Türkçe bilmiyorsa orada da vaazlar Türkçe verilecek." Bu mesajı atan Diyadin Müftüsü. Bakın, şeri hukuka göre o vatandaşın müftülüğü düşmüştür. O vatandaş Kur'an'da açık olan nasa aykırı bir fetva vermiştir. Ben buradan bu inkârcılığı, bu tekçiliği, bu yok saymayı da kınıyorum, lanetliyorum. Kürtlerin diliyle Kürtlere vaaz verilmesi Kürtlerin temel hakkıdır diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Yunus Emre.

Buyurun Sayın Emre. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA YUNUS EMRE (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Gerçekten çok önemli bir öneriyi görüşüyoruz. Hem öneri adına konuşan Sayın Aydın'ı hem de YENİ YOL Grubunu tebrik etmek istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, bakın, bu Sumud gemisindeki hadiseden ki 20 vatandaşımızın da uluslararası sulara İsrail güçleri tarafından alıkonulduğu bu olaydan sonra Türkiye'nin de üyesi olduğu Barış Kurulunun sosyal medya hesabından bir açıklama yayınlandı ve bu açıklamada bu insani yardım faaliyeti için "aşk teknesi aktivizmi" ifadesi kullanılıyor ve bu insanlar, oraya insani yardım götürmek üzere her türlü tehlikeyi göze alan bu yürekli insanlar ise sosyal medya profillerini büyütmek için insanların sefaleti üzerinden ticaret yapmakla suçlanıyor. Peki, bunu kim yapıyor? Tekrar ifade ediyorum, Dışişleri Bakanı Sayın Hakan Fidan'ın da orada oturduğu Barış Kurulu yapıyor, Barış Kurulu adına bu yapıyor. Yani bu açıklama, değerli AK PARTİ milletvekilleri, sizin açıklamanız. Bakın, sizin AK PARTİ olarak kendi iktidarınızda Dışişleri Bakanınızı oturttuğunuz Kurulun sosyal medya hesabından bu paylaşım yapılıyor. Buna ama hiç şaşırırmıyoruz, niye biliyor musunuz? O Kurulun yani Barış Kurulunun bir Gazze Yürütme Kurulu var, bu Gazze Yürütme Kurulunda Hakan Fidan oturuyor. Peki, Hakan Fidan'ın yanında, onunla beraber Barış Kurulunun bu Gazze Yürütme Kurulunda kimler oturuyor? Trump'ın özel temsilcisi Witkoff oturuyor. Başka kim oturuyor? Trump'ın damadı Kushner oturuyor ve şunu hatırlatmak istiyorum, Netanyahu, bu Kushner ailesiyle o kadar yakın ki Amerika'ya gittiğinde başka yerde kalmıyor, özel olarak bu ailenin evine gidiyor, orada yatıyor; bu Sayın Hakan Fidan'la aynı Kurulda oturan Kushner'in çocukluğunda, gençliğinde uyuduğu odada uyuyor, onun yattığı yataкта yatıyor. Kim? Sizin Bakanınız Hakan Fidan'ın beraber oturduğu Kurul arkadaşları. Başka kim var? Tony Blair var. Irak savaşına, binlerce Müslüman'ın hayatını kaybetmesine sebep olan bu kanlı savaşa İngiltere'yi sokmuş o dönemin Başbakanı Tony Blair var. Başka kim var? Son derece karanlık bir zat var, "Yakir Gabay" isimli, Kıbrıs'ta mukim, İsrail vatandaşı bir kişi var, aynı Kurulda bulunuyor; karanlık bir isim, tekrar ifade ediyorum, dünyanın en zengin insanları arasında bulunan bir kişi. Şimdi sormak istiyorum: Hâlâ o Kurulda ne yüzle oturuyorsunuz, kalkmak için neyi bekliyorsunuz? (CHP sıralarından alkışlar) O Kuruldan kalkmak için neyi bekliyorsunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

YUNUS EMRE (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye'nin bir uluslararası teşkilata nasıl katılacağı bellidir ve bir uluslararası teşkilata Türkiye'nin nasıl maddi yardımda bulunacağı da bellidir. Şimdi, bir 17 milyar dolar para konuşuluyor bu Barış Kurulu için, bunun 1 milyar dolarını da Türkiye'nin vereceği söyleniyor. Şimdi, Hakan Fidan'a buradan sormak istiyorum, sizlere sormak istiyorum: Bu parayı nereden vereceksiniz kardeşim? Geçen sene buradan bütçe geçti, böyle bir kalem yok; bu para nereden verilecek? Ayrıca, bu Meclisin onayı olmayan bir teşkilatın içerisinde bulunmak nereden çıkmıştır? O Bakan nasıl orada oturur? Bu Meclisin harcanmasına izin vermediği bir para nasıl harcanabilir? O nedenle, bu sorular yanıt beklemektedir ve tekrar aynı soruyu soruyorum: O Kuruldan kalkmak için neyi bekliyorsunuz? Sizin oturduğunuz o Kurulun sosyal medya hesabından Sumud teknesinde bulunan insanlara, az önce ifade ettiğim gibi, sefalet üzerinden, insanların sefaleti üzerinden ticaret yapmak suçlaması yapılıyor.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gerçekten, tarihimizde Türk dış politikasında bu kadar büyük skandalların yaşandığı örnekler bulunmamaktadır ve şunu da dikkatinize sunmak istiyorum: Güya bu Kurul Gazze'ye yardımı organize edecekti, seferber edecekti, birçok önemli açıklama var bu yardımların yapılmadığıyla ilgili. Ama çok önemli bir haberi de dikkatinize sunmak istiyorum: Mısır El-Ahram gazetesinde çıkan 22 Nisan tarihli bir habere göre, bu Kurula verilen paralar Gazzeli, Filistinli Müslümanlara değil İsrail'e veriliyor. Bu haber burada duruyor. Bu haberle ilgili de bir açıklama yapmanızı bekliyorum. (CHP, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Seda Gören.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA SEDA GÖREN (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri ve ekranları başından bizleri takip eden kıymetli vatandaşlarımız; gündeme geçmeden önce, başta Filistinli anneler olmak üzere evladiyla ister karın ister kalp bağı kurmuş olsun tüm annelerimizin ve en nihayetinde de canım annemin Anneler Günü'nü kutluyorum. Rabb'im annelerimizi başımızdan eksik etmesin.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın her konuşmasında vurguladığı üzere, biz coğrafyamızdaki işgalci mevcudiyetlerini birilerinin yüz yıl önce yaptığı ihsana borçlu olanların aksi yönünde hareket ediyoruz. Biz bu topraklardaki bin yıllık tecrübemizin kazandırdığı sorumluluk duygusuyla en zor zamanlarda dahi doğruyu haykırmayı sürdürüyoruz. Gazzeli masumların sesi olmayı bir devlet görevinden ziyade yüzlerce yıllık bir sorumluluk olarak görüyoruz. Zalime "zalim" hayduda "haydut" katile "katil" demekten asla çekinmiyoruz; asıl bunu görmeyenlere yazıklar olsun!

Türkiye Cumhuriyeti devleti bu dik duruşuyla dünyada barışın ve adaletin teminatı olan ülkelerin ilk sırasındadır. Gazze'de şehit sayısının 72 bini aştığı, çocukların salgın hastalıklar ve açlıkla pençelediği bir ortamda Türkiye çözümün gerçek adresi olmak için var gücüyle çalışmaktadır.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Samimi değilsiniz, samimi!

SEDA GÖREN (Devamla) - Asıl bunu görmeyenlere yazıklar olsun!

Sayın milletvekilleri, İsrail'in Küresel Sumud Filosuna yönelik saldırısı Dışişleri Bakanlığımızın resmî açıklamasında da görüleceği üzere tam bir korsanlık eylemidir. Devletimiz bu hukuk tanımazlık karşısında insanlık vicdanını ve vatandaşlarını asla yalnız bırakmamıştır; yoğun diplomatik girişimlerimizle aktivistlerin çoğu sağ salım İstanbul'a getirilmiş, son olarak Hüseyin Oral kardeşimiz de dün vatanına ulaşmıştır.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Allah razı olsun. Bir o işe yararsınız, bir o işe.

SEDA GÖREN (Devamla) - Bu konudaki diplomatik çabalarımız hem sahada hem masada hâlâ devam etmektedir; Barış Kurulundaki varlığımız da tam bu sebeple çok kritik bir önem taşımaktadır, Gazze'deki barış planının kâğıda döküldüğü şekilde ilerlemesi hayati değerdedir. Dışişleri Bakanımız Sayın Hakan Fidan'ın da belirttiği üzere, özellikle İsrail'in isteksizliğinin baskı altına alınması Gazze'de ikinci aşamaya geçiş için şarttır. Gazze Barış Kuruluna katılımımız, İsrail'in hukuk tanımazlığını masada görüşleme ve uluslararası mekanizmaları Gazze lehine zorlama stratejisidir.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Büyük yalan, büyük yalan!

SEDA GÖREN (Devamla) - Barış Kurulunun bazı açıklamaları veya sahadaki aksaklıklar üzerinden Türkiye'nin duruşunu sorgulamak, bu devletin politikasını ve stratejisini anlayamamaktır. Bir yandan rekor seviyede insani yardımlara devam ederken diğer yandan bu strateji yürütülmektedir.

Krizin başından bu yana AFAD eş güdümünde yaklaşık 110 bin ton insani yardım gönderdik. UNRWA'ya 36 milyon dolar, Filistin Kızılayına 1 milyon 50 bin dolar katkı sağlandı. Aşevlerinde sıcak yemekler çıkıyor, hastalar ülkemizde tedavi ve koruma altına alınıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun lütfen.

SEDA GÖREN (Devamla) - Değerli milletvekilleri, Türkiye Cumhuriyeti olarak Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde, İsrail'in hukuk tanımaz eylemlerine karşı uluslararası toplumu ortak tutum takınmaya davet eden; zalime "zalim", hayduda "haydut" diyen sarsılmaz iradeyiz. Biz soykırım şebekesinin köpürttüğü nefret diline teslim olmayan, bölgesinde her zaman refahı, istikrarı ve barışı destekleyen, ara buluculuğuyla barışın anahtarı olmuş bir iradeyiz. Biz Gazze'deki dramı sonlandırmak için hem sahada insani yardımlarla hem de masada en sert diplomatik manevralarla mücadelemizi sürdüren bir iradeyiz. Biz her bir vatandaşıyla Filistin davasının sözde değil özde ve eylemde de sarsılmaz kalesi olmuş bir ülkeyiz ve bunu hiçbir şey değiştirmez. Biz önergelerle hareket etmiyoruz, biz sahadaki diplomatik varlığımızla, yaptığımız görüşmelerle hareket ediyoruz. Filistinli mazlumları korumaya da sonuna kadar devam edeceğiz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan, kabul edildi.

BAŞKAN - Divanda ihtilaf var, elektronik cihazla oylamaya başvuracağım.

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan, yapıldı, kabul edildi aslında, kabul oyları daha fazla.

BAŞKAN - İki dakika süre veriyorum ve oylamayı başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Öneri kabul edilmemiştir.

İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

2.- İYİ Parti Grubunun, Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz ve 19 milletvekili tarafından, borç, e-haciz ve tedbir gibi ağır mali sorunlar yaşayan küçük esnafın durumunun araştırılması ve çözüm önlemlerinin belirlenmesi amacıyla 27/4/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 6 Mayıs 2026 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

6/5/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 6/5/2026 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Uğur Poyraz

Antalya

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz ve 19 milletvekili tarafından, borç, e-haciz ve tedbir gibi ağır mali sorunlar yaşayan küçük esnafın durumunun araştırılması ve çözüm önlemlerinin belirlenmesi amacıyla 27/4/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 6/5/2026 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Mersin Milletvekili Sayın Burhanettin Kocamaz.

Buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, esnaflarımızın yaşadıkları sorunlara yönelik vermiş olduğum araştırma önergemiz üzerine İYİ Parti Grubumuz adına söz aldım. Yüce Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, ülkemizde yaşanan derin ekonomik kriz ve uygulanan yanlış AKP politikaları toplumun hemen hemen tüm kesimlerinde kendisini iyice hissettirmiş ve çok büyük rahatsızlıklara yol açmıştır. Ekonomik krizden iliklerine kadar etkilenen mahalle ve sokak aralarındaki küçük sermayelerle ticaret yapmaya çalışan bakkal, kuaför, terzi gibi 184 farklı meslek kolunda faaliyet gösteren esnaf kesiminden her yıl binlerce kişi kepenk kapatırken, kamyoncular başta olmak üzere yük ve insan taşımacılığı yapan esnaflarımız da kontak kapatmak zorunda kalmıştır. Ülke genelinde kepenk kapatan esnaf sayısı 83 bini aşarken sadece bir yılda 4.364 şirket konkordato ilan etmiştir. Bırakın küçük esnaflarımızı, çok sayıda büyük ticari kuruluş AKP iktidarının ekonomi politikalarına yenik düşerek iflas etmiştir. Küçük ticarethanelerinde bir taraftan ülke ekonomisine katkı sağlamaya, diğer taraftan da evlerine ekmek götürmeye çalışan küçük esnaflarımız vergilerini ve SGK primlerini, elektrik, doğal gaz ve su faturalarını karşılayamaz, kiralарını ödeyemez hâle gelmiştir. İktidar tarafından izlenen ekonomik politikalar yüzünden her gün artan akaryakıt fiyatları yük ve insan taşıyan esnaflarımız için taşıdıkları yüklerden daha ağır hâle gelmiştir. Esnaflarımız uygulanan yanlış ekonomi politikaları yüzünden bugün borçlarını ödeyemez ve kredi kullanamaz durumdadır. Esnaflarımız iktidardan başta vergi ve prim borçları

olmak üzere uzun vadeli ve düşük faizli yapılandırma talebinde bulunurken yük ve insan taşımacılığı yapan nakliyeciler ve kamyoncu esnafı da ticari akaryakıt desteği talebinde bulunmaktadır. Nakliyeciler esnafı yüksek akaryakıt fiyatları üzerindeki KDV ve ÖTV gibi vergilerden bir türlü vazgeçmeyen iktidardan, çiftçilerimize Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından sağlanan akaryakıt desteklerinin Ticaret Bakanlığı tarafından da kendilerine sağlanmasını istemektedir. Bu taleplerine bugüne kadar olumlu bir cevap alamayan küçük esnafımız borçlarını ödemek için bankalara ve esnaf kefalet kooperatiflerine kredi başvurusunda bulunmakta ancak her iki kurum da esnafımıza kredi verebilmek için ilgili kurumlardan "Vergi ve SGK prim borcu yoktur." yazısı istemektedir. Bu durum karşısında binlerce esnafımızın finansmana ulaşımı ve kredi kullanarak borçlarını ödemelerinin ve ticari faaliyetlerini sürdürmelerinin önü kapanmaktadır. "Borcu yoktur." yazısı yüzünden çok sayıda esnafımız krediye ulaşamamıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; esnafımız borçlarından dolayı banka hesaplarına uygulanan e-haciz ve gayrimenkulleri üzerine konulan tedbirler yüzünden de önemli sorunlar yaşamaktadır. Esnafımızın küçük borçları için bile varlıklarına e-haciz uygulanmakta ya da tedbir konulmaktadır. Bu durum küçük işletmeleri iyice zora sokmakta ve iflasa sürüklemektedir.

Bu nedenle, borç batağına düşen, vergi ve prim borçları yüzünden krediye ulaşamayan, borçlarından dolayı bankalardaki hesaplarına e-haciz uygulanan, evlerine, gayrimenkullerine tedbir konulan küçük esnafımızın yaşadıkları sorunların tüm boyutlarıyla araştırılarak alınması gereken önlemlerin önceden belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması komisyonu kurulması yerinde olacaktır diyor; önerimize iktidar-muhalefet ayrımı olmadan tüm milletvekillerimizden destek beklediğimizi belirtiyor, yüce Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Bitlis Milletvekili Sayın Hüseyin Olan.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA HÜSEYİN OLAN (Bitlis) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; en son söyleyeceğimizi en başta söyleyelim: Esnaf artık bıktı. Neden bıktı? Borçlardan, bankalardan, faizlerden, yükselen borç yükünden, geçinememekten artık bıktı. Küçük esnaf bu ülkenin sadece ekonomik değil aynı zamanda sosyal omurgasını oluşturmaktadır ancak bugün bu omurga kırılmaktadır, kepenkler birer birer kapanmakta, kamyonlar kontak kapatmakta, küçük işletmeler borç-faiz sarmalı içinde ayakta kalamaz hâle gelmektedir. Pandemiyle başlayan, ardından derinleşen enflasyon ve faiz politikalarıyla ağırlaşan, sonrasında deprem gibi büyük toplumsal yıkımlarla daha da kırılgan hâle gelen bu süreçte esnaf her defasında yalnız bırakıldı. Kamusal destek mekanizmaları ya yetersiz kaldı ya da tamamen krediye erişim şartlarına indirgendi. SGK prim borçları, vergi yükü, kira ve fatura giderleri birikmiş, esnaf kefalet kooperatiflerinde krediye erişim ise "Borcu yoktur." gibi fiilen dışlayıcı bir belge rejimine bağlanmıştır. Bu durum esnafı sistem dışına iten bir ekonomik filtreye dönüşmüştür. Burada mesele yalnızca borç değildir; mesele üretim yapan, istihdam yaratan, mahalle ekonomisini ayakta tutan küçük esnafın sistematik olarak korunmasız bırakılmasıdır. Büyük sermaye yapıları çeşitli teşvik mekanizmalarıyla desteklenirken küçük esnaf yalnızca piyasanın acımasız dalgalanmalarına terk edilmiştir. Bugün esnafın telefonu artık sipariş için değil bankaların ve alacaklıların borçlarını almak için çalmaktadır. Bu, yalnızca ekonomik bir tablo değil aynı zamanda toplumsal bir çöküş göstergesidir. Buradan açıkça ifade ediyoruz: Bu düzen sürdürülebilir bir ekonomik model değil derin bir eşitsizlik rejimidir. DEM PARTİ perspektifinden bakıldığında mesele yalnızca borçların yapılandırılması değildir, mesele kamunun piyasadan çekildiği, riskin emekçiye ve küçük üreticiye yüklendiği neoliberal ekonomik modelin sorgulanmasıdır. Esnafın yaşadığı kriz bireysel değil politik bir krizdir. Bugün yapılması gereken şey esnafı krediye bağımlı hâle getiren sistemi yeniden üretmek değil, kamusal destek mekanizmalarını üretmek değil vergi ve SGK borçlarının insani koşullarda yapılandırılmasıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, lütfen tamamlayın.

HÜSEYİN OLAN (Devamla) - Akaryakıt gibi temel maliyet kalemlerinde doğrudan destek sağlanması ve e-haciz gibi uygulamaların sosyal etkilerinin yeniden değerlendirilmesidir. Aksi hâlde, her geçen gün daha fazla işletme kapanacak, daha fazla emekçi borç batağına sürüklenecek ve ekonomik yaşam daha da dar bir çerçeveye sıkışacaktır. Bu nedenle, burada önerilen Meclis araştırması komisyonu önemlidir ancak biz biliyoruz ki sorun, yalnızca araştırılarak çözülecek bir sorun değildir, bu aynı zamanda bir ekonomik tercih meselesidir, kimin korunacağına, kimin yalnız bırakılacağına dair bir tercihtir. Biz küçük esnafın, emekçinin, taşımacılık yapan yurttaşın yanında olan ekonomik sistemi savunuyoruz. Borçla değil üretimle ayakta duran bir toplumu yaratmak mümkündür.

Teşekkür ediyorum, Genel Kurulu selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Mustafa Kaya.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA MUSTAFA KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; İYİ Partinin araştırma önergesi üzerinde grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle sizleri saygıyla selamlıyorum.

"Esnaf kimdir?" sorusunun cevabını önce tam olarak bulmamız gerekir. Esnaf, sıradan, basit, sokak aralarında, mahalle aralarında ticari faaliyet gösteren birisi midir yoksa esnaf, aynı zamanda, o mahallenin, o sokağın, o caddenin sigortası mıdır? Esnaf, aynı zamanda, sigortanın yanında bir güven iklimini oluşturan, toplumda, mahalle kültüründe önemli bir figürdür. Çocuğunuzu bir yere bırakacaksınız, önce esnafa bilgi veriyorsunuz, anahtarınızı, evinizin anahtarını güvenilir birisine veriyorsunuz, esnafı bu noktada tercih ediyorsunuz ama esnafımız son zamanlarda oldukça zor durumda. Neden? Esnafımızın zor durumda olmasının temel gerekçesi; bir kere, vergi ve prim yükünden dolayı esnafımız adım atamıyor, esnafımız artık ticari faaliyetlerini tam manasıyla yapamıyor, esnafımız ertesi güne nasıl uyanacağını farkında değil. BAĞ-KUR adaletsizliği var; bir esnaf 9000 günde emekli olabiliyorken sigortalı, SSK'lı 7000 günde emekli oluyor; bu adaletsizlik de yıllardan beri çözüm bekliyor ama bir türlü bu çözüm tarafınızdan uygulanmıyor.

Artan maliyetler var, enflasyon baskısı var. Enflasyon baskısı, vergi ve prim yükümlülükleri, kira, enerji, akaryakıt, işçilik; zaten binbir türlü maliyet var. Aslında, hani "el arı" denilen bir şey var ya, esnaf ayakta kalmaya çalışıyor, sadece, yıllardan beri sürdürdüğü "Acaba bir fırsat bulur da ayağa kalkabilir miyim?" mücadelesiyle gününü geçirmeye çalışıyor.

Esnafın aynı zamanda farklı sorunları var. Nedir? Zincir marketler problemi var, AVM problemi var, haksız rekabet problemi var. Ben İstanbul 2'nci bölge milletvekiliyim, 2'nci bölgede Mecidiyeköy'e kendinizi konumlandırırsanız, 2 kilometrelik çapta 10-12 tane AVM var ve maalesef, AVM'lerin tehdidi altında, zincir marketlerin tehdidi altında bu esnaf ayakta kalma mücadelesi veriyor. Ara eleman problemi var, mesleki eğitim ve nitelikli eleman sorunu var; esnaf kendisinden sonra gelecek nesillere kendi bilgi birikimini aktaramıyor. Aynı zamanda ekonomik belirsizlik var, güvensizlik var; esnaf öngörülemez bir adımla, maalesef, kendi geleceğini tayin etmekten bağımsız bir şekilde ancak gününü kurtarmakla yetiniyor. Esnafa destekler yetersiz yani hibeler, destekler yetersiz kalıyor. Aynı zamanda, kapsayıcı, adil ve sürdürülebilir bir performanstan da maalesef yoksun hâle gelmiş durumda esnafımız.

Son olarak şunu ifade etmek istiyorum: Ahilik kültürü, bildiğiniz gibi, Anadolu'nun çok önemli bir kültürüdür.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun lütfen.

MUSTAFA KAYA (Devamla) - Ahilik kültürü, aynı zamanda esnafın kendisinden sonra gelen nesle doğru bilgiyi, doğru tecrübeyi aktarma birikimidir ve Ahilik kültürünün de gün geçtikçe zayıfladığını görüyoruz. Şunu söylememiz gerekir: E-haciz koymak, mal varlıklarına tedbir uygulamak zaten zor durumda olan insanları, esnafı köşeye sıkıştırmaktır. Devletin görevi esnafı cezalandırmak olmamalıdır; ona nefes aldırarak, işini sürdürebileceği şartları oluşturacak adımları atmaktır ve devlet esnafı korursa orta sınıfa korur. Şu anda zengin ve fakir arasında iki ayrıma sıkıştırılmış durumdayız. Esnafı desteklemek toplumu desteklemektir, esnafı desteklemek orta sınıfa desteklemektir.

Biz bu vesileyle, İYİ Partinin vermiş olduğu bu araştırma önergesini çok değerli buluyoruz. Grup olarak destekleyeceğimizi ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Niğde Milletvekili Sayın Ömer Fethi Gürer.

Buyurun Sayın Gürer. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; işçide, çiftçide, emeklide para yoksa esnafın da işi olmaz. Önce adını doğru koyalım, yaşadığımız ekonomik krizin yansıması her kesimi etkiledi. Doğal olarak sanayicisi de işçisi de çiftçisi de esnafı da problemler yaşıyor. Esnaf sattığı ürünü tekrar gidip, alıp yerine koyacağı zaman aynı fiyatla alabilme şansı yok. Öyle olunca da giderlerini karşılamada esnaf büyük sorun yaşıyor, BAĞ-KUR primlerini ödeyemiyor, Esnaf Kefaletten aldığı kredilerde son dönemlerde bugüne kadar yaşanmadığı biçimde döngü sağlanmadığı için icra kapıya dayanıyor. Bunun yanı sıra, e-haciz uygulamasıyla bankasındaki ya da malındaki mülkündeki icralar dolayısıyla da daha sıkıntı yaşıyor. Yirmi dört yıllık Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarı döneminde AVM'lerle ortaya çıkan sorunlar önemsenmedi, AVM'ler şehrin dışında olsun, küçük esnaf korunsun dedik, sözümüzü dinletemedik. E, şimdi, geldiğimiz noktada uygulanan sıkı para politikasıyla işçiye, emekliye para vermezseniz onlar da gidip alışveriş yapmadığı zaman esnaf daralır, küçülür. Daralıp küçüldükten sonra bir de rakip AVM gibi yapıların ortaya çıkmasıyla yürütebileceği imkânlar sınırlı kalır ve böylece, döngü olmadığı için de ekonomik kriz yaşamaya başlar. Esnafa söz veriyorsunuz, diyorsunuz ki: "9000 gün olan prim gün sayısını 7200'e düşüreceğiz." Aradan üç yıl geçmiş, böyle bir uygulamaya gitmiyorsunuz. Şimdi de BAĞ-KUR primini ödeyemiyor "BAĞ-KUR primini ödemedi sana kredi yok." diyorsunuz. Ya, öncelikle bu insanların sorunlarını yakından bir irdелейin, inceleyin. Bakın, nakliyeciler, tircılar, yanlarına gittiğimiz zaman "İş yapıyoruz." diyorlardı, şimdi gidiyoruz "Kontak kapattık, bir tırmız vardı ekmek kapısı, o da elden gidiyor Vekilim, bunları dile getirin." diyorlar. Yani tircının da nakliyecinin de esnafın diğer branşlarının da içine düşürüldüğü durum döngüyü sağlayamayacak boyutta, ekonomik kriz yaşadıkları; bunu görmek lazım.

Getirilen önerge doğru bir önerge, bu önergeyi değerlendirelim, alana gidelim, onları dinleyelim, sorunlarına çözüm üretelim.

Esnafımızı yok ederek onlara yaratılmış iş alanlarının ortadan kalkması işsizliği de tetikliyor. Bugün kapanan iş yeri sayısındaki artışın yanında 6 bine yakın fabrika konkordato ilan ettiyse bunun bir nedeni de o fabrikada üretilen ürünü satacak esnafın artık o noktada olmayışından kaynaklanıyor. İş alanları daralıyor. Daha önce açılmış iş yerleri var, oraya gönderiyorsunuz zabıta'yı, onu kayıt altına alıyorsunuz "İş yeri açıldı." diyorsunuz. Onlar on beş, yirmi yıldır vardı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın, lütfen.

ÖMER FETHİ GÜRER (Devamla) - On beş, yirmi yıldır olan bir iş yerini bugün kayıt altına aldığınız zaman o yeni iş yeri açılmış olmuyor, onu yalnızca, veriler üzerinde, var olan işletmeye dönüştürüyorsunuz. İçinde bulunulan koşullarda yaşanan bu sorunların doğru irdelenmesi lazım. Vergi salıyorsunuz, prim borcundan dolayı işlem yapıyorsunuz; olmadı, sürekli denetimi de işini doğru yapanın da başına dikerek ona sanki "Bu işi bırak." diyorsunuz. Ya, bu işte, bu ülkede işini doğru yapmayan insanlar var, kaçak üretim var, kayıt dışı var. Bunlarla ilgili işini doğru yapan küçük esnafın yakasına yapışmaktan vazgeçin, onların içine düştüğü mağduriyeti görün, krediler konusunda ödeme güçlüğü içinde olanları sahiplenin. Bu insanlara vereceğiniz destek ülkenin geleceğine vereceğiniz destektir.

İşçiyi, çiftçiyi, esnafı, emekliyi, engelliye, sanayiciyi, her kesimi sorunlu kılarak nereye gideceksiniz diyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Bartın Milletvekili Sayın Yusuf Ziya Aldatmaz.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA YUSUF ZİYA ALDATMAZ (Bartın) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle şunu ifade etmek isterim ki küçük esnafımızın ve taşımacılık sektöründe faaliyet gösteren vatandaşlarımızın yaşadığı sıkıntıların farkındayız ancak burada dile getirilen tablonun tek taraflı ve eksik bir değerlendirme olduğunu düşünüyoruz. Son yıllarda ülkemizde gerçekleşen depremler, bölgemizde yaşanan savaşlar ve tüm dünyayı etkileyen pandemi ve sonrasında yaşanan küresel tedarik zinciri sorunları ile enerji fiyatlarındaki ciddi artışlar yalnızca ülkemizi değil pek çok ekonomiyi derinden etkilemiştir; Türkiye de bu küresel dalgalanmalardan payını almıştır. Buna rağmen Hükümetimiz, esnafımızı ayakta tutmak için çok sayıda destek paketini hayata geçirmiştir. Vergi ertelemeleri, düşük faizli kredi imkânları, hibe destekleri ve yapılandırma düzenlemeleri bunlardan sadece birkaç tanesidir. Bunun dışında, Esnaf Kefalet Kooperatifleri aracılığıyla sağlanan finansman destekleri de artırılmış, kredi limitleri

yükseltilmiş ve ödeme koşulları kolaylaştırılmıştır. Ayrıca, vergi ve sosyal güvenlik borçları yapılandırmasıyla vatandaşlarımızın yükü hafifletilmiştir

Değerli milletvekilleri "Krediye erişilemiyor." şeklindeki söylemlerin sahadaki gerçekleri tam olarak yansıtmadığını belirtmek isterim. "Vergi ve prim borcu yoktur." şartına ilişkin eleştiriler dile getirilmektedir ancak bu uygulama mali disiplinin sağlanması ve kamu kaynaklarının etkin kullanımı açısından önemlidir. Bununla birlikte, zor durumda olan esnafımız için yapılandırma ve taksitlendirme imkânları zaten yürürlüktedir ve gerektiğinde daha da genişletilmektedir.

Nakliyeci esnafımız açısından da akaryakıt fiyatlarının küresel piyasalara bağlı olarak arttığı doğrudur. Bu noktada devletimiz, vergi düzenlemeleri ve destek mekanizmalarıyla bu yükü dengelemeye yönelik adımlar atmaktadır. Bölgemizde yaşanan savaş sonrasında eşel mobil sistemine geçilmesi de bunun en önemli örneklerindendir. Ayrıca, eşel mobil sistemine geçişle devletimiz vergi gelirlerinden büyük miktarda feragat etmiştir. İnşallah, Körfez'deki gerginlikler düşecek ve buna bağlı olarak akaryakıt fiyatları da düşecektir. Elbette eksiklikler olabilir, sorunlar olabilir, bunları yok saymıyoruz ancak çözüm, meseleyi sadece eleştirmek değil bütüncül bakış açısıyla değerlendirebilmektir. Mevcut mekanizmalar zaten sürekli gözden geçirilmekte ve gerekli düzenlemeler yapılmaktadır.

Bu nedenle, hâlihazırda yürütülen çalışmalar ve alınan önlemler dikkate alındığında yeni bir Meclis araştırmasına gerek olmadığı kanaatinde olduğumuzu belirterek Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza...

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

MURAT EMİR (Ankara) - Yoklama istiyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Öneriyi oylamaya sunmadan önce bir yoklama talebi var, onu gerçekleştireceğim.

Sayın Emir, Sayın Gürer, Sayın Akdoğan, Sayın Derici, Sayın Yanıkömeroğlu, Sayın Özdemir, Sayın Uzun, Sayın Emre, Sayın Kış, Sayın Tüzün, Sayın İncesu, Sayın Nalbantoğlu, Sayın Berberoğlu, Sayın Öztrak, Sayın Avşar, Sayın Ağbaba, Sayın Zeybek, Sayın Tanrıku, Sayın Öztürk, Sayın Çan.

BAŞKAN - Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve süreyi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.04

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 17.14

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: İshak ŞAN (Adıyaman), Nurten YONTAR (Tekirdağ)

----- 0 -----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 91'inci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN - İYİ Parti grup önerisinin oylamasından önce, istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı vardır.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

2.- İYİ Parti Grubunun, Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz ve 19 milletvekili tarafından, borç, e-haciz ve tedbir gibi ağır mali sorunlar yaşayan küçük esnafın durumunun araştırılması ve çözüm önlemlerinin belirlenmesi amacıyla 27/4/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 6 Mayıs 2026 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul Etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

3.- DEM PARTİ Grubunun, Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan ve arkadaşları tarafından, ceza infaz kurumlarında yaşanan ihlallerin araştırılması amacıyla 6/5/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 6 Mayıs 2026 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

6/5/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 6/5/2026 Çarşamba günü (bugün) toplanmadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Sezai Temelli
Muş
Grup Başkan Vekili

Öneri:

6 Mayıs 2026 tarihinde Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan ve arkadaşları tarafından (17784 grup numaralı) ceza infaz kurumlarında yaşanan ihlallerin araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 6/5/2026 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Mardin Milletvekili Sayın Kamuran Tanhan.

Sayın Tanhan, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

(Uğultular)

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Başkanım, önce asayiş berkekal...

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, hatibi kürsüye çağırdım, lütfen sükûneti sağlayalım.

Buyurun.

DEM PARTİ GRUBU ADINA KAMURAN TANHAN (Mardin) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Cezaevlerinde hemen hemen her gün ölüm, şüpheli ölüm veya bir intihar haberiyle karşılaşılıyor açıkçası. Çünkü yaşam hakkını doğrudan tehdit eden, insanları duvarların arkasında öldüren ağır bir infaz rejimi var bu ülkede. Adalet Bakanlığının verilerine göre kapasitesi 304 bin olan cezaevlerinde Mart 2026 yılı itibarıyla 412 bin kişiyi aşkın, kapasitenin çok üzerinde hükümlü ve tutuklu bulunmaktadır. Devlet, insanları üst üste yığmış, sağlıksız, insan onuruna aykırı ve güvencesiz koşullarda mahpus etmeye devam ediyor. Her zaman ifade ettiğimiz gibi çözüm, daha fazla beton dökmek değil, daha fazla duvar örmek değil, insan onuruna aykırı yeni cezaevlerini yapmak değil, insan onuruna uygun cezaevleri ve hukuk sistemi oluşturmaktır. Türkiye'de bir hukuk sistemi olmadığı için cezaevleri dolup taşıyor. Bu da Türkiye'nin ihtiyacı olan toplumsal barışı büyütüyor, aksine küçültüyor. Yoksulluğu, eşitsizliği, şiddeti ve çatışmayı ortadan kaldıran bütüncül bir politikaya ihtiyaç vardır. Cezaevlerini büyüten bir siyaset topluma kaybettiriyor ve ölümü çoğaltıyor; AKP iktidarının yaptığı da bu, ölümü çoğaltıp kendi iktidarını sürdürmektedir.

Daha çok cezaevi anlayışı daha çok kriz, daha çok yüksek duvarların arkasına saklanmak dışında hiçbir işe yaramıyor ne yazık ki. Şimdi, o duvarların arkasında yok olan hayatların verilerine bakacak olursak, 2018 ile 2023 yılları arasında 2.258 mahpus cezaevinde yaşamını yitirmiştir. Ardından yalnızca bir buçuk yıllık süreçte bu sayı 1.000'in üzerine çıkmış. Yine, 2024 yılı içerisinde en az 68 hükümlü ve tutuklu intihar kaydıyla yaşamını yitirmiştir. Ben de buraya gelmeden Meclisin tutanaklarına baktım, sörfledim, bu Mecliste cezaevleriyle ilgili 2.280 defa itiraz yayımlanmış ve milletvekilleri söz kurmuş, 2.280 defa söz kurulmuş. Ardından, Adalet Bakanlığına soruyoruz "Devletin gözetimi altındaki bu insanlar nasıl bu kadar kolay sürükleniyor ölüme? Neden? Hangi infaz anlayışı bu kadar ölümü olağanlaştırabilir? Hangi yönetim aklı bu rakamların ardında hâlen rutin bir işleyişin varlığından söz edebilir?" diye ama Adalet Bakanlığı soru önergelerine verdiği cevaplarda "Her şey hukuka uygun." diyor. Hatırlarsanız önceki Adalet Bakanının da "Adalet mülkün temelidir." gibi bir söz vardı, biz onu buradan tekrar tekrar analiz ama şimdiki Adalet Bakanının cezaevleriyle ilgili yaklaşımının olumlu yönde herhangi bir etkisi bulunmamaktadır.

Bakin, bu ülkenin aynası cezaevleridir; cezaevlerinde işkence, kötü muamele, ölüm varsa toplumda da vardır. Bunu bir kez daha Adalet Bakanına buradan soracak olursak: Sorumluluğunuz altındaki cezaevlerinde hangi ölüm, kaç ölüm hukuka uygun? Kimin hukukuna göre bu ölümler uygun? Değerli milletvekilleri, tüm bu ölümler bir anlık karar ya da tekil bir olay gibi kayda geçiriliyor ama oysa son ana kadar giden yol kurum duvarları içinde adım adım örülmeye devam ediyor; tecrit örülüyor, sağlığa erişim engelleniyor, geciken hastane sevkleriyle bu ölüm örülüyor; kelepçeli muayene dayatmasıyla, yetersiz psikososyal destekle örülüyor bunlar. Yine, ailesinden yüzlerce, binlerce kilometre uzaklıkta "sevk" adı altında yapılan sürgünlerle mahpusun yalnızlığı örülüyor. Karşılıksız bırakılan dilekçelerle, keyfi disiplin cezalarıyla, işlemeyen denetim mekanizmalarıyla bu ölümler örülüyor.

Bir de bugün cezaevlerinde ölümün mimari zemini Y ve S tipi cezaevleri gibi yüksek güvenlikli cezaevleri var. Tecridi gündelik hayatın olağan merkezine yerleştiren bu yapılar tek kişilik odalarda, dar havalandırmalarda, sınırlı ortak alanlarda, sınırlı sosyal temaslarla, sürekli gözetimle insanı yalnızlaştıran, ruhsal olarak tüketen, yaşamla bağını zayıflatan ağır bir kapatma düzeni olarak işlemeye devam ediyor. Üstelik bu koşullar hükümlülerle sınırlı değil, henüz yargılaması süren tutuklular da aynı ağır rejimin içine alınıyor yani ceza henüz kesinleşmeden, mahkeme kararından önce bu fiilen başlamaya devam ediyor. İnsanlar daha fazla yargılanırken en ağır kapatma rejimiyle yüz yüze bırakılıyor, masumiyet karinesi diye bir şey söz konusu değil bu ülkede.

Bu durmadan ölüm üreten düzenin en ağır başlıklarından biri de ağırlaştırılmış müebbet hapis infazlarıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

KAMURAN TANHAN (Devamla) - "Ölünceye kadar infaz sürecek." diyen bu yasa hukuk kılıfına alınmış, sonucu ise ölüme bağlanmış bir katil yasadan başka bir şey değil, sonucu ölüme bağlanmış katil bir yasadan başka bir rejim değildir. Bu yasa,

mahpusların umudunu ve geleceğini yok ediyor, insanın yaşama tutunma ihtimalini yok ediyor. Bir insana "Buradan ancak ölümün çıkacak." demek infaz hukuku altında ölümü zamana yaymaktır, cinayet işlemektir. Biz bu katil yasa düzenini kabul etmiyoruz.

Değerli arkadaşlar, insanı umut hakkından koparan, yaşamla bağını kesen, ölümü infazın doğal sonucu hâline getiren bir anlayışla yüzleşmek zorundayız. Cezaevlerinde yaşanan her ölüm, her intihar, her şüpheli ölüm bu tecrit siyasetinin, bu cezasız ve denetimsiz kapatma rejiminin doğal sonucudur. Biz bu düzenin, bu ağır sessizliğinin, bu örgütlü ihmaller zincirinin Meclis tarafından araştırılmasını talep ediyoruz. Araştırılmazsa İran'daki idamlardan hiçbir farkı kalmayacaktır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

YENİ YOL Partisi Grubu adına Muğla Milletvekili Sayın Selçuk Özdağ.

Buyurun Sayın Özdağ. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; DEM PARTİ'nin grup önerisine "evet" oyu vereceğimizi deklare ederek sözlerime başlamak istiyorum.

12 Eylül 1980 döneminde yaklaşık yedi buçuk sene hapishaneleri görmüş, hapishanelerde yatmış birisi olarak oralarda ne tür muamelelere maruz kaldığımızı bilen birisi olarak söylüyorum. O günkü fiziki şartlar, sosyolojik şartlar ve psikolojik şartlar ile bugünkü fiziki şartlar, sosyolojik ve psikolojik şartlar farklılık arz ediyor. O güne göre bugünün çok iyi yönleri olduğu gibi, bugüne göre de o günlerin iyi yönleri de vardı ama genellikle o günlerin çok daha ağır şartları vardı değerli arkadaşlar. Ve ben hapishaneden çıktığım zaman arkadaşlarımı ziyarete giderken hangi otobüse bindiysem hep şu şarkı söylenirdi -Ahmet Kaya'nın- nedense tesadüf mü diyeyim, tevafuk mu diyeyim: "Dışarıda mevsim baharmış,/Gezip dolaşanlar varmış./Günler su gibi akarmış,/Geçmiyor günler geçmiyor." Bugün hapishanelerde yaklaşık 304 bin kişinin olması gerekiyor, kapasite bu şekilde ama bugün cezaevlerinde mahpus olarak bulunanların sayısı 420 bin kişiyi bulmuş vaziyette. Ve bu ne demektir? Yani kapasitenin yüzde 35, yüzde 40 civarında fazlalığı demektir. 100 binden fazla insanın kapasite fazlası olarak insan onuruna yakışmayan koşullarda tutulduğu anlamına gelmektedir. Bu tablo yalnızca bir sayı meselesi değildir, bu tablo koşullarda üst üste yatan insanlar demektir. Bu tablo, yere serilen yataklar, paylaşılamayan battaniyeler, yetersiz havalandırma, sağlıksız ortamlar demektir. Bu tablo, devletin koruması altındaki insanların devletin ihmaliyle karşı karşıya kalması demektir. Unutmayalım, tutuklu ya da hükümlü olmak insan olmaktan çıkmak değildir. O insanlar fiziki ve psikolojik sağlıklarıyla birlikte devlete emanettir. Bu emanetin gereğini yerine getirmek ise bu Meclisin, bu devletin en temel sorumluluğudur. Demokratik devletler, çağdaş devletler sadece cezaevindekilerin, dışarıdakilerin değil cezaevindekilerin de, sadece tutuklunun değil, hükümlünün de can güvenliğinden ve aynı zamanda orada yaşayabileceği özgürlüğünden sorumlu olan devletlerdir.

Daha da çarpıcı olan şudur: 348.735 kişi hükümlüyken 64.256 kişi hâlâ tutuklu statüsündedir yani on binlerce insan hakkında kesinleşmiş bir hüküm olmadan yalnızca bir tedbir olması gereken tutukluluk fiilî bir cezaya dönüşmüş durumdadır.

Değerli milletvekilleri, tutukluluk bir cezalandırma yöntemi değildir, bir tedbirdir. Avrupa Konseyi verilerine göre Türkiye 2024 yılında 100 bin kişide 356 mahpus oranıyla Avrupa'nın en yüksek oranlarına sahip ülkelerinden biri hâline gelmiştir. Aynı oran Almanya'da 71'dir arkadaşlar.

Bugün cezaevlerinde yaşananlar artık münferit şikâyetler değildir, bu bir sistem sorunudur. Mahpuslar yetersiz ve kalitesiz yemeklerden, yemeklerin içinden çıkan taşlardan, sıcak suya erişim olmayan düzenden... Hafta sonları su kesintileri yaşanmaktadır, ısıtma sistemleri çalışmamaktadır. Bunlar birer iddia değil, defalarca raporlanmış gerçeklerdir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin lütfen.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Teşekkür ederim.

Peki, biz ne yapıyoruz? Bu sorunları çözmek yerine yeni cezaevleri yapmayı tartışıyoruz. Bu yaklaşım sorunu ortadan kaldırmaz, sadece büyütür.

Değerli milletvekilleri, bu devletin görevi daha fazla cezaevi yapmak değildir, daha adil bir yargı sistemi kurmaktır; tutuklamayı istisna hâline getirmek, alternatif infaz yöntemlerini geliştirmek, denetimli serbestliği etkin kullanmak ve en önemlisi yargı süreçlerini hızlandırmak zorundadır. Aynı zamanda, idari gözetim kurullarının objektif ve şeffaf olmasını sağlayacak kurullar hâline dönüştürülmesidir.

Buradan açıkça ifade ediyorum: Cezaevlerindeki bu tablo bir güvenlik meselesi değildir, bir hukuk ve insan hakları meselesidir. Gelin, cezaevi sayısını değil, adaletin niteliğini artırmayı konuşalım, tartışalım. Gelin, daha fazla duvar örmeyelim, daha güçlü bir hukuk devleti inşa etmeyi hedefleyelim diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim. (YENİ YOL, CHP, DEM PARTİ ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

İYİ Parti Grubu adına Bursa Milletvekili Sayın Yüksel Selçuk Türkoğlu.

Buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; efendim, Adalet Bakanlığının bir resmî raporu var ki -samimiyetle söylüyorum- ülkemiz adına hem gurur kırıcı ve hem de devletimiz adına utanç verici. Resmî rapor şöyle söylüyor: "Ülkemizdeki cezaevlerinde 2018 ile 2023 yılları arasında, beş yıl içerisinde 2.258 insanımız hayatını kaybetmiş. Sadece son bir buçuk yılda bu sayı 1.026'ya ulaşmış. 2024 yılı içinde ise 68 mahkûm intihar ederek yaşamına son vermiş. Bu kara tabloyu kabul etmek mümkün değil. Bugün cezaevlerinde yaşanan ölümler açıkçası duvarların ardında kalan sessiz çığlıklardır.

Efendim, şu rakamlara bir daha bakalım mı? O, beğenmedikleri eski Türkiye'de 2002 yılında memleketteki tutuklu, hükümlü toplam mahkûm sayısı 59 bin iken bugün sayı 415 bine ulaştı, 7 kat arttı. Nasıl bir memleket yönettiniz ki, nasıl bir politika ortaya koydunuz ki, nasıl bir adalet sistemi ortaya çıkardınız ki tam 7 kat arttı? Kapasite sorunu zaten gün gibi meydanda. Toplam 305 bin kapasitemiz var bu yıl itibarıyla ve aradaki fark, 415 binden çıkardığınızda 109 bin fazlalık var; bunlar insani de değil, kabul edilebilir

de değil. Bir an önce cezaevlerini ölüme terk edilen yerler değil, ıslah edilen yapılara döndürmesi gerekir devletin, Hükümetin. Politikalar da mutlaka bu yönde geliştirilmelidir.

Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; bir konuyu daha sizinle buradan paylaşmak istiyorum. "Türkiye'nin sanayi kalbi Bursa sahipsiz." dedik, tınlanmadı. "Tekstil bitti." diye bu kürsüden haykırdık, kimsenin çıtı çıkmadı. Ne oldu? Şimdi, sıra otomotiv sektörüne geldi, açıkçası otomotiv sektörü Bursa'da havlu atıyor. Dünya devlerinden Bosch geçtiğimiz hafta bir açıklamayla 250'si beyaz yakalı, 1.150'si mavi yakalı 1.400 çalışanını yıl içerisinde işten çıkaracağını açıkladı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Tamamlayayım efendim.

BAŞKAN - Buyurun.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Pek çok sebep izah edildi, ortaya konuldu. Peki, bu sebepler bu işten çıkan insanların hayatlarını normale döndürmeye yetecek gerekçeler ortaya koyacak mı? Yalnızca Bosch değil, devamında TOFAŞ ve Renault için de bu söylentiler çıktı. TOGG fabrikası yalnızca geçen yıl 600 çalışanını çıkarmıştı. Tekstil ise zaten bitmiş, fabrikalar Mısır'a, Bangladeş'e, Rusya'ya kaçmıştı. Anlaşılan o ki toplamda 7.500 çalışanın 1.500'ünü, yüzde 20'sini çıkarmaya mecbur kalan bir Bosch ortadayken bu otomotiv sektörüyle ilgili bir çalışmanız olacak mı?

Heyeti saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku.

Sayın Tanrıku, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; arkadaşlarımız konuştular, ben tekrara düşmemek açısından aynı şeylere değinmeyeceğim ama beni çok derinden yaralayan bir haberdan hareketle bu öneri üzerinde konuşacağım. BİRTEK-SEN Genel Başkanı Mehmet Türkmen ifade özgürlüğü ve örgütlenme özgürlüğüyle ilgili haklarını kullandığı için şu anda Gaziantep'te tutuklu. Kendisi bir koğuştaki bir hasta tutukluyla ilgili olarak da görüşlerini ifade etmek istiyor. 3 gazetede dün ve bugün yayımlandı -yani Adalet ve Kalkınma Partisine yakın gazetelerde yer almadığı için haberiniz olmayabilir- Yeniçağ, Cumhuriyet ve T24'te. Buradan okuyorum, tutanaklara geçsin ve bu haberdan dolayı biraz burnu kızaran insanlar varsa neye mal ettiğinizi de öğrensinler diye. "Tutuklandığım günden beri çokça gündem oldu ama cezaevindeki koşulların nasıl insanlık dışı olduğuna dair bir fikir vermesi için koğuştamda yaşanan ve aşağı yukarı cezaevinin tamamı için geçerli olan başka bir sorunu da kamuoyuyla paylaşmak istiyorum. Sağlıklı kalabilmenin zaten mümkün olmadığı bu fiziki koşullar içinde hasta olduktan sonra iyileşebilmek de çok zor. Koğuştamda 60 yaşına yakın Mehmet Çıtlak adında bir tutuklu var. Cezaevine girdiğinde sapaşlağan olan bu tutuklu, son kırk gündür tamamen yataklık hâle gelmiş durumda. Defalarca revire çıktı, birkaç kere de bizim yoğun ısrarımız sonucu hastane aciline götürüldü ancak bu hasta, revirden hastaneye sevki yapıldıktan tam bir ay sonra hastaneye gidebildi. Yerde yattığı ve son derece soğuk ortamda kaldığı için durumu daha da kötüleşen bu arkadaşımız son bir ayda yaklaşık 20 kilo verdi. Diğer tutuklulardan yardım almadan bırakın yürümeyi, tuvalet ihtiyacını bile yerine getiremiyor, her gün sabah ve akşam sayımında iki büküm hâlde görmelerine rağmen aynı koşullarda kalmaya devam ediyor. Tam on altı gündür doktorun yazdığı ilaçları bile gelmiyor. Koğuştaki aynı şekilde günlerdir ilaçları gelmeyen başka hastalar da var. Sadece gardiyanlara ve revirdeki sağlık görevlilerine değil, geçen hafta koğuştaki gelen cezaevi müdürüne ve cezaevi savcısına da durumu anlattık ama buna rağmen Mehmet Çıtlak hâlâ aynı durumda. Cezaevi müdürü ve savcıyla görüşmek de işe yaramayınca bu yola başvurdum."

Niye bu yola başvurdum? Avukatına söylemiş, bu da paylaşılmış. Ne olmuş biliyor musunuz değerli arkadaşlar? Bundan utanmamız lazım, bu Meclisin utanması lazım, milletvekillerinin burnunun kızarması lazım. Ne olmuş biliyor musunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Devamla) - Tutuklu bir sendika başkanı bunu ifade ettiği için, bunu dile getirdiği için sabah erken koğuştaki girilmiş, kötü muamele ve işkenceyle o koğuştan alınmış ve bir hücreye konulmuş. Ne zaman olmuş değerli arkadaşlar? Bakın, bu, bugünkü haber. Yeniçağ gazetesi, Cumhuriyet gazetesi ve T24... Yani size yakın olan gazeteler bunları yazmadığı için bilmiyorsunuz. Bundan ortalama insanın burnunun kızarması lazım ve utanması lazım. Bu hâle getirdiniz, bu hâle. Başka hiçbir şey söylemiyorum, arkadaşların görüşlerine katılıyorum. Ne diyeceksiniz şimdi? "Bu yok." mu diyeceksiniz? "Mehmet Çıtlak niye hapiste?" mi diyeceksiniz?

Bakın, bu da Diyarbakır Barosunun dün açıkladığı Diyarbakır Çocuk Cezaeviyle ilgili rapor, 77 sayfa değerli arkadaşlar, 77 sayfa. Ve bunlar sizin yönettiğiniz cezaevlerinde oluyor, sizin yönettiğiniz. Biraz dönün arkanıza bakın, neye mal ettiğinizi biraz düşünün.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven.

Sayın Yurdunuseven, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; DEM PARTİ Grubunun grup önerisi üzerine AK PARTİ Grubum adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Gazi Meclisimizi ve ekranları başında bizleri seyretmekte olan aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Adalet Bakanlığının cezaevlerinde bulunan hastaların tüm tedavi giderleri, rehabilitasyon giderleri ve her türlü sağlık hizmetleri Sağlık Bakanlığıyla organize bir şekilde yerine getirilmektedir. Hükümlü ve tutukluların ceza infaz kurumunda ani rahatsızlanmaları hâlinde 112 Acil Servis çağrılarak gerekli müdahaleler yapılmaktadır.

Yine, ceza ve infaz kurumları kampüsünde yoğunluğa bağlı olarak hastane sevk sayısının azaltılması amacıyla semt poliklinikleri oluşturulmuştur.

Ceza infaz kurumlarında barındırılan hükümlü ve tutukluların en kısa sürede sağlık hizmetlerine erişmesi amacıyla kurulan "ACEP" dediğimiz Akıllı Cezaevi Projesi kapsamında e-doktor görüntülü muayene işlemleri de aktif olarak kullanılmaktadır.

Değerli milletvekilleri, hükümlü ve tutuklular devletimize emanet edilmiş birer candır. Irkı, dili, dini, mezhebi, milliyeti, rengi, cinsiyeti, doğum, felsefi inancı, millî ve sosyal kökeni ve siyasi ve diğer hiçbir fikir, düşüncesi veya ekonomik güçleri veya diğer toplumsal konuları yönünden ayırım yapılmaksızın her türlü tedavileri tıbbi gereklilik ve mevzuat çerçevesinde yerine getirilmektedir.

Yine, cezaevleri kurumlarında psikososyal yardım servislerinde görev yapan psikolog ve sosyal çalışmacılar tarafından hükümlü ve tutukluların rehabilitasyonuna yönelik çalışma, planlama, yürütme, izleme ve değerlendirme de yerine getirilmektedir. Cezaevlerinde oluşan intihar ve intihar girişimlerine yönelik izleme, önleme, raporlama çalışmaları titizlikle yürütülmekte, bununla ilgili cezaevlerimizde 18/4/2022 tarihinde kurulan Psikososyal Hizmetler Bürosu tarafından çevrim içi eğitimlere de başlanmıştır, buradaki Daire Başkanlığımızda görev yapan psikolog ve sosyal çalışmacılar tarafından eğitimler de devam etmektedir. En son 6/5/2026 itibarıyla da yaklaşık 360 intihar ve intihar önleme eğitimi gerçekleştirilmiştir. Ceza infaz kurumlarında gerçekleştirilen bu eğitimlere ceza infaz kurumu müdürleri, idare memurları, infaz koruma başmemurları, psikologlar, sosyal çalışmacılar, öğretmen, sağlık memuru, infaz ve koruma memurları da katılmaktadır.

Değerli milletvekilleri, 2024 yılı içerisinde muayene sayısı 3 milyon 980 bin, hastaneye sevk tutuklu sayısı da 1 milyon 476 bindir. Yine, 2025 yılında revir muayene sayısı 4 milyon 500 bin, hastaneye sevk edilen hükümlü, tutuklu sayısı 1 milyon 817 bin yani yaklaşık 10 katı bir sevk söz konusu ve muayene, revir söz konusu. Normal hayata baktığımız zaman da bu sayının 12 katı olduğunu görüyoruz ki biz demek ki cezaevlerinde gerekli sağlık yardımlarını yapmaktayız.

Yine, 1999 öncesi ceza infaz kurumlarımızda tadilat ve onarım kapsamında koşu sisteminden oda sistemine döndük ve yaklaşık da 400'e yakın hiçbir niteliği kalmayan ya da taş yapıdan olan ya da cezaevi niteliği kalmayan cezaevlerini de kapattık ve onun yerine 2000 yılı sonrasında itibarıyla da 1, 3, 7 ve 8 kişilik odalar açtık.

Yine, Avrupa İşkencenin ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Raporu'na göre mahkûm başına 4 ila 6 metrekare...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) - Teşekkür ederim.

Çok kişilik odalar için 4 metrekare yaşam alanları planlanmaktadır.

Ben de biraz zamanımı hızlı kullanmak adına sizlere istatistiki bilgiler vermek istiyorum: Bakın, 2025 yılında normal ölümler 792 hükümlülerde, tutuklularda 77, diğer ölümler dediğimiz yani trafik kazası, düşerek ya da özel izinde hayatını kaybedenler 132 olmak üzere toplam 1.001 adet ölüm vukua gelmiş. En son 1/1/2026 ila 6 Mayıs 2026 tarihleri arasında intihar olaylarına baktığımızda 26 intihar gerçekleşmiş; bunların tamamı erkek mahkûm ve 22'si adli suçlu, 4'ü terör suçlusu. Bunlardan 14'ünün psikiyatrik ilaç kullandığını görüyoruz, biri de yabancı uyruklu.

Şimdi, yine başka bir istatistiki bilgi vermek istiyorum. Mesela, Türkiye'de 2023 itibarıyla on binde 1,6 olan intihar vakası, Fransa'da on binde 19,4; İspanya da 7,2; Romanya'da 2,9. Bunları da bilgi olarak sunuyorum ve "hayır" oyu kullanacağımızı belirterek Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

4.- CHP Grubunun, Muğla Milletvekili Cumhur Uzun ve arkadaşları tarafından, avukatlara yönelik her geçen gün artan şiddet olaylarının tüm yönleriyle araştırılması amacıyla 6/5/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 6 Mayıs 2026 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

6/5/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 6/5/2026 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Murat Emir

Ankara

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Muğla Milletvekili Cumhur Uzun ve arkadaşları tarafından, avukatlara yönelik her geçen gün artan şiddet olaylarının tüm yönleriyle araştırılması amacıyla 6/5/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 6/5/2026 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Muğla Milletvekili Sayın Cumhur Uzun.

Sayın Uzun, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA CUMHUR UZUN (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bizler bu kutsal çatı altında milletimize vekâleten, onların verdiği yetkiyle ve milletin vekilleri olarak hak ve menfaatlerini korumak adına görev yapıyoruz. Bu görev sırasında milletimiz adına bir adım geri atmamak, bir sözü eksik söylememek için hiçbir şeyden çekinmeden görevimizi tam ve eksiksiz olarak yerine getirebilmek adına sıkı bir koruma ve güvence altında çalıştığımız gibi dokunulmazlık zırhıyla da güçlendirilmiş durumdayız. Bizim burada milletimiz adına gerçekleştirdiğimiz hak yaratma, eşit adalet sağlama yoluyla hukuk oluşturma işleminin bireysel olanını her bir yurttaşın talebiyle adliyeler ve mahkemeler sağlamaya çalışmakta;

kişiler buralarda hak ve adalet mücadelesi vermekteler. Adliyelerde, mahkemelerde hak arayışında bulunan yurttaşlarımızın yanında bu mücadelesine hukuki destek vermek üzere avukatları yer almakta. Avukatlar da tıpkı bizim gibi, biz milletvekilleri gibi vekâleten iş görmekte, temsil ettikleri kişinin hak ve menfaatlerini savunmakta, korumaktalar. İşte, tıpkı milletvekillerinin görevlerini yaptıkları sırada olduğu gibi, avukatların da temsil ettikleri kişinin hak ve menfaatlerini korurken bir adım geri atmamaları, bir sözü eksik söylememeleri, müvekkillerinin hak ve menfaatlerini, hukuklarını tam ve eksiksiz arayabilmeleri için görevlerini yaparken kendilerini güvende, koruma altında ve hiçbir tehditten korkup yılmayacak güç ve kuvvette görmelerine ihtiyaç bulunmaktadır. Bununla ilgili hukukumuzda bazı düzenlemeler mevcut olsa da bunların yeterli olmadığı, avukatları korumakta eksik kaldığı son günlerde yaşadığımız çok acı olaylarla bir kez daha gün yüzüne çıkmış bulunmaktadır. Bundan daha bir hafta önce gencecik bir avukat, Avukat Hatice Kocaefe Bursa'da, salt görevini yaptığı için kendisine kurulan bir pusu sonucu öldürüldü. Yine, Yalova'da bir avukat, kamu avukatı, SGK avukatı Avukat Zekeriya Polat görev yaptığı resmî dairede, görevi başında, 3 kuruşluk bir icra takibi nedeniyle borçlu tarafından vurularak öldürüldü.

Değerli arkadaşlar, haciz mahallinde tehdit edilen, keşifte yalnız bırakılan, duruşma çıkışında hedef alınan, dosyadaki taraflarla özdeşleştirilen avukatların yaşadığı hayati sorun artık münferit olaylar dizisi olarak görülemez, görülmemelidir. Sorun, avukatlık mesleğinin itibarsızlaştırılması, cezasızlık algısı ve yargı sistemine duyulan güvenin zayıflaması gibi yapısal sorunların bir uzantısı olarak karşımızda durmaktadır.

Uluslararası hukuk ve karşılaştırmalı hukuk incelendiğinde devletlerin avukatların güvenliğini sağlama yönünde pozitif yükümlülük taşıdığı açıkça ortaya konularak tespit edilmiş bulunmaktadır. Birleşmiş Milletler Havana Kuralları avukatların baskı ve tehdide maruz kalmadan görev yapabilmesini devletlerin sorumluluğu olarak kabul etmektedir.

Değerli arkadaşlar, avukatlardan, savunma makamından yükselen bu sese kulak vermek zorundayız. Avukatlık Mesleğinin Korunmasına İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nin ülkemiz tarafından gecikmeksizin imzalanması gerekmektedir. Ceza mevzuatımızda caydırıcı düzenlemeler bir an önce yapılmak zorundadır. Avukata yönelik tehdit ve yaralama suçlarında yaptırımlar artırılmalı, haciz ve keşif işlemlerinde kolluk desteği zorunlu hâle getirilmelidir çünkü avukat kimsenin borcunun sebebi değildir, avukat kimsenin suç işleme gerekçesi de değildir, avukat kimsenin boşanma nedeni de değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

CUMHUR UZUN (Devamla) - Teşekkür ediyorum.

Tekrar ediyorum: Avukat kimsenin borcunun sebebi değildir, avukat kimsenin suç işleme gerekçesi değildir, avukat kimsenin boşanma sebebi değildir, avukat kimsenin işini kaybetme nedeni değildir; avukat vekildir ve o avukat bir gün herkese gerekebilir.

Bu nedenle araştırma önergemize desteklerinizi bekliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Sayın İdris Şahin konuşacak.

Sayın Şahin, buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Cumhuriyet Halk Partisinin avukatlara yönelik vermiş olduğu araştırma önergesini geçmişte de baro başkanlığı yapan çok değerli milletvekilimiz veciz cümlelerle ifade etti, aynen katılıyoruz. Elbette bu konuda bir araştırma komisyonunun kurulmasına yürekten katkı vereceğimizi YENİ YOL Grubu olarak ifade etmek istiyoruz.

Bugün yalnızca avukatlara yönelik şiddeti değil Türkiye'de savunmanın nasıl yalnızlaştırıldığını konuşuyoruz değerli milletvekilleri. Avukat, adliye koridorlarında dilekçe taşıyan sıradan bir meslek mensubu değildir; avukat, vatandaşın devlete karşı son sığınağı, haksızlığa karşı son itirazı, adalet arayan insanın son kapısıdır.

Buradan açıkça söylüyorum: Avukata yönelen her saldırı adaletle sıkılmış bir kurşundur; cübbenin üzerine düşen kan hukuk devletinin kanıdır. Cübbe yerde ise adalet ayakta değildir. Bursa'da Avukat Hatice Kocaefe görevi başında silahlı saldırıyla hayatını kaybetti, Yalova'da SGK Avukatı Zekeriya Polat çalıştığı kurumda katledildi, Erzurum'da Avukat Taha Bağaçlı bıçaklı saldırıya uğradı. Bunlar münferit olay değil, savunmanın sınırsız bırakılmasının acı sonucudur. Bugün avukat adliyeye alınmıyor, müvekkiliyle özdeşleştiriliyor, haciz mahallinde yalnız bırakılıyor, ekonomik olarak eziliyor, şiddet karşısında korunmuyor; sonra da çıkıp "Avukatlık yargının sacayağı." deniliyor. O hâlde soruyorum: Savunmayı sacayağı mı görüyorsunuz yoksa ayak bağı mı? Bir yandan tutuklunun avukatıyla görüşmesinden rahatsız olacaksınız, diğer yandan vatandaşa avukatsız dilekçe yazdıran yapay zekâ platformunu tanıtacaksınız. Bu, hukuk politikası değil değerli milletvekilleri, savunmayı törende övüp uygulamada tasfiye etme anlayışıdır.

Bizler DEVA Partisi olarak Adil Yargı Eylem Planı'nda açıkça yazdık; avukatlık mesleğine anayasal statü kazandırmalıyız. Savunma makamı güçlendirilmeli, barolar güçlendirilmeli, bir an önce çoklu baro düzenine son verilmelidir. Baroların adalet komisyonlarında temsil edilmesi sağlanmalı, savunma görevini zorlaştıran, delillere ulaşmayı engelleyen düzenlemeler yeniden ele alınmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

İDRİS ŞAHİN (Devamla) - Aynı planda genç avukatlar için de net bir irade ortaya koyduk. Stajyer avukatlara Adalet Bakanlığı bütçesinden ödenek ayrılmalı, CMK ve adli yardım ücretleri artırılmalı ve zamanında ödenmelidir. Özü itibarıyla, Sayın Bakanların, Adalet Bakanlarının destek verdiği CMK ücretlerinde maalesef Maliye Bakanı oldukça cimri davranmaktadır, yol parasına CMK ücreti ödenmektedir; bu da genç avukatlarımızı ziyadesiyle mağdur etmektedir. Biz, savunma susarsa adalet konuşamaz, avukat hedef olursa vatandaş hakkını arayamaz; bunu gayet iyi biliyoruz. Bu nedenle, bu önerge siyasi bir hamle değil hukuk devleti sınavıdır.

Genel Kurulu saygıyla selamlamadan önce, bir de avukatların silah taşıma ruhsatıyla alakalı ödediği rakamı burada ifade etmek istiyorum: Tam 188 bin lira beş yılda para ödüyor. Hâkimin, savcının ödemediği taşıma ruhsatı, silahı için avukata bu rakamı reva gören iktidar sahiplerine sesleniyorum: Böyle avukatlık müessesesi yaşatılmaz, böyle yargının sacayağı avukatlar olamaz diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Mersin Milletvekili Sayın Ali Bozan.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Başkanım, İYİ Parti vardı.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Başkanım, İYİ Partiyi atladınız.

BAŞKAN - Bu tür aksamalar oluyor ama üç dakika gecikmeyle size söz vereceğim.

Buyurun Sayın Bozan. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ALİ BOZAN (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu ve sizleri saygıyla selamlıyorum.

Avukatları ve savunma hakkını konuşurken öncelikle sevgili Tahir Elçi'yi ve görevlerini yaparken, hak savunuculuğu yaparken yaşamlarını yitiren, katledilen bütün avukatları rahmetle, minnetle anmak istiyorum. Yine, şu anda cezaevlerinde tutulan, aynı zamanda avukat kimliği olan Selahattin Demirtaş'a, Bekir Kaya'ya, Can Atalay'a, Selçuk Kozağaçağı'ya, Nazmi Gür'e ve bütün avukatlara selam ve sevgilerimi iletmek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, her ne kadar şu anda bütün kanunlarımızda avukatlar yargı görevini yapan kişiler olarak sayılsa da uygulamada maalesef öyle değil, uygulamada avukatların yaşadıkları âdeta şu: Avukatlar uygulamada zurnanın son deliği. Zurnanın son deliği nedir bilir misiniz arkadaşlar? Zurnacılar zurna çalarken şu son parmaklarını ara ara kullanırlar. Yani devlet uygulamada avukatları ara sıra görüyor, devlet uygulamada avukatları maalesef yargı görevini yapan kişiler olarak görmüyorum.

Bugün bu ülkede kimin başına ne gelse, kim bir sıkıntı yaşasa aklına ilk avukatlar gelir ve "Avukatım nerede, avukatımı istiyorum." der hatta bugün iktidar vekillerinin başına bir şey gelse bile eminim "Ben önce bir avukata danışayım, bir avukatın fikrini alayım." der ama peki avukatlar yaşamlarında, işlerini yaparken ne yaşıyorlar? Avukatlar duruşma salonlarında, karakollarda, cezaevlerinde, icra dairelerinde saldırıya uğruyorlar çünkü devlet avukatlara karşı pozitif yükümlülüklerini yerine getirmiyor, çünkü devlet bugün avukatları yaptıkları işlere taş koyan kişi olarak görüyor, çünkü avukat vatandaşın hakkını, hukukunu sayıyor.

Değerli arkadaşlar, elbette avukatların yaşadığı sıkıntılar sadece güvenlik sorunları değil, bugün avukatlar bu ülkede çok ciddi anlamda ekonomik sıkıntılar yaşıyorlar. Bütün vatandaşlar, bütün yurttaşlar gibi bu ülkede yaşadığı ekonomik sıkıntılar nedeniyle yaşamına son veren avukatlar oldu.

Yine, kanun kapsamında CMK uyarınca avukat görevlendirmeleri yapılıyor ve avukat görevlendirmeleri yapılırken hâlen angarya yaşağına aykırı ücretler ödeniyor avukatlara. Somut bir örnek vereyim: Bugün CMK kapsamında bir avukat asliye ceza mahkemesinde görevlendirildiğinde devletin kendisine ödediği ücret 6.900 TL ama aynı işin ücretini vatandaş ödediğinde devlet diyor ki: "En az 45 bin TL alacaksın vatandaştan ve 45 bin TL üzerinden bunun vergisini ödeyeceksin." Ücreti devlet öderse 6.900 lira, ücreti vatandaş öderse 45 bin lira yani nereden baksan tutarsızlık, nereden baksan haksızlık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ BOZAN (Devamla) - Tamamlayacağım Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

ALİ BOZAN (Devamla) - Yine, CMK ücretleri, adli yardım ücretleri, beraat vekâlet ücretleri ve bilirkişi ödemeleri hâlen çok büyük bir sorun. Avukatlar CMK, adli yardım, beraat vekâlet ücretlerini, bilirkişi ücretlerini, ara buluculuk ücretlerini zaman geçmesine rağmen aylarca alamıyorlar ve uygulamada şöyle bir şey var, devlet diyor ki: "Önce makbuzunu keseceksin, ben sana sonra ödeyeceğim." Avukat bugün CMK ücretinin makbuzunu kesiyor, vergisini ödüyor ama ücretini aradan aylar geçiyor, ondan sonra alıyor.

Değerli arkadaşlar, biliyorum, bugün AKP Grubu bu önergeye de "ret" oyu kullanacak ama ben buradan AKP Grubundaki özellikle avukat milletvekillerine seslenmek istiyorum: Gelin, ret'gillerden olmayın; gelin, bu önergeye "evet" oyu kullanın. Gelin, bir gün en çok size lazım olacak olan avukatlar için verilmiş olan bu önergeye "evet" diyelim diyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Afyonkarahisar Milletvekili Sayın Hakan Şeref Olgun.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün, bu kürsüye bir mesleğin çılgınlığını taşıyarak çıktım. Bursa'da Hatice Kocaefe kurşunlandı, Yalova'da Zekeriya Polat öldürüldü, Erzurum'da Taha Bağaçlı kendi ofisinde, çalışma masasının başında darbedildi.

Yılın daha ilk beş ayında 2 meslektaşını toprağa veren bir meslek grubundan söz ediyoruz. Hukuku ayakta tutan insanlardan, adalet için kapı kapı dolaşanlardan, zaman zaman bedelini canıyla ödemek zorunda kalanlardan söz ediyoruz.

2025 yılında görevini yaparken onlarca avukat saldırıya uğradı; bu, bir istatistik değil utanç tablosudur. Bu rakamların arkasında kırık kemikler, parçalanmış bürolar, gece gelen tehdit mesajları ve adalet arayışından vazgeçmeye zorlanan vicdanlar var. Her biri tek başına dava konusu olacak ağırlıkta vakalar bir yılın beş ayına sığmış durumda.

Peki, bu saldırıların faileri nereden bu cesareti buluyor? Buluyor çünkü bu ülkede avukat müvekkiliyle özdeşleştiriliyor; müvekkil suçluysa avukat da suçlu sayılıyor, müvekkil sevilmiyorsa avukat da hedef oluyor. İşte, bu zehirli algı fiziksel şiddeti besleyen toprağın ta kendisidir ve bu algı ne kendiliğinden doğmuştur ne de masumdur; beslenmiş, büyütülmüş ve belirli bir siyasi iklimin gölgesinde sistematik biçimde meşrulaştırılmıştır.

Bu şiddet tablosunun bir başka yüzü de avukatların sırf müvekkilleri yüzünden uğradığı manevi eziyettir. Kamuoyunda linç edilen, sosyal medyada hedef gösterilen, mesleki itibarı yerle bir edilen avukatlar artık istisna değil kural hâline gelmeye başlamıştır. Bu durum, ülkemizde kanayan ama henüz vahameti tam olarak idrak edilememiş derin bir yaradır.

Avukat Mehmet Pehlivan, Ekrem İmamoğlu'nun avukatı olarak bir davada "taraf vekili" sıfatıyla görev yapmaktadır, ne fazlası ne de eksisi ama bu ülkede bugün tek suçu taraf vekilliği yapmak olan bir avukat cezaevindedir; bu tablo mesleğe değil

doğrudan hukuk devletinin kendisine çekilen bir kırmızı çizgidir. Avukat, taraf değildir, tarafın hukuki temsilcisidir. Savunma hakkı, medeniyetin hukuka verdiği en temel güvencedir. Avukatı davada taraf olarak gören bir zihniyet aslında savunma hakkını yok saymaktadır. Savunma hakkına yapılan her saldırı doğrudan Anayasa'ya ve hukuk devletinin özüne yapılmış bir saldırdır. Avukat ile müvekkili özdeşleştirip her ikisini birden ezmek sistematik bir linçtir. Vatandaş avukat bulamayacak, avukat müvekkil almaktan korkacak ve yargı tekele düşecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Olgun, devam edin.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Devamla) - O tekelin adı ne olursa olsun orada hukuk değil keyfiyet hüküm sürer; güçlünün değil haklının kazandığı bir düzen değil, itaat edenlerin korunduğu bir düzen kurulur. Bu komisyon bir mesleği değil hukuk devletinin haysiyetini kurtarmak için kurulmalıdır. Bu nedenle tüm hukukçu milletvekillerine sesleniyor, önergeyi desteklediğimizi bildiriyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Afyonkarahisar Milletvekili Sayın Ali Özkaya.

Sayın Özkaya yok herhâlde.

Başka konuşmacı yok.

Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Gündemin "Seçim" kısmına geçiyoruz.

VIII.- SEÇİMLER

A) Komisyonlarda Açık Bulunan Üyeliklere Seçim

1.- (10/4004, 4005, 4006, 4007, 4008, 4009) esas numaralı Şanlıurfa ve Kahramanmaraş'ta Okullarda Meydana Gelen Olaylar ile Çocukların Dijital Ortamlarda Karşılaştıkları Riskler ve Olumsuz Etkilerinin Tüm Yönleriyle Ele Alınarak Araştırılması, Çözüm Önerileri Geliştirilmesi ve Benzer Olayların Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN - Şanlıurfa ve Kahramanmaraş'ta Okullarda Meydana Gelen Olaylar ile Çocukların Dijital Ortamlarda Karşılaştıkları Riskler ve Olumsuz Etkilerinin Tüm Yönleriyle Ele Alınarak Araştırılması, Çözüm Önerileri Geliştirilmesi ve Benzer Olayların Önlenmesi için Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunda boşalan ve Cumhuriyet Halk Partisi Grubuna düşen 1 üyelik için Isparta Milletvekili Hikmet Yalın Halıcı aday gösterilmiştir.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına geçiyoruz.

1'inci sırada yer alan, Hatay Milletvekili Adem Yeşildal ve Ardahan Milletvekili Kaan Koç ile 72 Milletvekilinin Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- Hatay Milletvekili Adem Yeşildal ve Ardahan Milletvekili Kaan Koç ile 72 Milletvekilinin Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3466) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 250)¹

BAŞKAN - Komisyon? Yerinde.

Dünkü birleşimde İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülen 250 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin ikinci bölümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştı.

Şimdi, ikinci bölümde yer alan maddeleri, varsa o maddeler üzerindeki önerge işlemlerini yaptıktan sonra ayrı ayrı oylarınıza sunacağım.

17'nci madde üzerinde aynı mahiyette 4 önerge vardır, önergeleri birlikte işleme alacağım.

Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 250 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Selçuk Özdağ
Muğla
Şerafettin Kılıç
Antalya

Bülent Kaya
İstanbul
Mustafa Kaya
İstanbul

Mehmet Karaman
Samsun
Sadullah Ergin
Ankara

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

1. 250 S. Sayılı Basmayazı 28/4/2026 tarihli 87'nci Birleşim Tutanağı'na eklidir.

Ferit Şenyaşar
Şanlıurfa
Ömer Öcalan
Şanlıurfa

Kamuran Tanhan
Mardin
Mehmet Zeki İrmez
Şırnak

George Aslan
Mardin
Cengiz Çiçek
İstanbul

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:

Uğur Poyraz
Antalya
Burhanettin Kocamaz
Mersin

Mehmet Akalın
Edirne
Lütfullah Kayalar
Yozgat

Hakan Şeref Olgun
Afyonkarahisar

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:

Sururi Çorabatır
Antalya
Hüseyin Yıldız
Aydın
Ömer Fethi Gürer
Niğde

Gülcan Kış
Mersin
Adnan Beker
Ankara
Mehmet Tahtasız
Çorum

Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu
İstanbul
Aykut Kaya
Antalya
Gökhan Zeybek
İstanbul

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

A) Çeşitli İşler (Devam)

6.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Ondokuz Mayıs Üniversitesi ve Samsun Üniversitesi öğrencilerine "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN - Önergeler üzerindeki konuşmalara geçmeden önce, locamızda Ondokuz Mayıs ve Samsun Üniversitelerinde öğrenim gören gençlerimiz Genel Kurulumuzu izliyorlar; hoş geldiniz. (Alkışlar)

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Hatay Milletvekili Adem Yeşildal ve Ardahan Milletvekili Kaan Koç ile 72 Milletvekilinin Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3466) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 250) (Devam)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler okutulmuştu.

Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MERVAN GÜL (Siirt) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Ankara Milletvekili Sayın Sadullah Ergin.

Sayın Ergin, buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

SADULLAH ERGİN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün burada görüşmekte olduğumuz kanun teklifinin içeriğine girmeden daha temel, daha yapısal bir soruna yani yasama faaliyetimizin niteliğine ve giderek aşınan Meclis pratiğine dikkat çekmek istiyorum. Türkiye, 2017 yılında yapılan sistem değişikliğiyle Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçti. Sekiz sene sonra bugün geldiğimiz noktada şunu açıkça ifade etmek mümkün: Bu sistem vadedildiği gibi hızlı ve etkin karar alma süreçleri üretmek yerine çoğu zaman aceleci, yeterince tartışılmamış ve olgunlaşmamış kararların alınmasına yol açtı.

Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi millet iradesinin tecelligâhıdır. Bu çatı altında yapılan her düzenleme yalnızca bugünü değil geleceğimizi de şekillendirmektedir. Ancak ne yazık ki son yıllarda yasama faaliyetlerinin kalitesi konusunda ciddi bir erozyonla karşı karşıyayız. Bunların başında ise artık bir istisna değil âdeta bir kural hâline getirilen temel yasa uygulaması gelmektedir. Yasama faaliyetlerine baktığımızda kanun tekliflerinin büyük bir kısmının temel yasa mantığıyla hazırlandığını görüyoruz. Birbirinden tamamen farklı kanunlar tek bir teklif içinde Meclise sunuluyor, komisyon süreçleri ya çok hızlı geçiliyor ya da yeterince derinlikli tartışmalara imkân bırakmıyor. Sonuçta ne oluyor? Daha birkaç ay önce çıkarılan bir kanunun kısa bir süre sonra eksiklikleri ve hataları nedeniyle yeniden değiştirilmek zorunda kaldığını görüyoruz. Bu durum hem hukuki öngörülebilirliği zedeliyor hem de vatandaş nezdinde devletin karar alma süreçlerine olan güveni sarsıyor. Bu durum bize şunu gösteriyor: Sorun, hız eksikliği değil aksine aşırı hız arzusudur; sorun, yetki yetersizliği değil yetkinin tek elde toplanmasıdır; sorun, karar alamamak değil sağlıklı karar alamamaktır.

Yine, şu an Genel Kurulda görüşmekte olduğumuz bu teklifte de Tapu Kanunu, Çevre Kanunu, Yapı Denetimi Kanunu gibi kanunlarda yapılacak değişikliklerin tamamı bir paket hâlinde heyetimizin huzuruna getirilmiştir.

Değerli arkadaşlar, Meclis İçtüzüğü'nün 91'inci maddesinde bir kanun teklifinin temel kanun olarak görüşülmesinin kriterleri belirlenmiştir. Malum olduğu üzere temel kanun bir hukuk dalını bütünüyle veya kapsamlı olarak değiştiren, maddeler arasında sistematik bir bağ bulunan ve toplumsal yaşamın büyük bir bölümünü ilgilendiren düzenlemelerdir. Örneğin, Türk Medeni Kanunu gibi, Türk Ticaret Yasası gibi, Türk Ceza Kanunu ve Borçlar Kanunu gibi kapsamlı yasalar bu usulle yasalaştırılabilir. Bu düzenlemeyle de çok uzun ve kapsamlı yasaların bölümler hâlinde görüşülerek yasama sürecini hızlandırmak amaçlanmıştı ancak bugün geldiğimiz noktada, bu düzenleme artık bir istisna usulü olmaktan çıkmış, âdeta genel bir uygulama hâline getirilmiştir. Elbette gündemin gidişatına ve ülkenin ihtiyaçlarına göre birden fazla alanda düzenleme yapılabilmesi mümkündür ancak bu durum kural değil istisna olarak kalmalıdır. Kanun yapımı aceleye getirilecek bir süreç değildir. Her bir düzenlemenin etki analizi yapılmalı, ilgili paydaşların görüşleri alınmalı, komisyonlarda derinlemesine tartışılmalı ve olgunlaştırılmalıdır ancak mevcut uygulamada bu süreçlerin büyük ölçüde devre dışı bırakıldığını üzülmekteyiz.

Değerli milletvekilleri, yasama faaliyeti ciddiyet, ortak akıl ve sorumluluk gerektiren faaliyetlerdir. Kanun yapmak yalnızca çoğunluk gücüne dayanarak Türkiye Büyük Millet Meclisinde Genel Kurul seremonisini tamamlamak değildir. Yasa yapmak toplumsal ihtiyaçları doğru analiz ederek, hukuki ilkeleri gözeterek ve kalıcı çözümler üreterek düzenlemeleri kanunlaştırmaktır. Bugün geldiğimiz noktada temel kanun uygulamalarıyla yasamanın ruhundan ve amacından uzaklaşıyoruz, süre kısıtlarıyla müzakereyi ortadan kaldırıyoruz, yasama-yürütme dengesini fiilen ortadan kaldırarak Meclisin iradesini zayıflatıyoruz.

Peki, bu sakıncaları gidermek için neler yapılabilir? Öncelikle Meclisin yasama fonksiyonu gerçek anlamda güçlendirilmelidir. Kanun teklifleri ilgili tüm paydaşların katılımıyla yeterli süre ve tartışma zemini sağlanarak hazırlanmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın lütfen.

SADULLAH ERGİN (Devamla) - Komisyonlar göstermelik değil, gerçek anlamda çalışılan, müzakere edilen, muhalefetin yapıcı eleştirilerinin dikkate alındığı alanlar hâline getirilmelidir. İkinci olarak, temel yasa uygulaması İç Tüzük gereği istisnai olarak icra edilmelidir, her düzenleme kendi konusu içinde ele alınmalı, şeffaflık ve anlaşılabilirlik sağlanmalıdır. Üçüncü olarak, etki analizi yapmak zorunlu hâle getirilmelidir. Bir düzenleme yapılmadan önce bunun ekonomik, sosyal ve hukuki sonuçları açıkça ortaya konulmalıdır ve nihayet en önemlisi, kuvvetler ayrılığı ilkesi yeniden güçlendirilmelidir. Yasama-yürütme-yargı arasındaki denge denetim mekanizması demokratik sistemin sigortasıdır. Bu dengenin korunması gerekir.

Türkiye'nin ihtiyacı daha fazla hız değildir diyerek Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı İstanbul Milletvekili Sayın Cengiz Çiçek.

Sayın Çiçek, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

CENGİZ ÇİÇEK (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Bugün 6 Mayıs; 6 Mayıs 1972 yılında katledilen, idam edilen 3 devrimci önderin anılarının önünde saygıyla, minnetle eğildiğimizi belirtmek isterim.

Aynı şekilde, iki gün önce 4 Mayıstı; 4 Mayıs 1937 tarihinde Bakanlar Kurulu bu ülkede bir karar aldı; o kararla Dersim'e dönük bir tenkil harekâtı kararı aldı ve o karardan sonra 37-38 yılları bir bütün olarak Dersim'de on binlerce insanın katledildiği acı bir sayfaya tanıklık etti. Dersim'e dair çok şey konuşuldu, birçok şey konuşuldu, aslında herkesin bildiği sır olarak tarif edildi. Ben iki odağa yani iki odak üzerinden Dersim'e, Dersim katliamına işaret etmek isterim. Tarih 17 Aralık 1946; Dersim'de katliamda görev yapan bir çavuş, 37-38 yıllarında İçişleri Bakanlığı yapan Şükrü Kaya'ya bir mektup gönderir. Bu mektup Hasan Saltık arşivinde açığa çıkan bir mektup; kamuoyuyla yıllar önce paylaşıldı. Birinci odağı şu; Çavuş mektubunda Şükrü Kaya'ya der ki: "Katliamdan önce, 70 civarında çocuk, 30 civarında kadın katledilmeden önce, katliamdan önce Abdullah Alpdoğan, katliamın sürdürücüsü olan Abdullah Alpdoğan bütün askerlere döner ve şu cümleyi kurar: 'Ermenilerin kökünü kuruttuk, bir tek bu Kürtler ve Kızılbaşlar kaldı.'"

Arkadaşlar, bu cümle aslında cumhuriyet kurulurken ulus devlet aklı etrafında kurulan devletin ideolojik öncelikleri üzerinden devlete uygun bir ulus inşasının da itiraf edildiği sözlerdir yani homojen ulus inşasının aynı zamanda bir itirafıdır. O yüzden, Dersim'de bir isyan yoktur, Dersim'de yıllara yayılan bir katliam planlaması vardır ve bunun da adını "katliam" olarak tarihe not düşmek gerekiyor.

İkinci odak, bakın arkadaşlar, ikinci odak; aynı mektupta şöyle bir cümle var, diyor ki: "Askerliğim bittikten sonra, katliamdan sonra Sayın Şükrü Kaya, Sayın Bakanım siz ve katliamın sürdürücüsü, başsorumlusu olan Abdullah Alpdoğan SEKA Genel Müdürünü aradınız, beni işe soktunuz, teşekkür ediyorum, ellerinizden hürmetle öpüyorum." Aynı şekilde başka askerlerin de katliamda görev alan başka askerlerin de İçişleri Bakanı ve paşa tarafından kayırılarak işe sokulduğu askerin sözleriyle sabitleniyor. Aslında bir cumhuriyet yani bir devletin kimliği nasıl oluşturulur bunun da itirafını görüyoruz. O da şu: İşte, katliamda suç ortaklığı yapanlar aynı şekilde ekonomik ayrıcalık, siyasal ayrıcalık, sosyal, kültürel ayrıcalıklığın da ortakları oluyorlar. O nedenle diyoruz ki arkadaşlar: Her ulus devlet hâkim ulus lehine ayrıcalıklı sermaye üretir. Bakın, bu ülkede sermayenin el değiştirme tarihlerine bakın, altında mutlaka bir katliam vardır, bir toplumsal kırım vardır. Hâliyle, Dersim katliamını devletin ulus devlet projesinin bir gerekçesi olarak görmek, aynı şekilde, siyasal, ekonomik her türlü toplumsal kimliğin nasıl inşa edildiğini de göstermesi bakımından incelemeye değer bir katliam olarak da söylemek mümkün.

Değerli arkadaşlar, geçmişle yüzleşmek bizi korkutmamalı. Bakın, biz, Dersim katliamı üzerinden hep şunu söyleyebiliriz gönül rahatlığıyla: Kürtler, Aleviler, Hristiyanlar cumhuriyet kurulurken bu cumhuriyet kapısının dışında bırakıldı. Barış ve demokratik toplum sürecinde temel arzumuz, temel hedefimiz, cumhuriyet kapısının dışında bırakılan bütün kültürlerin, kimliklerin de tekrardan cumhuriyet hukukuna tabi olması ve tanınmasıdır.

Willy Brandt'ı bilirsiniz, Yahudi anıtının önünde özür diledi Alman Başbakanı. Dersim şehir merkezinde Seyit Rıza heykeli bu ülkenin cesur, geleceğe öz güvenle bakan Willy Brandt'larını bekliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

CENGİZ ÇİÇEK (Devamla) - Son olarak, bugün 6 Mayıs, bu Meclis Nisan 1972'de idamları onayladı ve bu, Meclisin üstünde kara bir lekedir. Denizlerin, Mahirlerin, Hüseyinlerin, Yusuf'ların bir yoldaşı olarak diyorum ki, idamın onaylandığı bu Mecliste diyoruz ki: Yaşasın Kürt ve Türk halklarının kardeşliği. "..."²

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde üçüncü konuşmacı Mersin Milletvekili Sayın Burhanettin Kocamaz.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Sayın Divan, değerli milletvekilleri; 250 sıra sayılı Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesi üzerine İYİ Parti Grubumuz adına söz aldım. Yüce Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Teklifin 17'nci maddesiyle, belediyelerin ve bağlı kuruluşlarının şirket veya kooperatif edinmesinin, ortak olma ya da yeni şirket kurma işlemlerinin, özellikle de bedelsiz yani hibe yoluyla veya dolaylı yoldan yapılan şirket edinmesinin engellenmesi amaçlanıyor. Böylece belediyeler veya bağlı şirketleri bir şirkete ya da kooperatife ortak olmak veya hisse almak istediklerinde partili Cumhurbaşkanından onay almak zorunda kalacak.

Değerli milletvekilleri, merkezî yönetim yerine yerinden yönetim söylemleriyle işbaşına gelen AKP iktidarı, 2019 yılında elinde bulunan belediyeleri muhalefete kaptırınca söylem değiştirmeye başlamıştır. İktidar, Türkiye Büyük Millet Meclisine getirdiği her torba kanunla belediyelere ait yetkileri yeniden merkezde toplamayı hedefliyor. 26 Mart 2026 tarihinde Tarım Komisyonunda görüşülen Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile Çeltik Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nde, Devlet Su İşlerinin kanal ve benzeri su yapılarında çit ve bariyer gibi koruyucu güvenlik tedbirlerini, ayrıca Devlet Su İşleri mülkiyetindeki servis yollarının işletme ve bakım sorumluluğunu belediyelere devretmişti. Yani iktidar bu sefer, belediyelerden yetkiyi almamış, aksine yetkiyi vermiş ama hiçbir kaynak aktarmadan belediyelere yeni bir yük daha yüklemiştir. Bu kanun teklifinde ise belediye şirketleri konusunda belediyelerin elini kolunu bağlayacak yeni bir adım atmaktadır. Teklif edilen düzenlemeyle mahallî idarelerin bağlı kuruluşlarının ve bunlara ait şirketlerin, doğrudan, dolaylı veya bedelsiz biçimde şirket ve kooperatif edinimlerinin Sayın Cumhurbaşkanının onayına tabi kılınması mahallî idareler üzerinde hâlihazırda mevcut bulunan merkezî denetim mekanizmalarını daha da genişleten ve idari vesayeti ağırlaştıran bir nitelik taşımaktadır. Bu düzenleme, mahallî idarelerin ekonomik ve mali karar alma süreçlerini fiilen yavaşlatacak ve idarenin etkinliği ilkesini zayıflatacaktır. Mahallî idarelerin yerel hizmetleri yerine getirebilmesi, çoğu zaman hızlı ve esnek ekonomik kararlar alabilmesine bağlıdır. Her türlü şirket ve kooperatif ediniminin, yöntemi ve mahiyeti ne olursa olsun, Cumhurbaşkanlığı onayına bağlanması belediyeleri sürekli olarak merkezî idarenin insafına bırakarak pasif bir konuma düşürecek, böylece yerel ihtiyaçlara zamanında müdahale edilmesi güçleşecektir. Bu durum, idari işleyişte gecikmelere ve hizmetlerin aksamasına neden olacaktır. Öte yandan, Cumhurbaşkanının aynı zamanda bir siyasi partinin genel başkanı olduğu mevcut sistem dikkate alındığında, bu yetkinin salt teknik ve idari gerekçelerle kullanılacağı varsayımı inandırıcı değildir. Bu yönüyle düzenleme, denetim maksadını aşan ve siyasallaşma riski barındıran bir nitelik taşımaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AKP iktidarının belediyeleri merkezileştirme eğilimi bütün bunlarla da sınırlı değildir. Bütçe yapma yetkisini belediyelerden almak isteyen iktidar, ihtiyaç sahiplerine yapılan sosyal yardımlar için bakanlık onayı şartı ve ayrıca, belediyelerin kentsel dönüşüm ve bu konudaki imar yetkisini de ellerinden alma konusunda çalışma başlatmıştır. Böylece iktidar, muhalefet belediyelerinin yavaş yavaş tüm yetkilerini ellerinden alarak onları sadece çöp toplayan kurumlar hâline getirmek istemektedir.

Değerli milletvekilleri, İYİ Parti olarak her şeyden önce iktidardan belediyeler üzerinden ellerini çekmesini, vatandaşlarımızın yaşadıkları hukuksuzluğa, işsizliğe ve hayat pahalılığına, kısacası yaşadığı sorunlara yönelmesini bekliyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın lütfen.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Devamla) - Bize göre burada yapılması gereken düzenleme, aslında belediyelerin şirket kurmak için Sayın Cumhurbaşkanının onayını alması yerine, belediye şirketlerinde çalışmaya zorladığı, kadrosuz ve güvencesiz bir şekilde çalışmaya mahkûm ettiği belediye şirket işçilerini kadroya geçirmek olmalıdır. Gelin, bu düzenlemeyi iktidarıyla, muhalefetiyle birlikte yapalım, bugün sayıları yaklaşık olarak 800 bini bulan belediye şirket işçilerinin daimî kadro taleplerini hep birlikte karşılayalım. Böylece yalnızca statüleri nedeniyle birçok konuda hak kayıplarına uğrayan belediye işçilerinin yaşadıkları sorunları çözelim diyor, yüce Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde son konuşmacı İstanbul Milletvekili Sayın Gökân Zeybek.

Sayın Zeybek, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Deniz, Yusuf, Hüseyin, üç fidanın aramızdan ayrılışının yıl dönümünde onları saygıyla anarak sözlerime başlıyorum.

Görüşmekte olduğumuz kanun teklifinin 17'nci maddesi belediyelerin ve bağlı kuruluşların kontrolündeki şirketlerin yeni şirket kurma ve hibe yoluyla da olsa şirket edinmesini engelleyen, bununla ilgili Cumhurbaşkanlığına yetki veren bir düzenleme. Aynı zamanda kooperatiflere, pek çok kooperatife üye olmasını, ortaklık geliştirmesini de bu yasa teklifiyle birlikte engellemeye çalışan bir düzenleme. Peki, niye biz bunlarla muhatap oluyoruz, neden bunlarla karşı karşıya geliyoruz? Son derece açık ve net çünkü hepimiz biliyoruz ki belediyelerin performansı, toplumda yaratmış olduğu algı, kamuoyu anketlerindeki yüksek kabulleri belli ki iktidarı çok ciddi rahatsız ediyor. Bu teklif ilk kez mi geldi? Hayır. Daha burada geçtiğimiz günlerde mazbut vakıflara ait olduğu iddia edilen malların belediyelerden, kamu kurumlarından alınarak ilgili devlet dairelerine geçirilmesiyle ilgili bir düzenleme geçti. Şimdi, bakın, değerli milletvekilleri, burada geçen teklifle birlikte, Cenevizlilerin yaptığı Galata Kulesi'nin, Bizanslıların yaptığı Yerebatan Sarnıcı'nın tapu kayıtlarını "Mazbut bir vakfın izi var." diyerek Kültür Bakanlığının lehine tescil ettirdiler.

Biz gene burada, daha bu yasama döneminde belediyelerin plan yapma yetkisinin Çevre, Şehircilik Bakanlığı tarafından alındığını, yolların, plandan gelen artıkların mülkiyetinin ilgili belediyeye devredilmesiyle ilgili uygulamanın tümüyle kaldırılarak bunların tümüyle Bakanlığın iradesine bırakıldığını, İller Bankasından dağıtılmış olan payların adil bir biçimde nüfusun büyüklüğüne göre, gelişmişlik sıralamasına göre en çok ihtiyaç sahibi olan belediyelere dağıtılması yerine hakkaniyetin ortadan kalktığını ve partizanca uygulamayla dağıtıldığını gördük.

Burada temel nokta şu: Yerel yönetimleri güçlendirme, merkezî hükümet ile yerel arasındaki dengeyi seçilmiş belediye başkanları ve yerel meclislerden yana geliştirme iddiasıyla 2002 yılında iktidar olan bir siyasal partinin yirmi dört yıllık iktidarının sonunda geldiği nokta, tümüyle yerel demokrasiyi ortadan kaldırmak, merkezî otoriteyi güçlendirmek ve Ankara merkezli bir siyaseti Türkiye'nin tümüne yayma girişimidir.

Şimdi, bakın, buna ilişkin düzenlemeler 2008 yılında da gelmiş, Danıştay bu uygulamaları Anayasa'nın 127'nci maddesine aykırılık gerekçesiyle iptal etmiştir. Yani aslında belediyelerin, yerel yönetimlerin kooperatiflere ortak olmasını niye iktidar engellemeye çalışıyor?

Şimdi, üretici kooperatiflerine bir belediye ortak olduğunda bu kooperatiflerin ürünlerinin ihalesiz olarak başka bir belediye tarafından doğrudan satın alınabilme hakkı vardır. Batıda tüketicilerin yoğun olduğu şehirlerdeki belediyelerin herhangi bir üretici kooperatifinin ürettiği ürünleri doğrudan satın alma hakkı varken pek çok üretici şehrimizde, üretimin yoğun olduğu şehirlerdeki belediyelerin kadın kooperatiflerini, engellilerin kurmuş olduğu kooperatifleri, üreticilerin kurmuş olduğu kooperatifleri desteklemek adı altında kurdukları bütün birlikteliklerin önüne set çekilmektedir.

Aslında bu iktidar üreticinin dostu değildir, bu iktidar köylünün dostu değildir, bu iktidar 10 liraya domatesi üretilip satamayan köylü ile 100 liraya domatesi satın alıp bunu tüketmek zorunda kalan tüketicinin, büyükşehirlerde yaşayan tüketicilerin arasındaki o köprüde büyük geliri elde eden çıkar gruplarının iktidarındır. Onun için bundan rahatsızlık duymaktadırlar, onun için kooperatifleşmenin önünde engeldirler, onun için üretici kooperatifleri ile belediyeler arasında kurulacak olan birliktelikten rahatsızlık duymaktadırlar. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, Danıştay anayasal bir kurum, daha önce bu ve benzeri yasalarla getirilmiş düzenlemelerde -uygulamanın yanlış olduğunu Anayasa'ya aykırılığını gerekçe göstererek- yürütmeyi durdurma kararı vermesine rağmen bu teklif hangi gerekçeyle getiriliyor?

Peki, buradan hasıl olan nedir, buradan hasıl olan nedir?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

GÖKAN ZEYBEK (Devamla) - Eğer buradan hasıl olan irade milletin, özellikle de muhalif belediyelerin...

2024 seçimlerinde Türkiye'deki yerleşik nüfusun yüzde 65'inin yaşadığı belediyeleri muhalefet partilerinin ve özellikle Cumhuriyet Halk Partisinin almasıyla, DEM PARTİ'nin doğu ve güneydoğuda çok sayıda belediyeyi yönetiyor olmasıyla, Yeniden Refah Partisinin bu iktidarın yanlış uygulamaları yüzünden 60'tan fazla belediye kazanmasıyla birlikte neredeyse Türkiye nüfusunun yüzde 15'ine sıkışmış iktidar, şimdi, yetkileri daraltarak, kayyumlar atayarak, belediyeleri görevden alarak, hukuk ve yargı operasyonlarıyla iradelerini gasbederek bir yönetim anlayışını dayatmaya çalışıyor. Bu irade sökmez, bu irade millette bir karşılık bulmaz; eninde sonunda kaybedecektir, eninde sonunda halk kazanacaktır. Hâkimiyet kayıtsız şartsız milletindir. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

NİMET ÖZDEMİR (İstanbul) - Kabul edildi, sayı olarak fazlayız.

Elektronik oylama isteyelim.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - İhtilaf var en azından.

BAŞKAN - Divanda ihtilaf var, elektronik oylamaya başvuracağım.

Elektronik oylama için iki dakika süre veriyor ve oylamayı başlatıyorum:

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, aynı mahiyetteki önergeler kabul edilmemiştir.

17'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 17'nci madde kabul edilmiştir.

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

A) Çeşitli İşler (Devam)

7.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi öğrencileri ve öğretim üyeleri ile Çorum Hitit Üniversitesi öğrencilerine "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi öğrenci ve öğretim üyeleri ile Çorum Hitit Üniversitesi öğrencileri Genel Kurulumuzu izliyorlar; kendilerine hoş geldiniz diyoruz. (Alkışlar)

Sayın Baykan...

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

61.- Konya Milletvekili Mehmet Baykan'ın, Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in 90'ıncı Birleşimde yaptığı açıklamasındaki bazı ifadeleri ile Konyaspor'a, Erzurumspor'a ve Amedspor'a ilişkin açıklaması

MEHMET BAYKAN (Konya) - Sayın Başkanım, dün Ceylânınar TİGEM'in fıstık satışı ihalesiyle ilgili bir milletvekilimiz bazı iddiaları gündeme getirdi; aradık, sorduk:

1) Kamu İhale Kanunu gereği sigorta kefalet senedi teminat olarak kabul edilmekte olup sadece söz konusu ihalede değil kurumun 139 ihalesinde de kabul edilmiştir.

2) İhale sonucu yüzde 30 peşin alınmış, yüzde 70 için kefalet senedi düzenlenmiştir.

3) Sonrasında firma ve sigorta şirketinin dâhil olduğu dolandırıcılık tespit edilerek başlatılan icra takibinde yaklaşık 40 taşınmaz ile alacaklara haciz konulmuş olup tahsil süreci devam etmektedir.

Diğer taraftan, dün akşam Türkiye Kupası'nda finale yükselen Konyaspor ve Süper Lig'e yükselen Erzurumspor ile Amedspor'u kutluyorum. Futbol kulüplerimizin ülke genelinde yaygın taraftara sahip olup fair play ruhuna ve geniş temsile katkı sağlamaları sporun en güzel tarafıdır. Eğer öyle olmasaydı Beşiktaş, Galatasaray, Fenerbahçe İstanbul'a, Trabzonspor Trabzon'a ait olurdu, 81 ilde taraftarları olmazdı. Bir Anadolu kulübü olarak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Akdoğan...

62.- Ankara Milletvekili Umut Akdoğan'ın, Deniz Gezmiş'e, Yusuf Aslan'a ve Hüseyin İnan'a ilişkin açıklaması

UMUT AKDOĞAN (Ankara) - Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan, Hüseyin İnan bu topraklarda yaşayan insanların inanç abidesidir, direnç abidesidir, cesaret abidesidir. Deniz, Yusuf ve Hüseyin yüreklerde derin iz bırakmış bu toprakların kahramanlarıdır. Hangi siyasi partiden olursa olsun Denizlerin idamına "evet" diyenlerin evlatları yıllardır kendilerini saklamaktadır ancak Deniz, Yusuf ve Hüseyin mezarları başında binlerle, bu topraklarda yüreklerde milyonlarla anılmaktadır. Anıları önünde saygıyla eğiliyorum.

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

A) Çeşitli İşler (Devam)

8.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi öğrencilerine "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN - Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi öğrencileri de locamızdan Genel Kurulumuzu izliyorlar; kendilerine hoş geldiniz diyoruz. (Alkışlar)

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Hatay Milletvekili Adem Yeşildal ve Ardahan Milletvekili Kaan Koç ile 72 Milletvekilinin Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3466) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 250) (Devam)

BAŞKAN - 18'inci madde üzerinde 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Okutacağım ilk 2 önerge aynı mahiyette olduğundan bu önergeleri birlikte işleme alacağım.

Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 250 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 18'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Selçuk Özdağ

Bülent Kaya

Mehmet Karaman

Muğla

İstanbul

Samsun

Şerafettin Kılıç

Mustafa Kaya

Medeni Yılmaz

Antalya

İstanbul

İstanbul

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Nimet Özdemir

Sururi Çorabatır

Gülcan Kış

İstanbul

Antalya

Mersin

Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu

Ömer Fethi Gürer

Hüseyin Yıldız

İstanbul

Niğde

Aydın

Mehmet Tahtasız

Aykut Kaya

Adnan Beker

Çorum

Antalya

Ankara

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MERVAN GÜL (Siirt) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı İstanbul Milletvekili Sayın Medeni Yılmaz.

Sayın Yılmaz, buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

MEDENİ YILMAZ (İstanbul) - Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Malumunuz olduğu üzere, görüşmekte olduğumuz teklif Tapu Kanunu hakkında. Ben de ülkemizin tapusunun belki de temel taşı olan gençlerimizden, evlatlarımızdan bahsetmek istiyorum.

Geçtiğimiz günlerde seçim bölgemden gelen bir talebi paylaşacağım. Bir aile beni aradı ve oğullarının intihar teşebbüsünde bulunduğunu, hastanede olduğunu ama sağ mı vefat etti mi, bilgi alamadıklarını söyleyerek "Lütfen evladımızın durumunu öğrenip bilgi verebilir misiniz?" dediler. Dünyanın en acı cevabını bu aileye vermek gibi zor bir sorumluluğu üstlenmek zorunda kaldım. Bir

aileye gözlerinden sakındıkları evlatlarının avuçlarından kayıp gittiğini söylemenin nasıl ağır bir imtihan olduğunu tarif edemem sizlere. Rabb'im kimseye bu acıyı yaşatmasın. Aileye, evlatlarını intihara neyin sürüklediğini, bir insanın canına kıyacak kadar zor bir süreci neyin yaşattığını sorduğumda ise bir kez daha yıkıldığımı ifade etmek isterim. "Maalesef, evladımız kumar, bahis batağına battı ve bu batakta kurtulamayıp canına kıydı." dediler. Sonradan öğrendim ki aynı bölgede bir başka evladımız daha bu belaya kurban verilmiş. Aynı bölgede kısa aralıklarla iki evladımızı kurban verdik; bunun gibi belki binlerce ailemiz var kıymetli milletvekilleri, bu tür olaylarla muhtemelen seçim bölgelerinizde hepimiz karşılaşılıyorsunuz. 2025 yılını "Aile Yılı" ilan ettiniz, 2026-2035 dönemini "Aile ve Nüfus On Yılı" olarak belirlediniz. Aile kurumunun karşı karşıya olduğu en büyük tehlikelerden birinin kumar ve bahis belası olduğunu düşünüyorum.

Yeni Adalet Bakanımız şubat ayı sonunda 81 ilin başsavcılıklarına özel bir genelge gönderdiğini belirterek "Yasa dışı bahis, sanal kumar konusunda mücadeleimiz sonuna kadar devam edecek. Bizim bu bataklığı kurutmamız lazım." dedi. Evet, bakınca çok güzel bir gelişme, tebrik ve teşekkür ediyorum ancak bu ifadeye baktığımızda, kumarın yasal sınırlar içerisinde olduğunda hiçbir mahzuru olmadığını Hükûmet olarak kabul ediyorsunuz demektir yani vergi aldığınız sürece -kaba tabiriyle- para geldiği sürece her şeyi mübah mı görüyorsunuz arkadaşlar? Kumarın yasal bir şekilde oynandığında insanların batağa, borca düşmeyeceğini, sağlıklı bir şekilde yaşamlarına devam edebileceğini, intihara sürüklenmeyeceklerini, ailelerin dağılmayacağını mı düşünüyorsunuz?

Kumarın adına "şans oyunu" denilmesiyle ortaya daha korkunç bir tablo çıkıyor. Arkadaşlar, "oyun" dediğiniz mevzu kültürümüzde çocuklarımızın alanına tahsislidir. "Şans oyunu" dediğinizde, küçük evlatlarımızın oynadığı masumane ve zararsız oyunlarla aynı ifadeyi kullanınca kumarın da onlar gibi zararsız ve masum olduğunu mu düşünüyorsunuz? "Kumar" ve "bahis" dediğiniz şey yasal olduğunda meşru mu sayılıyor? Kumar kumardır, yasal olanı da yasa dışı olanı da aynıdır. İsmine "millî" deyip, logosuna masum bir hayvan olan kuşu kullanıp sıfat olarak da "tali" ve "şans" gibi süslü kelimeler kullandığınızda sorunu çözmüş mü oluyorsunuz? Bir yandan gençleri sağlıklı olsunlar diye spora teşvik edeceksiniz, diğer yandan spor müsabakalarında boy boy yasal kumar, bahis reklamlarına izin vereceksiniz. Bu mantıkla baktığımızda yasal kumar oynayanlar ne borca batıyor ne intihara sürükleniyor ne aileler dağılıyor; sadece insanımız şans oyunu oynayıp talihi elverirse mutlu oluyor, öyle mi?

Unutmayın arkadaşlar, kumarda sadece oynatan kazanır. İnsanlarımızı sadece bir kazanç metası gibi görmeyin, her şey para demek değildir. "Yasal olsun, kasalarımız dolsun." anlayışı bu ülkeyi felakete sürüklüyor. Bu yanıştan bir an önce dönün ve insanımızı da "Yasa dışı kumar ve sanal bahisle mücadele ediyoruz." yalanıyla uyutmayın. İster yasal ister yasa dışı olsun, bu kumar ve bahsin fişi sizlerin elinde.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

MEDENİ YILMAZ (Devamla) - Bu fişi çekin ki evlatlarımızın yaşam fişleri çekilmiş olmasın.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı İstanbul Milletvekili Sayın Nimet Özdemir.

Sayın Özdemir, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

NİMET ÖZDEMİR (İstanbul) - Sayın Başkanım, 12 Nisanda, Güney Kıbrıs'ta şanlı Türk Bayrağı yakıldı. Al bayrağımıza yapılan bu alçak saldırıyı lanetliyorum. Ne yazık ki Kıbrıs'taki yetkililer dışında Türkiye'den güçlü bir tepki görmedik. Sizlere soruyorum: Haberinizi mi olmadı yoksa görmezden mi geldiniz? Bu sessizliğiniz topluma yanlış mesaj vermektedir. Bu olaydan sonra, zincirleme bir şekilde, sosyal medyada bazı kendini bilmezlerin Türk Bayrağı'nı yakma cüreti göstermesi de bununla bağlantılıdır, tesadüf değildir.

Değerli milletvekilleri, bazı gerçekler vardır, görmezden gelip geldikçe büyür, sustukça kök salar, alışıldıkça felakete döner; bugün ülkemiz tam da böyle bir tabloyla karşı karşıya. Adliyede 14 milyon üzerinde soruşturma dosyası, icra dairelerinde -kapananlar dâhil- 33 milyonu aşan dosya var; bu, tablo, geçim sıkıntısının, çaresizliğin ve öfkenin fotoğrafıdır. Şiddet artık her yerde; sokakta, okulda, trafikte, evde. Kadın cinayetleri durmuyor; son bir yılda 390 hayat, 390 acı, 390 hepimiz için utanç... (CHP sıralarından alkışlar) Aile içi şiddet; 7 milyona yakın önleyici tedbir uygulandı ama durduramıyorsunuz.

Peki, ya çocuklar... En çok canımızı yakan yer de burası. Her 4 çocuktan 1'i akran zorbalığıyla karşı karşıya kalıyor. Çocuklarımız artık birbirini öldürüyor. Sadece 2025'te 55 binden fazla çocuğumuz istismara uğradı ve sessiz kaldınız. 600 binden fazlası ya suçun faili ya da mağduru oldu. Suça sürüklenen çocuk sayısı 330 bini aştı yani çocuklar ya şiddeti öğreniyor ya da şiddetin altında eziliyor. Son on yılda yaralama suçları yüzde 60 arttı. Son iki yılda kasten ve taksirle öldürme dosya sayısı 74 bini geçti oysa Millî Mücadele'de Türk ordusunun toplam şehit sayısı 15.055'tir. Kıyaslamayı artık sizin vicdanınıza bırakıyorum. Yaşadığımız, sadece güvenlik sorunu değil toplumsal bir çöküştür.

2025 yılında 110 bin ruhsatsız silah ele geçirildi -sakızı daha zor alır oldu millet- 119 bin kişiye işlem yapıldı, ateşli silahlarla ilgili soruşturma dosyası 477 bini geçti. Şiddet her canlıya yönelmiş durumda, hayvanlara yönelik şiddet dosya sayısı 235 bini aştı.

Biliyoruz ki ülkemizde geçinemeyen milyonlar var. Geçinemeyen insan huzur bulamaz. Huzuru kaybeden toplumlar öfkeye bulaşır. Öfkenin büyüdüğü yerde şiddet yayılır. Yüreğimin sızısı Sila bebek, Narinler, Özgecanlar, Münevverler ve daha niceleri, hepsi ihmalin kurbanı; ihmalinizden dolayı değil midir? (CHP sıralarından alkışlar)

Bu yaşananların büyük kısmı önlenilebilir; mesele kader değil, mesele ihmaldir, mesele liyakatsizliktir, mesele denetimsizliktir. Şiddetle mücadele; sloganla değil hukukla, ihmalle değil kararlılıkla, baskıyla değil sosyal devlet anlayışıyla olur. Ama ne yapıyorsunuz? Ülkede bu kadar güvenlik sorunu varken devletin en kritik kurumlarında sürekli değişiklik yapıyorsunuz. Vali ve genel müdürlerin atamalarını artık takip edemiyoruz. Daha önce valilik görevinde bulunan, ardından Emniyet Genel Müdürü yapılan üst düzey bir bürokrat sekiz ay sonra görevden alındı. Alacaktınız niye getirdiniz? Sekiz ayda Emniyet Genel Müdürü değişir mi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

NİMET ÖZDEMİR (Devamla) - Devlet yönetmek ciddiye ister, güvenlik kurumları istikrar ister. Siz, devletin sivil ve güvenlik bürokrasisini âdeta mevsimlik işçiye çevirdiniz. Savunma ve güvenlik kurumları milletin göz bebeğidir. Kahraman Emniyet teşkilatımızı günlük hesaplara alet edemezsiniz. Devlet yönetimi keyfiyet kaldırmaz, güvenlik ve ciddiyet ister.

Şiddet azalıyorsa zafiyet vardır, yayılıyorsa adalet caydırıcı değildir, normalleşiyorsa çürüme vardır. Bu karanlığa alışmayacağız, susmayacağız, geri adım atmayacağız. Biz iktidar olacağız ve kayırmacı bu düzeni değiştireceğiz, bu ülkeyi şiddete teslim etmeyeceğiz. Korkunun değil huzurun hâkim olduğu bir Türkiye inşa edeceğiz ve bunu durduramayacaksınız. (CHP sıralarından alkışlar)

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 18'inci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "eklenmiştir" ibaresinin "ilave edilmiştir" ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Uğur Poyraz
Antalya
Burhanettin Kocamaz
Mersin

Hakan Şeref Olgun
Afyonkarahisar

Hüsmen Kırkpınar
İzmir
Lütfullah Kayalar
Yozgat

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MERVAN GÜL (Siirt) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen İzmir Milletvekili Sayın Hüsmen Kırkpınar.

Buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

HÜSMEN KIRKPINAR (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan kanun teklifi üzerine İYİ Parti Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlarım.

Görüşülmekte olan kanun teklifi, yapı denetimi ve laboratuvar kuruluşlarına yönelik yaptırımları sıkılaştırıyor. İYİ Parti olarak can güvenliğinin her şeyin üzerinde olduğunun bilincindeyiz. Bu nedenle, yapı güvenliğini artıracak her olumlu adımın destekçisiyiz ancak değerli milletvekilleri, gerçekçi olalım, bizim sorunumuz sadece depremler değildir. Türkiye'de, geçmişteki denetimsiz imar barışları ve kaçak yapılaşma yüzünden deprem bile olmadan kendi ağırlığıyla çöken binalarımız var. Önceki sarsıntılarda ağır hasar aldığı hâlde makyajlanıp üzeri örtülen binlerce yapı stokuyla karşı karşıyayız. İşte bu yüzden, kanun yapmak sadece cezaları artırmak demek değildir. Yapıyı denetleyenleri cezalarla boğarken imar disiplinini baştan aşağıya kurmalı, iyi niyetli teknik personeli koruyacak güvenceleri de hayata geçirmeliyiz; aksi hâlde, sektörde çalışacak nitelikli uzman bulamayız.

Değerli milletvekilleri, söylemek gerekir ki teklifin genelinde ciddi hak kayıpları ve ölçsüzlükler var. Benden önceki hatipler de değindi, ben de daha önce bu kürsüden ifade ettim. Biz İYİ Parti olarak bu aksaklıklara karşı yapıcı önergelerimizi sunduk ama ne yazık ki hepsi iktidar çoğunluğu tarafından reddedildi. Ölçsüz yükümlülüklerin esnafımızı nasıl zora soktuğunu sadece inşaatta değil hayatın her alanında görüyoruz. Bunun en somut örneği, ulaşım ve servisçi esnafımızın omuzlarına yüklenen anlamsız takograf yüküdür. Ben de bugün özellikle bu haksızlığı dile getirmek için esnafımızın sesi olmak istedim. Şubat ayında yürürlüğe giren düzenlemeyle 17 kişiden fazla kapasiteli otobüslere takograf zorunluluğu getirildi ancak bu zorunluluk, sadece şehir içinde çalışan, güzergâhı belli, UKOME izni ve belediye ruhsatıyla faaliyet gösteren şehir içi servis araçlarımıza da aynen uygulanıyor. Yahu elinizi vicdanınıza koyun, şehirler arası yollarda giden bir otobüs ile sabah işçi, öğlen öğrenci taşıyan, günde toptasanız 30-40 kilometre yol yapan servis aracı aynı kefeyle konulabilir mi! Bu araçlar zaten takip sistemleriyle saniye saniye izleniyor, bu esnafa bir de takograf masrafları ile ceza riskleri yüklemek ölçülülük ilkesine aykırıdır. Gelin, şehir içi servislerimizi bu zorunluluktan muaf tutalım, bu mali eziyete son verelim.

Sayın milletvekilleri, esnafımızın tek derdi takograf da değil; basit usulden gerçek usule geçirilen servisçi, taksici, dolmuşçu ve minibüsçü esnafımız ağır bir maliyet altındadır. Bugün bir şoför esnafının KDV'si, gelir vergisi, şoför ücreti, SGK primi, araç bakımı ve yüzde 40'a varan akaryakıt vergileri üst üste konulduğunda kazancının neredeyse yüzde 75'i gider hanesinde yer alıyor. Alın teriyle gün boyu direksiyon sallayan bu insanlar, evine rızık götüremez hâle gelmiştir. Esnafımız yok olursa şehir içi ulaşım çöker. Çözüm son derece net ve adildir: Halk otobüslerinde uygulanan hasılataya dayalı vergilendirme sistemi derhâl servis araçları, taksiler, dolmuşlar ve minibüsçüler için de geçerli kılınmalıdır. Bu sistem hem kayıt dışılığı önleyecek hem de esnafımıza nefes aldıracaktır. Küçük esnaf bu ülkenin omurgasıdır. Bu omurganın kırılmasına müsaade etmeyelim.

İYİ PARTİ olarak hem yapı denetiminde adaletin hem de sokakta alın teri döken ulaşım esnafımızın haklarının takipçisi olacağız diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 250 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 18'inci maddesinde yer alan "aşağıdaki" ibaresinin "aşağıda bulunan" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ferit Şenyaşar
Şanlıurfa
Ömer Öcalan
Şanlıurfa

Kamuran Tanhan
Mardin
Mehmet Zeki İrmez
Şırnak

George Aslan
Mardin
Nejla Demir
Ağrı

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MERVAN GÜL (Siirt) - Takdire bırakıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Ağrı Milletvekili Sayın Nejla Demir.

Sayın Demir, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biliyorsunuz, iki gün önce gıda enflasyonu yüzde 34,55 olarak açıklandı. Ben de bu noktada yapılan yanlış politikalar üzerinden bir söz kurmak istiyorum. Türkiye neoliberal politikalara kurban edilmiş olsa da Tarım Bakanlığı ülkenin bir tarım ülkesi olduğu iddiasını hâlâ sürdürüyor. Tabii, bu iddiasını da sahadaki gerçeklikten çok uzak bir şekilde devam ettiriyor. O sebeple, biz de sahanın asıl gerçeklerini her gün anlatmaya, bu kürsülerde çiftçilerin sesi olmaya elbette devam edeceğiz.

Değerli arkadaşlar, gittiğimiz her yerde, sokakta, kahvede, köyde, taziyelerde bile çiftçiler gelip bize dert yaşıyor hatta üretici, artık yalnızca bir tarım krizine değil doğrudan AKP'nin yarattığı yönetim krizine bir çare arıyor.

Biliyorsunuz, mevsim geçişleri alışılmışın dışında seyrederken tahrip edilen doğa, sert yüzünü her geçen gün daha fazla gösteriyor. Don olayları, kuraklık, sel felaketleri, yangınlar; birçok olay çiftçileri olumsuz etkiliyor. Zararın neticeleri ise hem üreticilere hem tüketicilere çok pahalıya mal oluyor. Peki, Hükümet imardaki tip projeleri gibi tarımdaki tip politikalarını ne zaman değiştirmeye, bölge şartlarını gözетerek yenilemeye ve yeniden üretmeye başlayacak merak ediyoruz doğrusu.

Buradan iktidara sesleniyorum: Yaşanan her doğa olayı sonrası ilk defa karşılaşılmıyormuşçasına şaşkın şaşkın çare arıyormuş gibi yapıp sonra da hasarın yükünü çiftçiye yüklemeyin; bunu da halkın cebinden çıkarmaya çalışmayın. İktidar olmanın gereğini yapın; bilimsel öngörülerle, adaletle, vicdanla, olağanüstü durumlar için bütçeler oluşturun. Bakın, bir tarım ülkesinde çiftçi "Ne olursa olsun mağdur edilmeyeceğim." diyerek gönül rahatlığıyla tarım yapabileceği imkânlarla sahip olmalı. Bu imkânlar da kâğıt üzerinde değil bizzat tarlalarda görünür ve uygulanır, uygulanabilir olmalıdır.

Peki, Bakanlık ne yapıyor? Her zamanki gibi çeşitli rakamlarla sosyal medyada destek miktarları paylaşıyor ama bu destekler ne çiftçinin cebine yansıyor ne de yurttaşın sofrasına yansıyor. Âdeta Nasrettin Hoca'nın hikâyesine dönmüş durumda. Soruyorum: Destekler yeterliyse çiftçi neden hâlâ perişan?

Değerli milletvekilleri, geçen yıl yaşanan zirai don felaketinde yüz binlerce çiftçi, üretici zarar gördü ama sadece 470 bin üretici destek aldı. Açık açık, binlerce, yüz binlerce çiftçiye "Başınızın çaresine bakın." denildi. Kuraklık ve donun ağır hasar verdiği tarla bitkileri de buğday da arpa da ve sebze üretimi de destek kapsamına bile alınmadı. Özellikle ÇKS kaydı olmayanlar kapsam dışı bırakıldı. Bugün Türkiye Ziraat Odaları Birliğine kayıtlı yaklaşık 5,5 milyon çiftçi var, ÇKS'si olanlar ise sadece 2,3 milyon yani çiftçilerin yaklaşık yüzde 58'i ÇKS sisteminin dışında. Kayıt dışı bırakılan bu çiftçiler -zamanım olmadığı için genişçe açamıyorum ancak- her destekten mahrum bırakılan üreticilerdir ve bu yetmiyormuş gibi çeşitli nedenlerle üretimden de uzaklaştırılıyorlar. Ayrıca, çiftçiler neden ÇKS kaydı yapmıyor ya da yapamıyor? Bu konu, üzerinde durulması gereken önemli bir konu; ayrıca araştırılmalıdır diyorum.

Değerli arkadaşlar, bu anlattığım sebeplerle, 2025 yılında tahıl üretimi azaldı. Sadece iki kalem belirtmem gerekirse buğday üretimi yüzde 13,7'ye, arpa üretimi yüzde 25,9'a geriledi. Çiftçiye koruyamayan tarım politikaları kimlerin çıkarlarını koruyor, köylüyü koruyamayan politikalar kimleri koruyor diye tekrar sormak gerekiyor. Hepimiz biliyoruz ki bu mesele yalnızca çiftçinin meselesi değildir, bu mesele doğrudan bu ülkede yaşayan her yurttaşın sofrasının meselesidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin lütfen.

NEJLA DEMİR (Devamla) - Bakın, az önce de belirttiğim gibi, yıllık gıda enflasyonu yüzde 34,55 olarak açıklandı yani zamanında "Küçültün." dedikleri porsiyonlar neredeyse yok olmak üzere ama AKP'ye göre her şey gayet yolunda.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; halk "İktidarın beceriksizliğinin yarattığı krizi nasıl aşabilirim?" diye diye eğitimden kısıtı, sağlığından kısıtı, sosyal yaşamından kısıtı, çocuklarından kısıtı, kendinden kısıtı; şimdi ancak ev kirasını ve mutfak masraflarını -onu da tabii yarım yamalak- ancak karşılayabilir hâle geldi. Halk kendinden kısıtıkça devlet de halktan kısmaya devam ediyor. Defalarca söyledik, halka sırtınızı dönerek hiçbir krizi, hiçbir sorunu çözemezsiniz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

18'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 18'inci madde kabul edilmiştir.

Birleşime yirmi dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.03

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 19.27

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: İshak ŞAN (Adıyaman), Nurten YONTAR (Tekirdağ)

----- 0 -----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 91'inci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

250 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

19'uncu madde üzerinde 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Okutacağım ilk 2 önerge aynı mahiyette olduğundan bu önergeleri birlikte işleme alacağım.

Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 250 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 19'uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Selçuk Özdağ
Muğla

Bülent Kaya
İstanbul

Mehmet Karaman
Samsun

Şerafettin Kılıç
Antalya

Mustafa Kaya
İstanbul

Haydar Altıntaş
İzmir

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Sururi Çorabatır
Antalya

Gülcan Kış
Mersin

Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu
İstanbul

Hüseyin Yıldız
Aydın

Adnan Beker
Ankara

Aykut Kaya
Antalya

Ömer Fethi Gürer
Niğde

Mehmet Tahtasız
Çorum

Bilal Bilici
Adana

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CEVAHİR ASUMAN YAZMACI (Şanlıurfa) -

Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı İzmir Milletvekili Sayın Haydar Altıntaş.

Sayın Altıntaş, buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

HAYDAR ALTINTAŞ (İzmir) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 3 değerli şairin şiirlerinden ikişer mısra okuyarak ileride yapacağım konuşmanın temasını bu şiirlerin üzerine oturtmak istiyorum.

"Ağlamak için illa gözden yaşmak mı akmalı?/Dudaklar gülerken insan ağlayamaz mı?"

"Ağır ağır çıkacaksın bu merdivenlerden/Eteklerinde güneş rengi bir yığın yaprak/ Ve bir zaman bakacaksın semaya ağlayarak."

"Hakkıdır, hür yaşamış bayrağımın hürriyet;/Hakkıdır, Hakk'a tapan milletimin istiklâl!"

Değerli arkadaşlar, ABD ve İran arasında meydana gelen savaş sadece savaşanları değil bütün dünyayı etkisi altına almıştır ve buradan bütün herkesin alacağı ders şudur ki artık bundan sonra bağımsızlık iddiasını sürdüren devletlerin önündeki en önemli mesele ekonomi güvenliğidir. Türkiye siyasi olarak ekonomik hayatının en kırılgan ve en nazik dönemlerinden birini yaşarken bu savaş olgusuyla karşı karşıya gelmiştir. Ekonomi güvenliğini sağlayamayan ülkeler finans kapitale kucaklarını açmak zorunda kalırlar. Uluslararası finans kapital dünyanın en büyük hegemonik gücüdür. Eğer siz böyle kırılgan bir ortamda paraya ihtiyacınız olduğu için bu uluslararası finans kapitale elinizi açmak zorunda kalırsanız bağımsızlığınızın ve istiklalinizin açıkça tehlikeye girmesiyle karşı karşıya kalırsınız.

Türkiye de şu anda ekonomik kırılganlık içerisinde, önüne gelen her kaynaktan para tedarik etmek mecburiyetindedir. Hani bir şarkı vardı eskiden: "Hey Corç, versene borç." diyordu, aynı o noktadayız.

Sıcak para, soğuk para, "carry trade"; Hans, Tony, Johnny; aklınıza kim geliyorsa uluslararası finans kapitalin aktörlerinden para istemek zorundayız. Bu işin sonu dünyada ve Türkiye'de devletlerin başına önemli dertler açmıştır. Bu dertlerin Türkiye Cumhuriyeti devletinin başına gelmesini, istiklalimizin ve istikbalimizin ekonomi güvenliği nedeniyle zedelenmesini asla temenni ve arzu etmiyorum.

Peki, biz bu hâle neden geldik? Bunu kısa maddeler hâlinde sayarsak; emanete hıyanet ederseniz, adaletle müdahale ederseniz, halkın yaşama ümidini elinden alırsanız ve "Bir saatlik adalet yetmiş yıllık ibadetten daha hayırlıdır." diyen hadisi unutursanız, devlet idaresinde kullanılan "tüyü bitmemiş yetimin hakkı" "kör kuruşun hesabı" "kul hakkı" gibi çok kıymetli değerleri anlamazlıktan, duymazlıktan gelerseniz diğer söylediğimiz olaylar ortaya çıkar.

Unutulmamalıdır ki şu ifade çok yanlış bir şeydir: "Paranın dini, milliyeti olmaz." diyorsunuz; evet, olmaz ama paranın cinsi ve nesebi olur; haram para var, helal para var; ak para var, kara para var. Helal gıda sertifikası arayıp helal para aramaz isek yolsuzluğu meşrulaştırırız. Biliniz ki yolsuzluğu önleyemezsek yoksulluğu da ömür boyu önleyemeyiz.

Bugün kendimize soracağımız, milletimiz adına cevap arayacağımız soruların bazılarının başlıkları şunlardan ibarettir: Ülkemizin geleceğini nasıl güvence altına alacağız? Her yıl 1 milyon gence nasıl iş bulacağız? Emekli ve çalışanların yoksulluğunu nasıl ortadan kaldıracacağız? Değişim hızına yenilmeden, hayatımızı ve ülkemizi nasıl güçlü ve yaşanılır hâle getireceğiz? Küresel göç ve küresel terörizme nasıl karşı duracağız?

Değerli arkadaşlar, işte, bütün bunları yaparken kutuplaşma, toplumun ortak yaşam kültürünü zayıflatan bir çürümeye dönüşmektedir. Buna karşı güçlü ve toplumsal bir uzlaş, demokratik bir olgunluk inşa etmek mecburiyetindeyiz. Eğer bütün bunları sayısal çoğunluğunuza güvenerek uzlaşma kültürünü ortadan kaldırırsanız kutuplaşmayı daha derinleştiririz. Bu derinleşmeden ne iktidarın ne muhalefetin faydasına olan bir şey yoktur, zarar millete aittir.

Bütün bunlara Parlamentoyla çözüm bulamadığımız için en fazla eleştirilen kurumların başında da Meclis gelmektedir. Meclisin itibarını korumak, başta iktidar olmak üzere bütün milletvekillerinin ve bütün siyasi partilerin en vazgeçilmez önceliklerinden biridir. Demokratik cumhuriyetimizin temellerinden sarsılmasını seyretmek yerine o temelleri sağlamlaştırmak zorundayız. Demokratik cumhuriyet yalnızca bir rejim değil aynı zamanda bir vicdan meselesidir, bir insan meselesidir, bir devletin beka meselesidir.

Türkiye Cumhuriyeti devleti ilelebet payidar olsun diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Adana Milletvekili Sayın Bilal Bilici.

Sayın Bilici, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

BİLAL BİLİCİ (Adana) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bu kanun teklifindeki muhalefet şerhine katılmakla birlikte Adana'mızın ve Adanalı çiftçilerin sorunlarına değineceğim. İlk olarak mert, çalışkan, vefakâr, cefakâr ve kadirşinas Adanalı hemşehrilerime buradan, bu yüce Meclisten selamlarımı gönderiyorum. Bugünlerde Adanalı çiftçinin, tüm çiftçilerimizin ürünleri para etmiyor. Özellikle Adana'nın ürünleri, Adanalının ürünleri, yer fıstığından

tütün narenciye, portakal, limon, greyfurt, mandalina, bunun dışında, tarla ürünleri olan pamuk, mısır, ayçiçeği, buğday gibi tüm ürünler yerlerde sürünmekte. Çiftçi, maalesef, hasat zamanını heyecanla veya bereketle beklemek yerine kederle, ihmalkârlıkla, çaresizlikle geçirmekte. İran savaşıyla beraber tüm girdiler arttı; gübre arttı, mazot arttı, tohum fiyatları arttı ve çiftçi sıkışmış durumda, çiftçi ezilmiş durumda. Geçen yıl yaşanan zirai don felaketi tüm ürünlerimizi yerle bir etti. Geçen yaz susuzluk problemleri yaşandı, ürünler kurudu. Bu yıl ise aşırı yağışlar sebebiyle ürünlerimiz sular altında çürüdü yani hiç oldu, yanlış anlamadınız, koca bir hiç oldu. Bir eli toprakta, diğer eli Allah'ta olan Adanalı, Çukurovalı çiftçilerimizin, köylülerimizin, hemşehrilerimizin buradan haykırışını, feryadını ifade etmek istiyorum. İktidarın yanlış tarım ve yatırım politikaları yüzünden Adana âdeta ihmal edilmişlik sembolü hâline döndü. Bu ihmal edilmişlik, ihmalkârlık hem sanayide hem tarımda hem turizmde hem de istihdamda göze çarpmakta.

2006 yılında 5488 sayılı Kanun çıktı yani bu kanun ne diyor? "Millî gelirin en az yüzde 1'i tarıma destek olarak verilmeli." Kâğıt üzerinde her şey güzel. Peki, gerçekte ne oldu? 2026 yılında çiftçinin hakkı olan 772 milyar yerine 168 milyar gibi komik bir rakam verildi yani devlet koyduğu kanunu kendi çiğnemekte. Çiftçinin hakkı olan para nerede? Çiftçide değil, üründe değil, teşvikte veya desteklerde değil, berekette de değil ama bu para ya faiz lobilerinde veya yandaşın cebinde.

Limon ve mısır ithalat vergisinde, bu vergiyi düşürerek ithalatın önünü açmak gece ve gündüz çalışan üreticimizin emeğini hiçe saymaktır. Kendi çiftçimizi desteklemek yerine ithalata yöneltmek, bindiğin dalı kendi elinle kesmek gibi bir durumdur. Ağustos hasadı öncesi limon ithalatında yapılan bu yanıştan bir an önce dönülmeli, üreticimiz mutlaka korunmalıdır; soğuk hava depocuları, ihracatçılar mağdur edilmemelilerdir diyorum.

Ziraat Bankasına gelecek olursam, Ziraat Bankası adı üstünde çiftçinin ve köylünün bankası olmalıdır ama bu lafta, kapıdan içeriye girdiğinizde işler değişiyor. Eğer arkada bir dayın veya bir torpilin varsa ne âlâ yoksa durum vahim ama alnı güneşten yanmış, üstü başı toprakla yoğrulan çiftçi beklemede, bekletilmekte. Ziraat Bankası çiftçiye verdiği krediyi on beş gün alıkoymakta, bloke etmekte, işletmekte, kendine aynı zamanda kaynak yaratmakta; bunun üstüne, çiftçinin özellikle BAĞ-KUR vergi borcu varsa kredi verilmemekte. 2026 Türkiye'sindeyiz ama kredi limitleri gerçekten gerçekçi değil ve gerçek hayattan kopuk düzeyde. Girdiler yüzde 60-70 arttı ama çiftçinin kredileri artmadı; çiftçi daha paraya elini sürmeden dosya masrafları, TARSİM sigorta bedelleri, komisyon masrafları derken parası pul olmakta. Çiftçi bankaya kredi almaya mı gidiyor yoksa elindeki ve avucundakini bankaya bırakmaya mı gidiyor diye bunu sormak istiyorum. Çaresiz çiftçi farklı yöntemlerle borcuna takla attırıyor, borcunu da borçla kapatıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

BİLAL BİLİCİ (Devamla) - Son olarak, göç veren Adana'nın ve Adanalının kronikleşen işsizlik sorunuyla baş başa bırakıldığını ifade etmek istiyorum. İktidarın "yaptık" "yapacağız" vaatleri Adana'nın kavurucu sıcaklığında bir çöl serabından öteye de gidemedi ve gidememiştir.

Bununla beraber, Kozan-Kadirli-Ceyhan yolu 2014 yılından beri bir türlü bitemedi; Mercimek mevkinde kazalar, can kayıpları arttı. Ayrıca, bu yolun Kadirli-Çukurköprü mevkinde yeni bir giriş-çıkış yolu yapılması büyük bir ihtiyaçtır; çiftçilerimiz için ihtiyaçtır, köylüler için ihtiyaçtır, lisanslı depolar için önemlidir. Bu vesileyle Kadirli ve Osmaniyeli hemşehrilerime de sevgilerimi gönderiyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 19'uncu maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "eklenmiştir" ibaresinin "ilave edilmiştir" ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Uğur Poyraz

Antalya

Burhanettin Kocamaz

Mersin

Hakan Şeref Olgun

Afyonkarahisar

Lütfullah Kayalar

Yozgat

Mehmet Akalın

Edirne

Yasin Öztürk

Denizli

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CEVAHİR ASUMAN YAZMACI (Şanlıurfa) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Denizli Milletvekili Yasin Öztürk.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) - Değerli milletvekilleri, bir teklif düşünün 14 ayrı kanun ile bir kanun hükmünde kararnamede değişiklik yapılıyor. Mülkiyet hakkından çevre denetimine, belediyelerin ekonomik kararlarından yapı güvenliğine kadar son derece farklı alanlara müdahale ediliyor fakat böylesine kapsamlı bir teklif ilgili tali komisyonlarda gereği gibi konuşulmuyor, sonra da bu tabloya dönüp "sağlıklı yasama süreci" denilmesi bekleniyor; aksine, bunun adı siyasi çoğunluğun gücüyle teklifi süratle geçirip tartışmayı daraltmaktır.

Değerli milletvekilleri, ben özellikle 19'uncu madde üzerinde durmak istiyorum çünkü bu madde teklifin geneline hâkim olan anlayışın en sorunlu, en çarpıcı ve en dikkat çekici örneklerinden biridir. 19'uncu maddeyle kullanılmayan veya atıl durumda olduğu değerlendirilen hazine taşınmazlarının Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca resen hazine adına tescil edilmesi, bedelsiz devredilmesi ve değerlendirilmesi öngörülmektedir. Bununla da yetinilmiyor, bu taşınmazların satışından veya değerlendirilmesinden doğacak gelirlerin belirli oranlarla paylaşılması da düzenleniyor.

Şimdi, burada sorulması gereken çok temel sorular var: Kullanılmayan taşınmaz nedir? Atıl taşınmaz neye göre belirlenecektir? Bu değerlendirmeyi kim yapacaktır? Hangi idari merci hangi somut verilere dayanarak bir taşınmazı atıl kabul edecektir? Ne yazık ki bu soruların hiçbirine kanun metninde açık ve net bir cevap verilmemektedir. Sorun tam da burada başlamaktadır çünkü siz kavramları tanımlamaz, sınırları çizemezsiniz hukuku güçlendirmiş olmazsınız, idarenin hareket alanını genişletmiş olursunuz. Düzenleme yapmış gibi görünür ama gerçekte belirsizliği kurumsallaştırırsınız.

Mülkiyet hakkını ilgilendiren böyle bir düzenlemede kurallar açık olmalı, sınırlar net çizilmelidir ama bu maddede tam tersi yapılıyor; kavramlar belirsiz bırakılıyor, yetki tek elde toplanıyor ve sonuç doğuran kararlar idarenin takdirine bırakılıyor. Tam da bu noktada şu gerçeği hatırlatmak gerekiyor: Kullanılmayan veya atıl olduğu değerlendirilen taşınmazların her bir metrekaresi Türk milletindir, 86 milyon ortak malıdır. Bunu asla ama asla unutmayın. İşte, bu sebeple, tüm vatandaşlarımızın mülkiyet hakkına giriyorsunuz. Mesele sadece bu taşınmazları ekonomiye kazandırmak değildir; asıl mesele bu süreçte Türk milletinin hakkının ne kadar güvence altında olduğudur. İşte, bu yüzden diyoruz ki bu düzenleme yapılırken esas alınması gereken şey sadece tasarruf değil aynı zamanda milletin mülkiyet hakkını koruyan güçlü bir hukuk güvencesidir. Aksi hâlde, bu madde teknik bir düzenleme olmaktan çıkar, milletimizin hakkını zayıflatan bir anlayışın somut göstergesine dönüşür.

AK PARTİ'sinin yönetim anlayışı artık açıkça şunu dönüşmüştür: Net kurallar koymak yerine geniş takdir alanı oluşturmak, hukuki güvence sağlamak yerine merkezî idareyi büyümek, belirsizliği gidermek yerine belirsizlikten güç üretmek. Hazine taşınmazlarının ekonomiye kazandırılmasına kimse karşı değil ama "kamu yararı" denilerek hukuk güvenliğini zayıflatılmaz, muğlak kavramlarla sınırsız yetki verilemez. Bir taşınmazın durumunun hangi ölçütlerle ve nasıl değerlendirileceği açık kurallarla belirlenmelidir, aksi hâlde hukuk değil, idarenin takdiri belirleyici olur. Bizim itirazımız da tam olarak bunadır.

Değerli milletvekilleri, AK PARTİ'si iktidarı uzun süredir aynı yönetim refleksiyle hareket etmektedir; önce kavramları gevşetiyor, sonra yetkileri tek merkezde topluyor, daha sonra ortaya çıkan sakıncaları yönetmeliklerle, genelgelerle ve uygulama yorumlarıyla düzeltmeye çalışıyor. Yani kanunda güvence üretmesi gerekirken kanunla belirsizlik üretiliyor. Sonuçta vatandaşlarımız da kurum da yargı da aynı soruyla baş başa kalıyor: Kanun burada tam olarak ne demek istiyor? Oysa, hukuk devleti niyet okumaya dayalı bir rejim değildir; hukuk devleti açık normlarla ayakta kalır.

19'uncu madde aynı zamanda teklifin genel siyasi yaklaşımını da açıkça göstermektedir. Sanki her kararla yeni bir merkezî müdahale gerektiriyormuş gibi hareket edilmektedir; oysa, devlet yönetimi her başlıkla yeni bir vesayet halkası kurmakla değil, kurumları işler kılmakla ve hukuka güven vermekle güçlenir. Buradan AK PARTİ'si sıralarına açıkça sesleniyorum: Bu maddede kullanılan kavramların ölçütlerini neden kanuna yazmıyorsunuz? Neden açık tanımlardan kaçınıyorsunuz? Neden hangi mercinin hangi usulle ve hangi denetime tabi olarak işlem yapacağını açıkça göstermiyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

YASİN ÖZTÜRK (Devamla) - Unutulmamalıdır ki devletin takdir alanı genişlerken milletin güvencesi daralıyorsa orada hukuk devleti zemin kaybediyor demektir. Biz İYİ Parti olarak hazineye ait taşınmazların etkin değerlendirilmesine elbette ki karşı değiliz; biz, idarenin sınırları çizilmemiş yetkilerle donatılmasına karşıyız çünkü bizim için esas olan güçlü hukuk zemindir.

Bu gerekçelerle, teklifin 19'uncu maddesine açık biçimde itiraz ediyor; dün ebediyete uğurladığımız, partimizin emektarlarından, Kıbrıs gazisi, namıdiğer, Yolyemez Sami dayırı rahmetle anıyor, yüce Meclisi ve yüce Türk milletini saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 250 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 19'uncu maddesinde yer alan "aşağıdaki" ibaresinin "aşağıda bulunan" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ferit Şenyaşar

Şanlıurfa

Mehmet Zeki İrmez

Şırnak

Kamuran Tanhan

Mardin

Ömer Öcalan

Şanlıurfa

George Aslan

Mardin

Kezban Konukçu

İstanbul

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CEVAHİR ASUMAN YAZMACI (Şanlıurfa) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen İstanbul Milletvekili Kezban Konukçu.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu yasa teklifi, iktidarın yıllardır sürdürdüğü rantçı, piyasacı ve merkezîyetçi politikaların bir yansıması olarak karşımıza çıkıyor. Özellikle 19'uncu maddeye baktığımızda da barınma ve kent politikaları alanında halkın lehine değil sermayenin, inşaat baronlarının, yandaş müteahhitlerin lehine yeni bir düzen kurma iradesinin açığa çıkmaya çalıştığını görüyoruz. Bugün Türkiye'de milyonlarca insan kira krizinin altında ezilirken, barınma hakkı fiilen ortadan kaldırılmışken, ev almak insanlar için artık bir hayal olmaktan dahi çıkmışken iktidar buna çözüm bulmak yerine yeni bir yağma düzeni kurmanın hukuki kılıfını bu yasa teklifiyle ortaya koymaya çalışıyor. Özellikle acele kamulaştırma gibi uygulamaların kapsamının genişletilmesi tartışmaları bu teklifin halkı değil, devleti ve sermayeyi koruyan bir mantıkla hazırlandığını çok açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Yargı süreci tamamlanmadan yurttaşın mülküne el koymayı kolaylaştıran her düzenleme açıkça hak gasbidir. Bu madde ve teklifin bütününe sinen anlayış halkın seçtiği yerel yönetimler değil, Ankara'daki saray rejiminin yetkilerinin artırılmasıdır. Bu tür düzenlemeler yaşanan kentsel dönüşüm mağduriyetlerini ve zorla yerinden edilmeleri hatırlatmaktadır. Türkiye'de özellikle yoksul mahalleler, kırsal alanlar ve tarihsel olarak baskıya uğramış halk kesimleri tapu düzenlemeleri üzerinden defalarca mağdur edilmiş, devletin kamu yararı adı altında yürüttüğü uygulamalar çoğu zaman rant projelerine dönüştürülmüştür. Bu nedenle 19'uncu madde yalnızca teknik bir değişiklik değil, toplumsal adalet, eşit yurttaşlık ve barınma hakkı bakımından son derece kritik bir siyasal karar içermektedir. Bu ülkenin ihtiyacı yeni rant düzenlemeleri değil, barınma hakkının güvence altına alınmasıdır. Bu yasa rantçıların, faizcilerin, "İnşaat ya Resulullah." diyen müteahhitlerin yasasıdır.

Peki, biz bu yasayı burada konuşurken, bununla uğraşırken ülkede neler oluyor, onlara bir bakalım. Biliyorsunuz, yakın zamanda nisan ayı enflasyonu açıklandı. 2026'nın ilk dört ayında enflasyon yüzde 15 olarak açıklandı TÜİK tarafından, yalan üretme makinesi TÜİK tarafından dahi örtülemez bir şekilde, öngörülen yıl sonu enflasyonu olan yüzde 16'ya dayandı ilk dört ayın enflasyonu. Peki, buradan ne sonuç çıkarıyoruz? Erdoğan-Şimşek ekonomi programının battığını çıkarıyoruz. Bunu artık kabul etmeniz gerekiyor.

Şimşek bir an önce istifa etmeli, bunu kabullenmeli. Bin günü geçti bu göreve geleli, Binbir Gece Masalları gibi sürekli masallar anlatıp duruyor. Efendim, bu masalların içinde o kadar çok şey var ki en son şöyle bir değerlendirme yapmış yani okurken bile insanı gülesi geliyor gerçekten: "Kalıcı fiyat istikrarını sağlayarak vatandaşlarımızın refahını artıracak politikalarımızı kararlılıkla uygulamayı sürdüreceğiz." Kararlılıkla uygulamayı sürdürdükleri şey ücretleri baskılamak, enflasyonu düşürecek adı altında. Ancak sokakta, pazarda görüyoruz ki bu yalanlar açık bir şekilde ortaya çıkıyor.

Nisan 2026 verilerine göre bir diğer açığa çıkan şey de asgari ücretin reel olarak 4.110 lira gerilemiş olması. Sevgili arkadaşlar, biliyorsunuz, asgari ücret, emekli maaşı, bunlar öngörülebilir enflasyona göre zamlandı, zam uygulandı. E, öngördüğünüz enflasyon on iki ayda değil dört ayda yüzde 15'e, 16'ya dayandı. O zaman emekçinin hakkını vermeniz gerekiyor, hemen ara zam talebinin kabul edilmesi gerekiyor. Fiyat istikrarı adına ekonominin soğutulması aynı zamanda işsizlik rakamlarını artırdı. Son bir yıl içinde 1 milyondan fazla arttı işsizlik rakamları. Geniş tanımlı işsizlik 11 milyon 730 binden 12 milyon 850 bine dayandı; 1 milyondan fazla arttı.

Peki, merkezî yönetim bütçesi verilerine göre ne oldu, bakalım bu paralar nereye gitti? Yine faizciye gitmiş. Son on iki ayda, bir yıl içinde toplam 2 trilyon 466 milyar 489 milyon TL faizciye aktarıldı. Hep dediğimiz gibi faizcinin, rantçının iktidarı yine yapması gerekeni yaptı. Bakan Şimşek oradan yine bahsediyor, "zirai don" diyor, "kuraklık" diyor, "geçici dalgalanmalar" diyor, "Sabredin." diyor ama emekçinin, halkın sabredecek durumu kalmadı.

Peki, halkın cebindeki üç kuruşa göz koyan, milyonlarca emekçiye açlık sınırının altında çalışmaya mahkûm eden bu iktidar sesini çıkarana ne yapıyor? Tepesine biniyor sesini çıkaranın da.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

KEZBAN KONUKÇU (Devamla) - İşçinin hakkını savunan sendikacıyı, gerçekleri yazan gazeteciyi, toprağını savunan köylüyü tutukluyor. Yeter ki rant düzeni devam etsin. 1 Mayıs'ta "1 Mayıs alanı Taksim Meydanı'dır." diyen yüzlerce kişi gözaltına alındı, ters kelepçeyle gözlerimin önünde gözaltına alındı. Gülistan Doku'nun katillerini koruyan o Valiye ters kelepçe yapılmadı ama siz işçiye, emekçiye 1 Mayıs'ta ters kelepçe yaptınız, işkence yaptınız, duran insanlara gaz sıkıttınız, sendikacıları, işçileri yerlere yatırdınız. Bu ne şiddet, bu ne celal diye sormak istiyorum. Halk, emekçiler sesini çıkarmasın, aman ha, birileri cesaret vermesin, bu cesaret sokakları kaplamasın, bu cesaret yüreklerle dolmasın diye bu şiddet ama nafile; emekçilerin yürekleri cesaret, halkın sokakları isyan yükleniyor.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

19'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 19'uncu madde kabul edilmiştir.

20'nci madde üzerinde 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 250 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 20'nci maddesinde yer alan "onaylanarak" ifadesini "onaylanan ve" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Selçuk Özdağ

Muğla

Şerafettin Kılıç

Antalya

Bülent Kaya

İstanbul

Medeni Yılmaz

İstanbul

Mehmet Karaman

Samsun

Mustafa Kaya

İstanbul

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CEVAHİR ASUMAN YAZMACI (Şanlıurfa) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Antalya Milletvekili Sayın Şerafettin Kılıç.

Buyurun Sayın Kılıç. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz kanun maddesi üzerinde, 20'nci madde üzerinde grubumuz adına söz aldım. Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, teklifte yer alan düzenlemeler, taşınmazlara ilişkin değerlendirme verilerinin merkezî bir sistemde toplanmasını öngörmektedir. Bu verilerin hangi sınırlar içinde kullanılacağı açık değildir ama sonuçları çok açıktır: Vergi yükü artacaktır, kamulaştırma süreçlerinde vatandaşın pazarlık gücü düşecektir, planlama kararlarında bireyin söz hakkı zayıflayacaktır. Burada özellikle Büyükşehir Yasası sonrasında köylerde ortaya çıkan tabloyu hatırlatmak zorundayım: Köyler mahalleye dönüştürüldü; mera, yaylak, kışlak gibi ortak kullanım alanları hukuki statü değişimine uğradı, tarım arazileri şehir planlarının parçası hâline getirildi. Sonuç ne oldu? Köylü üretim yapamaz hâle geldi. Bir üretici düşünün, eskiden köy tüzel kişiliğine ait merada hayvanını otlatıyordu, bugün aynı alan imar baskısı altında; değeri yükseltiliyor, vergisi artırılıyor, hayvancılık maliyeti katlanıyor, üretici ya hayvanını satıyor ya da üretimden çekiliyor.

Bir başka örnek: Tarlasını ekip biçen vatandaş artık şehir parseli gibi değerlendirilen arazisi için daha yüksek vergi ödüyor, geliri artmıyor ama gideri artıyor; bu sürdürülebilir değildir. Bu teklif zaten sorunlu hâle gelmiş bu yapıyı daha da ağırlaştıracaktır; değer haritaları üzerinden kurulacak sistem köydeki son üreticiyi de baskı altına alacaktır. Bu sadece çiftçi üzerinde oluşan bir baskı değildir, deprem kuşağında yer alan ülkemizde güvenli konutlarda yaşamak isteyen milletimizin tamamı üzerinde oluşan bir baskıdır.

Teklif, afetlere dirençli kentler oluşturma hedefine hizmet etmiyor; aksine, belirli alanlarda piyasayı dizayn etmeyi ve merkezî idarenin yetkisini sınırsızca artırmayı amaçlıyor. Yanlış imar uygulamalarının ve denetim eksikliğinin bedelini fazlasıyla ödemiş bir millet olarak elbette artık bu konuda ders alındığını görmek istiyoruz ancak ne yazık ki ders alındığına dair göstermelik bazı adımlar dışında ciddi bir emare göremiyoruz.

Değerli milletvekilleri, bugün burada konuştuğumuz mesele sadece teknik bir düzenleme değildir, bu mesele doğrudan vatandaşın geleceğidir. İnsanların bir ömür çalışarak edindiği mülklerin idari kararlarla değerinin belirlenmesi ve bu değer vatandaş aleyhine kullanılması kabul edilemez. Hukuk devleti güçlü olanın değil, haklı olanın yanında durur. Düzenleme, vatandaş korumadığı

gibi emeği de korumuyor. Değerleme raporları ciddi maliyetlerle hazırlanıyor, bu raporların bedelsiz şekilde alınması özel mülkiyetin başka bir boyutta ihlalidir. Ayrıca, hukuki belirlilik yoktur; vatandaş hangi verinin, nasıl kullanılacağını bilmiyor. İtiraz mekanizması açık değildir. Hatalı veriler nasıl düzeltilecek, belli değil; bu belirsizlik güveni ortadan kaldırır. Bir başka somut durum daha var: Vatandaşın şehir merkezindeki küçük arsası yeni değerlendirme sistemiyle birlikte daha yüksek bedeller üzerinden işlem görmeye başlıyor; ardından, imar planı değiştiriliyor. Bu değişiklikten doğan değer artışı vatandaşa değil, belli çevrelere kazanç olarak dönüyor; vatandaş ise artan vergilerle baş başa kalıyor.

Kentsel dönüşüm alanlarında da benzer bir tablo ortaya çıkacaktır. Vatandaşa sunulan değerler düşük tutulurken proje tamamlandığında oluşan rantın büyük kısmı belirli şirketlere aktarılacaktır, hak sahipleri ise borçlandırılarak kendi mahallesinden uzaklaştırılacaktır.

Bir başka örnek de kıyı bölgelerinde yaşanacaktır. Turizm potansiyeli yüksek alanlarda yapılan değerlemeler sonrası küçük mülk sahipleri artan vergiler nedeniyle mülklerini satmak zorunda kalacaktır, bu alanlar zamanla büyük yatırımcıların eline geçecektir, yerel halk kendi toprağında kiracı hâline gelecektir. Nitekim, bugün bile kamunun ortak alanları olması gereken kıyıların nasıl tekelleştiğini ve kamuya kapatıldığını görüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

ŞERAFETTİN KILIÇ (Devamla) - Biz açık bir ilke savunuyoruz: Mülkiyet hakkı korunmalıdır, veri kullanımı sınırlandırılmalıdır, açık rıza esas alınmalıdır, vergi yükü dolaylı yollarla artırılmamalıdır, kamulaştırma adil olmalıdır, üreticinin toprağı, esnafın dükkânı, vatandaşın evi güvence altında olmalıdır.

Bu teklif bu hâliyle hakları daraltır, belirsizliği artırır. Bu nedenle, yeniden ele alınmalıdır diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3466) esas numaralı Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 20'nci maddesiyle eklenen geçici 31'inci maddede yer alan "ancak" ibaresinin "veya" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Sururi Çorabatır
Antalya

Gülcan Kış
Mersin

Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu
İstanbul

Adnan Beker
Ankara
Ömer Fethi Gürer
Niğde

Hüseyin Yıldız
Aydın
Mehmet Tahtasız
Çorum

Murat Çan
Samsun
Aykut Kaya
Antalya

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CEVAHİR ASUMAN YAZMACI (Şanlıurfa) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Samsun Milletvekili Sayın Murat Çan.

Sayın Çan, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

MURAT ÇAN (Samsun) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bir torba yasanın daha görüşmelerine başladık; 14 kanunu ilgilendiriyor, 1 kanun hükmünde kararnameyi ilgilendiriyor ama hiçbir soruna, hiçbir vatandaşın derdine derman olamıyor.

Ben size iki tane konudan bahsedeceğim seçim bölgem Samsunla ilgili. Bunlardan bir tanesi, defalarca burada dile getirdiğim 2/B arazileri sorunları. Samsun'un hemen hemen bütün ilçelerinde bu sorun kırsalda yaşayan bütün vatandaşlarımızın ana sorunudur. Bağlarını, bahçelerini imar etmişler, tarım ürünleri üretiyorlar, devlete ya da esnafa satıyorlar ve tarıma, ihracata katkıda bulunuyorlar. En önemli ürün fındık ürünü.

Ayvacılc ilçemizle ilgili çok daha vahim bir sorun var. Ayvacılc'ta 2/B arazisini, vatandaşın kullandığı araziye vatandaşa fahiş fiyatla satan devlet, bundan otuz küsur yıl önce vatandaşın bağış yoluyla yaptırdığı devlet hastanesini özelleştirme kapsamına aldı. Deli Dumrul'a hakikaten şapka çıkartacak bir hikâye içindesiniz. Vatandaşın kendi mülkünü bağış yoluyla devlete verip kendi parasıyla hastane yaptırdığı yeri özelleştiriyorsunuz, vatandaşın kullandığı arazileri, fındık bahçelerini vatandaşa bir kez daha satıyorsunuz. Yazıklar olsun diyorum!

Diğer konu bundan çok çok daha önemli bir konu, bir AKP klasiği, AKP iktidarında toplumsal çürümüşlüğü en bariz örneklerinden bir yenisi. 8 Nisan 2026 günü Samsun'un bir ilçesinde devlete sığınmış, sevgi evlerindeki çocuklardan birkaçı -sayılarını tam olarak vermeyeceğim, bende var- devletin kurumunda, evinde, sevgi evinde bulunması gereken saatlerde dışarıda birileri tarafından alıkonuluyor. Alıkonuldukları yerde bir kavga, arbede çıkıyor, karakolluk olunuyor. Karakoldan daha sonra... Çünkü yaralanma hadisesi var, istismar var, istismar olunca yaşı biraz daha büyük olan ama 18 yaşının çok altında olan kızlardan birisi istismar yapan birisinin kafasına şişeye vuruyor ve yaralıyor. Karakol, gözaltı, daha sonra serbest bırakılıyorlar. 23 Nisan 2026 Çocuk Bayramı gününde, buraya çocuklar getirilip şov yapılan günde, çocuklardan birisinin durumu açtığı, kendi derdini anlattığı bir vatandaş tarafından bana telefon açıldı, durum anlatıldı. Ben de mülki amiri aradım, o ilçeye bakan başsavcıyı aradım. Efendim, konunun adli gizlilik altında olduğunu, ben ne kadar biliyorum, ona göre bana bilgi vereceklerini söylediler. Ben de kendilerine "Kamuoyunu bilgilendirin. Bu işin altı başka bir yere gidebilir..." Lütfen, en azından bu sefer doğru iş yapılsın istedim. Bana en son verilen cevap: "Gözaltı süresi devam ediyor." 8 Nisan-23 Nisan... Anladık ki tekrar şüphelileri gözaltına aldılar, tekrar mahkemeye çıkardılar ama bir kez daha ama bu sefer adli kontrol şartıyla serbest bıraktılar.

Bu arada, Samsun'da bunlar olurken bu işlerden sorumlu Aile Bakanı Brüksel'de esnaf ziyareti yapıyordu, selfie çekiyordu ve çocuklar orada "Bir daha başımıza neler gelecek..."

Bir hekim olarak söyleyeyim: O çocukların devletin sevgi evlerinde bulunma sebepleri çok çok daha dramatik. Dolayısıyla suistimal hakkını kendinde görenleri adli kontrol şartıyla serbest bıraktılar. Bunu kamu vicdanına burada teslim ediyorum.

Altını bir kez daha çiziyorum: Devlet koruması altındaki çocukların güvenliği doğrudan devletin sorumluluğudur. En küçük ihmâl ihtimali dahi titizlikle araştırılmalı, hiçbir karanlık nokta bırakılmamalıdır. Bizler bu kürsüden hüküm vermiyoruz ancak şeffaflık, hesap verilebilirlik ve çocukların üstün yararının eksiksiz sağlanmasını talep ediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

MURAT ÇAN (Devamla) - Şunu da biliyoruz ve altını çiziyoruz: Bu süreç yürütülürken çocuklarımızın mahremiyeti hassasiyetle korunmalı, psikolojik ve sosyal bütünlükleri her şeyin üzerinde tutulmalıdır. Buradan uyarıyorum, ilgili sevgi evlerinin idarecisi, ilin idarecisi hakkında herhangi bir idari soruşturma yapıldığına dair bir bilgi yok, kamu vicdanı zedelenmektedir; bu işin altından belki uzun bir süre sonra... Ama buna gerek kalmadan çok yakın zamanda neler olduğu araştırılmalı, kamu bilgilendirilmelidir ki altı yıl sonra güya bir bakan, işte Gülistan Dokuz cinayetinde olduğu gibi, konunun tekrar araştırılacağını kamuoyuna duyursun. Buna gerek yok, bugün Samsun'da yaşanan bu hadiseyi en yakın zamanda devlet eliyle bizlere, kamuya izah etmek durumundasınız.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 20'nci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "eklenmiştir" ibaresinin "ilave edilmiştir" ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Lütfullah Kayalar
Yozgat
Mehmet Akalın
Edirne

Burhanettin Kocamaz
Mersin
Uğur Poyraz
Antalya

Hakan Şeref Olgun
Aydınkarahisar
Yüksel Arslan
Ankara

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CEVAHİR ASUMAN YAZMACI (Şanlıurfa) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Ankara Milletvekili Sayın Yüksel Arslan.

Buyurun Sayın Arslan. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YÜKSEL ARSLAN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün özellikle hazineye ait taşınmazların değerlendirilmesinde yaşanan sorunlardan ve bu sorunların vatandaşımız üzerindeki etkilerinden söz etmek istiyorum. Bakın, özellikle satış ve tahsis süreçlerindeki şeffaflık sorunu artık görmezden gelinemeyecek bir noktaya gelmiştir. Kanun bazı özel durumlarda hazineye ait taşınmazların doğrudan satılmasına izin veriyor yani ihale açmadan ve teklif almadan yetkililerinin kararıyla mal satılabilir. Ancak uygulamada bu istisnaların giderek genişletildiğini de görüyoruz ve normalde rekabetçi ihaleyle yapılması gereken satışların doğrudan satışla geçirildiği görünüyor. Merak ediyorum, böyle bir durumda bu satışlara herkes adil şekilde ulaşabiliyor mu yani herkese eşit fırsat veriliyor mu? Bunun yanında, rayiç bedeli tespitinde yaşanan tutarsızlıklar da vatandaşımızın en çok şikâyet ettiği konular arasında. Aynı bölgede benzer nitelikte taşınmazlar için farklı bedeller belirlenmesi yönündeki şikâyetler değerlendirilmesinde sürecinin objektif kriterlere yeterince dayanmadığını göstermektedir.

Kıymetli milletvekilleri, bir diğer önemli sorun ise imar ve planlama eksikliğidir. Bazı hazine taşınmazlarının imar durumu netleşmeden veya kullanım koşulları belirlenmeden satışa sunulduğu görülmektedir. Vatandaş araziye satın alıyor almasına ancak sonrasında üzerine yapı yapamıyor ya da gerekli altyapı hizmetlerinden yararlanamıyor. Bu yaklaşım, kısa vadeli gelir elde etmeyi önceleyen bir anlayışın ürünüdür. Oysa, kamu arazisi yönetimi, günü kurtarmak değil gelecek nesilleri gözeterek stratejik bir planlama gerektirir.

Tam da bu noktada kamu taşınmazı yönetiminde benimsenen yaklaşımın kırsaldaki yansımalarına ayrıca dikkat çekmek istiyorum. Etrafımız zaten sorunlarla çevriliyken, ekonomik sıkıntılar her geçen gün derinleşirken şimdi de hedefe hobi bahçeleri konulmuştur. Yeni mi aklınıza geldi oraların tarım arazisi olduğu? Siz zaten siyasi amaçlarla, altyapı düzenlemeleri yapılmadan Büyükşehir Yasası'nı çıkardınız, köyleri mahalleye dönüştürdünüz; bütün köylerde bu yasayı çıkaranların kulağını sık sık çınlatıyorlar. Hem tarım arazilerini hem de köy ekonomisini ciddi şekilde tahrip ettiniz, şimdi ise tarım arazilerinin korunduğunu iddia ediyorsunuz; böyle mi koruyorsunuz? Köyleri boşaltarak, kırsaldan göçü teşvik ederek milletimizin toprağıyla kurduğu bağı yok etmeye çalışıyorsunuz. Ancak Allah o kadar büyük ki Covid'le birlikte insanlarımız elindeki avucundakini sattı; kırsala, özüne, toprağına tekrar dönmeye çalışıyor. Bunların hepsi orta gelirli aileler, karınca kararınca üretim yapıyor, toprağı yeşertmek istiyor. Bu tablo bize şunu göstermektedir: Türk milleti dayatılan köy boşaltma projesini reddediyor. İşte, bu yüzden hobi bahçeleri insanların yeniden toprağına yönelmesinin bir göstergesi olarak ortaya çıkmaktadır. Büyükşehir Yasası'yla ilçe belediyeleri şube müdürlüğü hâline geldi, belde belediyeleri kapatıldı. Bu yasayı kaldırın bir an önce, bu sorunların büyük kısmı kendiliğinden çözülecektir.

Değerli milletvekilleri, Büyükşehir Yasası'yla köylerimiz mahalleye dönüştürülmeden önce Millî Emlak tarafından satılan hazine arazilerinde köylüye önemli avantajlar sağlanıyordu, köylünün ekonomik imkânları gözetilerek rayiç bedeli belirleniyor, böylece vatandaşımız kendi toprağıni yüzde 50 indirimle, taksitle sahiplenebiliyordu ancak mahalle statüsüne geçildikten sonra bu taşınmazlar şehir arazisi gibi değerlendirilmeye başlandı. Satışlarda şehir merkezindeki rayiç bedeller esas alındı. Hâl böyle olunca rekabet etmesi mümkün olmayan köylü kendi toprağıni satın alamaz hâle geldi. Bunun sonucu olarak hayvancılık geriledi, tarımsal üretim zayıfladı, köylerimiz giderek boşalmaya başladı. Eğer bu süreç bu şekilde devam ederse hem köylümüz topraksız kalacak hem de kırsalın sosyal dokusu ciddi bir şekilde zarar görecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun lütfen.

YÜKSEL ARSLAN (Devamla) - Selçuklu'dan Osmanlı'ya, Osmanlı'dan cumhuriyete kadar meralar her zaman kamu malı olarak kabul edilmiştir, mülkiyeti devlete, kullanımı millete ait olmuştur çünkü bu toprakların insanı çok iyi bilir ki mera satılırsa bereket biter, bereket biterse millet zayıflar. Geçmişte meralar için gösterilen bu kamusal hassasiyetin bugün aynı şekilde sürdürüldüğünü söylemek maalesef mümkün değildir. Bugün Ankara başta olmak üzere birçok bölgede gördüğümüz tablo şudur: Kamu binaları gibi kamuya ait araziler de bütüncül bir şehircilik vizyonu çerçevesinde değerlendirilmek yerine gününbirlik ve plansız kararlarla elden çıkarılıyor. Bu da şehirleşme sonuçlarını değiştiriyor, altyapı ve planlama sorunlarını büyütüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL ARSLAN (Devamla) - Burada altını çizmemiz gereken bir başka husus da kamu yararı ile gelir elde etme amacı arasındaki dengenin bozulmuş olmasıdır. Millî Emlak Genel Müdürlüğü başta olmak üzere ilgili kurumlar arasında yeterli koordinasyonun sağlanmasını, vatandaşın mağduriyetinin giderilmesini istiyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Arslan, bir dakika ilave süreyi vermiştiniz.

YÜKSEL ARSLAN (Devamla) - Sağ olun Başkanım.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 250 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 20'nci maddesinde yer alan "aşağıdaki" ibaresinin "aşağıda bulunan" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Kamuran Tanhan

Mardin

Mehmet Zeki İrmez

Şırnak

Ferit Şenyaşar

Şanlıurfa

George Aslan

Mardin

Ömer Öcalan

Şanlıurfa

Celal Fırat

İstanbul

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CEVAHİR ASUMAN YAZMACI (Şanlıurfa) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen İstanbul Milletvekili Sayın Celal Fırat.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

CELAL FIRAT (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bazı insanlar ölmez çünkü geriye bir ömür değil bir memleket bırakırlar. Elli dört yıl önce bugün, 6 Mayıs 1972'de Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan, Hüseyin İnan bir sehpaya değil bir halkın hafızasına yürüdüler. Onlar bu ülkeye yalnızca mücadele değil baş eğmeyen bir vicdan bıraktılar. "Tam bağımsız Türkiye" derken ekmeğin adil bölüşüldüğü, kimsenin kimliğinden dolayı ezilmediği, emeğin değer gördüğü bir memleket düşlediler. Biliyorlardı ki bu topraklarda bazı sözlerin bedeli darağacı olacak. Yine de korkmadılar çünkü bazen insan halkı daha onurlu yaşasın diye ölümü göze alır. Bugün sadece bir yas günü değil, bir hatırlayış, bir yüzleşme, bir de söz verme günüdür. 3 fidanın bıraktığı yerden hâlen aynı rüzgâr esiyor; eşitlik olmadan özgürlük olmaz, adalet olmadan kardeşlik kurulmaz. Sevgiyle saygıyla, özlemle anıyorum.

Değerli milletvekilleri, bundan tam seksen dokuz yıl önce, 4 Mayıs 1937'de Bakanlar Kurulu, Tunceli Tenkil Harekâtı kararını aldı. Bu karar zaten uzun süredir devam eden katliam, cezalandırma ve kötü muameleyi resmen onaylanmış ve resmileştirmiştir. Devletin Dersim'i ıslah etme planı kapısında yürüttüğü yok etme, sürgün, zorunlu iskân politikaları bu kararın ardından tam anlamıyla bir vahşete, büyük bir insanlık trajedisine dönüştü. O günden sonra Dersim'den sadece bir coğrafya olmadı, bir hafıza oldu, bir yara oldu, bir suskunluk oldu. Dersimlilerin deyimiyle "tertele" sürecinde Munzur'un suları kıpkırmızı aktı, on binlerce Alevi, Kürt kadın, çocuk, yaşlı, bebek demeden acımasızca katledildi; uçaklarla binlerce insan bombalanarak öldürüldü, zehirli gazlar kullanıldı, toplu infazlar yapıldı, kadınlar onurlarını korumak için kayalıklardan kendilerini atmak zorunda kaldı; ocaklar, ziyaretgâhlar yakılıp yıkıldı, pirlar talipleriyle birlikte kurşuna dizildi; ormanlar canlılarla birlikte ateşe verildi. Tertele bittiğinde zulüm maalesef bitmedi; hayatta kalanlar kafiler hâlinde sürgün edildi, aileleri parçaladılar. "Dersim'in kayıp kızları" olarak bilinen çocuklar kimliklerinden, inançlarından kopararak evlatlık verildi ya da köleleştirildi.

Değerli milletvekilleri, düzmece yargılamalarla Seyit Rıza'nın yaşı küçültülerek, oğlu Resik Hüseyin'in yaşı büyütülerek, arkadaşlarıyla birlikte, 15 Kasım 1937'de Elâzığ Buğday Meydanı'nda idam edildiler. İdam öncesi son isteği sorulduğunda Seyit Rıza dedi ki: "40 liram ve saatim var, oğluma verin." "Oğlunu da asacağız." cevabını alınca "Öyleyse o zaman beni oğludan önce asın." dedi ama bu isteği de maalesef yerine getirilmedi, oğlu gözleri önünde asıldı. Geride yakılmış bir coğrafya, parçalanmış aileler, kefensiz bedenler, kapanmayan binlerce yara kaldı. Bugün bile Dersim topraklarında insan kemikleri her yerde çıkıyor. Her vadi, her mağara katliamların tanığıdır. Birleşmiş Milletlerin 1948 Soykırım Sözleşmesi açısından bakıldığında Dersim'de yaşananlar soykırım değil de nedir? Bu sorudan kaçamayız. Bu sorudan kaçarsak kendimizden de kaçmış oluruz. Buradan açık çağrımızdır: Meclis 1937-1938 Dersim katliamı için bir hakikat ve araştırma komisyonu kurmak zorundadır. Devlet resmî olarak Dersimlilerden, Alevi toplumundan özür dilemelidir, tüm arşivleri açmalıdır. Toplu mezar yerleri, Seyit Rıza'yla birlikte arkadaşlarının mezar yerleri söylenmeli, itibarları iade edilmelidir. Kayıp kızların akıbeti araştırılmalıdır. "Tunceli" adı kaldırılarak "Dersim" ismi ivedi bir şekilde iade edilmelidir çünkü yüzleşmeden iyileşme olmaz, hakikat gecikebilir ama yok edilemez.

Değerli milletvekilleri, Seyit Rıza'nın sözleri bugün hâlen gerçekliğini koruyor. "Ben sizin yalanlarınızla, hilelerinizle baş edemedim, bu bana dert oldu ama ben de sizin önünüzde diz çökmedim, bu da size dert olsun." der. Ama bilinmelidir ki bu acılar yalnızca geçmişte kalmış acılar değildir, hikâyeler değildir; bu acılar eğer eşitlik bu topraklarda yoksa adalet yoksa yüzleşme yoksa tarih kendine yeniden yol bulur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Devam edin lütfen.

CELAL FIRAT (Devamla) - Bu yüzden buradan açıkça söylüyoruz: Alevilerin eşit yurttaşlık hakkı bu ülkenin vicdan meselesidir. İnancın inkâr edilmediği, kimliğin bastırılmadığı, herkesin eşit ve onurlu yaşadığı bir Türkiye yalnızca Alevilerin değil,

hepimizin ortak geleceğidir. Bir daha yaşanmaması için hafızayı diri tutmamız lazım. Bir daha yaşanmaması için eşitliği büyütmemiz lazım. Bir daha yaşanmaması için adaleti hep beraber kurmamız lazım. Dersim tertalesinde katledilen tüm canlarımızı saygıyla minnetle anıyorum, ruhları şad olsun diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

20'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 20'nci madde kabul edilmiştir.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sayın Başkanım, söz talebimiz var.

BAŞKAN - Sayın Poyraz, buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

63.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, İstanbul Milletvekili Celal Fırat'ın 250 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 20'nci maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Burası Türkiye Büyük Millet Meclisi, millî iradenin tecelligâhı. Burada, millî iradenin tecelligâhında Türkiye Cumhuriyeti devletini soykırımla itham etmek ve bu konuyla ilgili Meclis tutanaklarına böyle bir şerh düşülmesine ilişkin, tahammül edemeyeceğimiz bu konuyla ilgili söz aldım.

Bu Mecliste, biz, bugün, bu ülkenin tüm yurttaşlarının, eşit yurttaşlarının her türlü sorununu çözmekle mükellefiz, onun için de hep beraber burada görev yapıyoruz. Bunu büyük Türk milletinin her bir ferdi için yapıyoruz ve büyük Türk milletinin verdiği yetkiyle yapıyoruz. Dolayısıyla, burada hiçbir kişiyi, kurumu ve zümreyi ayırt etmeksizin, bunu etnik, mezhepsel, dinî ya da dil bazlı ayırım yapmaksızın bu süreci yönetmeye çalışıyoruz. Bununla ilgili, evet, uzun süre Türkiye'de insanlar, özellikle Kürtler ve Aleviler kendilerini ikinci sınıf vatandaş gibi bir duyguyla tarif ettiler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Önce bunu anlamadığımız dönemler oldu ve o dönemlere ilişkin bizler de özellikle yirmi beş yıllık AK PARTİ iktidarında görüyoruz ki Adalet ve Kalkınma Partisine mensup değilsen ya da Adalet ve Kalkınma Partisi kadrolarında değilsen, bu ülkede herkes ikinci sınıf vatandaş duygusunda. Dolayısıyla, bu duygunun ortadan kaldırılması da her şeyden önce devletin vazifesi ve ödevi; devleti yönetmekle sorumlu olan Adalet ve Kalkınma Partisinin de ve ittifak ortaklarının da önceliği olmak zorunda ama her ne olursa olsun, hangi süreç, o süreçte kimler kimlerle beraber veya ne yapmaya çalışırsa çalışsın, bu Gazi Meclisin çatısı altında Türkiye Cumhuriyeti devletini ve Türk milletini soykırımla hiç kimse itham edemez, böyle bir isnatta bulunamaz. En azından hem tutanaklara hem de hafızamıza şerh düşmek için söz aldım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Temelli, buyurun, sisteme girmişsiniz.

64.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tabii ki bu ülkenin Alevileri, Kürtleri her vatandaş gibi eşit haklara sahip olmak istiyor, kendilerini ne ikinci sınıf ne başka bir sınıfta görmüyor ama bu devletin uygulamış olduğu politikalar bir ayrımcılık politikasıdır, nefret söylemine dayalı politikalar. Dolayısıyla da cumhuriyet tarihine dönüp baktığınızda "Dersim tertalesi" dediğiniz mesele gerçekten insanlığın yaşadığı büyük felaketlerden biridir. Dolayısıyla da şimdi burada kalkıp sözcükler üzerinden herhangi bir şeyi temize çekemezsiniz. Dersim tertalesiyle bu Meclis, bu halk, bu toplum yüzleşmek zorundadır.

Vekilimiz kürsüden çok iyi ifade etti, birçok konuyu dile getirdi. Dolayısıyla da bugün Birleşmiş Milletlere gönderme yaparak konuyu ele aldı fakat bizlerin en önemli sorumluluğu bugün hep birlikte eğer barışı arayan bir yerde duruyorsak dönüp hakikatlerle yüzleşmek zorunluluğumuz var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Bu hakikatlerle yüzleşmediğimiz sürece bu ülkede ne toplumsal barışı ne de gerçek anlamda bir barışı var etmek mümkün değil. Bugün sadece Dersim tertalesi değil, Alevi toplumuna yönelik Maraş'ta, Çorum'da, Madımak'ta yapılanları çok iyi hatırlıyoruz, bunlar hafızamızda canlılığını koruyor. Dolayısıyla Alevi toplumuna karşı var olan ayrımcılığın, var olan bu nefret söyleminin, bu yaklaşımın sonlanması gerekiyor. Bu konularda ortaklaşmak, bu konularda konuşmak gerekiyor. Yoksa hâlâ aynı anlayışla, hâlâ tekçi anlayışla diğer halkları, farklı inançları yok sayan bir yerden yaklaşımla hiçbir sorunumuzu çözemeyiz.

Teşekkür ederim.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Özdağ...

65.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, İstanbul Milletvekili Celal Fırat'ın 250 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 20'nci maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Celal Fırat'la dostluğumuz var, muhabbetimiz var kendisiyle ama birkaç konuyu hatırlatmak istiyorum bütün Türkiye'ye ve Meclisimize.

Osmanlı Dönemi'nde de bu bölgede isyanlar oldu, 4 önemli isyan oldu ve Osmanlı Dönemi'nde bu bölgeye ne "Alevi" diyerek ne "Kürt" diyerek ne de "Zaza" diyerek bir tenkil yapıldı. Osmanlı Dönemi'nde niye yapıldı? Burada bir eşkıyalık vardı, askere gitmek istemiyorlardı ve aynı zamanda da Osmanlı'ya vergi vermek istemiyorlardı; Osmanlı buraya 4 operasyon yaptı. Sonra Türkiye Cumhuriyeti devleti kuruldu, 1937 yılına kadar herhangi bir şey yoktu.

Türkiye'de çok isyanlar oldu arkadaşlar; bu, Kütahya isyanıdır, Konya isyanıdır, Adana isyanıdır, Keskin isyanıdır, Balâ isyanıdır, Dersim isyanıdır, Ağrı isyanıdır, aynı zamanda Şeyh Sait İsyanı'dır. Bu isyanların bir kısmı etniktir, mesela Ağrı isyanı gibi. Mesela, Şeyh Sait İsyanı da dinîdir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Bir tarihçi olarak konuşuyorum ve bu mesele...

1937'de de şöyle olmuştur: 1937'de cumhuriyet buraya bir "Siz Alevi'siniz, siz Kürt'sünüz, siz Zaza'sınız." diye bir operasyon yapmamıştır çünkü bu bölgede yaşayanlar bilirler ki o bölgede çok eski yıllarda yaşayan... Burada Kamer Genç de bulundu ve kendisiyle çok samimi dostluğum vardı, rahmet diliyorum. O bölgede bir isyan olmuştur, yine aynı şekilde vergi vermek istemediler, askere gitmek istemediler; Mustafa Kemal vergilerin aşağı çekilmesini, askerliklerinin de aynı şekilde dörtte 1'e indirilmesini istemesine rağmen kabul etmediler, isyanlar devam etti ve bu isyanlar esnasında da 1937 yılında burada bir tenkil oldu. Bu tenkil normal bir tenkildi ama 1938'dekine normal diyemeyiz, orada -Celal Vekilim gibi düşünüyorum- aşırıya kaçıldı, maksadını aşan bir operasyondur. Zaten Sayın Recep Tayyip Erdoğan -ben de orada milletvekilliği yaparken- kendisi de Başbakanken kendilerinden özür dilemiştir ve daha sonra da burayla ilgili de hukuki müeyyideler meydana getirilmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Çok teşekkür ederim Başkanım.

O nedenle meseleye etnik bakmak doğru değildir arkadaşlar. Öyle olsa Türkiye'nin her yerinde Kürtler yaşıyordu, Türkiye'nin her yerinde Zazalar ve Aleviler yaşıyordu. Benim de ailemin bir kısmı Alevi, benim eşim Zaza ve ben Türkmen'im, annem Çerkez ve burada Çerkez isyanları da oldu. Bu Çerkez isyanlarında da... Çerkez Ethem İsyanı da oldu. O Çerkezlere karşı yapılmış bir operasyon da değildi arkadaşlar. Buradaki Balâ isyanları, Keskin isyanları, Türkmen isyanları... Benim akrabam asıldı ilk önce, benim akrabam asıldı Türkiye Cumhuriyeti devletinde. Ben onu mesele yapıp da Türkiye Cumhuriyeti devletine karşı bir düşmanlık mı yapacağım! O nedenle bu konulara biraz daha sağduyulu bakalım arkadaşlar ve geride kaldı bunlar.

Bu tutanakların açılmasını istiyorum. Evet, Dersim tutanakları kapalıdır ama Şeyh Sait tutanaklarının tamamı açıktır, o nedenle açılması lazım. İstersek "Dersim" olsun, adı "Tunceli" konulmuştu, o gün içerisinde "Dersim" bir eyaletin adıydı, bir bölgenin adıydı, şehrin adı değildi. Bir şehir... Orası 3'e bölündü ve bir yere "Tunceli" adı verilmiş oldu. Bu eğer Dersim'den...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Bugünkü Dersim'de yaşayan vatandaşlarımız...

İzin verirseniz son kez yapayım efendim, kapatayım. Yoksa tutanaklara geçsin diye konuşayım.

BAŞKAN - Normalde iki dakika ama dört dakika oldu.

Buyurun.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Peki, tutanaklara geçsin diye söyledim.

Teşekkür ederim efendim.

O nedenle "Dersim" adından hoşlanıyorsa vatandaşlarımızla orada bir referandum yapalım, "Dersim" olsun, hiçbir şey fark etmez. Olsun, yaraları saralım arkadaşlar.

Daha önce söyledim burada. Burada bir Tuncelili milletvekili vardı. Bana Cumhuriyet Halk Partili milletvekili "Annem hastaydı, ölümcüldü, yatağında iken bana şunu söyledi: 'Oğlum yaralar kabuk bağlıyor, tekrar bu yaraları kanatmayın.'" demişti. Arkadaşlar, bu yaraları kanatmayalım. Tekrar geriye dönmemizin hiçbir faydası yok.

Şimdi, tekrar, yeniden demokratik Türkiye'yi, hukuk devletini, insan haklarını, bir Alevi vatandaşımızın inanç hürriyetini, bir Kürt vatandaşımızın vatandaşların eşitliği noktasında taleplerini yerine getirmek bu Meclisin görevidir arkadaşlar. Çok fazla, bu tarihçiler, bu meseleye, aynen körün fili tarif ettiği gibi bakıyorlar. Ben başka bir gözle bakıyorum; ideolojikle bakıyorum, etnisitemle bakıyorum, yetiştiğim kültürle bakıyorum veya mezhebimle bakıyorum. O nedenle, çok fazla bu konuları gündeme getirmeyi doğru bulmuyorum. Ama Celal Bey'in bazı teklifleri oldu, Sayın Milletvekilimizin, onlara da katılıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Poyraz, buyurun.

66.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sayın Başkanım, benim söz alarak Genel Kurulda dile getirdiğim şey, Türkiye Cumhuriyeti devletinin soykırımla itham edilmemesi. Buna ilişkin, bu ülkede her kim, hangi haksızlığa uğruyorsa bu haksızlığın sonuna kadar hepimiz takipçisi olmak zorundayız ve buna ilişkin de hiç kimseye, hiçbir zümreye, hiçbir ideolojiye de bu anlamda bir ayrıcalık tanınması mümkün değil ama Türkiye Cumhuriyeti devletini de soykırımla itham eden yine bir mebusa ve bu Parlatmentonun içindeyse ve bu Parlatmentonun içindeyken, başta iktidar partisinin milletvekilleri olmak üzere, Türkiye Cumhuriyeti devleti soykırımla itham edilirken sessizce ya da "Oturum bitsin de diğer işlerimize bakalım." ruhuyla bakılıyorsa bu benim canımı yakar, bu benim

canımı yakar, bu İYİ Partililerin canını yakar, bu büyük Türk milletinin canını yakar. Bunu ben etnik olarak, ideolojik olarak da uygulamaya koymadım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Toparlıyorum.

BAŞKAN - Buyurun.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Tekrar söylüyorum: Sayın Selçuk Özdağ'ın ifade ettiği gibi, buradaki konu zamanın ruhudur. Tarihçiler de dâhil olmak üzere, bundan yıllar önce oluşan hadiselerin hiçbirinde hiçbirimiz orada değiliz. Devletin almış olduğu tedbirler ve uygulamalardaki aşırılıklar da dâhil olmak üzere, bunların gerekçeleri ve bunlara ilişkin hususlar da bütün zabıtlarda yer almaktadır. Dolayısıyla, biraz önce de söyledim, her türlü aşırılıkla ilgili, her türlü hak ihlaline ilişkin yine bunun yarasını saracak olan Türkiye Cumhuriyeti devletidir ancak o devleti soykırım ve benzeri eylemlerle itham ederek yıpratmanın hiçbirimize bir faydası olmadığı gibi; aksine, bu ülkenin altını dinamitlemekten de başka bir işe yaramamaktadır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Temelli, buyurun.

67.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Evet, bazı takıntılı bir siyaset anlayışıyla baş etmek mümkün değil, dönüp dolaşıp aynı yere çıkıyoruz. Vekilimizin konuşması orada, tutanaklar orada; dikkatli dinlemeyip böyle belli bir takıntıyı sürekli burada yineleyip, yineleyip, yineleyip siyaseti bu kadar körleştirmeye gerek yok. Dolayısıyla bir tartışmaya davet ediyor, bir soruyu ortaya koyuyor ve "Biz bunu tartışmalıyız." diyor. Evet, tartışmalıyız. Neden, biliyor musunuz? Çünkü bakın, burada hâlâ adı üzerinde bile tartışmalar var. Evet, tarihte belki yaraların kaşınmayacağı zamanlar olabilir ama bu yara açık, kapanmamış ki biz kaşıyoruz. Dolayısıyla, oraların insanı oraya "Dersim" diyor, biz inatla diyoruz ki: "Tunçeli." Yani: "Ben sana bir "tunçeli" operasyonu yaptım, seni katlettim, bu terteleği yaptım, şimdi de bu bunu kabul edeceksin; kendinden, kimliğinden, inancından vazgeçeceksin."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Şimdi, bugünkü anlayışımız içinden dönüp değerlendirelim, tartışalım istiyoruz. Yoksa tarihte gidip o günün siyaseti içinden bugüne bakılabilir mi? Üzerinden bunca yıl geçmiş, artık bununla yüzleşme zamanıdır, bu hakikatlerle yüzleşme zamanıdır. Meselelerimizi tam da bu nedenle çözemiyoruz yoksa kavramlara kilitlendiğimiz için değil hakikatlerle bir derdimiz olduğu için.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Son kez...

BAŞKAN - Sayın Poyraz, bu düşüncelerin hepsi tutanaklara geçti ama...

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Evet, son kez.

BAŞKAN - ...yani Sayın Özdağ'ın, sizin, Sayın Temelli'nin...

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Mikrofonumu açmayacaksanız ben en azından tutanaklara geçmesi açısından söyleyeyim.

BAŞKAN - Peki.

Buyurun, bir dakika daha.

68.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Bakın, bundan yüz üç yıl önce bir akit yapıldı, o akdin adı: Cumhuriyet. Bugün Türk olmanın, Kürt olmanın, Alevi olmanın, Sünni olmanın, sağcı olmanın, solcu olmanın, muhafazakâr olmanın, milliyetçi olmanın, sosyal demokrat olmanın, hepsinin garantisi cumhuriyet ve şimdi öyle bir noktadayız ki cumhuriyete "yüz yıllık reklam arası" diyorlar, cumhuriyete "yüz yıllık zulüm" denilebiliyor, üniter yapı tartışılabilir, cumhuriyet tartışılabilir, "millet" kavramı tartışılabilir. Tartışalım ya! Her şeyi tartışalım; o zaman bu ülkenin tarihini, gerçeğini, kanla yazılmış destanını yırtıp bir tarafa atalım, her şeyi tartışalım, böyle bir tartışma zemini olmaz. Benimki bir ideolojik körlük de değil. İYİ Partinin...

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Bir tek faşizmde olmaz, her yerde olur, bir tek faşizmde tartışma olmaz. Faşistsiniz, o yüzden tartışamıyorsunuz.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Faşizm de değil. Faşizm de değil.

Bakın, ben tek bir şekilde ithamda bulunmadım, Sayın Temelli dedim ki: "Soykırım" kelimesini sizin de mensubu olduğunuz devlete yöneltmeyin. "Soykırım" kelimesi olmasın dedim, söylediğim bu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Ben vatandaşım, devletin memuru değilim. Siz daha neyi nerede kullanacağınızı bilmiyorsunuz.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Ama ısrarla hepimizi, Sayın Temelli, ısrarla her seferinde içimizi, yaralarımızı kaşıyarak ve bu ülkede hepimizin kan, gözyaşı...

CENGİZ ÇİÇEK (İstanbul) - Yaralar açık, açık!

UĞUR POYRAZ (Antalya) - ...ve acıyla tanımladığı isimleri referans alarak siyaset inşa etmenin hiçbirimize bir istifade alanı yok.

CENGİZ ÇİÇEK (İstanbul) - Bir Dersimliye sorun, yaralar açık. Ben Dersimliyim, yaram açık hâlâ.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Tamam, benim de yaram açık.

CENGİZ ÇİÇEK (İstanbul) - Senin benim kadar değil, hiç açık değil.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sen her gün "Sayın Öcalan" diye cümleye başladığında benim yaram açık.
CENGİZ ÇİÇEK (İstanbul) - Açık, benim açık.
UĞUR POYRAZ (Antalya) - Benim yaram açık. Benimle birlikte bu milletin her bir ferdinin yarası açık.
BAŞKAN - Sayın milletvekilleri...
CENGİZ ÇİÇEK (İstanbul) - 78-38; kırk yıl önce benim yaramı açtın.
UĞUR POYRAZ (Antalya) - Senin referans aldığın katille...
CENGİZ ÇİÇEK (İstanbul) - 78-38...
UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sen bir katili referans alıyorsun, sen bir katili...
CENGİZ ÇİÇEK (İstanbul) - Asıl siz şu anda...
SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Sayın Başkan, böyle bir yöntem yok, Grup Başkan Vekili böyle konuşamaz.
BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, lütfen...
UĞUR POYRAZ (Antalya) - Senin referans aldığın katil! Atatürk mü referans aldığın, Atatürk mü?
CENGİZ ÇİÇEK (İstanbul) - Bak 38'de açtın yaramı.
UĞUR POYRAZ (Antalya) - Mustafa Kemal...
CENGİZ ÇİÇEK (İstanbul) - Sen açtın yaramı, 38'de yaramı sen açtın.
BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 20.36

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 20.43

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: Nermin Yıldırım KARA (Hatay), İshak ŞAN (Adıyaman)

----- 0 -----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 91'inci Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Hatay Milletvekili Adem Yeşildal ve Ardahan Milletvekili Kaan Koç ile 72 Milletvekilinin Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3466) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 250) (Devam)

BAŞKAN - 250 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

21'inci madde üzerinde 5 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Okutacağım ilk 2 önerge aynı mahiyette olduğundan bu önergeleri birlikte işleme alacağım.

Önergelerini okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 250 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 21'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Selçuk Özdağ
Muğla

Bülent Kaya
İstanbul

Şerafettin Kılıç
Antalya

Mehmet Karaman
Samsun

Mustafa Kaya
İstanbul

Mehmet Atmaca
Bursa

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Ferit Şenyaşar
Şanlıurfa

Kamuran Tanhan
Mardin

George Aslan
Mardin

Mehmet Zeki İrmez
Şırnak

Ali Bozan
Mersin

Ömer Öcalan
Şanlıurfa

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MERVAN GÜL (Siirt) - Katılamıyoruz Sayın

Başkan.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Bursa Milletvekili Sayın Mehmet Atmaca.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

MEHMET ATMACA (Bursa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. İlgili kanun teklifinin 21'inci maddesi üzerine söz almış bulunmaktayım.

21'inci madde, inşaatlarda dökülen betonun kalitesinin tespitiyle ilgili bazı düzenlemeler getiriyor. Tabii, beton üretimi ve beton kalitesinin tutturulması konusu ciddi bir konudur. Dolayısıyla, zaten bu konuyla ilgili çok sayıda düzenleme ve standart vardır ancak burada itirazımız olan bir konu var, o da şudur: Beton döküldükten sonra alınan ıslak numunede istenen standart sağlanamamışsa eğer, karot alınması şartı var. Bu zaten bugüne kadar da uygulanagelen bir yöntemdi ancak karot numunesi sonucunda eğer beton kalitesi standartları sağlamıyor ise bununla ilgili bazı ceza ve yaptırımlar öngörülüyor. Bugüne kadar ceza yoktu, şimdi ceza ilave edilmiş oldu. Bu anlamda doğru sayılabilecek bir düzenleme ancak burada bir sorun var, sorun şu: Bu karot numunesini alacak ve raporu düzenleyecek firmayı müteahhit tespit ediyor. Hâlbuki inşaatın tamamını kontrol eden yapı denetim

firmasının tespiti müteahhidin yetkisine verilmiyor. Çevre, Şehircilik Bakanlığının oluşturduğu bir sistemden atama usulüyle atanmasına rağmen laboratuvarın tespiti konusunda müteahhitlere tercih verilmesi bir kısım usulsüzlüklere kapı açar. Özellikle beton üreticisi firmaların büyük firmalar olması ve firma sicilini kötü, olumsuz etkileyeceği için bu firmaların istedikleri sonucu verecek laboratuvar firmasıyla anlaşma ihtimalleri çok yüksektir. Biz, bu manada hem Komisyon'da hem genel görüşmede bu maddede laboratuvar firmalarının yapı denetim firmaları gibi sistem tarafından atanmasını arzu etmiştik ama maalesef bu sistem aynen devam ediyor. Bu neyi getirecek? Beton standardını sağlamama ihtimali olan betonlarda ilgili firmaya istediği sonucu verecek bir laboratuvar firmasını bulup istediği raporu alma hakkı sağlanmış olacak. Evet, bu iş çok ciddi bir iştir çünkü betonun istenen standardı sağlamaması durumunda ya o betonun kırılması ya da o yapının güçlendirilmesi gibi çok ciddi maliyetleri olan bir sonucu var. Bu sonuçlar dikkate alındığında öngörülen cezaların caydırıcı olmayacağı da açıktır. Veleve ki standart tutmadı ve beton üreticisine 500 bin lira ceza verilecek ama dökülen betonun güçlendirilmesi ya da onarım bedeli ya da kırılması belki milyonlarca bedele mal olacak. O yüzden, bu cezaların da iş hacmine göre bir orantıyla belirlenmesi gerekirdi. O yüzden, bedel hesabı yapacak olan müteahhit bunun bedelini, cezasını ödemeye razı kalarak bir çözümsüzlüğe sonuç verebilir.

Yine, laboratuvar firmalarına zemin numunelerini yerinden almak gibi bir mecburiyet öngörülüyor. Bu, bazı kırsal bölgelerde laboratuvar firmalarına ciddi maliyetler ve zahmetler ortaya koyuyor ve ek personel bulundurma gereği ortaya çıkaracak. Bu yüzden bunun da çok uygulanabilir olduğunu söylemek mümkün değil ki deney fiyatları da bakanlık tarafından belirleniyor. Bu numune alınacak mesafeye bağlı olarak bu ücretlerin değerlendirilebiliyor olması gerekir. Maalesef, burada da böyle bir uyumsuzluk var. O yüzden, bu maddenin biz eksik olduğunu düşünüyoruz.

Kurulacak yapı denetim, zemin ve temel etüdü firmalarının da içinde jeofizik, jeoloji ve inşaat mühendisi bulundurması şartı getiriliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

MEHMET ATMACA (Devamla) - Maalesef bu firmaların şu an piyasada çekmekte oldukları sıkıntılardan bihabersiniz çünkü bu firmalarda şu an bir tek mühendis çalıştığı hâlde yaptığı işlerle firmanın devamını sağlayacak geliri elde edemiyorken bu kadar personeli bulundurma mecburiyetiyle nasıl ayakta kalacağı konusu da ayrı bir soru işareti. Aslında bu konu çok fazla teknik bir konu, burada tartışılması da çok anlamlı değil ama parsel bazında jeofizik, jeoloji ve jeoteknik rapor istenmesinin de bilimsel bir tabanı yoktur. Jeolojik ve jeofizik raporlar daha büyük alan alanlar için yapılması gereken raporlardır. "Jeoteknik" dediğimiz projelendirmeye esas veri veren raporun sadece ve sadece jeoteknik rapor olması gerekir, o da çok farklı bir alandır ama burada hepsi birbirine karıştırılmış durumda. O yüzden bu maddeye "ret" oyu veriyoruz.

Teşekkür ederim. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Peki, teşekkürler.

Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Mersin Milletvekili Ali Bozan.

Sayın Bozan, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ BOZAN (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Bugün burada Çevre, Şehircilik Bakanlığı varken, üzerinden üç buçuk yıl geçmiş olmasına rağmen depremde, Adıyaman'dan bahsetmek istiyorum. İsterdim ki bugün burada Sayın Bakan Murat Kurum olsun ama kendisi yok, Bakan Yardımcısı burada. Adıyaman'da yaşayan yurttaşların depremde kaynaklı sıkıntılarını, sorunlarını bugün Sayın Bakan Yardımcısına anlatacağız.

Önce Kâhta'dan başlayayım arkadaşlar. Gittik, Kâhta'nın köylerini gezdik, Kâhta'nın 12 köyünden depremzedeye toplantılar yaptık. Bu köyler Erikli, Bostanlı, Gökçe, Oluklu, Yolçatı, Akkavak, Büyükbag, Hamzalar, Baltalı, Damüstü, Eskitaş köyleri. Bu köylerde yaşayan yurttaşlar deprem sonrasında demişler ki: "Biz evlerimizi yerinden dönüşümle yapmak istiyoruz, yerinde kendi evlerimizi yapmak istiyoruz." Ve sonrasında Çevre, Şehircilik İl Müdürlüğü yetkililerinin yönlendirdiği müteahhitlerle anlaşma yapmışlar ama aradan üç buçuk yıl geçmiş, ortada ne ev var ne muhatap var. Yani açıkça söyleyelim arkadaşlar: Adıyaman'ın Kâhta ilçesine bağlı bu köylerde yaşayan yurttaşlar, depremde yurttaşlar açık bir şekilde dolandırılmışlar.

Şimdi size bir fotoğraf göstereceğim arkadaşlar, bu fotoğrafa lütfen, rica ediyorum, dikkatle bakın. Sayın Bakan, sizce bu fotoğraftaki yapı yüzde kaç bitmiş? Yüzde 5 mi, 10 mu, 20 mi, 30 mu? Hiçbiri değil. Çevre, Şehircilik İl Müdürlüğü tarafından yönlendirilen müteahhit; Çevre, Şehircilik İl Müdürlüğü yetkilileriyle bir olmuş, şu yapıya "Yüzde 70 tamamlanmış." şeklinde rapor düzenlemişler ve hak edişin yüzde 70'ini almış ama ev bu hâlde, aradan üç buçuk yıl geçmiş. Peki, müteahhit nerede? Müteahhit ortada yok. Ortaya çıktığında da o köylülere diyor ki: "Sözleşmeleri feshedin, yeni bir müteahhitle anlaşma yapın." Peki, bunu denetlenmesi gereken Çevre, Şehircilik İl Müdürlüğü yetkilileri nerede? Onlar da ortada yok. Onlar da diyor ki: "Gelin, size yeni bir müteahhit bulalım, yeni müteahhitle anlaşma yapın." Kiminin evi temelde bırakılmış, kimisinin sıvası yapılmış, kimisi de az önce gösterdiğim fotoğraftaki gibi.

Değerli arkadaşlar, yaptığımız toplantılar esnasında kanser hastası bir amca geldi yanımıza. O amca şu anda bir komşusunun bodrumunda kalıyor ve biliyorsunuz yağışlardan kaynaklı o bodrumu da su basmış. Amca bana şunu söyledi, dedi ki: "Ben bu sıkıntıları yaşadım. Müteahhidi aradım, derdimi anlatmaya çalıştım." Peki müteahhit ne yapmış biliyor musunuz arkadaşlar? Küfretmiş. Amca diyor ki: "Ya bana o kadar ağır konuştu ki sadece bana küfretmedi, millete küfretti." Küfürlerini o amca o toplantıda söyleyemedi, çıktım dışarıda "Amca, sana ne dedi?" dedim. Amca kendisine edilen küfürleri bana da söyleyemedi. Sayın Bakan, sayın iktidar vekilleri; sizin Adıyaman'da yönlendirdiğiniz müteahhitler halka küfrediyor, halka hakaret ediyor.

Başka bir yurttaş geldi o toplantıda, dedi ki: "Biz derdimizi kime anlatalım? Çevre, Şehircilik İl Müdürlüğüne anlatalım." Çevre, Şehircilik İl Müdürlüğünü aramış, üst düzey bir yetkili arayan vatandaşa "Şerefsiz." diye hakaret etmiş. Değerli arkadaşlar, İstanbul'dan bir müteahhit getireceksiniz, gelecek Adıyaman'da iş alacak, vatandaşı dolandıracak, üstüne vatandaşa hakaret edecek ve sonrasında vatandaşın kapısını çaldığı Çevre, Şehircilik İl Müdürlüğünden de aynı muameleyi görecektir vatandaş. Aradan üç buçuk yıl geçmiş ama Adıyaman'ın Kâhta ilçesine bağlı köylerde vatandaşlar bu sıkıntıları yaşıyorlar. Peki, Kâhta Kaymakamı ne yapmış? Bundan bir sene önce gitmiş o köylere, çadırda yaşayan yurttaşların yanına gitmiş, demiş ki: "İnşallah iki ay sonra geleceğiz,

evlerinizde kahve içeceğiz." Yine bundan altı ay önce bir il genel meclis üyeniz -bakın, bunların hepsinin kaydı var- gitmiş bu köylere, yurttaşları dinlemiş, demiş ki: "On gün sonra sıkıntılarınız çözülmeye başlayacak." Ama ortada, dediğim gibi, muhatap yok.

Yine, arkadaşlar, biz Sarıca köyüne bağlı Baltalı mezarına gittik. Arkadaşlar, üç buçuk yıl geçmiş, çadırda yaşıyorlar. Gidin, kendiniz görün. Şu anda Baltalı mezarında 60-70 kişi, kadın-erkek, çoluk çocuk, hepsi aynı tuvaleti kullanıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ALİ BOZAN (Devamla) - Tamamlayacağım Sayın Başkan.

Ya, ben şunu söyleyeyim arkadaşlar, burada sözüm aynı zamanda AKP'nin Adıyaman vekillerine: Arkadaşlar, ben Mersin'den kalkıyorum ta Adıyaman'a gidiyorum, bu köyleri geziyorum, bu yurttaşların sıkıntılarını dinliyorum. Peki, Adıyaman'ın AKP milletvekilleri nerede? Ben soruyorum, Adıyaman'da yaşayan yurttaşlar size Ankara vekilliği yapasınız diye oy vermediler, o sıkıntıları, sorunları çözesiniz diye oy verdiler. Ve ben Adıyaman'a gidip bu incelemeleri yaptıktan sonra onlarca köyden, bakın, onlarca köyden yurttaşlar yazdılar, dediler ki: "Biz de aynı sıkıntıyı yaşıyoruz, biz de aynı sorunu yaşıyoruz." Bir; Çevre, Şehircilik İl Müdürlüğü; iki, Bakanlık; üç, AKP'nin Adıyaman vekilleri; girin, sosyal medyada köy köy, hangi köy hangi sıkıntıyı yaşıyor, yazılı; gidin, yurttaşların sıkıntısını çözün. Bugün o köylerde yaşayan yurttaşların sıkıntısını çözmeye karar verseniz Sayın Bakan, en az bir yıl, en az bir yıl sonra çözülür ama bakın, en azından o yurttaşların sıkıntısını hep birlikte, el ele çözmüş oluruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKAN YARDIMCISI ÖMER BULUT - Konuşuklarımızı anlatmadınız Sayın Vekilim.

ALİ BOZAN (Devamla) - Sayın Bakan, şunu söyleyeyim: Kayıtlara...

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKAN YARDIMCISI ÖMER BULUT - Benim de söz hakkım olmadığı için cevap veremiyorum ama konuşuklarımızı anlatmadınız.

ALİ BOZAN (Devamla) - Biliyorum. Şöyle: Benim konuşmamda... Tutanaklara girsin, hadi konuşmamızı ben söyleyeyim.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Bakan, böyle bir usul yok, böyle bir usul yok, lütfen. Onu milletvekilleriniz, Grup Başkan Vekilleriniz... Böyle bir usul yok efendim.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKAN YARDIMCISI ÖMER BULUT - Eğer müsait olursa, ben...

ALİ BOZAN (Devamla) - Bir saniye, hayır, sıkıntı değil.

BAŞKAN - Sayın Bozan... Sayın Bozan... Sayın Bozan...

Şimdi siz konuşmanızı tamamladınız. İsterseniz Sayın Bakanla bir istişare edin, konuşun.

ALİ BOZAN (Devamla) - İstişare ettik. Bakın, konuşmamda geçmeyen diğer köylerin sıkıntılarını da...

BAŞKAN - Tamam, peki, teşekkür ediyorum.

KÂTİP ÜYE NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Orada istişare edilmiyor efendim yani!

BAŞKAN - Peki, orada konuşun diyorum.

HALUK İPEK (Amasya) - Yanına gidin, konuşun ya!

ALİ BOZAN (Devamla) - Sayın Bakana...

BAŞKAN - E, siz de konuşuyorsunuz orayla, oraya davet ediyorum.

Peki Sayın Bozan. Tamam Sayın Bozan, peki.

ALİ BOZAN (Devamla) - Teşekkür ederim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Buyurun Sayın Usta.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

69.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın 250 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 21'inci maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Ya, tutanaklara da geçeceği için konuyla ilgili belki bir bilgilendirmeye ihtiyaç var anladığım kadarıyla. Vatandaşlarımız da depremzedeler de ilgiyle izliyorlar.

Şimdi Bakanlığımız bu köylerde yerinde dönüşüm için vatandaşlarımızın kendi istedikleri doğrultuda destekleri maddi olarak, direkt nakdî olarak kendi ellerine vermiş. Sonra bu vatandaşlar gidip kendileri müteahhitlerini bulmuşlar, anlaşmışlar, sözleşmelerini iki taraf kendi arasında imzalamış. Burada Bakanlığın veya devletin bir tarafgirliği yok. Burada Bakanlığımız parayı direkt vatandaşa vermiş, depremzede de kendi müteahhidini bulmuş. Burada yaşanan bir sorun var. Evet, bu müteahhit sorunlu çıkmış olabilir. Yine Bakanlığımız çözüm için devreye girmiş durumda. Biz vatandaşlarımızın mağdur olmaması için zaten "455 bin konutu devlet eliyle yapalım ve teslim edelim." mantığıyla hep hizmet ettik ama "Köylerde daha hızlı işler, daha kolay olabilir." şeklindeki taleplere de böyle bir cevap verilmiş, böyle bir sorun yaşanmış.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Bu tamamen vatandaşın müteahhitle arasında yaşadığı özel bir sözleşme hukukundan kaynaklı mesele anladığım kadarıyla ama çözüm için Bakanlığımız devrede olacak, umarım kısa sürede çözülür.

Teşekkür ederim.

ALİ BOZAN (Mersin) - Sayın Başkanım, çok kısa bir düzeltme yani sataşma değil.

BAŞKAN - Sayın Bozan, herhangi bir sataşma yok zaten.

ALİ BOZAN (Mersin) - Değil, değil, hayır, hayır ama bir düzeltmeye ihtiyaç var.

BAŞKAN - Sayın Usta'nın konuşmasında bir sataşma yok, bir bilgilendirme var.

ALİ BOZAN (Mersin) - Bakın, satışmadan değil. Sayın Başkan, bir düzeltmeye ihtiyaç var.
BAŞKAN - Peki, buyurun.

70.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ALİ BOZAN (Mersin) - Sayın Başkan, ben şunu söylemiyorum zaten... Evet, vatandaş gidip müteahhitle bir anlaşma düzenliyor ama ben konuşmamda da söyledim, bu mağduriyetleri yaratan müteahhit bizzat Adıyaman Çevre, Şehircilik İl Müdürlüğü tarafından yönlendirilmiş ve sözleşmeler feshedildikten sonra da şu anda vatandaşlara, yurttaşlara Adıyaman Çevre, Şehircilik İl Müdürlüğü tarafından müteahhit yönlendirmesi yapılıyor.

Başka bir şeyi de söyleyeyim: Ya, bu müteahhit Güngören'den sizin tarafınızdan gönderilmiş buraya yani.

BAŞKAN - Bunlardan bahsettiniz kürsüde, peki...

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Sayın Başkanım, böyle bir yönlendirme yok, tamamen kendi hukukları.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Hatay Milletvekili Adem Yeşildal ve Ardahan Milletvekili Kaan Koç ile 72 Milletvekilinin Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3466) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 250) (Devam)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3466) esas numaralı Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 21'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"MADDE 21- 29/6/2001 tarihli ve 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanunun 1'inci maddesinin üçüncü fıkrasının (m) bendinde yer alan 'inşaat' ibaresinden sonra gelmek üzere 'zemin' ibaresi ve fıkraya aşağıdaki bentler eklenmiştir.

'ö) Beton üreticisi: Betonun bileşenlerini karıştırarak beton haline getiren ve sevkiyatını sağlayan gerçek veya tüzel kişiyi,

p) Zemin ve temel etüt kuruluşu: İlgili meslek odasına kayıtlı, zemin ve temel etüdü faaliyetini icra eden ve Bakanlık tarafından denetlenen, gerçek veya tüzel kişiyi,"

Sururi Çorabatır
Antalya
Hüseyin Yıldız
Aydın
Hüseyin Yıldız
Aydın

Gülcan Kış
Mersin
Adnan Beker
Ankara
Ömer Fethi Gürer
Niğde
Deniz Demir
Ankara

Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu
İstanbul
Aykut Kaya
Antalya
Mehmet Tahtasız
Çorum

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MERVAN GÜL (Siirt) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Ankara Milletvekili Deniz Demir.

Sayın Demir, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

DENİZ DEMİR (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Teklif üzerine söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulumuzu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, yasama faaliyeti sadece metin yazmak değil, bir sorunu çözerken yeni mağduriyetler yaratmamaktır. Hatırlayınız, bu teklifin Komisyon aşamasında çok kıymetli tartışmalar yürüttük; o gün orada Komisyon Başkanımız ve eski Bakanımız Sayın Adil Karaismailoğlu bir mühendis hassasiyetiyle bizlere şu sözü vermişti: "Eğer jeoloji mühendislerimizi endişelendiren bir konu varsa bunu düzeltmek bize yakışır." Yine, Bakan Yardımcımız Sayın Ömer Bulut bu düzenlemeyle istihdamın artacağını, mevcut kuruluşların bu işten zarar görmeyeceğini, amacın sadece denetimi güçlendirmek olduğunu ifade etmişti. Sayın milletvekilleri, şimdi sormak istiyorum: Komisyonunda verilen bu sözler nerede, önümüzdeki bu metin nerede?

Bakınız, teklifin 20'nci maddesiyle getirilen tanım denetim mekanizmasını düzenlemek yerine doğrudan zemin ve temel etütlerini icra eden müelliflerin alanını daraltıyor. Bizim ihtiyacımız olan şey, işi yapanın elini kolunu bağlamak değil, yapılan işin yerinde ve doğru denetlenmesini sağlamaktır.

Gelelim en can alıcı madde olan 24'üncü maddeye. Bu maddede deniliyor ki: "Zemin ve temel etütleri Bakanlıktan izinli kuruluşlar tarafından yapılır." Bu ibare binlerce serbest çalışanın, jeoloji mühendisinin kendi imzasını, kendi emeğini yok saymaktadır. Bu, mühendislik hizmetini piyasalaştırmak ve küçük büroları kapatmak, kapılarına kilit vurdurmaktır. Eğer amacınız denetimse maddeye "Kuruluşlar tarafından denetlenir." diye yazarsınız ama siz "yapılır" diyerek mesleki faaliyeti tekelleştiriyorsunuz.

Bakınız, işin bir de mali boyutu var ki tam bir ibretlik vesikasıdır. Ek madde 2'yle getirilen mali tabloyu iyi analiz etmemiz lazım. Hizmet bedelinin yüzde 2'si ruhsat veren idareye, yüzde 2'si Bakanlık döner sermayesine, yüzde 10'u ise Bakanlığın

belirleyeceği bir kuruma aktarılacak yani daha işin başında mühendisin alın terinden yüzde 14 ile yüzde 28 arasında bir kesinti yapılacak. Bir tarafta kota sınırlaması, diğer tarafta bu ağır harç yükü. Soruyorum size: Bu insanlar evine nasıl ekmek götürecektir? Bu mühendislik büroları bu yükün altında nasıl ayakta kalacak? Bu bir düzenleme değil, teknik tabiriyle bir tasfiye operasyonudur.

Değerli milletvekilleri, deprem gerçeğini unutmayalım. Zemin laboratuvarlarına getirilen numuneleri yerinde alma zorunluluğu teoride doğru gibi dursa da mevcut ekonomik iklimde ve uygulama pratiklerinde büyük bir kaosa gebe. Bu yüksek maliyetli ve personel yoğunluklu süreci kim finanse edecek? Eğer siz zemin laboratuvarlarını kapasitesinin üzerinde bir yükün altına sokar, üzerine bir de ağır ekonomik yaptırımları bindirirseniz istemeden de olsa sahte zemin raporlarının önünü açarsınız. Denetimi kâğıt üzerinde kusursuzlaştırıp sahada imkânsız hâle getirirseniz olası bir depremde yıkılan binaların vebali hepimizin boynuna olur. Daha vahim bir noktaya parmak basmak istiyorum: 21'nci maddenin (p) bendinde tanımlanan zemin ve temel etüt kuruluşları için mühendis olma şartı dahi aranmıyor. Allah aşkına, zemin gibi, temel gibi hayati bir meseleyi koordine edecek kuruluşun başında liyakatli bir mühendis olması gerekmez mi?

Sonuç olarak talebimiz şudur: Kanunların ruhu adaleti tesis etmektir. Bir tek mühendisin, bir tek esnafın mağdur olması o kanunun ruhunu zedeler. Bizim bu noktada 3 önerimiz var:

- 1) 24'üncü madde icrayı değil, denetimi esas alacak şekilde revize edilmelidir.
- 2) Mühendislerimizi çok zor durumda bırakacak bu fahiş harç oranları geri çekilmelidir.
- 3) Zemin laboratuvarlarının görev ve yetkileri gerçekçi ve uygulanabilir bir zemine oturtulmalıdır.

Gelin, bu yanıltan yol yakınen dönelim; bilimi, mühendisliği ve liyakati dışlayan değil, onları baş tacı eden bir düzenlemeyi hep birlikte hayata geçirelim.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Peki, teşekkürler.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 21'inci maddesiyle 4708 sayılı Kanun'un 1'inci maddesine eklenmesi öngörülen (p) bendinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"p) Zemin ve temel etüt kuruluşu: İlgili meslek odasına kayıtlı, Bakanlıktan aldığı izin belgesiyle zemin ve temel etüdü faaliyetini icra eden ve Bakanlıkça denetlenen, gerçek veya ortaklardan en az birinin jeoloji mühendisi olduğu tüzel kişiyi,"

Uğur Poyraz
Antalya
Lütfullah Kayalar
Yozgat

Hakan Şeref Olgun
Afyonkarahisar

Mehmet Akalın
Edirne
Burhanettin Kocamaz
Mersin

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MERVAN GÜL (Siirt) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Edirne Milletvekili Sayın Mehmet Akalın.

Buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

MEHMET AKALIN (Edirne) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 21'nci madde üzerindeki konuşmamda ülkemizin gerçek gündemlerinden olan geçim sıkıntısı ve konut edinmeyle ilgili görüşlerimi ifade etmek istiyorum.

Evet, bugün net asgari ücret 28.075 lira. TÜRK-İŞ verilerine göre açlık sınırı 34.587 lira, yoksulluk sınırı ise 112.661 lira seviyesindedir. Bekâr bir çalışanın aylık yaşam maliyeti 44.000 liranın üzerine çıkmış durumdadır. Bu tablo bize şunu göstermektedir: Ortalama bir çalışan tam zamanlı olarak çalıştığında yalnızca temel ihtiyaçlarını karşılayacak gelire ulaşamıyor, hatta bu seviyenin belirgin biçimde altında kalıyor.

Enflasyon tarafına baktığımızda, TÜİK, yıllık enflasyonu yaklaşık yüzde 32 olarak açıklıyor ancak gıda fiyatlarındaki yıllık artış yüzde 40'ları buluyor. Vatandaşın en çok harcama yaptığı alanlarda fiyat artışı daha yüksek olduğu için hissedilen enflasyon ile açıklanan enflasyon arasında ciddi bir fark oluşuyor. Sonuçta bu durum, maaşların kâğıt üzerindeki değerlerini korusa bile günlük hayattaki alım gücünü sürekli aşağı çekiyor.

Gelir dağılımına baktığımızda da tablo daha da belirginleşiyor; TÜİK verilerine göre en zengin yüzde 20 toplam gelirin yaklaşık yarısını alırken en yoksul yüzde 20 yalnızca yüzde 6 civarında pay alıyor. Yani ekonomide üretilen gelirin önemli bir bölümü dar bir kesimde toplanırken toplumun geniş kesimleri sınırlı bir payla yaşamını sürdürmeye çalışıyor. Bu durum ekonomik büyümenin toplumun geneline dengeli şekilde yansımadığını ortaya koymaktadır.

Konut ve kira tarafında ise baskı daha da artmaktadır. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası verilerine göre konut fiyatları yıllık yaklaşık yüzde 26 artarken yeni kiracılar için kira artışı yüzde 34 seviyesindedir. Büyükşehirlerde ortalama kira bedelleri 25-30 bin lira aralığına ulaşmış durumdadır. Bu, asgari ücretle çalışan bir kişinin gelirinin neredeyse tamamını barınmaya ayırması anlamına gelmektedir. Geriye kalan tutarla gıda, ulaşım, faturalar ve diğer zorunlu harcamaların karşılanması ise her geçen gün daha zor hatta imkânsız hâle gelmektedir.

Emekli maaşlarında ise durum daha da vahimdir; en düşük emekli maaşı maalesef açlık sınırının yarısıdır. Dolayısıyla biz emekli maaşlarının ve asgari ücretin yılın ilk yarısından önce gözden geçirilmesi ve artırılması gerektiğini söylüyoruz.

Gelelim konut tarafına. 2025 yılında toplam konut satışları 1 milyon 688 bin olarak gerçekleşirken kredili satışların payı yalnızca yüzde 14 seviyesinde kalmıştır. Bu veri, konut alımının kredi yoluyla erişilebilir olmaktan uzaklaştığını açıkça göstermektedir. Yani, ortalama gelir grubundaki vatandaş için ev sahibi olmak giderek daha zor bir hedef hâline gelmektedir.

Tüm bu verilerle birlikte değerlendirildiğinde ortaya çıkan sonuç açıktır: Gelirler temel yaşam maliyetlerinin çok gerisinde kalmakta, özellikle gıda ve barınma giderleri bütçenin büyük bir kısmını oluşturmaktadır. Bu koşullarda tasarruf yapabilmek

imkânsızlaşmakta, uzun vadeli planlar giderek ertelenmektedir. Eskiden çalışarak ev sahibi olmak zor ancak ulaşılabilir bir hedefti, bugün ise birçok kişi için öncelik değişmiştir. Önceliklerin başında karnını doyurmak ve kirayı ödeyebilmek gelmektedir. Bu şartlarda geçinmekte bile zorlanan insanların nasıl konut sahibi olmalarını düşünüyorsunuz, hakikaten merak ediyorum.

Bu duygu ve düşüncelerle yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 250 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 21'inci maddesiyle 4708 sayılı Kanun'un 1'inci maddesinin üçüncü fıkrasına eklenen (p) bendinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"p) Zemin ve temel etüt kuruluşu: Bakanlıktan aldığı izin belgesiyle zemin ve temel etüdü faaliyetini icra eden ve Bakanlıkça denetlenen, ortaklardan en az birinin jeoloji, jeofizik veya inşaat mühendisi olduğu tüzel kişiyi,"

Leyla Şahin Usta

Ankara

Burhan Kayatürk

Van

Latif Selvi

Konya

Seda Gören

İstanbul

Ruken Kilerci

Ağrı

Asuman Erdoğan

Ankara

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MERVAN GÜL (Siirt) - Takdire bırakıyoruz

Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen yok.

Gerekçesini okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle, zemin ve temel etüt kuruluşlarının ortaklarından en az birinin jeoloji, jeofizik ve inşaat mühendisi olması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Sayın Erdem, sisteme girmiştiniz.

Buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

71.- Konya Milletvekili Orhan Erdem'in, 250 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 20'nci maddesine ilişkin açıklaması

ORHAN ERDEM (Konya) - Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Kısa bir bilgilendirme için söz aldım. 20'nci madde benim kanun teklifinde verdiğim bir maddeydi; Bakanlık yetkililerine teşekkür ediyorum, bu kanunun içine aldılar. Plan ve Bütçede olduğum için yetişemedim.

Bu bilgilendirme sebebim şudur: Otuz yıllık bir sorun bu maddeyle çözülüyor. Konya Akşehir ve Tuzlukçu ilçelerinde bedelsiz olarak el atılan vatandaşların mülklerinin, arazilerinin tekrar hak sahiplerine verilmesi adına daha önce çıkardığımız kanuna ilaveyle yeni kıyı kenara göre oluşturuluyor. Cumhuriyet Halk Partisinin şerhinde Anayasa'ya aykırılığından bahsediliyor; aksine, 35'inci madde Anayasa'nın bu konuyu düzenlemek için var ve Anayasa'ya aykırılığı, yapılan bir işlem yeniden düzeltilmiş oldu. Bunu iletmek istedim.

BAŞKAN - Peki.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Hatay Milletvekili Adem Yeşildal ve Ardahan Milletvekili Kaan Koç ile 72 Milletvekilinin Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3466) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 250) (Devam)

BAŞKAN - Kabul edilen önerge doğrultusunda 21'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 21'nci madde kabul edilmiştir.

Sayın Alkayış...

Buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

72.- Adıyaman Milletvekili Mustafa Alkayış'ın, Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın 250 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 21'inci maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) - Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Mersin Milletvekili Sayın Ali Bozan bazı eleştirilerde bulundu. Birkaç konuda sadece açıklamak için söz istedim.

BAŞKAN - Bir satışma olmasın, rica ediyorum.

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) - Yok, hayır; satışacak bir durum yok ama bir bilgi eksikliğinin olduğu belli.

Sayın Başkanım, Sayın Bakan Yardımcımız da burada; depremde sonra bu üç yıllık sürede Adıyaman'ımızda toplamda 77.449 adet konutu vatandaşımıza ulaştırmışız; bu, bir dünya rekorudur. Bunun 6.620 tanesi sosyal konut olarak ulaştırılmış, Türkiye'de sosyal konutların ilk defa kura çekimi de Adıyaman'da yapıldı.

Ali Bey'in söylediği anlamda problem, bu kadar, 77.449 yani 80 bin konutun sadece 270 adet konutunda var. Müteahhit ile vatandaşlarımız arasındaki problemlerden kaynaklanıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) - Dediğiniz yerde 47 tanesini de müteahhit tamamlamış, 27 tanesini vatandaşın kendisi alıyor, müteahhitlik belgesini verdi Çevre, Şehircilik İl Müdürlüğümüz. Diğerlerinde de Çevre, Şehircilik İl Müdürlüğümüz vatandaşımız mağdur olmasın diye her türlü tedbiri alıp bazen ara buluculuk yaparak, bazen tarafları dinleyerek, bazen müteahhidi değiştirerek devam ediyor.

"Adıyaman milletvekilleri nerede?" İshak Bey orada, ben buradayım; biz her hafta sonu oradayız ama tabii, siz Mersin milletvekilisiniz, belki bir taziyyeye, düğüne giderken uğruyorsunuz ama biz Adıyaman'dayız, Adıyaman'da gayret gösteriyor ve çalışıyoruz.

BAŞKAN - Peki, evet, maksat hasıl olmuştur.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Hatay Milletvekili Adem Yeşildal ve Ardahan Milletvekili Kaan Koç ile 72 Milletvekilinin Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3466) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 250) (Devam)

BAŞKAN - Şimdi, 22'nci madde üzerinde 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 250 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 22'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Ferit Şenyaşar
Şanlıurfa

Kamuran Tanhan
Mardin

George Aslan
Mardin

Mehmet Zeki İrmez
Şırnak

Mehmet Rüştü Tiryaki
Batman

Ömer Öcalan
Şanlıurfa

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MERVAN GÜL (Siirt) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Batman Milletvekili Sayın Mehmet Rüştü Tiryaki.

Sayın Tiryaki, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Son sözleri "Yaşasın Türk ve Kürt halklarının kardeşliği, kahrolsun emperyalizm!" olan Deniz Gezmiş, Hüseyin İnanc ve Yusuf Aslan'ı idam edilişlerinin 54'üncü yılında sevgi, saygı ve minnetle selamlıyorum, anıları sonsuza kadar mücadelemizde yaşayacak diyorum.

Kayda geçsin diye söyleyeceğim bir şey var, teorik olarak, teorik olarak dediğim, İç Tüzük 91'e göre temel kanun olmayan yani bir hukuk dalını sistematik olarak ve bütünüyle değiştirmeyen, birden fazla kanunda değişiklik yapan kanunların temel kanun olarak görüşülmesini doğru bulmuyoruz. Yani bunu niye söylüyorum? "Nasıl olsa herkes alıştı, her kanunu böyle görüşüyoruz." deseniz de biz buna alışmayacağız. Torba kanunlarla bu ülkeyi yönetmenize, yasama faaliyetlerini kalitesizleştiren bu uygulamaya her seferinde itiraz edeceğiz. Birbiriyle ilgisi olmayan 14 tane kanun, 1 tane kanun hükmünde kararnameyi bir torba kanunla sanki tek bir konuda bir kanuni düzenleme yapıyormuş gibi Parlamento önüne getirmenizi ve bunu da temel kanun olarak görüşmenizi doğru bulmuyoruz; bu, kelimenin tam anlamıyla yasama faaliyetini kalitesizleştirmek. Bu konuda çokça konuşma yaptım, sadece burada kesmiş olayım.

Bu teklifte iki tane temel tartışmalı bölüm var; bir tanesi yerel yönetimlerin, belediyelerin yetkilerinin sınırlandırılması. Pek çok düzenlemeyle Çevre, Şehircilik Bakanlığının denetimine, yetkisine aldığınız konular var. Bu kanunla bir kez daha belediyelerin yetkilerini sınırlıyorsunuz.

Bir diğer tartışmalı konu, bu, temel ve zemin etütleriyle ilgili olan bölüm; 21'inci, 22'nci, 23'üncü ve 24'üncü maddeler bunu düzenliyor. Meclis Başkanlığına sunulduğu andan itibaren -yani biz burayı görüşmeden diyelim- jeofizik mühendisleri ve odaları düzenlemeye karşı çıktı, yaratacağı olumsuzlukları dile getirdi. Daha sonra kanun teklifi Komisyona geldi, Komisyonda muhalefet milletvekilleri tamamen bu maddelerle ilgili yapıcı eleştiriler yaptılar, "Evet, bu düzenlemeleri yapın fakat bu kuruluşlara ilişkin düzenlemeyi düzeltin." dediler; siz, Komisyon tekliflerini göz önünde bulundurmadinız.

Bu kanun teklifini görüşmeye başladığımız andan itibaren geneli üzerinde yapılan konuşmalarda bu uyarılar yapıldı, bölümleri üzerinde yapılan konuşmalarda bu uyarılar yapıldı. Bir adım attınız yani 21'inci maddede verdiğiniz teklifle "En azından bu tüzel kişilerde bir jeofizik mühendisi olsun, görev alsın." dediniz; bu olumlu bir gelişme, muhalefetin bu konudaki önerisini göz önünde bulundurmanız iyi bir şey. Ama sorun şu: Yapı denetim şirketlerini, yapı denetim kuruluşlarını da "tüzel kişi" olarak tanımlıyorsunuz,

daha doğrusu kanun yapı denetim şirketlerini "tüzel kişi" olarak tanımlıyor ve bu tüzel kişilerin ortaklarının tamamının mimar ve mühendis olması gerektiğini söylüyor. Peki, zemin ve temel etüdüyle ilgili bir kuruluş kurduğunuzda niye aynı hassasiyeti göstermiyorsunuz? Yani "Zemin ve temel etütlerini yoldan geçen herkes yapabilir." mi diyorsunuz? Yani yapı denetimini eğer mimar, mühendisler yapıyorsa en azından temel ve zemin etütleriyle ilgili, bu amaçla kurulan kuruluşların da ortaklarının mühendis olması, mimar olması gerekmez mi? Sadece birinin mühendisi olmasının yeterli olmayacağını düşünüyoruz.

Şimdi, burada şöyle bir sorun var yani ben tanımını okuyayım, dahi iyi anlaşılabilir. Bu 21'inci maddede tanımlar yapılması doğru yani beton üreticisi tanımını yapıyor, doğru bir şey; zemin ve temel etüt kuruluşu tanımlaması yapıyor, doğru bir şey; buna itirazımız yok ama gerçekten bir tane tanım yaparken beş tane de yanlış yapılmaz. Diyorsunuz ki: "Bakanlıktan aldığı izin belgesiyle zemin ve temel etüdü faaliyetlerini icra eden ve Bakanlıkça denetlenen tüzel kişiyi ifade eder." Bir tane tanım; bakın, diyorsunuz ki: "Yalnızca Bakanlıktan izin alanlar zemin ve temel etüdü yapabilecek." Yani "Bakanlıktan izin almayan hiçbir kuruluş zemin ve temel etüdü yapamaz." diyorsunuz. Yine "Zemin ve temel etüdü yapmak için jeofizik mühendisi olmak gerekmez." diyorsunuz bu tanımlamayla ve son olarak "Zemin ve temel etüdünü yalnızca tüzel kişiler yani şirketler yapacak. Bireysel olarak jeofizik mühendisleri temel ve zemin etüdü yapamayacak." diyorsunuz. Bir tanımlamayla üç tane birden yanlış yapılmasını başarmış olduk.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Tiryaki.

MEHMET RÜŞTÜ TIRYAKI (Devamla) - Tamamlıyorum Sayın Başkan.

Şimdi, son olarak şunu söyleyeyim: Şimdi, bir de cezai müeyyideler getiriyorsunuz. Diyorsunuz ki: "Bu zemin ve temel etüt şirketlerinin idaresinde görev alanlar bir başka yerde çalışamaz." Neden? "Eğer bir başka yerde çalışırsa 50 bin TL idari para cezası keseceğiz." diyorsunuz. Bir kişi birden fazla yerde neden çalışır? Ya kazandığı para giderlerini karşılamıyordur ya da kazandığı para giderlerini karşılamıyordur; başka nedeni ne olabilir? Ama diyorsunuz ki: "Bu etüt şirketinde çalışan kişi eğer birden fazla yerde çalışırsa biz 50 bin TL idari para cezası keseriz." Bunlar kamu kuruluşları değil. Biz biliyoruz kamu kuruluşlarında kırk tane yerden maaş alanları hiç iş yapmadan ama bunlar öyle değil, özel sektörde çalışan insanlar. Eğer özel sektörde çalışan bir mühendis birden fazla yerde çalışıyorsa emin olun ihtiyacı olduğu için yapıyordur ve bu idari para cezası müeyyidesiyle cezalandırılmamalı diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3466) esas numaralı Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 22'nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"MADDE 22- 4708 sayılı Kanunun 8 inci maddesinde aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

'Laboratuvar kuruluşunda görevli iken çalıştığı laboratuvarındaki idari görev dışında başka işte çalışan laboratuvar denetçilerine ve teknik elemanlarına İl Yapı Denetim Komisyonunun teklifi üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğünce 50.000 Türk Lirası idari para cezası verilir.'

'Beton üreticisine, yapının denetimi için alınan sertleşmiş beton (karot) deney sonuçlarının ilgili standardı sağlamadığının tespiti hallerinde İl Yapı Denetim Komisyonunun teklifi üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğünce 500.000 Türk Lirası idari para cezası verilir.'

'Beton üreticisine, Bakanlıkça yönetilen izleme sistemi kapsamında dökülen betonlarda, mikser etiketi ve/veya kare kodlu irsalinin bulunmaması ve/veya mikser etiketi ile kare kodlu irsalinin uyuşmaması hallerinde İl Yapı Denetim Komisyonunun teklifi üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğünce 250.000 Türk Lirası idari para cezası verilir.'"

Sururi Çorabatır

Antalya

Aykut Kaya

Antalya

Hüseyin Yıldız

Aydın

Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu

İstanbul

Nurten Yontar

Tekirdağ

Mehmet Tahtasız

Çorum

Adnan Beker

Ankara

Gülcan Kış

Mersin

Ömer Fethi Gürer

Niğde

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MERVAN GÜL (Siirt) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar.

Sayın Yontar, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 250 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 22'nci maddesi üzerine söz aldım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlarım.

Bu maddeyle, zemin ve temel etütleri de yapı denetimi kapsamına alınmakta, bu alanlardaki ihlaller için idari yaptırımlar getirilmektedir. Ayrıca, ceza alan yapı denetim kuruluşu sahipleri ve sorumlu teknik personelin zemin etüt firmalarında görev alması veya ortak olması engellenmektedir. Teklifin adının, evet "Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik" olması sizleri yanıltmasın, teklif 15 ayrı kanunu ve 1 kanun hükmünde kararnameyi değiştiren 31 maddelik klasik bir iktidar torbasıdır. Torbanın içinde tapu, çevre, TOKİ, imar, yapı denetimi, belediyeler, afet konutları, hazine taşınmazları, var da var. Bu bir yasa yapma sürecinden ziyade konu bütünlüğünden, yasama tekniğinden, etki analizinden, müzakere ciddiyetinden yoksun bir torba kanun pratiğidir. Hukuk devleti aşındırılmakta, Meclis etkisizleştirilmekte, yerel yönetimler giderek artan bir vesayet altına alınmaktadır.

Değerli milletvekilleri, AKP iktidarı, önce sorunu yaratıyor, sonra torba kanunla yamıyor, orada da bir patlak oluştuğunda başka bir torbayla ek yama yapıyor; işte, iktidarın yasa yapma anlayışı maalesef ki budur, yama, yama, yama! Tapu Kanunu, İmar Kanunu, Çevre Kanunu, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname defalarca değiştirilmiş. Evet, arkadaşlar, maalesef ki hukuk devleti böyle yönetilemez.

Teklifin bazı maddeleri çok vahimdir; örneğin 11'inci maddeyle sosyal konut alanı gereğiyle Bakanlığa acele kamulaştırma yetkisi veriliyor. Acele kamulaştırma olağanüstü bir durumda verilir; savaşta, afette, çok acil kamu yararı durumlarında başvurulması gereken istisnai bir yöntemdir ama siz bunu olağan hâle getiriyorsunuz. Vatandaşın toprağına, tarlasına, evinin tapusuna "sosyal konut" diyerek hızla el koyacaksınız, sonra da buna "kamu yararı" diyeceksiniz. Kamu yararı vatandaşın hakkını ezmenin kılıfı olamaz, tapu devri bir kişinin iki dudağının arasında hiç olamaz.

17'nci madde ise açıkça yerel yönetimlere siyasi vesayet düzenlemektedir. Belediyelerin şirket kurması, ortak olması, sermaye koyması Cumhurbaşkanına iznine bağlanmıştır. Bu ne demek? "Benim düşüncemde değilsen, bana itaat etmiyorsan seçilmiş belediye başkanı da olsan meclis üyesi de olsan sen halktan yetki aldın ama ben izin vermezsem hizmet üretemezsin." demektir.

Değerli arkadaşlar, bu maddeyle yerel yönetimler merkezî idarenin memuru gibi görünüyor, özellikle muhalefet belediyelerinin eli kolu bağlanmak isteniyor. Evet, kreş açan, sosyal destek veren, kadın kooperatifleriyle çalışan belediyeler sizi rahatsız ediyor, biliyoruz çünkü mesele hukuk değil, siyasi kontrol meselesidir. Sandıkta kazanamadığınız belediyeleri kanunsuzca etkisizleştirip çalıştırmıyorsunuz. Bu, milletin iradesine saygısızlıktır.

18 ve 19'uncu maddelerde Bakanlığa hazine taşınmazları ve kamu idarelerine tahsisli mallar üzerinde çok geniş yetkiler veriliyor. "Atıl taşınmaz" diyorsunuz ama neyin atıl sayılacağı açıkça tanımlanmıyor, "Etkin kullanılmıyor." diyorsunuz ama ölçüt koymuyorsunuz, sonra da bu taşınmazların Bakanlık eliyle devrinin, satışının, gelir paylaşımının önünü açıyorsunuz. Dün "ihtiyaç fazlası" dediğinize bugün "atıl" diyorsunuz, yarın belki başka bir kavram bulursunuz ama sonuç asla değişmiyor. Kamu mallarını satarak yok ediyorsunuz. Cumhuriyet kazanımlarını sata sata maalesef hâlâ bitiremediniz. Tekirdağ Süleymanpaşa'da, Ergene'de, Saray'daki sağlık alanlarını "ihtiyaç fazlası ve atıl" diyerek satışa çıkardığınız gibi ama biz Tekirdağ halkı olarak buna asla müsaade etmeyeceğiz.

Çevre Kanunu'na ilişkin düzenlemelerde de benzer sorunlar var. Çevreyi koruması gereken mekanizma piyasa ilişkilerine teslim ediliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

NURTEN YONTAR (Devamla) - Sayın Bakan, çevre danışmanlık hizmeti veren firmanın hizmet verdiği firmayı denetlemesi doğru değildir. Çevre denetimi kamusal bir görev olup özel firmaların iyi niyetine asla bırakılamaz.

Değerli milletvekilleri, afet konutları ve kentsel dönüşüm başlıklarında da ciddi kaygılarımız var. Afetzedelerin barınma hakkı elbette korunmalıdır ancak Kentsel Dönüşüm Başkanlığına geniş mali ve idari yetkiler verilmesi doğru değildir. Afet yönetimi sosyal devlet sorumluluğunda olup gayrimenkul yönetimi ve satış mekanizmasına dönüştürülemez. OHAL koşullarında üretilen yetkiler olağan döneme taşınmaz.

Bu teklife Meclisin müzakere gücünü zayıflattığı, yerel yönetimlerin idaresini sınırladığı, mülkiyet hakkını tartışmalı hâle getirdiği, çevre denetimini bozduğu ve kamu taşınmazları üzerinde denetimsiz bir tasarruf alanı açtığı için karşıyız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

NURTEN YONTAR (Devamla) - Sosyal konuta, yapı güvenliğine, dijital dönüşüme, bürokrasinin azaltılmasına, çevrenin korunmasına karşı değiliz, biz hukuk devletinin budanmasına karşıyız. Kanun yapmak akıl, şeffaflık, etki analizi, Anayasa'ya sadakat, halkın iradesine saygı ister. Bu teklif bu şartların hiçbirini taşımıyor. Devlet, vatandaşın tapusuna gölge düşürerek güçlenmez. Meclis, torba yasalarla büyüz. Yerel yönetimler vesayetle değil özgür iradeyle hizmet üretir.

Hukuk devleti iktidarın ihtiyacına göre eğilip bükülen bir metinler manzumesi değildir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3466) esas numaralı Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmündeki Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 22'nci maddesinin sonunda yer alan "verilir" ibaresinden sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

"Sertleşmiş beton (karot) deneylerine ait laboratuvar hizmet sözleşmeleri, yapı Müteahhidi ile Bakanlıkça yayımlanacak usul ve esaslara göre elektronik ortamda belirlenen laboratuvar kuruluşları arasında akdedilir. Bu sözleşmenin bir nüshası laboratuvar kuruluşunda muhafaza edilir. Sertleşmiş beton (karot) hizmet sözleşmeleri Bakanlıkça belirlenen haller dışında feshedilemez."

Bülent Kaya

İstanbul

Mustafa Kaya

İstanbul

Mehmet Karaman

Samsun

Mehmet Atmaca

Bursa

Selçuk Özdağ

Muğla

Şerafettin Kılıç

Antalya

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MERVAN GÜL (Siirt) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Bursa Milletvekili Sayın Mehmet Atmaca.

Buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

MEHMET ATMACA (Bursa) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu zemin ve temel etüdü firmalarıyla ilgili bir düzenleme bu madde. Bu temel etüdü maddesiyle ilgili benim itirazım oldu çünkü teknik olarak çok anlamsız bir ifade bu ve Bakanlık bana cevap yazdı; cevabında diyor ki uzun bir anlatımdan sonra: "Temel sistemini esas teşkil edecek zemin koşullarının belirlenmesine yönelik çalışmaları ifade eder." Zaten biz de bunu diyoruz Sayın Bakanım, temel etüdü değil bu. Bu hakikaten literatüre nereden, nasıl girdi bilmem ama bu kelime teknik olarak yanlıştır. Temel hesap

edilir, analiz edilir, tahkik edilir; etüt edilmez. Etüt, araştırmayı ifade eder; bu, kesin hesabı olamayan, araştırmayla bir kısım kanaatlere varılan konularla ilgili kullanılan bir kelimedir. Ben bu kelimenin tekrar bu kanundan çıkarılmasını teklif ediyorum.

Gelelim maddeye. Maddede zemin ve temel etüdü raporunu hazırlayacak firmaların yapılmasıyla ilgili bir kısım koşullar var. Bir kere, biz arzu ederdik ki yapılan işin denetimi sağlansın. Bunu yapacak firmanın terbiye edilmesi çok ayrı bir konudur. O zaman siz yapı denetim firmalarını da kaldırın, müteahhitleri terbiye edin, onların tariflerini yapın ve onlar kontrolsüz bina yapsın.

Burada bir başka sorun, yeni bir ek maddeyle bir düzenleme yapıldı, deniliyor ki: "Bu firmalarda hem jeofizik hem jeoloji hem inşaat mühendisi bulunma mecburiyeti var." Ya, bir zemin etüdüyle ilgili jeofizik, jeoloji ve jeoteknik rapor ihtiyaçları vardır. Bir jeoteknik raporu jeoloji mühendisi hazırlayamaz. Eğer o rapor gerekiyorsa zaten o firma o mühendisi bulundurmak zorundadır. Bunun için kanuna bunu yazmanın bir anlamı yok ki. Bu hakikaten komik bir durum. Kalkıp da jeofizik mühendisinin jeoteknik rapor hazırlaması mümkün değil. O yüzden, bu anlatımlar sanki işi hiç bilmeyen, çok cahil bir topluluğa yapacağı hataları sınırlandırmak için konan maddeler gibi geliyor; bunlar gerçekle ve realiteyle hiç bağdaşmıyor.

Bir diğer konu, bu firmalarda yani zemin ve temel etüt firmalarında çalışacak elemanların denetim ve laboratuvar firmalarında çalışmaması şartını koyuyor; bu, zaten yapı denetimleri için de vardır. Yapı denetimde çalışan bir mühendis hem denetim kanadında hem üretim kanadında çalışamaz. Bunu zaten ifade eden ve sınırlandıran çok fazla kanun vardır. Bununla ilgili böyle bir madde ihdas etmeye gerek de yoktu.

Tabii, burada zemin etüdü firmaları var şu an çalışmakta olan ve her biri ciddi ekonomik sıkıntılarla boğuşuyor, iç hacmi ve alınan ücretle ilgili ciddi problemleri var. Şimdi, bu firmaların işletme maliyetleri artırılıyor çünkü hem laboratuvar şartları ağırlaştırıldı hem de istihdam mecburiyetleri artırıldı. Bütün bu mecburiyetler "zemin ve temel etüdü" diye ifade edilen bu firmaların işletme giderlerini artıracaktır ve bunların ayakta durması mümkün olmaz, bunların çoğu iflas eder. Sınırlama getirmek zorunda kalacaksınız yani ilin büyüklüğüne göre "3 firma, 5 firma" diyeceksiniz, bu da haksız rekabeti oluşturacak ve iş yaptıran firmaları daha büyük bedeller ödemeye mecbur edecek ya da bunlar iflas edecek yani bu kadar basit. Bu kadar kolay bir meseleyi bu kadar zorlaştırmak ancak ve ancak iş bilmezlikten kaynaklanan bir olaydır. Piyasada bu işi yapan ve bu işi çok çok iyi bilen, her türlü sıkıntı ve bu problemi yaşayan meslek insanları var; eğer onlara danışılarak bu yapılsaydı hiç bu kadar uzun ve anlaşılmaz, girift bir kanun olmazdı, çok daha net ve uygulanabilir bir rapor olurdu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun lütfen.

MEHMET ATMACA (Devamla) - Tabii, bütün bu değişikliklerin temeli de depreme karşı dayanıklı yapı yapmak. Bakın, 1975'te ve 1997'de, sonra 2007, 2018'de deprem yönetmelikleri yapıldı. Bunu bütün akademik dünya kabul ediyor, 1997 yönetmeliği de depreme karşı dayanıklı yapı yapmaya kâfi bir yönetmeliktir. Mesele üretim kalitesini artırmak, bu da kontrollerle mümkündür. Sizin bugün esas uğraşmanız gereken mevcut yapı stokunun iyileştirilmesidir çünkü esas can kayıplarını biz onlarda vereceğiz. Son Kahramanmaraş depreminde bunu gördük yani 2000 ve sonrası yapılan yapılarda yıkım oranları çok düşüktür, eski yapılarımızda sorun var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET ATMACA (Devamla) - Onlarla ilgili hâlâ ciddi bir yaptırım yok. O yüzden bu kanun teklifinin faydalı bir kanun teklifi olmadığını düşünüyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 22'nci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "eklenmiştir" ibaresinin "ilave edilmiştir" ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Uğur Poyraz

Antalya

Burhanettin Kocamaz

Mersin

Hakan Şeref Olgun

Afyonkarahisar

Lütfullah Kayalar

Yozgat

Mehmet Akalın

Edirne

Hasan Toktaş

Bursa

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MERVAN GÜL (Siirt) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Bursa Milletvekili Sayın Hasan Toktaş.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

HASAN TOKTAŞ (Bursa) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; ben hobi bahçelerinden yani bağ evlerinden söz etmek istiyorum; bu, ülkede yönetim krizinin küçük ama öğretici bir örneği aslında. Milletimiz zaten burnundan soluyor, sağımız solumuz âdeta ateş çemberi, hayat pahalılığı almış başını gidiyor; maalesef iktidar da bu hobi bahçelerine âdeta sarmış durumda. Soruyoruz: Bunca bahçe yapılırken, alınırken, satılırken nerelerdeydiniz; elektriğini, suyunu bağladıktan sonra mı aklınız başınıza geldi? Oraların tarım arazisi olduğunu bilmiyor muydunuz? Millet 1 dönüm yer almış, iki göz oda yapmış, burada âdeta çoluğuyla çocuğuyla vakit geçiriyor, bahçesinde sebzesini ve meyvesini ekiyor, ağacını dikeyor, iki karış toprakla uğraşıyor; pandemi olduğunda nefes alacak, yine, deprem olduğunda sığınacak yer arıyor. Şöyle bakınca aslında tarıma zarar değil; aksine, fayda sağladığını düşünüyoruz. Siz havuzlu villa ile el kadar bağı bir mi tutuyorsunuz, onu çok merak ediyoruz aslında. Şimdi kalkmış, burada tarım arazilerinin korunması gerektiğinden söz ediyorsunuz, doğrudur, mutlaka tarım arazileri bu ülkede korunmak zorundadır. Sayın Bakan "Yıkacağız." diyor, hatta parti içerisinde de böyle biraz polemik konusu oluyor. Dediğim gibi, tarım arazileri mutlaka korunmalı ama hobi bahçesi nedir ya da neden böyle bir ihtiyaç hasıl olmuştur, bunu mutlaka dikkate almak gerekiyor. Hobi bahçeleri ihtiyaç mıdır? Evet, ciddi anlamda ihtiyaçtır. Hobi bahçeleri faydalı mıdır? Evet, ciddi anlamda faydalıdır. Özellikle pandemi döneminde vatandaşımızın bir sığınağı

hâline gelmiştir hobi bahçeleri ve bu hobi bahçeleri Türkiye'de milyonlarca vatandaşımızı ilgilendirmektedir. Yine, bu hobi bahçeleri aslında büyük oranda orta gelirli insanlarımızın sahip olduğu bahçelerdir. Burada şunu ifade etmek istiyorum: Orman, mera, dere yatağı, kumsal gibi özel mülkiyete bahis edilemeyecek, konu edilemeyecek alanlar dışında, kişilerin kendi bahçelerine ve mutlak tarım arazileri dışında yapmış oldukları bu hobi bahçelerini mutlaka bir standarda bağlanmamız gerekmektedir. Bu hobi bahçeleriyle ilgili ihtiyacı özellikle devlet görmeli, Bakanlık görmeli, belediyeler görmeli ve buna göre planlama yapmalıdır. Bu planlama yapılmaz ise vatandaş bir şekliyle bu ihtiyacını yerine getiriyor yani geçmişte yaşadıklarımızın aynısını yaşamayalım. Büyüyen kentlerde devlet, sağlıklı, imarlı arsa üretmediği için kaçak yapılarla büyük kentlerimizin; başta İstanbul, Ankara, İzmir ve Bursa olmak üzere kentlerin yüzde 60'ı kaçak yapılarla dolmuştur. Şu anda da "hobi bahçesi" diye bir ihtiyaç vardır. Burada, Bakanlığın ve belediyelerin özellikle yapması gereken şudur sayın milletvekilleri: 1/100.000 ölçekli çevre düzeni planlarına 1/25.000 ve 1/5.000 ölçekli nazım imar planlarına hobi bahçelerinin yapılabileceği "marjinal tarım alanları" ya da "diğer tarım alanları" diye tabir edilen, verimi düşük, genellikle dördüncü sınıf tarım arazileri olan ve bu planlamalarda bizim "sarı alan" diye tabir ettiğimiz yerlerde vatandaşın hobi bahçesi yapabileceği yerler planlara mutlaka konulmalı ve bu hobi bahçelerinin de standartları belirlenmelidir. Bu standartlara uygun olarak yapılabilecek hobi bahçeleri ve bugüne kadar yapılanlar da bu standartlara uyuyor ise ruhsata bağlanmalı. Milyonlarca vatandaş ilgilendiren yüz binlerce hobi bahçesini Sayın Bakanın dediği gibi "Yıkacağız." diye, sanki babasının parasıyla... "Bu milletin yapmış olduğu bağ evlerini ya da hobi bahçelerini yıkacağız." şeklinde kesin, kati ifadeler kullanılmamalıdır diye düşünüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin lütfen.

HASAN TOKTAŞ (Devamla) - Bu konuda ben Bursa'dan, geçtiğimiz günlerde depremelliğinden bahsettim, Bursa'da maalesef depremin döngüsel tarihi, vakti gelmiştir dedim. Deprem bölgesine ben gittiğimde; Maraş bölgesine, Malatya'ya, Adıyaman'a, özellikle Malatya'da insanların evleri yıkıldıktan sonra o bağ evlerini gerçekten bir sığınak olarak kullandığını gördüm. Bursa da benzer durumdadır, Bursa'da depremin maalesef vakti gelmiştir, olduğunda bu bağ evleri gerçekten vatandaşın çok fazla işine yarayacaktır diyor, bu konuda Bakanlığın ve belediyelerin ön olarak gerekli düzenlemeyi yapmalarını iktidardan özellikle talep ediyor, heyeti saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

22'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 22'nci madde kabul edilmiştir.

Birleşme bir dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 21.49

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 21.50

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: Nurtan YONTAR (Tekirdağ), İshak ŞAN (Adıyaman)

----- 0 -----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 91'inci Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum. 250 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yok.

Ertelenmiştir.

2'nci sırada yer alan, 237 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine başlıyoruz.

2.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Libya Devleti Milli Birlik Hükümeti Arasında Kolluk İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3030) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 237)

BAŞKAN - Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

3'üncü sırada yer alan, 242 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine başlıyoruz.

3.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgızistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 28 Nisan 1992 Tarihinde Bişkek'te İmzalanan Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşmasını Tadil Eden Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2996) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 242)

BAŞKAN - Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Bundan sonra da komisyonların bulunamayacağı anlaşıldığından, alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 7 Mayıs 2026 Perşembe günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 21.51